1570

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
39 MA
58

bot. 14.

SACROSANCTVM CONCILIVM TRIDENTINVM.

Sub Pont. Max. Paulo III. inchoatum, Iulio III. continuatum, & Pio IIII. expletum.

Quid huic editioni à cæteris prioribus præſtitum ſit lectio ipſa indicabit.

Cum Indice copioſiſſimo.

VENETIIS, Apud Chriſtophorum Zanettum.
M D L X X.

Deſcriptio Tridentinæ Vrbis
Per F. Io. Balainium Andrium.

TRIDENTVM, *Ciuitas eſt in finibus Italiæ, Germanicæ contermina. eo videlicet modo, quo recentiores Geographi ab Ortu ſtatuunt Germanicæ fines. Breuis quidem ambitu ciuitas, ſpatio ſcilicet vnius miliarij Itali: ſed Eois, Occiduisq; chriſtianis ritibus Latinæ Eccleſiæ degentibus, & præſertim Germanis, quorum infida diſſidijs vndiq; Chriſtianitatis conclamatum, conuocatumq́ue eſt hoc Concilium: ad capiendum, atq; conueniēdum profectò aptiſſima. Mœnibus item, plateis, domorum ſtructuris, diuum templis, tum in primis Arce, Atheſis fluuij decurſu, alijsq́; aqueductibus haud quaquam ignobilis. Proinde & nonnulli Tridentum, ac ſi trium torrentum ciuitas appellaretur, autumāt. Licèt nō pauci à Neptuni tridente, cui primùm dicata eſt, denominatam exiſtimant: cuius rei ſignum ferunt, ſaxum quoddam vetuſtiſſimum, in quo celatum videtur apertè Neptuni tridentum. Quamuis pariter nō deſint, qui à iugis trium montium, inſtar trium digitorum coexiſtentium nuncupatam, aſſeuerent. Solum habet admodum fœcundum, benignumq́ue apprimè*

cælū. Et ſi in planitia ſita, atrocioribus montibus vndiq; ſit obſita. quippè qui diuturnas niues habeant, & vix ad dimidiam æſtatem Solis æſtu liqueſcētes. ita vt tanta temporum extrema viciſſitudine miratus, dixeris: in calore calidè, in frigore frigidè omnino eā ſeſe habere. Promiſcua habitātibus lingua Theutonica hoc eſt, et Itala adeo, vt cū libuerit, alter altera viciſſim vtatur. Meminit huiūſce vrbis Ptolomeus, eam vnā ex Cænomanorum vrbibus commemorans. Plinius verò lib.3.c. 18. & 19. inter decimæ regionis Italiæ Mediterraneos populos Tridētinos connumerat. Meminit etiam eius Strabo lib.5. & Trogus lib.20. ex vetuſtioribus: ex recentioribus autē Raphael Vollaterranus lib. 4. Geographiæ. Blondus lib.9. hiſtor. Chorius. Platina in vita Gelaſij Papæ. ſed plura ſcripſit Ioā. Pyrrhus Mantuanus in lib. de geſtis Ducum eius, & Ioan. Pinctius in lib. de eiuſdem origine. Claruit Tridentum præcipuè Theodorici Regis Oſtrogotorum incolatu, Vinciſlai donatione Gregorio Pontifici, & quamplurium Eccleſiaſticorum Prælatorum ortu. quos omnes q̃ eleganter deſcribit, quem cōmenti ſumus; Io. Pinctius Mantuanus. At ſi nullo alio quopiā vſquam claruiſſet: hoc tanto œcumenico Concilio clara effecta eſt ſatis: nulla vnquam temporum ingluuie, nulla edacitate ex hominum memorijs interitura, ſed perpetuis ſæculis, ſempiternisq; æuis duratura.

BVLLA

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI & generalis Concilij Tridentini.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS Seruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri huius Pontificatus, quē non ob merita noſtra, ſed propter ſuã magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo et vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reipub. malis, quibus illa tamdudum vexata, & propemodum oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam, vt homines, circundati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus. nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſeruandam à plurimis impendentibus

periculis Remp. omnia inuenimus odijs, & diſſenſionibus plena, diſſentiētibus præſertim Principibus ijs inter ſe, quibus ſumma rerum pene omnis à Deo permiſſa eſt. Cū vnū Ouile, & vnum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bonorū ſpem in nobis confirmandam, neceſſarium duceremus, ſchiſmatis, diſſidijs, hæreſibus erat Chriſtiani nominis diuiſa iam pene, & laceratæ vnitus. Cum tutam, atq; munitam ab infidelium armis, atq; inſidijs Rem. optaremus, noſtris erratio, noſtraq; cūctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Hungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq; Auſtriam, & Illyricū terra mariq; bellum: cū impius & imitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret; noſtrorumque inter ſe odia, & diſſenſiones ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorumq; tempeſtate, tantiſque excitatis fluctibus, cum eſſemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipſi noſtris ſatis fideremus: primum coniecimus in Domino cogitatus noſtros vt ipſe nos nutriet, animarumque noſtrum firmitate, & robore, mentem conſilio ſapientiaq; inſtrueret: deinde, animo repetente, maiores noſtros, ſapientia admirabili, & ſanctitate præditos ſæpe in ſummis Chriſtianæ Reipub. periculis

remedium

remedium optimum, atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conuentus adhibuiſſe: ipſi quoque animarum ad generale habendum concilium adiecimus; exquiſitisq́ue principium ſententijs, quorum nobis videbatur vtilis in primis & opportuna ad hanc rem eſſe conſenſio, cum eos tunc alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicum concilium, & generalem eorum Epiſcoporum, aliorumq́ue Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut literis, & monumentis noſtri teſtatum eſt, Milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X. Kalen. Iun. Inchoandum, ſpem pro certam habentes fore, vt, cum illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio noſtrum affuturus, & bonitate, ac miſericordia ſua omnes temporis procellas, omniaq́; pericula Spiritu oris ſui facile depulſurus eſſet. Sed, vt ſemper inſidiatur pijs actionibus humani generis hoſtis, primum contra omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus, ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtraq́; ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate, libertateq́; prorſus alienas, quas in alijs noſtris literis expreſſimus. Quapropter alium inuenire locum aliamq́ue

diligere ciuitatẽ neceſſe habuimus . quæ cum non ſtatim nobis occurreret idonea & apta, ad ſequentes Kalen. Nouembr. prorogare concilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus, & perpetuus hoſtis noſter Turca, ingenti claſſe Italiam adoratus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit; nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus noſtris, finitimiſq; auxilio iuuandis fuimus occupati, nec tamen interea deſtitimus conſulere, & hortari Chriſtianos Principes vt de idoneo ad habendum conciliũ loco quid ſentirent, nobis exponerent quorum cum eſſet incertæ, variæq; ſententiæ, tempuſq; diutius, quam erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atq; vt arbitramur, etiam conſilio Vincentiam elegimus, vrbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cum aditum petentem, tum ſtationem omnibus liberam, atq; tutam in primis in ſe habentem, ſed, cum iam tempus longius progreſſum eſſet, nouæq; vrbis electionem omnibus ſignificari cõueniret, iamq; Kalendæ Nouembr. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent huiuſq; eſſe propinqua, rurſus altera prorogatione tẽpus concilij differre in proximum ſequens vere Maijq; futuras Kalendas, compulſi fuimus, Quare firmiter conſtituta atq; decreta, cum & nos ipſos, & cætera omnia ad eum bene

agendum, Deo iuuante, celebrandumq; conuentum pararemus, plurimum reputantes intereſſe cum celebrationis concilij, tum vniuerſæ Chriſtianæ Reipub. Chriſtianos Principes, pace inter ſe, & concordia conſentire, cariſſimos in Chriſto filios, noſtros, Carolum Romanorum Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Frãciſcum, duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta, atque ſubſidia, orare, atq; obſecrare inſtituimus, vt ad colloquium inter ſe, & nobiſcum vna conueniret; quorum quidem apud vtrumq; literis. Nuncijs, & à latere noſtro miſſis: ex venerabilium fratrum noſtrorum numero, Legatis, ſæpiſſime egeramus, vt ex ſimultati, & diſſidijs ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire labentibusq; ſuccurrere Chriſtianis rebus: quarum ſeruandarum cum eſſet illis poteſtas ab Deo præcipue tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris, & ſeueratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes. Nicæam ſe contulere quo nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus: neque præter miſſimus interea, cum tempus Concilij præſtitutum Kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos ſummæ virtutis, ac auctoritatis, à latere noſtro, de numero eo-

runden fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facere, Prælatoſque vndique venientes exciperent, & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotia pacis reuerſi, omnia accuratius dirigere poſſemus. Interim vero in illud ſanctum opus, maximeq; neceſſarium tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi ſtudio, omni pietate, ac diligentia. Teſtis eſt nobis Deus; cuius freti clementia noſmetipſos itineris, & vitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia: quæ nihil habet in hac re quidem in quo nos arguat aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes ipſis teſtes: quos tam ſæpe, tamq; vehementer Nuncijs, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obſecraueramus, vt ſimultates deponerent, vt ſocietatem coirent, vt Chriſtianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ diſcrimen, cõibus ſtudijs, & ſubſidijs opitularẽtur. Iam vero teſtes illæ vigiliæ atq; curæ, illi diurni, nocturniq; animi noſtri labores graueſq; ſolicitudines, quas ob hanc rem & cauſam plurimas iam ſuſcepimus, nec tamen ad optatum exitum noſtra concilia, & acta adhuc perducta ſunt, ita enim viſum domino Deo eſt quem tamen non deſperamus aliquando optata noſtra benignius reſpecturum. ipſi quidem quãtum in nobis fuit, nihil, quod

eſſet

eſſet noſtro Paſtorali officio debitum, in hoc re omiſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in alia interpretetur partem dolemus quidem: ſed tamen in dolorè noſtra gratias Deo omnipotēti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ noſtræ ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine Ieſu, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur. Verum in illo congreſſu, colloquioque noſtro, quod Nicæ habitum eſt, etſi, peccatis noſtris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, indutiæ tamen decennales factæ ſunt; quarum opportunitate nos ſperantes, & ſacrū Conc lium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacē apud Principes inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Concilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent, abſentesq; accerſerent. qui cum de vtroq; ſe excuſaſſent: quod & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet; & Prælatos, quos ſecum habuiſſent, itinere, atq; impendijs ſeſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret, nos hortati ſunt, vt aliam quoq; prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum eſſemus aliquantum difficiles, literas interim à Legatis noſtris, qui Vincentiæ erant, accipiemus, tranſacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, vnam vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincētiam ſe contuliſſe. Quo nun

clo accepto, cum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Cōcilium poſſe, ipſis Principibus conceſſimus, vt differretur tempus agendi Concilij vſque ad ſanctum Paſcha, diemq́; feſtum futuræ Dominicæ reſurrectionis. Cuius noſtri p̄cepti, expectationisq́; decretæ literæ Genuæ anno incarnationis Domini. M D XXXVIII. IIII. Kal. Iul. factæ, publicatæq́; ſunt atq; hanc dilationem eo propenſius fecimus, quod pollicitus eſt nobis vterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum, vt ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia cōfici, Romæ commodius coram nobis agerētur, & tractarentur. & ob hoc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc, pacificationis procuratorio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipſum Concilium, pace facta, multo deinde vtilium, & ſalutarius Chriſtianæ Reipub. futurum eſſet ſemper enim hæc pacis ſpes nobis iniecta Principum nos voluntatibus aſſentiri hortata eſt quam ſpem vehementer auxit poſt diſceſſum à Nicææ noſtrum ipſorum duorum Principum inter ſe beneuola amicaque congreſſio: quæ maxima noſtra eum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona ſpe, vt tandē aliquādo noſtras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta eſſe crederemus. Hanc igitur pacis concluſionem cum & expectaremus, & vrgeremus: nec ſolū duobus

ante

ante dictis Principibus, verum etiam cariſſimo in Chriſto filio noſtro, Ferdinando, Regi Romanorum, videretur, actionem Cõcilij, niſi pace facta, ſuſcipi non oportere: cunctiq; à nobis per literas ſuosque Oratores contenderent, vt alias rurſus temporis prorogationes faceremus: præcipue autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar, promiſiſſe ſe demonſtrans ijs, qui Catholica vnitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur: quod ante ſuam in Germaniã profectionem apte nõ poſſet fieri; Nos, eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vincentiam conueniſſe, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam ſæpe fruſtra fuerat repetitum celebrationem generalis Concilij ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus, itaq; fecimus, & de ſuſpenſione huiuſmodi literas ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iun. M D XXXIX. *dedimus ſicuti ex illis perſpicue poteſt intelligi. Ea itaq; ſuſpenſione neceſſario per nos facta dum tempus illud magis idoneum à nobis, paciſque aliqua concluſio expectatur, quæ & dignitatem poſtea frequentiamque Concilio, & Chriſtianæ Reſp. præſentiorem ſalutem erat allatura: Chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hungaris, Rege ipſorum*

rum mortuo; Turcam vocantibus? Ferdinãdo Rege bellũ in eos mouent; Belgis ad defectione Cæſare ex parte quadam incitatis cuius defectionis comprimendæ cauſa per Gallia amiciſſime, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſime, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatũ, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum, ſpe pacis iam deficiente, ille quoq; modus curandæ in conuẽtibus, tractandæq; concordiæ ad maiores potius diſcordias concitandas aptus eſſe videretur, inducti fuimus ad priſtinum concilij generalis remedium reuerit: idq; per Legatos noſtros, S. R. E. Cardinales, ipſi Cæſari obtulimus: qđ etiã poſtremo, & præcipue in Ratiſponenſi cõuẽtu egimus: cum illic dilectus filius noſter, Gaſpar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus ſumma doctrina, & integritate, Legatum noſtrũ ageret. nã cũ, id quod ne accideret, antea veriti eramus, ex eius conuentus ſentẽtiã peteretur à nobis, vt ab Eccleſiæ diſſentientiũ quoſdam articulos tolerandos declararemus, quod per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur idq; nobis, vt concederemus, neque Chriſtiana & Catholica veritas, neque noſtra, & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, vt quamprimum fieret, proponi mandauimus.

Neque

Neq; vero in alia vnquam ſententia, & voluntate fuimus, quam vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generalem congregaretur ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano, & Chriſtianæ religionis integritatem poſſe recuperari, veruntamē id cum bona gratia, & voluntate Chriſtianorum Principum habere volebamus. Quā voluntatem dum expectamus: dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus: aliquando tandem decernere cōpulſi ſumus, omne eſſe tempus beneplacitū Deo, cū de rebus ſanctis, & ad Chriſtianam pietatem pertinentibus conſilia ineuntur. Quapropter videntes maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem Chriſtianam quotidie in peius ruere, Hungaria à Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mæroreq; afflictis, nullius iam Principis conſenſum expectare, ſed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Chriſtianæ Reip. vtilitatem attendere conſtituimus. Itaq; cum Vincentiam ampliuss nō haberemus, cuperemus quæ cum vniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco cōſulere: aliquotq; locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſi deſiderari videremus: nos & ſi in citeriore Italia commodius omnia tractari poſſe iudicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram vuluntatem paterna charitate defleximus.

ximus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime venturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quò ex Germania quidem, alijsque Germaniæ finitimis nationibus facillime ex Gallia, Hiſpania, cæterisq; prouincijs remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati conuenire poſſent. Dies autem Cõcilij ea à nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe habere & publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad vt viuendum tribuendæ. Quo minus autem annum tempus præfiniremus mutãdo Concilij loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptũ eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpẽ ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta eſt, noluimus: & tamen videmus tempora, agnoſcimus difficultates: quid ſperari poſſit ex conſilijs noſtris, incertũ eſſe intelligimus: ſed quia ſcriptum eſt, Reuela Domino viam tuam, & ſpera in eo: & ipſe faciet magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere, quam noſtræ imbecillitati diffidere, cõſtituimus: ſæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana conſilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti,

atque ſubnixi, de venerabilium, item fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaq; ſuſpenſione, de qua ſupra commemoratum eſt, quam per præſentes tollimus, & amouemus, ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kal. proximas Nou. anni præſentis, ab incarnatione Domini, M D XLII. *incipiendum, proſequendam & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus omnes omnibus ex locis, tã venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcunque, quibus iure, aut priuilegio in Concilijs generalibus reſidendi, & ſententia, in eis dicendi, permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi iuriſiurãdi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ virtute obedientiæ, alijsque ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteque præcipientes, vt ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino*

omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos. Imperatorem, Regemq́ue Chriſtianiſſimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias vnquã, hoc quidem tempore maxime ſanctiſſimæ Chriſti fidei, & Chriſtianorum omnium futura eſt ſalutaris, rogantes, atque obſeruantes per viſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti cuius fidei veritas & religio & intus & extra grauiter iam oppugnantur, vt ſi ſaluam volunt Chriſtianam eſſe Remp. ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficijs intelligunt, ne diſcerant ipſius Dei cauſam, & negotium, ipſimet ad ſacri Concilij celebrationẽ veniant, in quo ipſorum pietas, atque virtus communi vtilitati, ſalutique ſuæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ, plurimum eſt pro futura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipſi non poterunt; at graues ſaltem viros legatos cum auctoritate mittant, qui perſonã Principis ſui quiſq; & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in Concilio referre. In primis vero vt id curent, quod ipſis facilimum eſt, vt ex ſuis cuiuſque regnis, ac prouincijs Epiſcopi, & Prælati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur quod maxime quidem à Prælatis, Principibusq; Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt, vt cum eorũ præcipue cauſa, ipſiſq; cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ

ab

ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare, quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemq; malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe, tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium quibus illi vniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium caritate conſuli, tractari, confici, ad optatosq; exitus deduci quamprimum & quamoptime poſſint. Atque vt noſtræ hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorũ oportet, perueniant, neve quis illorum ignorantiæ excuſationem prætendat, cum præſertim etiã non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eſſent intimandæ, tutus forſitan pateat acceſſus, volumus, & mandamus, vt in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, cũ ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari ſolita eſt, palã clara voce per curiæ noſtræ curſores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Eccleſiarum, itemque Cancellariæ Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ

ſolito

ſolito loco affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expoſitæ pendeant: cumq; inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiuſmodi, omnes, & quoſcunque quos antedictæ noſtræ comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium à die literarum publicationis & affixionis; ita volumus obligatos eſſe, atque aſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coram lectæ, & intimatæ eſſent, tranſumptis quidem earum, quæ manu publici notarij ſcripta, aut ſubſcripta, & ſigillo perſonæ alicuius eccleſiaſticæ, in dignitate conſtitutæ, munita fuerint vt fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, conuocationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ. M D X L I I. *Kal. Iun. Anno* V I I I.

Bloſius

Hier. Dand.

SES-

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS *Concilij Tridentini.*

SVB PAV. III. PONT. MAX.
Celebrata die xiij. menſis Decemb. anno Domini, M D X L V.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET *ne vobis, ad laudem & gloriã Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & vnionem Eccleſiæ, ad reformationom Cleri, & populi Chriſtiani, ad depreſſionem, & extinctionem hoſtium Chriſtiani nominis, decernere, & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe?*
Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Et cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis, & incipientis anni, placet ne vobis primam futuram Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. Anno Domini, M D XLVI?

Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA CELEBRATA DIE VII. *Menſis Ianuarij.* M D XLVI.

Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio ſeruandis.

SACROSANCTA *Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimæ congregata, in ea præſidentibus tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum beato Iacobo Apoſtolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens à patre luminum, qui ijs, qui poſtulant à ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis, & ſimul ſciens, quod initium ſapientiæ eſt timor Domini, ſtatuit & decreuit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, vt ſe à malis & peccata hactenus commiſſis emendare, ac de cætero in timore Domini ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpius confiteri, Euchariſtiæ ſacramentum ſummere, Eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica quantum quiſque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorum, & vnitate Eccleſiæ priuatim*

natim orare velint: Epiſcopus vero, & quoſcunque alios in ordine ſacerdotali coſtitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrante, vt aſſidue in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis reſurrexit, ac Spititum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes: ſicut idem Spiritus ſanctus per Apoſtolum præcipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarũ actiones pro Sanctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus, vt quietam, & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, vt ieiunient ſaltem ſingulis ſextis ferijs in memoriam paſſionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent, in Eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis ferijs celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum lætanijs, & alijs orationibus ad hoc inſtitutis, in alijs vero Eccleſijs eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes, tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, ſed ore, & animo celebranti aſſiſtatur. Et quoniam oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ bene præpoſitos, hortatur etiam, vt ante omnia quilibet

in menſa ſeruet ſobrietatem, moderationemq́; ciborum. Deinde cum in eo loco ſæpe otioſi ſermones oriri ſoleant, hortatur, vt in ipſorũ Epiſcoporum menſis diuinarum ſcripturarũ lectio admiſceatur. Familiares verò ſuos vnuſquiſq; inſtruat, & erudiat, ne ſint rixoſi, vinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes ampleſtantur; & in veſtitu, & cultu, & omnibus actibus honeſtatem præ ſe ferant, ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei. Ad hæc cum huius ſacroſanæi Concilij præcipua cura, ſolicitudo, & intentio ſit, vt propulſatis hæreſum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Ieſu Chriſto (qui vera, lux eſt) annuente, candor puritasq́; fulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipſa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atq; eos præſertim, qui ſacrarum literarum peritiam habent, vt ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſſimùm vijs, & modis ipſius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum ſortiri poſſit, quo maturius, & conſultius dãnari damnanda, & probanda probare queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confeſſione glorificent Deum, & patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.

In ſententijs verò dicendis, iuxta Toletani Concilij ſtatutũ in loco benedictionis cõſiden

tibus Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut immodeſtis vocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falſis vanis ve, aut obſtinatis diſceptationibus contendere, ſed quidquid dicatur, ſic mitiſſima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

Inſuper ipſa ſacra ſynodus ſtatuit, ac decreuit, quod, ſi forte contingerit aliquos debito in loco non ſedere, & ſententiam, etiam ſub verbo, Placet, proferre, congregationibus intereſſe, & alios quoſcunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudiciũ generetur, nulliq́; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seſſio ad diem Iouis, quartam menſis Febr. proximè venturi.

SESSIO TERTIA, CELEBRATA DIE IIII. Menſis Februarij MDXLVI.

Decretum de ſymbolo fidei.

IN nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentib. trib. Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans: præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis continentur; quorum cauſa præcipuè eſt congregata; agnoſcens autem cum Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cæleſtibus; cum eodem omnes, & ſingulos in primis hortatur, vt confortentur in domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, atq; galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Itaq; vt hæc pia eius ſolicitudo principiũ & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat; ante omnia ſtatuit, & decernit præmittendũ eſſe cõfeſſionem fidei Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Concilijs hoc ſcutum

contra omnes hæreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuere: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt & fideles confirmarunt. Quare ſymbolum fidei, quo ſancta Romana eccleſia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Chriſti profitentur, neceſſario conueniunt: ac fundamẽtum firmum, & vnicum, contra quod portæ Inferi nunquã præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus eccleſijs legitur, exprimendum eſſe cenſuit. quod quidem eiuſmodi eſt.

Credo. in vnum Deum patem omnipotentem, factorem cęli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium; & in vnũ Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum, & ex patre natum anne oĩa ſecula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum; nõ factum, conſubſtantialem patri, per quẽ omnia facta ſunt, qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt; crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt; & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram patris; & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis: & in Spiritum ſanctum

Dominum,

Dominum, & viuificantem; qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas: & vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi. Amen.

Indictio futuræ Seſſionis.

EADEM *ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiuſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuerſis partibus accintos itineri, nonnullos etiam in via eſſe, quo huc veniant; cogitansque omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda eò maioris apud omnes exiſtimationis, & honoris videri poſſe, quò maiori fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata; ſtatuit, & decreuit, futuram ſeſſionem poſt præſentem celebrandum eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur Dominicam, Lætare, proximè futuram: Interim tamen non differri diſcuſſionem, & examinationem eorum, quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda videbuntur.*

SESSIO QVARTA,

CELEBRATA DIE VIII. *Menſis April.* M D XLVI.

Decretum de canonicis ſcripturis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuò ante oculos proponens, vt, ſublatis erroribus, puritas ipſa euangelij in Eccleſia conſeruetur; quod promiſſum ante per Prophetas in ſcripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit: deinde per ſuos Apoſtolos, tãquam fontem omnis, & ſalutaris veritatis, & morum diſciplinæ omni creaturæ prædicari iuſſit: perſpiciensque hanc veritatem, & diſciplinam, contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos vſque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla ſecuta, omnes libros tam veteris, quam noui teſtamenti cum vtriuſque vnus Deus ſit auctor; nec non traditiones ipſas, tum ad fidem, tum ad*

ad mores pertinentes, tanquam vel ore tenus à Chriſto, vel à Spiritu ſancto dictatas, & continua ſucceſſione in Eccleſia Catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum Indicem huic Decreto adſcribendum cenſuit, ne cui dubitatio ſuboriri poſſit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur. ſunt verò infraſcripti. Teſtamenti veteris, quinq; Moyſis, ideſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus & ſecundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta pſalmorum, Parabolæ Eccleſiaſtes, Canticum canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel duodecim Prophetas minores, ideſt, Oſea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabeorum, primus, & ſecundus. Teſtamenti noui, quatuor Euangelia ſecundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apoſtolorum à Luca Euangeliſta cõſcripti, quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apoſtoli duæ, Ioannis Apo-

ſtoli tres, Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, & Apocalioſis Ioannis Apoſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cum omnibus ſuis partibos, prout in eccleſia catholica legi conſueuerunt, & in veteri vulgata latina editione habentur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas, ſciens, & prudens contempſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipſa Synodus, poſt iactum fidei confeſſionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſſimùm teſtimonijs. ac præſidijs in confirmandis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit vſura.

Decretumde editione, & vſu ſacrorum librorum.

IN SVPER *eadem ſacroſancta Synodus conſiderans non parum vtilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus latinis editionis bus, quæ circumferuntur, ſacrorum librorum quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat; ſtatuit, & declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſæculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur; vt nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, vel præſumat.*

Præterea

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta Mater eccleſia (cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſcripturarum ſanctarum) aut etiam contra vnanimem conſenſum Patrum, ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat, etiam ſi huiuſmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem ædendæ forent. Qui contrauenerint, per ordinarios declarentur, & pœnis à iure ſtatutis puniantur:

Sed & impreſſoribus modum in hac parte, (vt par eſt) imponere volens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia Superiorem Eccleſiaſticorum ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito prælio; & (quod grauius eſt) ſine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temerè venales habent: decernit, & ſtatuit, vt poſt hàc ſacra Scriptura, potiſſimùm verò hæc ipſa vetus, & vulgata editio quàm emendatiſſimè imprimatur: nulliq; liceat imprimere, vel imprimi facere quoſuis libros de reb⁹ ſacris ſine noïe auctoris,

neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouiſſimi Lateranenſis appoſita, Et, ſi regulares fuerint, vltra examinationem, & probationem huiuſmodi, licentiam quoque à ſuis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, vel euulgant, niſi antea examinati probatiq; fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceant, quibus impreſſores. Et qui eos habuerint, vel legerint, niſi prodiderint auctores: pro auctoribus habeantur. Ipſa vero huiuſmodi librorum probatio in ſcriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſſi, authentice appareat: Idq; totum, hoc eſt, & probatio, & examen gratis fiat, vt probanda probentur, & reprobentur improbanda. Poſthæc temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæq; conuertuntur, & torquentur verba, & ſententiæ ſacræ Scripturæ, ad ſcurrilia ſcilicet, fabuloſa, vana, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, libellos etiam famoſos; mandat, & præcipit ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cætero quiſquam quomodolibet verba Scripturæ ſacræ ad hæc, & ſimilia audeat vſurpare: vt om

Probat^o et examen gratis fiat.

Auctoritas sac^e scrip^e non sunt cu locutionibus fabulosis et profanis co miscende.

nes

nes huius generis homines, temeratores, & violatores verbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Epiſcopos coerceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratiſſimum feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA,
CELEBRATA DIE XVII.
Menſis Iunij, M D XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT fides noſtra Catholica, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra, & illibata permaneat, & ne populus Chriſtianus omni vento doctrinæ circumferatur, cum ſerpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio non ſolum noua, ſed vetera etiam diſſidia excitauerit, ſacroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia & ipſius Eccleſias iudicium, & conſenſum ſecutá: hæc de ipſo peccato originali ſtatuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incur

riſſeq;

riſſeq; per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei; atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus; & cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, qui mortis deinde habuit imperiū, hoc eſt Diaboli, totumq; Adam per illam præuaricationis offenſam, ſecundum corpus, & animam in deterius cōmutatum fuiſſe: Anathema ſit.

Si quis Adæ præuaricationem ſibi ſoli, et non eius propagini aſſerit nocuiſſe; & acceptam à Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit, ſibi ſoli, et non nobis etiam eum perdidiſſe, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudiſſe, nō autem & peccatum, quod mors eſt animæ; Anathema ſit: cum contradicat Apoſtolus dicenti: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine vnum eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires vel per aliud remedium aſſerit tolli, quam per meritum vnius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio; aut negat ipſum Chriſti

Ieſu

Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum, in forma Eccleſiæ ritè collatum, tum adultis, quam paruulis applicari; Anathema ſit: quia non eſt aliud nomen ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri: Vnde illa vox. Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

Si quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ſi fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari: ſed nihil ex Adã trahere originalis peccati quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam; vnde ſit conſequens, vt in eis forma Baptiſmatis, in remiſſionem peccatorum non vera, ſed falſa intelligatur: Anathema ſit. quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus: Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertranſijt, in quo omnes peccauerunt; niſi quemadmodum Eccleſia Catholica vbique diffuſa ſemper intellexit: Propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt; in remiſſionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non

poteſt introire in regnum Dei.

Si quis per Ieſu Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in baptiſmate confertur; reatum originalis peccati remitti negat: aut etiam aſſerit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet: ſed illud dicit tantum radi, aut non imputari: Anathema ſit: In renatis enim nihil odit Deus: quia nihil eſt damnationis iis, qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per baptiſma in mortem: qui non ſecundum carnem ambulant, ſed veterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt: induentes, innocentes, immaculati, puri, inoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, vel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur, & ſentit: quæ cum ad agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed viriliter per Chriſti Ieſu gratiam repugnantibus non valet: quinimmo, qui legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat, Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum appellari, quod verè & propriè in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit; Anathema ſit.

Declara tamen hæc ipſa ſancta Synodus,

non eſſe ſuæ intentionis comprehẽdere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, Beatam et immaculatam virginem Mariam, Dei genetricem; ſed obſeruandas eſſe conſtitutiones fœlicis recordationis Xiſti Papæ Quarti ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *Sacroſancta Synodus, pijs ſummorum Pontificum, & probatorum Conciliorum conſtitutionibus inhærens, easq; amplectens. & illis adijciens; ne cœleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, quem ſpiritus ſanctus ſumma liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; ſtatuit, & decreuit, quod in illis eccleſijs, in quibus præbenda, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium pro lectoribus ſacræ theologiæ deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ Scripturæ expoſitionem, & interpretationem per ſeipſos; ſi idonei fuerint; alioquin per idoneum ſubſtitutum ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligẽdum, etiam per ſubſtractionẽ fructuum, cogant, & compellant. De cætero verò præbenda, præſtimonium, aut ſtipendium huiuſmodi non niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos*

ſos id munus explicare poſſint, conferantur, & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. In eccleſijs autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, vel populoſa, ac etiam in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido, etiam nullius diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, vbi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur; præbenda quomodocunque, præter quàm ex cauſa reſignationis, primò vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum vſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipſis eccleſijs nulla, vel non ſufficiens præbenda foret, Metropolanus, vel Epiſcopus ipſe per aſſignationem fructuum alicuius ſimplicis beneficij, eiuſdem tamen debitis ſupportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorũ ſuæ ciuitatis, & diœceſis, vel aliàs (prout commodiùs fieri poterit) de Capituli conſilio ita prouideat, vt ipſa ſacræ Scripturæ lectio habeatur. Ita tamen, vt quæcunquẽ aliæ lectiones, vel conſuetudine, vel qua vis alia ratione inſtitutæ, propter id minimã prætermittamur. Eccleſiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua eſt Cleri, & populi multitudo, vt theologiæ lectio in eis cõmode haberi non poſſit, ſaltem magiſtrũ habeant, ab Epiſcopo cũ conſilio Capituli eligendum, qui clericos, alioſq; ſcholares pauperes grãmaticã gratis doceat,

vt

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

vt deinceps ad ipſa ſacræ Scripturæ ſtudia (annuente Deo) tranſire poſſint. ideoq; illi magiſtro grammatices, vel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perſtiterit, aſſignetur; dum tamen beneficium ipſum ſuo debito non fraudetur obſequio: vel ex capitulari, vel Epiſcopali menſa cognita aliqua merces perſoluatur. vel alias Epiſcopus ipſe aliquam rationem ineat ſuæ eccleſiæ, & diæceſi accommodam; ne pia hæc, vtilis, atq; fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur. In monaſterijs quoq; monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio ſacræ Scripturæ habeatur: qua in re ſi Abbates negligentes fuerint; Epiſcopi locorum in hoc, vt Sedis Apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus ſtudia commodè vigere poſſunt, ſacræ Scripturæ lectio ſimiliter habeatur; quæ lectio à Capitulis generalibus vel prouincialibus aſſignetur dignioribus magiſtris. In gymnaſijs etiam publicis; vbi tam honorifica. & cæterorum omnium maximè neceſſaria lectio hactenus inſtituta non fuerit, religioſiſſimorū Principum, ac Rerum publicarum pietate, & charitate ad Catholicæ fidei defenſionē, & incrementū, ſanæq; doctrinæ conſeruationē, & ꝓpagationē inſtituatur: &, vbi inſtituta foret, et negligeretˉ, reſtituatˉ. Et, ne ſub ſpecie pietatis impietas diſſeminetˉ: ſtatuit eadē ſancta Sy

nodus

nodus neminem ad huiuſmodi lectionis officium tam pulicè, q̄ priuatim admittendum eſſe, qui priùs ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus non fuerit; Quod tamen de lectoribus in Clauſtris monachorum non intelligatur.

Caput II.

DOCENTES verò ipſam ſacram Scripturam, dum publicè in ſcholis docuerint, & ſcholares, qui in ipſis ſcholis ſtudent, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum ſuorum, in abſentia à iure communi conceſſis, plenè gaudeant, & fruantur. Quia verò Chriſtianæ Reipublicæ non minus neceſſaria eſt prædicatio Euangelij, quam lectio; & hoc eſt præcipuum Epiſcoporum munus: ſtatuit, & decreuit eadem ſancta Synodus; omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios eccleſiarum prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum ſanctum Ieſu Chriſti Euangelium. Si verò contingerit Epiſcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij, viros idoneos aſſumere teneantur ad huiuſmodi prædicationis officium ſalubriter exequendum. Si quis autem, hoc adimplere contempſerit, diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque Parochiales vel aliàs curam animarum habentes, eccleſias quacunque modo

munus prædicandi eſt præcipuum Epiſcoporum.

obtinent

obtinent, per ſe vel alios idoneos, ſi legitimè impediti fuerint, diebus ſaltem dominicis, & feſtis ſolemnib. plebes ſibi commiſſas, pro ſua & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutẽ; annunciandoq́; eis cum breuitate, & facilitate ſermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quis ſectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cœleſtẽ gloriã conſequi valeat; id verò ſi quis eorũ præſtare negligat, etiam ſi ab Epiſcopi iuris dictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prætenderet; etiam ſi eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monaſterio, etiã extra diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, vel vnitæ (modo re ipſa in diœceſi ſint) prouida paſtoralis Epiſcoporum ſolicitudo non deſit. ne illud impleatur; Paruuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis. Itaq́; vbi ab epiſcopo moniti trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas, ſeu aliàs ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, ſi ei ſic expediri viſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet, honeſta aliqua merces perſoluat; donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat. Si quæ verò Parochiales eccleſiæ reperiantur ſubiectæ monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentib. ſi abbates, & regulares Prælati in prædictis negligẽtes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceſes ipſe ſunt tanquã, quò

ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegatis compellantur. neque huius Decreti executionem conſuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio ſiue recurſus impedire, valeat; quouſq; deſuper à competenti iudice, qui ſumariè, & ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares verò cuiuſcunque ordinis, niſi à ſuis ſuperioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in eccleſiis ſuorum ordinum prædicare non poſſint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In eccleſijs verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur; ſine qua in ipſis eccleſijs non ſuorum ordinum nullo modo prædicare poſſint, ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant. Sed verò (quod abſit) prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam, ſi in monaſterio ſui, vel alterius ordinis prædicet: Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quod ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundum iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat, etiam ſi prædicator ipſi generali, vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet, quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem

licentia concionandi gratis est danda.

Epiſcopi, ne quis prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur iuſtamve de eis cõquerendi occaſionẽ habeat.

Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquẽ vel eorum, qui cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionum ſuarum viuunt; vel Presbyterorum ſæcularium: niſi ipſi noti ſint, & moribus atque doctrina probati, etiã quorumlibet priuilegiorũ prætextu in ſua ciuitate, vel diœceſi prædicare permittãt, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta Sedes Apoſtolica conſulatur, à qua priuilegia huiuſmodi niſi tacita veritate, & expreſſo mendacio ab indignis extorqueri veriſimile non eſt. Quæſtores verò eleemoſynarij, qui etiã quæſtuarij vulgo dicuntur, cuiuſcunque conditionis exiſtant nullo modo nec per ſe, nec per aliũ prædicare præſumant, & contra facientes ab Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuſcunque nõ obſtantibus opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſãcta Synodus ſtatuit, & decernit, primam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis feria quinta poſt feſtum beati Iacobi Apoſtoli.

Prorogata deinde fuit Seſſio ad diẽ 13. menſis Ian. M D X L V I I.

SES-

SESSIO SEXTA,
CELEBRATA DIE VIII.
Menſis Ian. M D XLVII.

DECRETVM DE IVSTIFICATIONE.

Procœmium.

CVM hoc tempore nõ ſine multarum animarum iactura, & graui Eccleſiaſticæ vnitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiæ tranquillitatem, & animarum ſalutem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidẽtia Papæ Tertij Reuerendiſſimis Dominis, Domino Io. Maria Epiſcopo Præneſtino de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus veram ſanamq; doctrinam ipſius iuſtificationis, quam Sol iuſtitiæ Chriſtus Ieſus, fidei noſtræ auctor, & conſummator, docuit; Apoſtoli tradiderunt; & Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuo retinuit, diſtrictius

ſtrictius inhibēdo, ne deinceps audeat quiſquā aliter credere, prædicare, aut docere, quā præſenti Decreto ſtatuitur, ac declaratur.

De naturę, & legis ad iuſtificandos homines imbecillitate. Cap. I.

Primvm declarat ſancta Synodus ad iuſtificationis doctrinam probè, & ſincerè intelligendam, oportere, vt vnuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quòd cum omnes homines in prauaricatione Adæ innocentiam perdidiſſent; facti immundi, & vt Apoſtolus inquit, natura filij iræ quemadmodum in Decreto de peccato originali expoſuit vſque adeo ſerui erant peccati, & ſub poteſtate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, ſed ne Iudæi quidem per ipſam etiam litteram legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent; tametſi in eis liberum arbitrium minimè extinctum eſſet, viribus licet attenuatum, & inclinatum.

De diſpoſitione, & myſterio aduentus Chriſti. Cap. II.

Qvo factum eſt, vt cœleſtis pater, pater miſericordiarum; & Deus totius cōſolationis Chriſtū Ieſum, filium ſuū, et ante legē et legis tēpore multis ſanctis Patribus declaratū, ac promiſſum, cū venit beata illa plenitudo tēporis

ris, ad homines miſerit, vt & Iudæos, qui ſub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris: non ſolùm autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

*V*ERVM, *& ſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamen mortis eius beneficijs recipiunt; ſed ij duntaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur. Nam, ſicut reuera homines, niſi ex ſemine Adæ prorogati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti, cum ea propagatione, per ipſum dum concipiuntur, propriam iuſtitiam contrahant; ita, niſi in Chriſto renaſcerentur, nunquam iuſtificarentur, cum ea renaſcentia per meritum paſſionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine; & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitq; in regnum filij d lectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.*

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij, & modus eius in ſtatu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS verbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, vt ſit tranſlatio ab eo ſtatu, in quo homo naſcitur filius primi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adam Ieſum Chriſtum, Saluatorem noſtrum. quæ quidem tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, ſiue lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non poteſt. ſicut ſcriptum eſt, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

De neceſſitate præparationis ad iuſtificationem in adultis, & vnde ſit. Cap. V.

DECLARAT præterea, ſi ipſius iuſtificationis exordium in adultis à Dei per Chriſtum Ieſum perueniente gratia ſumendũ eſſe, hoc eſt, ab eius vocatione, qua nullis eorũ exiſtentibus meritis, vocantur; vt qui per peccata à Deo auerſi erant, per eius excitantem atq; adiuuantem gratiam ad conuertendum ſe ad ſuam ipſorum iuſtificationem, eidem gratiæ libere aſſentiendo, & cooperando, diſponantur ita, vt tangentem Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens,

piens,quippe qui illam et abijcere poteſt,neq; tamen ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua voluntate poſſit : vnde in ſacris litteris,cum dicitur. Conuertimini ad me,& ego conuertar ad vos. libertatis noſtræ admonemur. Cum Reſpondemus Conuerte nos Domine ad te,& cõuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

DISPONVNTVR *autem ad ipſam iuſtitiam,dum excitati diuina gratia,& adiuti fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum,credentes vera eſſe,quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt, atque illud in primis,à Deo iuſtificari impium per gratiam eius per redemptionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu; & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, à diuinæ iuſtitiæ timore,quo vtiliter cõcutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpecie eriguntur; fidentes, Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore. illumq; tanquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem,hoc eſt,per eam pœnitentiam,quam ante Baptiſmum agi oportet. denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam vitam,& ſeruare diuina mandata.De hac diſpoſitione ſcriptum eſt,Accedentem ad Deum*

oportet credere quia eſt, & quod inquirētibus ſe remunerator ſit. Et, confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, timor Domini expellit peccatum. Et, Pænitentiam agite: & baptizetur vnuſquiſque veſtrum in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorū veſtrorum; & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, docentes eos ſeruare quæcunq; mandaui vobis. Deniq;, Præparate corda veſtra Domino.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ. Cap. VII.

HANC diſpoſitionem, ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur; quæ non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio, et renouatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum: vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit hæres ſecundum ſpem vitæ æternæ. Huius iuſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidem gloria Dei, & Chriſti, ac vita æterna: efficiens verò, miſericors Deus, qui gratuito abluit, & ſanctificat, ſignans, & vnguens ſpiritu promiſſionis ſancto; qui eſt pignus hæreditatis noſtræ; meritoria autem dilectiſſimus vnigenitus ſuus, Dominus noſter Ieſus Chriſtus: qui, cum eſſemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, ſua ſanctiſſima paſſione

in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo patri ſatisfecit: inſtrumentalis item. Sacramentum Baptiſmi; quod, eſt ſacramentum fidei, ſine qua nulli vnquam contingit iuſtificatio: demum vnica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei, non qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit: qua videlicet ab eo donati, renouamur ſpiritu mentis noſtræ: et non modò reputamur, ſed verè iuſti nominamur, & ſumus: iuſtitiam in nobis recipiente, vnuſquiſque ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis, prout vult; & ſecundum propriam cuiuſq; diſpoſitionem, & cooperationem. quam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, niſi cui merita paſſionis D. N. Ieſu Chriſti communicatur: Id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atq; ipſis inhæres. Vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſſionem peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur per fidem, ſpem, & charitatem. nam fides niſi ad eam ſpes accedat, & caritas neq; vnit perfectæ cum Chriſto, neq; corporis eius viuum membrum efficit: qua ratione veriſſimè dicitur, Fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe. Et, in Chriſto Ieſu neq; circũciſionẽ aliquid valere, neq; præputium, ſed fidẽ, quæ per charitatẽ operatur. Hanc fidẽ ante Baptiſmi Sacramentum ex Apoſtolorum

traditione Cathecumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præſtantem; quam ſine ſpe,& caritate fides præſtare non poteſt; vnde & ſtatim verbum Chriſti audiunt. Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata. Itaque, veram,& Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare; vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant vitam æternam.

Quo modo intelligatur impium, per fidem, & gratis iuſtificari. Cap. VIII.

CVM verò Apoſtolus dicit, iuſtificari hominem per fidem,& gratis; ea verba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ Catholicæ conſenſus tenuit,& expreſſit, vt ſcilicet per fidem ideo iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis: ſine qua impoſſibile eſt placare Deo, & ad filiorũ eius cõſortium peruenire: gratis autem iuſtificari ideo dicamur, quia nihil eorũ, quæ iuſtificationem præcedunt; ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur: ſi enim gratia eſt, iam nõ ex operibus: alioquin (vt idem Apoſtolus inquit) gratia iam non eſt gratia.

Contra

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVAMVIS *autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa vnquam fuiſſe peccata, niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, vel dimiſſa eſſe dicendum eſt; cum apud hæreticos, & ſchiſmaticos poſſit eſſe. immo noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam Catholicam contentionem prædicetur vana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui verè iuſtificati ſunt; abſque vlla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminemq; à peccatis abſolui, ac iuſtificari, niſi eum, qui certo credat ſe abſolutum & iuſtificatum eſſe, atque hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici, quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, deq; mortis, & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. Nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deq; Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſe ipſum, ſuamq; propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare & timere poteſt, cum nullus ſcire valeat certitudine fidei (cui non poteſt ſubeſſe falſum) ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.*

De acceptæ iuſtificationis incremento. Cap. X.

SIC ergo iuſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de virtute in virtutem renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die in diem hoc eſt mortificando membra carnis ſuæ, & exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruantiam mandatorum Dei, & Eccleſiæ, in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum Ne verearis vſque ad mortem iuſtificari. Et rurſus: Videtis quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò iuſtitiæ incrementum petit ſancta eccleſia, cum orat: Da nobis Domine fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

De obſeruatione mandatorum, deq; illius neceſſitate, & poſſibilitate. Cap. XI.

NEMO autem, quantumuis iuſtificatus liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria & à Patribus ſub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſſibilia. nam Deus impoſſibilia non iubet, ſed iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere quod non poſſis, & adiuuat, vt poſſis.

Cuius mandata grauia non ſunt; cuius iugum ſuaue eſt & onus lege; qui enim ſunt filÿ Dei, Chriſtum diligunt: qui autem diligunt eum (vt ipſemet teſtatur) ſeruant ſermones eius, quod vtique cum diuino auxilio præſtare poſſunt. licet enim in hac mortali vita quantumuis ſancti, & iuſti in leuia ſaltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea deſinunt eſſe iuſti. Nam iuſtorum illa vox eſt & humilis, & verax; Dimitte nobis debita noſtra: quo fit, vt iuſti ipſi eò magis ſe obligatos ad ambulandum in via iuſtitiæ ſentire debeant, quò liberati iam à peccato, ſerui autem facti Deo, ſobrie, iuſte, & pie viuentes, proficere poſſunt per Chriſtum Ieſum, per quem acceſſum habuerunt in gratiam iſtam. Deus nanque ſua gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis priùs deſeratur. Itaq; nemo ſibi in ſola fide blandiri debet, putans fide ſola ſe hæredem eſſe conſtitutum, hæreditatemq; conſecuturum, etiam ſi Chriſto non compatiatur, vt & conglorificetur, nam & Chriſtus ipſe, vt inquit Apoſtolus, cum eſſet filius Dei, didicit ex ÿs, quæ paſſus eſt, obedientiam; & conſummatus, factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monent iuſtificatos dicens. Ne ſcitis, q ÿ, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit brauium. ſic currite, vt comprehendatis. Ego igitur ſic curro,

ſtrictius inhibēdo, ne deincep
aliter credere, prædicare, aut
ſenti Decreto ſtatuitur, ac de

De naturę, & legis ad iu
mines imbecillitate.

PRIMVM declarat ſa
iuſtificationis doctrinam pro
telligendam, oportere, vt v
ſcat, & fateatur, quòd cum o
præuaricatione Adæ innoce
ſent; facti immundi, & vt A
natura filij iræ quemadmodu
peccato originali expoſuit v
erant peccati, & ſub poteſtate
tis, vt non modo gentes per v
ne Iudæi quidem per ipſam e
gis Moyſi, inde liberari, a
ſent; tametſi in eis liberum
mè extinctum eſſet, viribus l
& inclinatum.

De diſpoſitione, & myſt
Chriſti. Ca

QVO factum eſt, vt cæ
miſericordiarum; & Deus
Chriſtũ Ieſum, filium ſuũ,
tēpore multis ſanctis Patri
promiſſum, cũ venit beata i

entiam promittere de-
ıali reuelatione ſciri nõ
eligerit.

ntiæ munere.
XIII.

le perſeuerantiæ mune
Qui perſeuerauerit vſq;
t, quod quidem aliunde
b eo, qui potens eſt eum,
perſeuerenter ſtet; &
re, nemo ſibi certi ali-
line polliceatur; tametſi
mam ſpem collocare, et
t. Deus enim, niſi ipſi il
, ſicut cœpit opus bonũ,
velle, & perficere. Ve-
imant ſtare, videant, ne
re, ac tremore ſalutem
boribus, in vigilijs, in
ibus, & oblationibus,
es formidare enim de-
em gloriæ, & nondum
de pugna, quæ ſupereſt
do, cum Diabolo, in qua
unt, niſi cum Dei gratia
nt, dicent; : Debitores ſu-
ſecundum carnem viua-
um carnem vixeritis, mo-
iritu facta carnis morti-

Epiſcopi, ne quis prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur iuſtamve de eis cõquerendi occaſionẽ habeat.

Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquẽ vel eorum, qui cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionum ſuarum viuunt; vel Presbyterorum ſæcularium: niſi ipſi noti ſint, & moribus atque doctrina probati, etiã quorumlibet priuilegiorũ prætextu in ſua ciuitate, vel diœceſi prædicare permittãt, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta Sedes Apoſtolica conſulatur, à qua priuilegia huiuſmodi niſi tacita veritate, & expreſſo mendacio ab indignis extorqueri veriſimile non eſt. Quæſtores verò eleemoſynarij, qui etiã quæſtuarij vulgo dicuntur, cuiuſcunque conditionis exiſtant nullo modo nec per ſe, nec per aliũ prædicare præſumant, & contra facientes ab Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuſcunque nõ obſtantibus opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſãcta Synodus ſtatuit, & decernit, primam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis feria quinta poſt feſtum beati Iacobi Apoſtoli.

Prorogata deinde fuit Seſſio ad diẽ 13. menſis Ian. M D X L V I I.

SES-

SESSIO SEXTA,
CELEBRATA DIE VIII.
Menſis Ian. M D XLVII.

DECRETVM DE IVSTIFICATIONE.

Procemium.

CVM hoc tempore nō ſine multarum animarum iactura, & graui Eccleſiaſticæ vnitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiæ tranquillitatem, & animarum ſalutem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidētia Papæ Tertij Reuerendiſſimis Dominis, Domino Io. Maria Epiſcopo Præneſtino de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus veram ſanamq; doctrinam ipſius iuſtificationis, quam Sol iuſtitiæ Chriſtus Ieſus, fidei noſtræ auctor, & conſummator, docuit; Apoſtoli tradiderunt; & Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuo retinuit, di-

ſtrictius inhibẽdo, ne deinceps audeat quiſquã aliter credere, prædicare, aut docere, quã præſenti Decreto ſtatuitur, ac declaratur.

De naturę, & legis ad iuſtificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRIMVM *declarat ſancta Synodus ad iuſtificationis doctrinam probè, & ſincerè intelligendam, oportere, vt vnuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quòd cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidiſſent; facti immundi, & vt Apoſtolus inquit, natura filij iræ quemadmodum in Decreto de peccato originali expoſuit vſque adeo ſerui erant peccati, & ſub poteſtate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, ſed ne Iudæi quidem per ipſam etiam litteram legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent; tametſi in eis liberum arbitrium minimè extinctum eſſet, viribus licet attenuatum, & inclinatum.*

De diſpoſitione, & myſterio aduentus Chriſti. Cap. II.

QVO *factum eſt, vt cæleſtis pater, pater miſericordiarum; & Deus totius cõſolationis Chriſtũ Ieſum, filium ſuũ, et ante legẽ et legis tẽpore multis ſanctis Patribus declaratũ, ac promiſſum, cũ venit beata illa plenitudo tẽporis*

vis, ad homines miſerit, vt & Iudæos, qui ſub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris: non ſolùm autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

VERVM, & ſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamen mortis eius beneficijs recipiunt; ſed ij duntaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur. Nam, ſicut reuera homines, niſi ex ſemine Adæ prorogati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti, cum ea propagatione, per ipſum dum concipiuntur, propriam iuſtitiam contrahant; ita, niſi in Chriſto renaſcerentur, nunquam iuſtificarentur, cum ea renaſcentia per meritum paſſionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine; & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitq́; in regnum filij d lectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij, & modus eius in ſtatu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS *verbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, vt ſit tranſlatio ab eo ſtatu, in quo homo naſcitur filius primi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adam Ieſum Chriſtum, Saluatorem noſtrum. quæ quidem tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, ſiue lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non poteſt. ſicut ſcriptum eſt, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.*

De neceſſitate præparationis ad iuſtificationem in adultis, & vnde ſit. Cap. V.

DECLARAT *præterea, ſi ipſius iuſtificationis exordium in adultis à Dei per Chriſtum Ieſum perueniente gratia ſumendũ eſſe, hoc eſt, ab eius vocatione, qua nullis eorũ exiſtentibus meritis, vocantur; vt qui per peccata à Deo auerſi erant, per eius excitantem atq; adiuuantem gratiam ad conuertendum ſe ad ſuam ipſorum iuſtificationem, eidem gratiæ liberæ aſſentiendo, & cooperando, diſponantur ita, vt tangentem Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens,*

piens, quippe qui illam et abijcere poteſt, neq; tamen ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua voluntate poſſit: vnde in ſacris litteris, cum dicitur. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. libertatis noſtræ admonemur. Cum Reſpondemus Conuerte nos Domine ad te, & cōuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

DISPONVNTVR *autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt, atque illud in primis, à Deo iuſtificari impium per gratiam eius per redemptionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu; & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, à diuinæ iuſtitiæ timore, quo vtiliter cōcutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpecie eriguntur; fidentes, Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore. illumq; tanquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet. denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam vitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt, Accedentem ad Deum*

oportet credere quia eſt, & quod inquirẽtibus ſe remunerator ſit. Et, confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite: & baptizetur vnuſquiſque veſtrum in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorũ veſtrorum; & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, docentes eos ſeruare quæcunq; mandaui vobis. Deniq;, Præparate corda veſtra Domino.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ. Cap. VII.

HANC *diſpoſitionem, ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur; quæ non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio, et renouatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum: vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit hæres ſecundum ſpem vitæ æternæ, Huius iuſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidem gloria Dei, & Chriſti, ac vita æterna: efficiens verò, miſericors Deus, qui gratuito abluit, & ſanctificat, ſignans, & vnguens ſpiritu promiſſionis ſancto; qui eſt pignus hæreditatis noſtræ; meritoria autem dilectiſſimus vnigenitus ſuus, Dominus noſter Ieſus Chriſtus: qui, cum eſſemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, ſua ſanctiſſima paſſione*

in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo patri ſatisfecit: inſtrumentalis item. Sacramentum Baptiſmi; quod, eſt ſacramentum fidei, ſine qua nulli vnquam contingit iuſtificatio: demum vnica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei, non qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit: qua videlicet ab eo donati, renouamur ſpiritu mentis noſtræ: et non modò reputamur, ſed verè iuſti nominamur, & ſumus: iuſtitiam in nobis recipiente, vnuſquiſque ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis, prout vult; & ſecundum propriam cuiuſq; diſpoſitionem, & cooperationem. quam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, niſi cui merita paſſionis D.N. Ieſu Chriſti communicatur: Id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atq; ipſis inhæres. Vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſſionem peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur per fidem, ſpem, & charitatem. nam fides niſi ad eam ſpes accedat, & caritas neq; vnit perfectæ cum Chriſto, neq; corporis eius viuum membrum efficit: qua ratione veriſſimè dicitur, Fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe. Et, in Chriſto Ieſu neq; circũciſionẽ aliquid valere, neq; præputium, ſed fidẽ, quæ per charitatẽ operatur. Hanc fidẽ ante Baptiſmi Sacramentum ex Apoſtolorum

traditione Cathecumeni ab Eccleſiæ petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præſtantem; quam ſine ſpe, & caritate fides præſtare non poteſt; vnde & ſtatim verbum Chriſti audiunt. Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata. Itaque, veram, & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare; vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant vitam æternam.

Quo modo intelligatur impium, per fidem, & gratis iuſtificari. Cap. VIII.

CVM verò Apoſtolus dicit, iuſtificari hominem per fidem, & gratis; ea verba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ Catholicæ conſenſus tenuit, & expreſſit, vt ſcilicet per fidem ideo iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis: ſine qua impoſſibile eſt placare Deo, & ad filiorũ eius cõſortium peruenire: gratis autem iuſtificari ideo dicamur, quia nihil eorũ, quæ iuſtificationem præcedunt; ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur: ſi enim gratia eſt, iam nõ ex operibus: alioquin (vt idem Apoſtolus inquit) gratia iam non eſt gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVAMVIS *autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa vnquam fuiſſe peccata, niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, vel dimiſſa eſſe dicendum eſt; cum apud hæreticos, & ſchiſmaticos poſſit eſſe. immo noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui verè iuſtificati ſunt; abſque vlla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminemq; à peccatis abſolui, ac iuſtificari, niſi eum, qui certo credat ſe abſolutum & iuſtificatum eſſe, atque hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici, quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, deq; mortis, & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. Nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deq; Sacramentorum virtute, & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſe ipſum, ſuamq; propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare & timere poteſt, cum nullus ſcire valeat certitudine fidei (cui non poteſt ſubeſſe falſum) ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.*

De acceptæ iuſtificationis incremento.
Cap. X.

Sic ergo iuſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de virtute in virtutem renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die in diem hoc eſt mortificando membra carnis ſuæ, & exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruantiam mandatorum Dei, & Eccleſiæ, in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum Ne verearis vſque ad mortem iuſtificari. Et rurſus: Videtis quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò iuſtitiæ incrementum petit ſancta eccleſia, cum orat: Da nobis Domine fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

De obſeruatione mandatorum, deq; illius neceſſitate, & poſſibilitate.
Cap. XI.

Nemo autem, quantumuis iuſtificatus liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria. & à Patribus ſub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſſibilia. nam Deus impoſſibilia non iubet, ſed iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere quod non poſſis, & adiuuat, vt poſſis.

Cuius

Cuius mandata grauia non ſunt; cuius iugum ſuaue eſt & onus lege; qui enim ſunt filij Dei, Chriſtum diligunt: qui autem diligunt eum (vt ipſemet teſtatur) ſeruant ſermones eius, quod vtique cum diuino auxilio præſtare poſſunt. licet enim in hac mortali vita quantumuis ſancti, & iuſti in leuia ſaltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea deſinunt eſſe iuſti. Nam iuſtorum illa vox eſt & humilis, & verax; Dimitte nobis debita noſtra: quo fit, vt iuſti ipſi eò magis ſe obligatos ad ambulandum in via iuſtitiæ ſentire debeant, quò liberati iam à peccato, ſerui autem facti Deo, ſobrie, iuſte, & pie viuentes, proficere poſſunt per Chriſtum Ieſum, per quem acceſſum habuerunt in gratiam iſtam. Deus nanque ſua gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis priùs deſeratur. Itaq; nemo ſibi in ſola fide blandiri debet, putans fide ſola ſe hæredem eſſe conſtitutum, hæreditatemq; conſecuturum, etiam ſi Chriſto non compatiatur, vt & conglorificetur, nam & Chriſtus ipſe, vt inquit Apoſtolus, cum eſſèt filius Dei, didicit ex ijs, quæ paſſus eſt, obedientiam; & conſummatus, factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monent iuſtificatos dicens. Ne ſcitis, q ij, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit brauium. ſic currite, vt comprehendatis. Ego igitur ſic cur-

ro, non quaſi in incertum: ſic pugno, non quaſi aerem verberans: ſed caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo; ne forte, cum alijs prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorum Petrus: Satagite, vt per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde conſtat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari, qui dicunt iuſtum in omni bono opere ſaltem venialiter peccare; aut (quod intolerabilius eſt) pœnas æternas mereri; atque etiam eos, qui ſtatuunt, in omnibus operibus iuſtos peccare ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercendum quoq; intuentur æternam: Cum ſcriptum ſit: Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem. & de Moſe dicat Apoſtolus, quod reſpiciebat in remuneratione.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe. Cap. XII.

NEMO *quoq; quandiu in hac mortalitate viuit, de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio vſq; adeo præſumere debet, vt certo ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum: quaſi verum eſſet, quod iuſtificatus aut amplius peccare non poſſit, aut, ſi peccaue*

rit,

rit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat. nam niſi ex ſpeciali reuelatione ſciri nō poteſt, quos Deus ſibi eligerit.

De perſeuerantiæ munere. Cap. XIII.

SIMILITER *de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptū eſt, Qui perſeuerauerit vſq; in finem, hic ſaluus erit, quod quidem aliunde haberi nō poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere; vt perſeuerenter ſtet; & eum, qui cadit, reſtituere, nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur; tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare, et reponere omnes debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut cæpit opus bonū, ita perficiet, operans velle, & perficere. Veruntamen qui ſe exiſtimant ſtare, videant, ne cadant; & cum timore, ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleemoſynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & caſtitates formidare enim debent, ſcientes ꝙ in ſpem gloriæ, & nondum in gloria renati ſunt de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum Diabolo, in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicent;: Debitores ſumus non carnis, vt ſecundum carnem viuamus, ſi enim ſecundum carnem vixeritis, moriemini, ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.*

De lapſis, & eorum reparatione Cap. XIIII.

Qvi verò ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cum excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint. hic enim iuſtificationis modus eſt lapſi reparatio; quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres aptè nuncupauerunt. Etenim pro ijs, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt, Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali; eaq; contineri non modo ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem aut cor contritum, & humiliatum, verùm etiam eorundem ſacramentalē confeſſionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem; itemq; ſatisfactionem per ieiunia eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia, non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto vna cum culpa remittitur; ſed pro pœna temporali, quæ (vt ſacræ literæ docent) non tota ſemper, vt in Baptiſmo fit dimittitur illis, qui gratiæ, Dei, quam accepe-

acceperunt, ingrati Spiritum ſangum contriſtauerunt, & templum Dei violare non ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt. Memor eſto, vnde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum, Quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus, Pœnitentiam agite & Facite fructus digno pœnitentiæ.

Quodlibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem. Cap. XV.

ADVERSUS *etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocẽtium: aſſerendum eſt, non modò infidelitate, per quã & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocunque alio mortali peccato: quamuis non admittatur fides; acceptam iuſtificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ à regno Dei non ſolùm infideles excludit, ſed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, maſculorum cõcubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, cæteroſque omnes, qui letalia committunt peccata, à quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus à Chriſti gratia ſeparantur.*

De

De fructu iuſtificationis, hoc eſt, de merito bonorum operum, deq; ipſius meriti ratione. Cap. XVI.

HAC *igitur ratione iuſtificatis hominibus, ſiue acceptam gratiam perpetuo conſeruauerint, ſiue amiſſam recuperauerint: proponẽda ſunt Apoſtoli verba, Abundãte in omni opere bono, ſcientes quod labor veſter non eſt inanis in Domino, non enim iniuſtus eſt Deus, vt obliuiſcatur operis veſtri, & dilectionis, quam oſtenditis in nomine ipſius. Et nolite amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem: Atque ideo benè operantibus vſque in finem, & in Deo ſperãtibus proponenda eſt vita æterna & tanquam gratia filijs Dei per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa, & tanquam merces, ex ipſius Dei promiſſione bonis ipſorum operibus & meritis fideliter reddenda: Hæc eſt enim illa corona iuſtitiæ, quam poſt ſuum certamen, & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, à iuſto iudice ſibi reddendam, non ſolùm autem ſibi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius: Cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites ipſos iuſtificatos iugiter virtutẽ influat, quæ virtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comittatur, & ſubſequitur, & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent: nihil ipſis iuſtificatis amplius deeſſe credendum eſt,*

eſt, quo minus plene illis quidem operib. quæ in Deo ſunt facta: diuinæ legi pro huius vitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & vitam æternam ſuo etiam tempore (ſi tamen in gratia deceſſerint) conſequendam, vere promeruiſſe cenſeantur: cum Chriſtus, ſaluator noſter dicat. Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitã æternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tanquam ex nobis propria ſtatuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei. quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eã nobis inhærentem iuſtificamur; illa eadem Dei eſt, quia à Deo nobis infunditur per Chriſti meritum. Neque vero illud omittendum eſt, quod licet bonis operibus in ſacris literis vſq; adeo tribuatur, vt etiam qui vni ex minimis ſuis potum atque frigide dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum: & Apoſtolus teſtetur, id quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: abſit tamen vt Chriſtianus homo in ſe ipſo vel confidat, vel glorietur, & non in Domino, cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, vt eorum velit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. Et quia in multis offendimus omnes: vnuſquiſque ſicut miſericordiam, & bonitatem, ita ſeueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque ſe ipſum aliquis, etiam ſi nihil ſibi conſcius fuerit,

rit, iudicare; quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda, & iudicanda eſt, ſed Dei: qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtauit conſilia cordium; & tunc laus erit vnicuiq; à Deo: qui, vt ſcriptum eſt, reddet vnicuiq; ſecundũ opera ſua.

POST hanc Catholicam de iuſtificatione doctrinam, quã niſi quiſq; fideliter firmiterq; receperit, iuſtificari non poterit, placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiũgere, vt omnes ſciant, non ſolum quid tenere, & ſequi, ſed etiam quid vitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, hominem ſuis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, abſque diuina per Ieſum Chriſtum gratia poſſe iuſtificari coram Deo; Anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ad hoc ſolùm diuinam gratiam per Chriſtum Ieſu dari, vt faciliùs homo iuſtè viuere, ac vitam æternam promereri poſſit: quaſi per liberum arbitrium ſine gratia vtrunque, ſed ægre tamen, & difficulter poſſit; Anathema ſit.

CA-

CANON III.

Si quis dixerit, ſine præueniente Spiritus ſancti inſpiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, ſperare, diligere, aut pœnitere poſſe: ſicut oportet, vt ei iuſtificationis gratia conferatur; Anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitriũ à Deo motum, & excitatum nihil cooperari aſſentiendo Deo excitanti, atq; vocanti, quò ad obtinendam iuſtificationis gratiam ſe diſponat, ac præparet, neq; poſſe diſſentire ſi velit, ſed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereq; paſſiue ſe habere; Anathe. ſit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium poſt Adæ peccatum amiſſum, & extinctum eſſe dixerit, aut rem eſſe ſolo titulo, immo titulum ſine re, figmentum deniq; à Satana inuectum in Eccleſiam; Anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit non eſſe in poteſtate hominis vias ſuas malas facere, ſed mala opera ita vt bona Deum operari, non permiſſiuè ſolùm, ſed etiam proprie, & per ſe; adeo vt ſit proprium eius opus non minus propitio Iudæ, quam vocatio Pauli; Anathema ſit.

Si

CANON VII.

SI quis dixerit, opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacunque ratione facta ſint, verè eſſe peccata, vel odium Dei mereri, aut, quantò vehementiùs quis nititur de diſponere ad gratiam, tantò eum grauiùs peccare; Anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, gehennæ metũ, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolẽdo confugiamus, vel à peccando abſtinemus, peccatũ eſſe, aut pctõres peiores facere, Anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ſola fide impium iuſtificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe cũ ſuæ voluntatis motu præparari, atque diſponi: Anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, homines ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari, aut per eam ipſam formaliter iuſtos eſſe, Anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iuſtificari vel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, vel ſola peccatorum

catorum remiſſione, excluſa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iuſtificamur, eſſe tantùm fauorem Dei; Anathema ſit.

CANON XII.

Si *quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quã fiduciam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum, vel eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur; Anathema ſit.*

CANON XIII.

Si *quis dixerit, omni homini ad remiſſionem peccatorum aſſequendam neceſſariũ eſſe, vt credat certò, & abſq; vlla hæſitatione propriæ infirmitatis & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa; Anathema ſit.*

CANON XIIII.

Si *quis dixerit, hominem à peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quòd ſe abſolui, ac iuſtificari certò credat; aut neminem vere eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum; & hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici; Anathema ſit.*

CANON XV.

Si *quis dixerit, hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendũ, ſe certò eſſe in numero prædeſtinatorum; Anathe. ſit.*

CA-

CANON XVI.

SI quis magnum illud vſq; in finem perſeuerantiæ donum de certo habiturum, abſoluta & infallibili certitudine dixerit; niſi hoc ſpeciali reuelatione didicerit; Anathema ſit.

CANON XVII.

SI quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad vitã contingere dixerit; reliquos vero omnes, qui vocantur, vocari quidẽ, ſed gratiam non accipere, vtpote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; Anathema ſit.

CANON XVIII.

SI quis dixerit, Dei præcepta homini etiã iuſtificato, & ſub gratia conſtituto, eſſe ad obſeruandum impoſſibilia; Anathema ſit.

CANON XIX.

SI quis dixerit, nihil præceptum eſſe in Euangelio præter fidem, cætera eſſe indifferentia, neq; præcepta, neq; prohibita, ſed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos; Anathema ſit.

CANON XX.

SI quis hominem iuſtificatum, & quantũlibet perfectũ dixerit non teneri ad obſeruantiam

tiam mandatorũ Dei, & eccleſiæ, ſed tantum ad credendũ; quaſi verò Euangelium ſit nuda, & abſoluta promiſſio vitæ æternæ ſine conditione obſeruationis mandatorũ; Anathe. ſit.

CANON XXI.

SI *quis dixerit, Chriſtũ Ieſum à Deo hominibus datũ fuiſſe, vt redemptionẽ, cui fidãt, non ẽt vt legiſlatorẽ, cui obediãt; Anathe. ſit.*

CANON XXII.

SI *quis dixerit, iuſtificatum vel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, vel cum eo non poſſe; Anathe. ſit.*

CANON XXIII.

SI *quis hominem ſemel iuſtificatũ, dixerit ampliùs peccare non poſſe, neq; gratiam amittere, atq; ideo eum, qui labitur, et peccat, nunquam verè fuiſſe iuſtificatũ; aut contra, poſſe in tota vita peccata omnia, ẽt venialia, vitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quẽadmodũ de beata Virgine tenet Eccleſia; Anathe. ſit.*

CANON XXIIII.

SI *quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari, atq; ẽt non augeri coram Deo per bona opera, ſed opera ipſa fructus ſolummodo,*

do, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; Anathema ſit.

CANON XXV.

S I *quis in quolibet bono opere iuſtũ ſaltem venialiter peccare dixerit, aut (quod intolerabilibus eſt) mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq́; ob id non damnari, quia Deus ea opera nõ imputet ad damnationem; Anathema ſit.*

CANON XXVI.

S I *quis dixerit, iuſtos non debere pro bonis operib. quæ in Deo fuerint facta, expectare, & ſperare æternã retributionẽ à Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi bene agendo, & diuina mandata cuſtodiendo vſq; in finem perſeuerauerint; Anathe. ſit.*

CANON XXVII.

S I *quis dixerit, nullũ eſſe mortale peccatũ, niſi infidelitatis, aut nullo alio quã tumuis graui & enormi præterquã infidelitatis peccato ſemel acceptã gratiã amitti; Anathe. ſit.*

CANON XXVIII.

S I *quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia ſimul & fidem ſemper amitti; aut fidem, quæ remanet: non eſſe veram fidem, licet non ſit viua: aut eum, qui fidem ſine charitate habet, non eſſe Chriſtianum; Anathema ſit.*

CANON XXIX.

SI quis dixerit eum, qui poſt Baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere: aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine ſacramento Pœnitentiæ, prout ſancta Romana, & vniuerſalis Eccleſia, à Chriſto domino, & eius Apoſtolis, edocta, hucuſque profeſſa eſt: ſeruauit, & docuit; Anathema ſit.

CANON XXX.

SI quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti, ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc ſæculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere poſſit; Anathema ſit.

CANON XXXI.

SI quis dixerit, iuſtificatũ peccare, dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; Anathema ſit.

CANON XXXII.

SI quis dixerit, hominis iuſtificati bona opera ita eſſe dona Dei, vt non ſint etiam bona ipſius iuſtificata merita; aut ipſum iuſtificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Ieſu Chriſti meritum (cuius viuum membrum eſt) fiunt: non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipſius vitæ

æternæ (ſi tamen in gratia deceſſerit) conſecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; Anathe. ſit.

CANON XXXIII.

SI *quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iuſtificatione à ſancta Synodo hoc præſenti Decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Ieſu Chriſti, Domini noſtri, derogari; & non potiùs veritatẽ fidei noſtræ, Dei denique, ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari; Anathema ſit.*

Decretum de Reformatione. Cap. I.

EADEM *ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidentibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituendam collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinã, deprauatosq; in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos, ſe accingere volens; ab ÿs, qui maioribus eccleſÿs præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum (integritas.n. præſidentium ſalus eſt ſubditorum.) Confidens itaq; per Domini, ac Dei noſtri miſericordiam prouidamq; ipſius Dei in terris Vicarÿ ſolertiam omnino futurum, vt ad eccleſiarum regimen (onus quippe angelicis humeris formidandum) qui maximè digni fuerint, quorumq; prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordÿs vſq; ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipẽdia Eccleſiaſticæ laudabiliter acta, teſtimoniũ præbeat: ſecundum venerabiles*

rabiles beatorũ Patrum ſanctiones aſſumantur: omnes Patriarchalib. Primatialib. Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſijs quibuſcunq; quouis nomine, ac titulo, perfectos monet ac monitos eſſe vult vt attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut Apoſt. præcipit in omnibus laborent, & miniſteriũ ſuum impleant: implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouium ſuarum quarum ſanguinis de eorum eſt manibus à ſupremo iudice requirendus, cuſtodiæ minime incumbant. cum certiſſimum ſit non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod vehementer dolendum eſt, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenaq; cœleſtibus ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curijs vagantur aut in negotiorum temporalium ſolicitudine, ouili derelicto, atq; ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos, placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atq; hominum iniuria pœne in deſuetudinem obierunt, aduerſus non reſidẽtes promulgatos innouare, quemadmodum virtute præſentis Decreti innouat. ac vlterius præfirmiori eorundẽ reſidentia, & reformandis, in Eccleſia moribus in hunc, qui ſeruitur, modũ

ſtatuere atq; ſancire. Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali eccleſia ſibi quocunque titulo, cauſa, nomine, ſeu iure commiſſa; quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam diœceſim morando abfuerit, quartæ partis fructuũ vnius anni, fabricæ eccleſiæ, pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum, pœnã ipſo iure incurrat. Quòd ſi per alios ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eoipſo amittat. Creſcente verò contumacia, vt ſeueriori ſacrorum Canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitanus ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanum verò abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens, ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eo ipſo incurrenda: infra tres mẽſes per literas, ſeu nuncium Ro. Pontifici denunciare teneatur; qui in ipſos abſentes, prout cuiusq; maior; aut minor contumacia exegerit, ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate animaduertere, & eccleſijs de ipſis Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire.

Caput II.

Episcopis inferiores quæuis beneficia Eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam de iure, ſiue conſuetudine exigentia, in titulum

ſiue

ſiue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs (quemadmodum eis pro bono eccleſiarum regimine & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens videbitur) opportunis iuris remedijs reſidere cogantur. nulliq; priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur. Indulgentijs verò, & diſpenſationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus cauſis tantùm conceſſis, & coram Ordinario legitimè probandis, in ſuo robore permanſuris: quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tanquam in hac parte à Sede Apoſtolica delegatorum prouidere, vt per deputationem idoneorum Vicariorum, & cõgruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quò ad hoc priuilegio, ſeu exemptione quacunquè ſuffragante.

Caput III.

ECCLESIARVM *Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo ſæcularis Clericus, cuiuſuis, perſonalis, vel regularis, extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu tutus cenſeatur, quò minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.*

Caput IIII.

CAPITVLA Cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarũ, illorumq́; perſonæ, nullis exemptionibus conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantùm ſuos obligent auctores, non etiam ſucceſſores, tueri ſe poſſint, quominus à ſuis Epiſcopis, & alijs maioribus Prælatis per ſeipſos ſolos, vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis, iuxta canonicas ſanctiones, totiens quotiens opus fuerit, viſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate apoſtolica, poſſint, & valeant.

Caput V.

NVLLI Epiſcopo liceat cuiuſuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licẽtia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantùm. Si ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placet ne vobis proximam futuram Seſſionem celebrari die Iouis feria quinta poſt primam Dominicã ſubſequentis Quadrageſimæ, quæ erit dies tertia menſis Martij?

Reſponderunt, Placet.

SES-

SESSIO SEPTIMA,

CELEBRATA DIE III. *Menſis Martij,* M D XLVII.

DECRETVM DE SACRAMENTIS.

Proœmium.

AD CONSVMMATIONEM *ſalutaris de iuſtificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Seſſione vno omnium Patrum conſenſu promulgata fuit, conſentaneum viſum eſt de ſanctiſſimis Eccleſiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iuſtitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amiſſa reparatur. Propterea ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctiſſima ipſa Sacramenta hac noſtra tempeſtate, tum de damnatis olim à Patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ ſunt: quæ Catholicæ Eccleſiæ puritati, & animarum ſaluti magnopere officium: ſanctarum Scripturarum doctrinæ, Apoſtolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum conſenſu inhærendo, hos præſentes*

Canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit, reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS

CANON I.

SI quis dixerit, ſacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia à Ieſu Chriſto, Domino noſtro, inſtituta; aut eſſe plura, vel pauciora, quam ſeptem, videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extrema vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe verè, & propriè Sacramentum; Anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ea ipſa nouæ legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi quia cærimoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi; Anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit, hæc ſeptem Sacramenta ita eſſe inter ſe paria, vt nulla ratione aliud ſit alio dignus; Anathema ſit.

CA-

CANON IIII.

Si quis dixerit, ſacramenta nouæ legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua: & ſine eis, aut eorum voto per ſolam fidem homines à Deo gratiam iuſtificationis adipiſci, licet omnia ſingulis neceſſaria non ſint; Anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc ſacramenta propter ſolam fidem nutriendam inſtituta fuiſſe; Anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, ſacramenta nouæ legis nõ continere gratiam, quam ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre, quaſi ſigna tantum externa ſint acceptæ per fidem gratiæ, vel iuſtitiæ, & notæ quædam Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus; Anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi ſacramenta ſemper, & omnibus quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; Anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam,

ſed ſolam fidem diuinæ promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; Anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, in tribus ſacramentis, Babtiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterē in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile, nude ea iterari non poſſunt; Anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem, Anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, in miniſtris, dum ſacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia, Anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, miniſtrum, in peccato mortali exiſtentem (modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit) non conficere, aut conferre Sacramentū: Anathema ſit:

CA-

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſolenni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi cõſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcunq; eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe; Anathe. ſit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

Si quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiſſe eandem vim cum Baptiſmo Chriſti; Anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto; ad metaphoram aliquam detorſerit; Anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium eccleſiarum mater eſt, & magiſtra: non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam; Anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Baptiſmum qui etiã datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi, quod facit Eccleſia; non eſſe verum Baptiſmum; Anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, Baptiſmum liberũ eſſe, hoc eſt non eſſe neceſſariũ ad ſalutem; Anathe. ſit.

CANON VI.

SI quis dixerit, Baptizatum non poſſe, etiam ſi velit, gratiam amittere; quantumcunq; peccet, niſi nolit credere; Anathe. ſit.

CANON VII.

SI quis dixerit, baptizatos per Baptiſmũ ipſum, ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem vniuerſæ legis Chriſti ſeruandi; Anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta, vel tradita ſunt, ita vt ea obſeruare non teneantur; niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere voluerint; Anathema ſit.

CA-

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, vt vota omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt vi promiſſionis, in baptiſmo ipſo iam factæ; irrita eſſe intelligant, quaſi per ea & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi Baptiſmo; Anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt. ſola recordatione, & fide ſuſcepti Baptiſmi vel dimitti, vel venialia fieri; Anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, verum, & ritè collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; Anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, vel in ipſo mortis articulo; Anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eò q̄ actum credendi nō habēt, ſuſcepto Baptiſmo inter fideles

computandos non eſſe; ac propterea, cum ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos: aut præſtare omitti eorum Baptiſma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in ſola fide Eccleſiæ; Anathema ſit.

CANON XIIII.

S I *quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, policiti ſunt, & vbi, ſe nolle, reſponderint; ſuo eſſe arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Chriſtianam vitam cogendos, niſi vt ab Euchariſtiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant; Anathema ſit.*

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

S I *quis dixerit, Confirmationem baptizatorum ocioſam cærimoniam eſſe, et non potius verum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuiſſe, quam catecheſim quandam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram eccleſiam exponebant; Anathema ſit.*

CANON II.

S I *quis dixerit, iniurios eſſe Spiritui ſancto eos, qui ſacro cõfirmationis Chriſmati virtutem*

tutem aliquam tribuunt; Anathema ſit.

CANON III.

SI *quis dixerit, ſanctæ confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem ſacerdotem; Anathema ſit.*

Decretum de Reformatione.

EADEM *ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidentibus, & Legatis, inceptum reſidentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem & Chriſtianæ religionis incrementum proſequi intendens, vt ſequitur, ſtatuendum cenſuit, ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.*

Cap. I.

A*D Cathedralium eccleſiarum regimen nullus, niſi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum literarumq; ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, Cũ in cunctis &c. in Concilio Lateranenſi promulgatam, præditus, aſſumatur.*

Cap. II.

NEMO *quacunq; etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, ſeu Cathedrales eccleſias in titulum, ſiue commendam, aut alio quiuis no-*

mine contra ſacrorum Canonum inſtituta, recipere, & ſimul retinere præſumat: cũ valde felix ſit ille cenſendus, cui vnam eccleſiam benè, ac fructuoſè, & cum animarum ſibi cõmiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures eccleſias contra præſentis Decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberam Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionẽ pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur, alioquin eccleſiæ ipſæ (vltimo obtenta duntaxat excepta) eo ipſo vacare cenſeantur.

Caput III.

INFERIORA *beneficia eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia, perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco reſidere: ac per ſeipſos curam ipſam exercere valeant, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertij in Lateranẽſi, quæ incipit, Quia nonnulli &c. & aliam Gregorij Decimi, in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, Liceat canon editam &c. conferantur. aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio, omnino irritetur, & ordinarius collator pœnas conſtitutionis Concilij generalis, quæ incipit, Graue nimis &c. ſe nouerit incurſurum.*

Caput IIII.

QVICVNQVE *de cætero plura curata, aut aliàs incõparabilia beneficia eccleſiaſtica,*

ſtica, ſiue per viam vnionis ad vitam, ſeu commendæ perpetuæ, aut alio quocunq; nomine, et titulo, contra formam ſacrorum Canonum, & præſertim conſtitutionis Innocentij Tertij, quæ incipit, De multa., &c. recipere, ac ſimul retinere præſumpſerit, beneficijs ipſis, iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem, ipſo iure etiam præſentis Canonis vigore, priuatus exiſtat.

Caput V.

ORDINARII *locorum quoſcunq; plura curata, aut aliàs incomparabilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant, & aliàs procedant iuxta conſtitutionem Gregorij Decimi, in generali Lugdunenſi Concilio editam, quæ incipit. Ordinarij &c. quam eadem ſancta Synodus innouandam cenſet, & innouat; addens inſuper, quod ipſi ordinarij etiam per idoneorum Vicar orum deputationem, & congruæ portionis fructuum aſſignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur: & beneficia ipſa debitis obſequijs minime defraudentur: appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuſcunq; etiam cum iudicium ſpecialium deputatione, et illorum inhibitionibus in præmiſſis nemini ſuffragantibus.*

Caput

Cap. VI.

VNIONES perpetuæ, à quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinariјs, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: et quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra conceſſæ, nondum in toto, vel in parte ſortitæ ſunt effectum, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, niſi eas ex legitimis, aut aliàs rationabilibus cauſis coram loci Ordinario, vocatis (quorum intereſt) verificandis, factas fuiſſe, conſtiterit; per ſubreptionem obtentæ præſumantur; ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

Cap. VII.

BENEFICIA Eccleſiaſtica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, ſeu alÿs eccleſÿs, vel monaſterÿs, beneficÿs, ſeu collegÿs, aut pÿs locis quibuſcunq; perpetuo vnita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarÿs locorum annis ſingulis viſitentur: qui ſolicitè prouidere procurẽt, vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſis Ordinarÿs pro bono eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, portione etiam ſuper certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter

liter

liter exerceatur appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicium deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcunq; in præmiſſis minimè ſuffragantibus.

Cap. VIII.

LOCORVM *Ordinarij eccleſias quaſcunque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur, opportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum (ſi qua illis immineat) alijsq; debitis obſequijs minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, iudicum deputationis, & illorum inhibitionibus penitus excluſis.*

Cap. IX.

AD *maiores eccleſias promoti munus conſecrationis infra tempus à iure ſtatutum; ſuſcipiant; & prorogationes vltra ſex menſes conceſſæ nulli ſuffragentur.*

Cap. X.

NON *liceat Capitulis eccleſiarum, Sede vacante, infra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimiſſorias, ſeu reuerendas (vt aliqui vocant) tam ex iuris communis diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegijs, aut conſuetudinis vigore, ali-*

cui

cui, qui beneficij eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere. ſi ſecus fiat, Capitulum contraueniens Eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint; nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus verò, ab executione ordinum ad beneplacitum futuri Prælati ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Caput XI.

FACVLTATES *de promouendo à quocunque, non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam à proprijs Epiſcopis ordinari non poſſint, in literis exprimendam & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidēte, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti prævio examine.*

Caput XII.

FACVLTATES *de non promouendo, præterquam in caſibus à iure expreſſis, conceſſæ ad annum tantum ſuffragentur.*

Caput XIII.

PRAESENTATI, *ſeu electi, vel nominati quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nuncijs, ad quæuis Eccleſiaſtica*

ſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiuſuis priuilegij, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint priùs à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſſit, quò minùs examen ſubire teneatur. Præſentatis tamen electis, ſeu nominatis ab Vniuerſitatibus, ſeu collegijs generalium Studiorum exceptis.

Caput XIIII.

IN *exemptorum cauſis conſtitutio Innocentij IIII. quæ incipit, Volentes &c. in generali concilio Lugdunenſi edita, ſeruetur: quam eadem ſacroſancta Synodus innouandam cenſuit, & innouat; addendo inſuper, quod in ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum clerici ſæculares, aut regulares extra monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certum iudicem, à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant; in alijs verò, ſi ipſum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tanquam in hoc ab ipſa Sede declaratis, conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & compelli poſſint: priuilegijs, exemptionibus, conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam valituris.*

Cap.

Cap. XV.

CVRENT *Ordinarij, vt hoſpitalia quæcunque à ſuis adminiſtratoribus quocunq; illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Vienneñſis, quæ incipit, Quia contingit forma ſeruata &c. quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.*

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis feria quinta, poſt ſequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigeſima prima menſis Aprilis, præſentis anni. M D XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Prænestino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Coſmedin Diacono, Cardinalibus noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. REGIMINI vniuerſalis eccleſiæ, meritis licet imparibus diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, vt, ſi quid grauius cauſa Reip. Chriſtianæ conſtituendum ſit, id non modo tempore opportuno, verùm etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici, & vniuerſalis Concilij aliàs per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreſſis, de venerabilium fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti, ex certis alijs etiam tunc expreſſis cauſis, vſque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu factam, audita pace inter chariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorum ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari conſilio, & aſſenſu

ſuſtu-

ſuſtuleramus & amoueramus. nequeuntes ipſi, tunc legitimè impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, vos noſtros, & Apoſtolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de ſimili conſilio conſtituerimus & deputauerimus, voſque ad eandem ciuitatem, tanquam pacis angelos, deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis literis plenius continetur. Nos, ne tam ſanctum celebrationis concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouideri volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pariique conſilio & aſſenſu, vobis inſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde fortè abſente, quandocunque vobis videbitur, concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quacunque aliam commodiorem, & opportuniorem, ſeu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi; ac illud in ipſa ciuitate Tridentina ſupprimendi, & diſſoluendi; necnon Prælatis, & alijs perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad vlteriore in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad

& ad illud Prælatos, & alias perſonas Concilij Tridentini huiuſmodi etiam ſub periurij, & alijs in literis indictionis Concilij huiuſmodi expreſſis pœnis, euocandi, eidemque ſic tranſlato & mutato Concilio nomine & auctoritate prædictis, præſidendi, ac in eo procedendi, certaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum literarum continentiam, & tenorem faciendi, ſtatuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apoſtolica auctoritate tenore preſentium concedimus poteſtatem, & facultatem: ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executumve fuerit, idq́; facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari, Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ. M D XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus noſtri anno XI.

Fab. Epiſcopus Spol.

B. Motta.

SES-

SESSIO OCTAVA,

CELEBRATA DIE IX.

Menſis Martij M D X L V I I.

Decretum de tranſlatione Concilij.

PLACET *ne vobis decernere, & declarare, de huiuſmodi morbo ex præmiſſis & alijs allegatis ita manifeſte, & motorie conſtare, vt prælati in hac ciuitate ſine vitæ diſcrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri poſſint, & debeant itemque attento receſſu multorum Prælatorum poſt proximè præteritam Seſſionem, & attentis proteſtationibus aliorum quamplurium Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipſius morbi abire volentium, qui iuſte detineri non poſſunt, & ex quorum diſceſſu Concilium vel diſſolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreſſus impediretur, & attento etiam imminenti periculo vitæ, & alijs cauſis per aliquos ex Patribus in ipſis Congregationibus allegatis, vtpote notoriè veris, & legitimis; Placet ne vobis ſimiliter decernere, & declarare, pro conſeruatione & proſecutione ipſius Concilij ſecuritate vitæ ipſorum Prælatorum, Concilium ipſum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, ſalubrem, & idoneum, pro tempore transferendum eſſe, &*

ex nunc transferri, & ibidem Seſſionem iam indictam, ſtatuta die, vigeſima prima Aprilis, celebrandam eſſe, & celebrari; & ſucceſſiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctiſſimo Domino noſtro, & ſacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc ſeu alium locum communicato etiam conſilio cum Inuictiſſimo Cæſare, Chriſtianiſſimo rege, & alijs Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poſſit, & debeat.

Reſponderunt, Placet

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA

die xxi.menſ.Apr. MDXLVII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

HAEC *ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, eiſdem Reuerendiſſimis Dominis Do. Io. Maria, Epiſcopo Præneſtino, de Monte: & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quòd die vndecima menſis Martij, præſentis anni in generali publica Seſſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibusq; agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſſimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit; itemq; Seſſionem pro præſenti die vigeſima prima Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum, & reformationis materijs,*

terijs, de quibus tractandum propoſuerat, Canones ſancirentur, & promulgarentur: in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere; conſideransq; nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis Paſchalis, diebus in proprijs eccleſijs occupatos: aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum & reformationis, & examinari, & diſcuti; vt omnia maturo conſilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetque Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die (vt præfertur) celebranda erat, ad diẽ Iouis infra octauam Pentecoſtes proximè futuram quò ad ipſas materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe; quemadmodum differt, ac prorogat: quam diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præſertim abſentibus percommodam, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen edicto. quod terminum ipſum ipſa Sancta Synodus, pro eius arbitrio, & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione reſtringere & imminuere poſſit & valeat.

SESSIO DECIMA BONONIAE CELEBRATA die II. menſ. Iunij, MDXLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus Seſſionẽ, quæ die vigeſima prima mẽſis Aprilis, proximè præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materijs in hac inclyta ciuitate Bononiæ ex Decreto in vrbe Tridentina in publica Seſſione die vndecima menſis Martij promulgato, celebranda erat; propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: Volens tamen cum ijs, qui non venerunt etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit Seſſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij, præſentis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta menſis Septembris proxime futuri, quòad prædictas, & alias

materias

materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, et prorogat; ita tamen, quod proſecutio diſcuſſionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinet, interim non omittatur, & terminum ipſum ipſa ſancta Synodus pro eius libito, & voluntate, & etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere poſſit, & valeat.

Die XIIII. Sept, M D XLVII. in Congregatione generali Bononiæ prorogata fuit Seſſio, quæ futura erat die ſequenti à beneplacitum ſacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI, *SVB IVLIO III. PONT. MAX.*

IVLIVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

CVM ad tollenda religionis noſtræ diſſidiæ, quæ in Germania longo tempore nõ ſine totius Chriſtiani orbis perturbatione, & ſcandalo viguerunt: bonum, opportunum, & expediens eſſe videatur, ſicuti etiam cariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, nobis per ſuas literas & nuncios ſignificari fecit, vt ſacrum œcumenicum generale Concilium per ſal. rec. Paulum Papam III. prædeceſſorem noſtrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipſius prædeceſſoris nomine vnà cum duobus alijs Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ipſi Concilio præſidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & ſolemnes habitæ fuerunt Seſſiones, pluraque tam in cauſa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq; etiam ad vtranque cauſam pertinentia examinata, & diſcuſſa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos ad quos & ſummos pro tempore Pontifices ſpectat generalia Concilia indicere & dirigere,

vt Eccleſiæ pacem, & Chriſtianæ fidei atq; orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis eſt, tranquillitati ipſius Germaniæ, quæ ſanè prouincia retro actis temporibus in vera religione, ac ſacrorum Conciliorum, & ſanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq; maximis Pontificibus, Chriſti redemptoris noſtri in terra Vicarijs, debita obedientia, & reuerentia, nulli Chriſtianorum prouinciæ fuit vnquam ſecunda; paternè conſulamus, ſperantes per ipſius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes, ac Principes Chriſtiani iuſtis, pijsque noſtris in hac re votis annuant, faueant, atq; adſiſtant: venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios, & ſingulos, qui de iure, vel conſuetudine, vel priuilegio Concilijs generalibus intereſſe debent, quosq; idem prædeceſſor noſter in ſuis Indictionibus, & alijs quibuſcunque deſuper confectis, & publicatis literis, Concilio intereſſe voluit, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti hortamur, requirimus, & monemus, vt proximis futuris Kal. Maij, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur; ſtatu reſumendum & proſequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum noſtrorum

ſtrorum eiuſdē ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu, ſtatuimus, decreuimus, & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento conuenire, & ſe congregare, ac ipſius Concilij continuationi, & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere velint. Nos enim operam ſedulo daturi ſumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati, per quos, ſi per ætatem noſtrā, valetudinemq́; & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus, quacunq; ipſius Concilij tranſlatione, & ſuſpenſione, cæterisq́ue contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis literis prædictis, quas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis & decretis in ſuo robore permanere volumus, atque decernimus, &, quatenus opus ſit, innouamus, voluit non obſtare, irritum nihilominus decernentes, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatutis, declarationis, innouationis, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolo-

rum

rum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D XLVIII. *Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.*

M. Card. Creſcen.

Rom. Amaſæus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS Concilij Tridentini.

SESSIO XI.

QVAE EST PRIMA SVB *Iulio III. Pont. Max. Celebrata Kal. Maij,* M D LI.

Decretum de reſumendo Concilio.

PLACET ne *vobis ad laudem, & gloriã ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ ſacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem literarum Sanctiſſimi Domini noſtri, reſumi debere, & procedẽdum eſſe ad vlteriora?* Reſponderunt. Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placet ne vobis, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe in futuris Kalendis Septembris? ℟. Placet.

Seſſio

SESSIO XII.

QVAE EST SECVNDA *Sub Iulio III. Pont. Max.* *celebrata die 1. Sept.* M D LI.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, quæ in proximè præterita Seſſione ſequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum eſſe, decreuerat; cum ob inclitæ Germanicæ nationis, cuius præcipuæ cauſa agitur, abſentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus diſtulerit, de venerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuirenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperij Principum Electorum, & complurium ipſius, aliarumque prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque ſpem concipiens quamplurimos alios, tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & ſui officij debito, & hoc exemplo commotus, propediem eſſe venturos, futuram Seſſio-*

nem ad quadrageſimam diem, quæ erit vndecima menſis Octobris, proximè ſequentis indicit; & Concilium ipſum in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo. Cum in præteritis Seſſionibus de ſeptem Sacramentis nouæ legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmate, & Confirmatione definitum fuerit: ſtatuit, & decernit de ſanctiſſimæ Eucharistiæ Sacramento, nec non quod ad reformationem attinet; de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, vt interim Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus vacent, vt tandem placatus, qui in ſæcula ſit benedictus Deus corda hominum ad veræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ vnitatem ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

QVAE EST TERTIA
Sub Iulio III. Pont. Max.
Celebrata die XI. *Oct.*
MDLI.

Decretum de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, etſi in eum finem, non abſque peculiari ſpiritus ſancti ductu, & gubernatione conuenerit, vt veram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret; & vt hæreſibus omnibus, & alijs grauiſſimis incommodis, quibus Dei Eccleſia miſerè nunc exagitatur, & in multas, & varias partes ſcinditur, remedium afferre: hoc præſertim iam inde à principio in votis habuit, vt ſtirpitus conuelleret zizania execrabilium errorem, & ſchiſmatum, quæ inimicus homo his noſtris calamitoſis temporibus in doctrina fidei, vſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit, quam alioqui Saluator noſter in Eccleſia ſua, tanquam ſymbolum reliquit eius vnitatis, & charitatis; qua Chriſtianos omnes inter ſe coniunctos, & copulatos eſſe voluit. Itaq; eadem ſacroſancta Synodus*

nodus ſanam, & ſinceram illam de venerabili hoc, & diuino Euchariſtia Sacramento doctrinam tradens, quam ſemper catholica Eccleſia ab ipſo Ieſu Chriſto, Domino noſtro, & eius Apoſtolis erudita, atq; à Spiritu ſancto, illi omnem veritatem in dies ſuggerente, edocta, retinuit, & ad finem vſq; ſaculi conſeruabit omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſt hàc de ſanctiſſima Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt eſt hoc præſenti Decreto explicatum, atq; diffinitum.

De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. Cap. I.

PRINCIPIO *docet ſancta Synodus, & apertè, ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramruto, poſt panis & vini conſecrationem, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, verum Deum atq; hominem, verè, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium cõtineri. Nec enim hæc inter ſe pugnant, vt ipſe ſaluator noſter ſemper ad dexteram Patris in cœlis aſſideat, iuxta modum exiſtendi naturalem, & vt multis nihilominus alijs in locis ſacramenta aliter præſens ſua ſubſtantia nobis ad ſit, ea exiſtendi ratione, quam & ſi verbis exprimere vix poſſumus, poſſibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata; aſſequi poſſumus,*

mus, & conſtantiſſimè credere debemus. Ita enim maiores noſtri omnes, quoquot in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſſimè profeſſi ſunt. Hoc tam admirabile Sacrametum in vltima cœna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe, cum poſt panis, viniq; benedictionem, ſeſe ſuum ipſius corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis, ac perſpicuis verbis teſtatus eſt: quæ verba à ſanctis Euangeliſtis commemorata, & à diuo Paulo poſtea repetita, cum propriam illam, & apertiſſimam ſignificationem præſeferant, ſecundum quam à Patribus intellecta ſunt: in digniſſimum ſanè flagitium eſt, ea à quibuſdam contentioſis, & prauis hominibus ad fictios, & imaginaris tropos, quibus veritas carnis, & ſanguinis Chriſti negatur, contra vniuerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri, quæ tanquam columna, & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Satanica deteſtata eſt, grato ſemper, & memore animo præſtantiſſimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

De ratione inſtitutionis ſanctiſſimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERGO *Saluator noſter, diſceſſurus ex hoc mundo ad patrem, ſacramentum hoc inſtituit, in quo diuitias ſui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mirabilium*

ſuo-

ſuorum, & in illius ſumptione colere nos ſui memoriam præcepit, ſuamq́; annunciare mortem, donec ipſe ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam ſpiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipſe viuit propter me: & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præſeruemur. Pignus præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ & perpetuæ felicitatis. adeoque ſymbolum vnius illius corporis, cuius ipſe caput exiſtit, cuique nos, tanquam membra arctiſſima, fidei, ſpei, & caritatis connexione aſtrictos eſſe voluit, vt id ipſum omnes diceremus. Nec eſſent in nobis ſchiſmata.

De excellentia ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſuper reliqua ſacramenta. Cap. III.

COMMVNE *hoc quidem eſt ſanctiſſimæ Euchariſtiæ cum cæteris Sacramentis, Symbolum eſſe rei ſacræ, & inuiſibilis gratiæ formam viſibilem. Verum illud in ea excellens, & ſingulare reperitur, quo reliqua Sacramenta tunc primùm ſanctificandi vim habent, cum quis illis vtitur: at in Euchariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante vſum eſt: nondum enim Euchariſtiam de manu Domini Apoſtoli ſuſceperant; cum verè tamen ipſe affirmaret*

maret corpus ſuum eſſe, quod præbebat. & ſemper hæc fides in Eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem verum Domini noſtri corpus, verumque eius ſanguinem ſub panis, & vini ſpecie vnà cum ipſius anima et diuinitate exiſtere, ſed corpus quidem ſub ſpecie panis & ſanguinem ſub vini ſpecie, ex vi verborum, ipſum autem corpus ſub ſpecie vini, & ſanguinem ſub ſpecie panis animamq; ſub vtraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Chriſti Domini, qui iam ex mortuis reſurrexit, non amplius moriturus; inter ſe copulantur. Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypoſtaticam vnionem. Qua propter veriſſimum eſt tantundem ſub alterutra ſpecie, atque ſub vtraque contineri. totus enim & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub vini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

De tranſubſtantiatione. Cap. IIII.

*Q*VONIAM *autem Chriſtus, Redemptor noſter, corpus ſuum id, quod ſub ſpecie panis offerebat, verè eſſe dixit, ideo perſuaſum ſemper in Eccleſia, Dei fuit, idque nunc denuo ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & vini conuerſionem fieri totius ſubſtantiæ panis in ſubſtantiam corporis Chriſti, Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ vini in ſubſtantiam ſanguinis eius: quæ conuerſio*

uerſio conuenienter & propriè à ſancta catholica eccleſia Tranſubſtantiatio eſt appellata.

De cultu & veneratione huic ſanctiſſimo ſacramento exhibenda. Cap. V.

NVLLVS itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Chriſti fideles pro more in catholica Eccleſia ſemper recepto latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic ſanctiſſimo Sacramento in veneratione adhibeant. neque enim ideo minus eſt adorandum, quod fuerit à Chriſto Domino, vt ſumatur, inſtitutum. Nam illum eundem Deum præſentem adeſſe credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apoſtolis adoratum fuiſſe, Scriptura teſtatur. Declarat præterea ſancta Synodus, piè & religioſè ad modum in Dei Eccleſiam inductum fuiſſe hunc morem, vt ſingulis annis peculiari quodam, & feſto die præcelſum hoc, & venerabile Sacramentum ſingulari veneratione, ac ſolemnitate celebraretur; vtque in proceſſionibus reuerenter, & honorifice illud per vias & loca publica circunferretur. Aequiſſimum eſt enim ſacros aliquos ſtatutos, eſſe dies, cum Chriſtiani omnes ſingulari, ac rara quadam ſignificatione gratos, & memores teſtentur animos erga com-

munem

munem Dominium, & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius victoria, & triumphus repræſentatur: atque ſic quidem opportuit victricem veritate de mendacio, & hæreſi triumphum agere, vt eius aduerſarij in conſpectu tanti ſplendoris, & in tanta vniuerſæ Eccleſiæ letitia poſiti, vel debilitati, & fracti tabeſcant, vel pudore affecti, & confuſi aliquando reſipiſcat.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ ſacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

CONSVETVDO *aſſeruandi in ſacrario ſanctam Euchariſtiam, adeo antiqua eſt, vt eam ſeculum etiam Nicæni concilij agnouerit. Porro deferri ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, & hunc vſum diligenter in eccleſijs conſeruari, præterquam quod cum ſumma æquitate, & ratione coniunctum eſt, tum multis in Concilijs præceptum inuenitur, & vetuſtiſſimo Catolicæ Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omnino ſalutarem hunc & neceſſarium morem ſtatuit.*

De præparatione, quæ adhibenda eſt, vt dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad ſacras vllas functiones quem-

quempiam accedere, niſi ſanctè: certè, quo magis ſanctitas, & diuinitas cæleſtis huius Sacrament. viro Chriſtiano comperta eſt, eò diligentius cauere ille debet, ne abſque magna reuerentia & ſanctitate ad id percipiendum accedat: præſertim cum illa plena formidinis verba apud Apoſtolum legamus: Qui manducat, et bibit indignè, iudicium ſibi manducat, & bibit; nõ diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum: Probet ſcipſum homo. Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat eam probationem neceſſariam eſſe, vt nullus ſibi conſcius mortalis peccati, quantumuis ſibi contritus videatur, abſq; præmiſſa ſacramentali confeſſione ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat, quod à Chriſtianis omnibus etiam ab ijs ſacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuò ſeruandam eſſe decreuit; modò non deſit illis copia confeſſoris; quòd ſi neceſſitate vrgente, ſacerdos abſq; præuia confeſſione celebrauerit; quamprimum confiteatur.

De vſu admirabilis huius ſacramenti.
Cap. VIII.

Quoad vſum autem: rectè, & ſapienter Patres noſtri tres rationes hoc ſanctum Sacramentum accipiendi diſtinxerunt. quoſdam enim docuerunt ſacramentaliter duntaxat id ſumere, vt peccatores: alios tantùm ſpiritualiter,

liter, illos nimirum, qui voto propoſitum illũ panem cæleſtem edentes, fide viua, quæ per dilectionem operatur; fructum eius, & vtilitatem ſentiunt. tertios porro ſacramentaliter ſimul & ſpiritualiter; hi autem ſunt, qui ita ſe priùs probant, & inſtruunt, vt veſtẽ nuptialem induti, ad diuinam hanc menſam accedant. In ſacramentali autem ſumptione ſemper in eccleſia Dei mos fuit, vt laici à ſacerdotibus communionem acciperent: ſacerdrtes autem celebrantes ſe ipſos communicarent: qui mos, tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iurè, ac meritò retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, vt omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc vnitatis ſigno, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandẽ aliquando conueniant, & concordent, memoreſq; tantæ maieſtatis, & tam eximij amoris Ieſu Chriſti, Domini noſtri, qui dilectam animam ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum: hæc ſacra myſteria corporis, & ſanguinis eius ea fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſſint, & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis, cuius vigore confortati, ex huius mi-

ſeræ

ſeræ peregrinationis itinere ad cæleſtem patriam peruenire valeant, eundem panem Angelorum, quem modum ſub ſacris velaminibus edunt, abſq; vllo velamine manducaturi.

Quoniam autem non eſt ſatis veritatem dicere niſi detegantur, & refellantur errores: placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere, vt omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoq;, quæ ab illis hæreſes caueri, vitariq; debeant.

DE SACROSANCTO Euchariſtiæ Sacramento.

CANON I.

SI quis negauerit, in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum: ſed dixerit tantummodo eſſe in eo, vt in ſigno, vel figura, aut, virtute: Anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis, & vini, vnà cum corpore, & ſanguine Domini noſtri, Ieſu Chriſti, negaueritq; mirabilem illam, & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ

ſtantiæ vini in ſanguinem, manentibus duntaxat ſpeciebus panis, & vini: quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſſime Tranſubſtantiationem appellat; Anathema ſit.

CANON III.

SI *quis negauerit, in venerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub vnaquaq; ſpecie, & ſub ſingulis cuiusq; ſpeciei partibus ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri; Anathema ſit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit peracta conſecratione in admirabili Euchariſtiæ ſacramento non eſſe corpus, et ſanguinem Domini noſtri, Ieſu Chriſti, ſed tantum in vſu, dum ſumitur, non autem ante, vel poſt; & in hoſtijs, ſeu particulis conſecratis, quæ poſt communionem reſeruantur, vel ſuperſunt, nõ remanere verum corpus Domini; Anathema ſit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, vel præcipuum fructum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eſſe remiſſionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; Anathema ſit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtum vnigenitum Dei filium non eſſe cultu latriæ, etiam extremo, adorandum; atque ideo nec feſtiua peculiari celebri*

tate

tate venerandum; neq; in proceſſionibus ſecundum laudabilem, et vniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritū, & conſuetudinem; ſolemniter circumgeſtandum, vel non publicè, vt adoretur; populo proponendum, & eius adoratores eſſe idolatras; Anathema ſit.

CANON VII.

S i *quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus neceſſario diſtribuendam; aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; Anathema ſit.*

CANON VIII.

S i *quis dixerit Chriſtum in Euchariſtia exhibitum, ſpiritualiter tantum manducari; & non etiam ſacramentaliter, ac realiter; Anathema ſit.*

CANON IX.

S i *quis negauerit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles vtriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad communicandum, iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ, Anathema ſit.*

Eccla præcipit in Pascate communicari

CANON X.

S i *quis dixerit, non licere ſacerdoti celebranti ſe ipſum communicare, Anathema ſit.*

CA-

CANON XI.

*S*I *quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendum ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum Anathema ſit. Et ne tantum Sacramentum indignè atq; ideo in mortem, & condemnationem ſumatur, ſtatuit, atq; declarat ipſa ſancta Synodus, illis, quos conſcientia peccati mortalis grauat: quantumcunq; etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe confeſſionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publicem diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.*

Decretum de reformatione. Cap. I.

Eadem ſancta Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, vt iuxta proximæ Seſſionis decretum, illi in commiſſis ſibi eccleſijs eo libentiùs reſideant, quo faciliùs, & commodius ſibi ſubiectos regere, & in vitæ, ac morum honeſtate continere potuerint; Illud primum eos admonendos cenſet; vt ſe paſtores, non percuſſores, eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere; vt non eis dominentur, ſed illos, tanquam filios, & fratres dili-

gant elaborentq́ue, vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, ſi quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio: vt illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate, & patientia; cum ſæpe plus erga corrigendos agat beneuolẽtia, quam auſteritas, plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas quàm poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit; tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt: vt ſine aſperitate diſciplina, populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur, &, qui correcti fuerint, emendentur; aut, ſi reſipiſcere noluerint, cæteri, ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, à vitijs deterreantur cum ſit diligentis, & pij ſimul paſtoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta: poſt, vbi morbi grauitas ita poſtulet; ad acriora, & grauiora, remedia deſcendere: ſin autem nec ea quidem proficiant illis ſubmouendis, cæteras ſaltem oues à contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerunque ad euitandas pœnas & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia: querelas, & grauamina ſimulent: & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant; ne remedio, ad innocentiæ preſidium inſtituto, ad iniquitatis defenſionem abutantur; atque vt huiuſmodi

eorum caliditati, & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit, & decreuit. In cauſis viſitationis, & correctionis, ſiue habilitatis, et inhabilitatis, necnon criminalibus ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, ab interlocutoria, vel alio quocunq; grauamine, non appelletur; nec Epiſcopus ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tanquam friuolæ deferre teneatur; ſed ea, ac quacunque inhibitione, ab appellationis iudicio emanata, necnon omni ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad vlteriora valeat procedere, niſi grauamen huiuſmodi per diffinitiuam ſententiam reparari, vel ab ipſa diffinitiua appellari non poſſit: quibus caſibus ſacrorum & antiquorum Canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Cap. II.

A ſententia Epiſcopi, vel ipſius in ſpiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis cauſa, vbi appellationi locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali; aut ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret vel vltra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit vni ex vicinioribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicarijs non autem inferioribus iudicibus committatur.

Cap. III.

Reus ab Epiſcopo, aut eius Vicario in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ inſtantiæ omnino producat: & iudex, niſi illis viſis, ad eius abſolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipſa poſtulanti gratis exhibeat: alioqui abſq; illis cauſa appellationis hmõi, prout iuſtitia ſuaſerit terminetur.

Cap. IIII.

Cum verò tam grauia nonnunquam ſint delicta ab Eccleſiaſtis commiſſa perſonis, vt eorum attrocitatem e ſacris ordinibus deponendæ, et curiæ ſint tradendæ ſeculari. in quo ſecundum ſacros Canones certus Epiſcoporum numerus requiritur, quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differetur: ſi, quando autem interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur: propterea ſtatuit, & decreuit. Epiſcopo per ſe, ſeu, illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra Clericum in ſacris (etiam presbyteratus) Ordinibus conſtitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon verbalem depoſitionem, & per ſe ipſum etiam ad actualem, atq; ſolemnem degradationem ab ipſis Ordinibus & gradib⁹ Eccleſiaſticis, in caſibus, in quibus alio-

aliorum Epiſcoporum præſentia, in numero à Canonibus difinito requiritur, etiam abſq; illis procedere liceat. adhibitis tamen, & in hoc ſibi aſſiſtentibus totidē Abbatibus, vſum mitræ & baculi ex priuilegio Apoſtolico habentibus. ſi in ciuitate, aut diœceſi reperiri, & commodè intereſſe poſſint; alioquin alijs perſonis, in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, quæ ætate graues, ac iuris ſcientia commendabiles exiſtant.

Cap. V.

ET quoniam per fictas cauſas, quæ tamen ſatis probabiles videntur interdum accidit, vt nonnulli eiuſmodi gratias extorqueāt, per quas pœne illis Epiſcoporum iuſta ſeueritate indictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cum non ferendum ſit, vt mendacium, quod tanto opere Deo diſplicet, non modò ipſum impunitum ſit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: iccirco, vt ſequitur: Statuit, & decreuit; Epiſcopus apud eccleſiam ſuam reſidens, de ſurreptione, & obreptione gratiæ, quæ ſuper abſolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat: aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerit, falſis precibus impetratur, per ſe ipſum, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, etiam ſummariè cognoſcat; ipſamque gratiam, poſtquam per falſi narrationem, aut veri taciturnitatem ob-

tentam eſſe, legitimè conſtiterit, nõ admittat.

Cap. VI.

Quoniam verò ſubditi Epiſcopo, tametſi iu re correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, & tanquam iniuria affecti ſint, falſa illi crimina obijcere ſolent: vt quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant: cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta ſegniorem reddit; idcirco, ne is magno ſuo, & Eccleſiæ incommodo gregem ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur. ita ſtatuit & decreuit. Epiſcopus, niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſiue priuandus veniret, etiam ſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeu denunciationem, vel accuſationem, ſiue alio quouis modo procedatur, vt perſonaliter comparcat, nequaquam citetur, vel moneatur.

Cap. VII.

Teſtes in cauſa criminali ad informationem, vel indicia, ſeu aliàs in cauſa principali contra Epiſcopum, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint; grauibus pœnis mulctentur.

Cap. VIII.

Cauſæ Eporum cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pont. Max. referantur, ac per ipſum terminentur.

DECRETVM PROROGAtionis, definitionis quatuor articulorum de ſacramento Euchariſtiæ, & Salui cōductus, Proteſtantibus dandi.

Eadem ſancta Synodus errores omnes, qui ſuper hoc Sanctiſſimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiens quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentiſſima veritatis Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis, accuratiſſimisq́; pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoq; præſtantiſſimorum Theologorum ſententijs, hos etiam tractabit: An neceſſarium ſit ad ſalutem & diuino iure præceptū, vt ſinguli Chriſti fideles ſub vtraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum accipiant. Et numminus ſumat, quā ſub altera quam qui ſub vtraque communicat. Et; An errauerit ſancta mater Eccleſia laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie duntaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant: ſuper his ipſis articulis, antequam definiantur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, vt ipſis

tuto huc venire. & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere, atq; proponere quæ ſenſerint, & poſtea, cum libuerit, recedere liceat; ſancta ipſa Synodus licet magno deſiderio eorum aduentum multos antea menſes expectarit, tamen vt pia mater, quæ ingemiſcit, & parturit, ſummopere id deſiderans, ac laborans, vt in ijs, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata; ſed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt, ita idem credant, idem ſapiant; confidens Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſſimam & ſalutarem vnius fidei, ſpei, charitatiſque concordiam redigantur, libenter eius in hac re morem gerẽs; ſecuritatem, & fidem, vt petierunt, publicam (quam ſaluumconductum vocant) quoad ſe pertinet; eius, qui infraſcriptus erit, tenoris dedit, atque conceſſit, & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundum Seſſionem diſtulit; quam, vt illi commodè ei intereſſe poſſent; in diem feſtum conuerſionis D. Pauli, quæ erit vigeſima quinta die menſis Ianuarij, anni ſequentis indixit. Illudq; preterea ſtatuit, vt in eadem Seſſione de ſacrificio Miſſæ agatur, propter magnã vtriuſque rei connexionem, inter ea Seſſione proxima de Pœnitentiæ, & Extremæ vnctionis Sacramentis tractandum, illam autem die feſto D. Chaterinæ virginis, & martyris, qui erit vigeſima quinta Nouembris, habendam

dam eſſe decreuit; ſimulq́; vt in vtraque materia reformationis proſequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Proteſtantibus.

SACROSANCTA *generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Legato, & Nuncijs, omnibus, & ſingulis ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſæcularibus perſonis vniuerſæ Germaniæ, cuiuſcunque gradus, ſtatus, conditionis, qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint. vt de ijs rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium liberè, & tuto venire, & in eo manere & commorari, ac articulis, quot illis videbitur, tam ſcripto, quam verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, ſiue ijs, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint; conferre, & abſque vllis conuicijs, & contumelijs diſputare, nec non, quando illis placuerit, recedere poſſint, & valeant; publicam fidem, & plenam ſecuritatem (quam ſaluum conductum appellant) cum omnibus & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſarijs, & opportunis, etiam ſpecialiter, & non per verba ge-*

neralia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi voluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, vt, ſi pro maiori libertate, ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſſis, quam pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent: etiam ſi delicta ipſa quantumcunque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO XIIII.

QVAE EST QVARTA
Sub Iulio III. Pont. Max.
Celebrata die XXV. *Nou.*
M D LI.

Doctrina de ſanctiſſimis Pœnitentiæ, & extremæ vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Legato, & Nuncijs; quamuis in Decreto de Iuſtificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognitionem, neceſſaria quadam ratione ſermo interpoſitus: tanta nihilominus circa illud noſtra hac ætate diuerſorum errorum eſt multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem; & pleniorem definitionem tradidiſſe; in qua demonſtratis, & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, vniuerſis erroribus, Catholica veritas perſpicua, & illuſtris fieret, quam nunc ſancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuò ſeruandam proponit.*

De neceſſitate, & inſtitutione Sacramenti pœnitentia. Cap. I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam in Baptiſmo ipſius beneficio, & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur; non fuiſſet opus, aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramentum ad peccatorum remiſſionem eſſe inſtitutum. Quoniam autem Deus, diues in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui ſeſe poſtea in peccati ſeruitutem, & dæmonis poteſtatem tradidiſſent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapſis poſt Baptiſmum beneficium mortis Chriſti applicatur. Fuit quidem Pœnitentia vniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tempore ad gratiam, & iuſtitiam aſſequendam neceſſariam, illis etiam, qui baptiſmi Sacramento ablui potuiſſent, vt peruerſitate abiecta, & emendata, tantam Dei offenſionem cum peccati odio, & pio animi dolore deteſtarentur. vnde Propheta ait Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in ruinam iniquitatis. Dominus etiam dixit: Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis, pœnitentiã commendans, dicebat. Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſq; veſtrũ. Porro nec ante

aduentum Chriſti Pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquã ante Baptiſmum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè inſtituit, cum à mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens. Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & verbis tam perſpicuis poteſtatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles, poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica, tanquam hæreticos, exploſit, atque condemnauit. Quare veriſſimum hunc illorum verborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad poteſtatem prædicandi verbum Dei; & Chriſti Euangelium enunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falsò detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptiſmi. Cap. II.

CAETERVM hoc Sacramẽtum multis rationibus à Baptiſmo differre dignoſcitur. Nam præterquam quòd materia, & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſ-

ſime

ſimè diſſident: conſtat certè Baptiſmi miniſtrũ iudicem eſſe non oportere: cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus, Quid enim mihi, inquit Apoſtolus de ijs, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis fidei; quos Chriſtus Dominus lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo abluit, cum id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal tanquam reos, ſiſti voluit: vt per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari. Alius eſt præterea Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus, per Baptiſmum enim Chriſtum induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorũ omnium remiſſionem conſequentes. ad quam tamen nouitatem, & integritatem per ſacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus. vt meritò Pœnitentia à laborioſus quidam Baptiſmus à ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, vt nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructu huius ſacramenti. Cap. III.

DOCET *præterea ſancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipſius vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe. Ego te abſoluo, &c. quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formæ eſſntiam nequaquam ſpectant, neq; ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt autem quaſi materia huius ſacramenti ipſius pœnitentis actus, nempe contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem ſacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remiſſionem ex Dei inſtitutione requiruntur hac ratione, Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet; reconciliatio eſt cum Deo; quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conſcientiæ pax, ac ſerenitas cum vehemēti ſpiritus conſolatione conſequi ſolet. Hæc de partibus, & effectu huius ſacramenti ſancta Synodus tradens, ſimul eorum ſententias damnat, qui Pœnitentiæ partes, incuſſos conſcientiæ terrores, & fidem eſſe contendunt.*

De Contritione. Cap. IIII.

CONTRITIO, *quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet; animi dolor, ac deteſtatio eſt de peccato commiſſo, cum propoſito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus neceſſarius: & in homine poſt Baptiſmum lapſo, ita demum præparat ad remiſſionem peccatorum ſi cum fiducia diuinæ miſericordiæ, & voto præſtandi reliqua, cōiunctus ſit; quæ ad ritè ſuſcipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur ſancta Synodus hanc Contritionem non ſolùm ceſſationem à peccato, et vitæ nouæ propoſitum, & inchoationem, ſed veteris etiā odium continere, iuxta illud. Proijcite à vobis omnes iniquitates veſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite vobis cor nouum, & ſpiritum nouum: Et certè, qui illos ſanctorum clamores conſiderauerit; Tibi ſoli peccaui, & malum corā te feci. Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ, & alios huiuſmodi generis; facilè intelliget eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorū deteſtatione manaſſe, Docet præterea, & ſi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare priuſquam, hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur;*

tur; ipſam nihilominus reconciliationem ipſi Contritioni ſine Sacramẽti voto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam. Illam verò Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam, vel ex turpitudinis peccati conſideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat, cum ſpe veniæ, declarat non ſolùm non facere hominem hypocritam & magis peccatorum, verum etiam donum Dei eſſe, & Spiritus ſancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantum mouentis, quo pœnitens adiutus, viam ſibi ad iuſtitiam parat. Et quamuis ſine Sacramento Pœnitentiæ per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eam ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam diſponit; hoc enim timore vtiliter concuſſi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt; & miſericordiam à Domino impetrarunt. Quãobrem falsò quidam calumniantur Catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, abſque bono motu ſuſcipientium, gratiam conferre: quod nunquam Eccleſia Dei docuit, nec ſenſit. Sed & falsò docent, Contritionem eſſe extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

De Confeſſione. Cap. V.

Ex inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ iam

iam explicata, vniuerſa Eccleſia ſemper intellexit, inſtitutam etiam eſſe à Domino integram peccatorum Confeſſionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariã exiſtere: quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus e terris aſcenſurus ad cœlos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit, tanquam præſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ciderint: quo pro poteſtate clauium remiſſionis, aut retentionis peccatorum ſententiam pronunciẽt. conſtat enim ſacerdotes iudicium hoc, incognita cauſa exercere non potuiſſe, neq; æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in gentre duntaxat, & non potiùs in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſſent. Ex his colligitur oportere à pœnitẽtibus omnia peccata mortalia, quorum poſt diligentem ſui diſcuſſionem conſcientiam habent: in Confeſſione recenſeri, etiam ſi occultiſſima illa ſint, & tantùm aduerſus duo vltima Decalogi præcepta commiſſa, quæ nonnunquam animum grauiùs ſauciant, & periculoſiora ſunt ijs, quæ in manifeſto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentiùs labimur, quanquam rectè, & vtiliter, citraq; omnem præſumptionem in confeſſione dicantur, quod piorũ hominum vſus demonſtrat; taceri tamen citra culpam multiſque alijs remedijs expiari poſſunt. Verum, cum vniuerſa mortalia peccata, etiam

etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; neceſſum eſt omnium etiam veniam cum aperta, & verecunda confeſſione à Deo quærere. Itaq; dum omnia, quæ memoriæ occurrunt; peccata Chriſti fideles confiteri ſtudent, proculdubio omnia diuinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt. qui verò ſecus faciunt, & ſcienter aliqua retinent nihil diuinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt. ſi enim erubeſcat ægrotus vulnus medico detegere; quod ignorat medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circunſtantias in confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant: quod ſine illis peccata ipſa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innoteſcant, & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè cenſere poſſint; & pœnam, quam oportet pro illis pœnitentibus imponere. vnde alienum à ratione eſt, docere, circunſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut vnam tantùm circunſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur; impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare. conſtat enim, nihil aliud in Eccleſia à pœnitentibus exigi, quam vt poſtquam quiſq; diligentius ſe excuſſerit, et conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſſe

diſſe

diſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuerſum eadem confeſſione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum propheta dicimus. Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa verò huiuſmodi confeſſionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri poſſet, niſi tot, tantiſq; commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per Abſolutionem certiſſimè conferuntur, Cæterum, quò admodum confitendi ſecretò apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit, quin aliquis in vindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publicè confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatis conſultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda: vnde cùm à ſanctiſſimis, & antiquiſſimis Patribus magno, vnanimique conſenſu, ſecreta Confeſſio ſacramentalis, quà ab initio Eccleſia ſancta vſa eſt, & modò etiã vtitur; fuerit ſemper commendata, manifeſtè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque à Patribus, in Concilio Lateranenſi congregatis, initium habuiſſe, docere non verentur. neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit, vt Chriſti

fideles

fideles confiterentur: quod iure diuino neceſſarium, & inſtitutum eſſe intellexerat; ſed vt præceptum confeſſionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur. vnde iam in vniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarum fidelium fructu obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morē hæc ſancta Synodus maximè probat, & amplectitur, tanquam pium, & meritò retinendum.

De miniſtro huius Sacramenti, & Abſolutione. Cap. VI.

¶ CIRCA *miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe, & à veritate Euangelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quoſuis homines, præter Epiſcopos, & Sacerdotes, Clauium miniſterium perniciosè extendunt: putantes verba illa Domini, Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt alligata & in cœlo, & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo: & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt; ad omnes Chriſti fideles indifferenter & promiſcuè contra inſtitutionem huius Sacramenti ita fuiſſe dicta, vt quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata: publica quidem per correptionem, ſi correptus*

reptus acquieuerit: ſecreta verò per ſpontaneã Confeſſionem, cuicunq; factam. Docet quoque etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere; eoſque prauè ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. Quamuis autem abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio; tamen non eſt ſolummodo miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata: ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, velut à iudice, ſententia pronunciatur, atque ideo non debet pœnitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſerio agendi, & verè abſoluendi deſit: putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem verè, & coram Deo eſſe abſolutum. nec enim fides ſine Pœnitentia remiſſionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, qui ſacerdotem iocosè abſoluentem cognoſceret; & non alium ſeriò agentem, ſedulò requireret.

De caſuum reſeruatione. Cap. VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos duntaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionẽ eam

eſſe

eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere verò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam, & grauiora crimina non à quibuſuis, ſed à ſummis duntaxat ſacerdotibus abſoluerentur. vnde meritò Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia vniuerſa tradita, Cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neq; dubitandum eſt, quando omnia, quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt; quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuiq; diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes, auctoritate; præſertim quò ad illa, quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in extrema politia, ſed etiam coram Deo vim habere. veruntamen piè admodum; ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis: atque ideo omnes ſacerdotes quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & cenſuris abſoluere poſſunt: extra quem articulum ſacerdotes cum nihil poſſint, in caſibus reſeruatis, id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis

reptus acquieuerit: ſecreta verò per ſpontaneã Confeſſionem, cuicunq; factam. Docet quoque etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere; eoſque praue ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. Quamuis autem abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio; tamen non eſt ſolummodo miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata: ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, velut à iudice, ſententia pronunciatur, atque ideo non debet pœnitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſerio agendi, & verè abſoluendi deſit: putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem verè, & coram Deo eſſe abſolutum. nec enim fides ſine Pœnitentia remiſſionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, qui ſacerdotem iocosè abſoluentem cognoſceret; & non alium ſeriò agentem, ſedulò requireret.

De caſuum reſeruatione. Cap. VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos duntaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionẽ eam

eſſe

eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere verò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam, & grauiora crimina non à quibuſuis, ſed à ſummis duntaxat ſacerdotibus abſoluerentur. vnde meritò Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia vniuerſa tradita, Cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neq; dubitandum eſt, quando omnia, quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt; quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuiq; diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes, auctoritate; præſertim quò ad illa, quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in extrema politia, ſed etiam coram Deo vim habere. veruntamen piè admodum; ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis: atque ideo omnes ſacerdotes quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & cenſuris abſoluere poſſunt: extra quem articulum ſacerdotes cum nihil poſſint, in caſibus reſeruatis, id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſo-

lutionis

lutionis accedant.

De ſatisfactione neceſſitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, quò ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus noſtris Chriſtiano populo fuit perpetuo tempore commendata: ita vnà maximè noſtra ætate, ſummo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui ſpeciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt; ſancta Synodus declarat, falſum omnino eſſe, & à verbo Dei alienum, culpam à Domino nunquam remitti, quin vniuerſa etiam pœna condonetur. perſpicua enim, & illuſtria in ſacris literis exempla reperiuntur, quibus præter diuinam traditionem, hic error quàm manifeſtiſſimè reuincitur. Sanè & diuinæ iuſtitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptiſmum per ignorantiã deliquerint. aliter verò qui ſemel à peccatis, & Dæmonis ſeruitute liberati, et accepto Spiritus ſancti dono, ſcientes templum Dei violare, & Spiritum ſanctum contriſtare nõ formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis abſq; vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt occaſione accepta, peccata leuiora putantes velut iniurij, & contumelioſi Spiritui ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, &

quaſi

quaſi freno quodam coercent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſq́; , & vigilantiores in futurū pœnitentes efficiunt; medentur quoq; peccatorum reliquijs, & vitioſos habitus, malè viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. Neq; verò ſecurior vlla via in Eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnā, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur: certiſſimam quoq; inde arrham habentes, quòd ſi compatimur, & conglorificabimur. Neq; verò ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtum Ieſum: namque ex nobis, tanquam ex nobis nihil poſſumus: eo cooperante, qui nos confortat, omnia poſſumus. ita non habet homo vnde glorietur: ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt: in quo viuimus, in quo meremur, in quo ſatisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ: qui ex illo vim habent: ab illo offeruntur Patri: & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo ſacerdotes Domini, quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi forte peccatis conniuerant, & indulgentiùs

cum pœnitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiãtur. Habeant autem præ oculis, vt ſatisfactio, quã imponunt, non ſit tantum ad nouæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum; ſed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & caſtigationem: nam Claues ſacerdotum non ad ſoluendum duntaxat, ſed & ad ligandum conceſſas etiam antiqui Patres & credunt, & docent. nec propterea exiſtimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ eſſe forum iræ, vel pœnarum, ſicut nemo vnquam Catholicus ſenſit, ex huiuſmodi noſtris ſatisfactionibus vim meriti, & ſatisfactionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, vel obſcurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam eſſe docent, vt omnem Satisfactionis, & vſum tollant.

De operibus ſatisfactionis. Cap. IX.

DOCET *præterea, tantam eſſe diuinæ munificentiæ largitatem, vt non ſolùm pœnis, ſponte à nobis pro vindicando peccato ſuſceptis, aut ſacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis; ſed etiam (quod maximum amoris argumentum eſt) temporibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis apud Deum patrem per Chriſtum Ieſum ſatisfacere valeamus.*

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM eſt autem ſanctæ Synodo præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adungere ea, quæ ſequuntur de Sacramento extreme Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, ſed & totius Chriſtiane vitæ, quæ perpetua pœnitentia eſſe debet; cõſummatiuum exiſtimatum eſt à Patribus. Primum itaque, circa illius inſtitutionem declarat, & docet, quod clementiſſimus Redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore voluit de ſalutaribus remedijs aduerſus omnia omniũ hoſtium tela eſſe proſpectum: quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dum viuerent, ab omni grauiore ſpiritus incommodo poſſint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmiſſimo quodam præſidio muniuit. nam etſi aduerſarius noſter occaſiones per omnem vitam quærat, & captet. vt deuorare animas noſtras quoquo modo poſſit; nullum tamen tempus eſt, quo vehementius ille omnes ſuæ verſutiæ neruos intendat ad perdendos nos pœnitus, & à fiducia etiam, ſi poſſit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perſpicit.

De inſtitutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Cap. I.

INSTITVTA *eſt autem ſacra hæc Vnctio infirmorum, tanquam verè, & propriè Sacramentum noui Teſtamenti, à Chriſto Domino noſtro, apud Marcum quidem inſinuatum, per Iacobum autem Apoſtolum, ac Domini fratrem, fidelibus cõmendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in vobis: inducat presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apoſtolica traditione, per manus accepta, Eccleſia didicit, docet materiam, formam, proprium miniſtrũ, & effectum huius ſalutaris Sacramenti. intellexit enim Eccleſia, materiam eſſe oleum, ab Epiſcopo benedictum. nam Vnctio apertiſſimè Spiritus ſancti gratiam, qua inuiſibiliter anima ægrogantis inungitur, repreſentat; formam deinde eſſe illa verba, Per iſtam Vnctionem, &c.*

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

REX *porrò, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et oratio fidei ſaluabit infirmum. & alleuiabit eum Dominus; &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. res etenim hæc gratia eſt Spiritus ſancti; cuius Vnctio delicta,*

delicta, ſi quæ ſint adhuc explicanda, ac peccati reliquias abſtergit; & ægroti animam alleuiat, & confirmat magnam in eo diuinæ miſericordiæ fiduciam excitando: qua infirmum ſubleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuiùs fert; & tentationibus Dæmonis calcaneo inſidiantis, feliciùs reſiſtit; & ſanitatem corporis interdum, vbi ſaluti animæ expedierit; conſequitur.

De miniſtro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

*I*AM *verò, quod attinet ad præſcriptionem eorum, qui & ſuſcipere, & miniſtrare hoc Sacramentum debent, haud obſcurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditũ. nam & oſtenditur illic, proprios huius Sacramenti miniſtros eſſe Eccleſiæ presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate ſeniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, ſed aut Epiſcopi, aut ſacerdotes, ab ipſis ritè ordinati, per impoſitionem manum Presbyteri. Declaratur etiam eſſe hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præſertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ conſtituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quòd ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt: cum in aliud ſimile vitæ diſcrimẽ inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui contra tam*

apertam, & dilucidam Apoſtoli Iacobi ſententiam docent; hanc Vnctionem, vel figmentum eſſe humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promiſſionem gratiæ habentem, & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationum duntaxat in primitiua Eccleſia referenda eſſet; & qui dicunt ritum & vſum, quem ſancta Romana Eccleſia in huius Sacramenti adminiſtratione obſeruat, Iacobi Apoſtoli ſententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandū eſſe: & denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant. hæc enim omnia manifeſtiſſimè pugnant cum perſpicuis tanti Apoſtoli verbis. Nec profectò Eccleſia Romana, aliarum omnium mater, & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda Vnctione, quātum ad ea, quæ huius Sacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat; quam quod beatus Iacobus præſcripſit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus abſque ingenti ſcelere, & ipſius Spiritus ſancti iniuria eſſe poſſet.

Hæc ſunt, quæ de Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc ſancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Chriſti fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter ſeruandos eſſe tradit, & aſſerentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

DE

DE SANCTISSIMO Pœnitentiæ Sacremento.

CANON I.

SI quis dixerit, in Catholica Eccleſia Pœnitentiam nõ eſſe verè, & propriè Sacramentum, pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur; ipſi Deo reconciliandis, à Chriſto, Domino noſtro, inſtitutum; Anathema ſit.

CANON II.

SI quis Sacramenta confundens, ipſum Baptiſmum, Pœnitentiæ Sacramentum eſſe dixerit; quaſi hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint; atque ideo Pœnitentiam non rectè ſecundum poſt naufragium tabula appellari; Anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit, verba illa Domini Saluatoris: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorũ retinueritis, retenta ſunt; non eſſe intelligenda, de poteſtate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut Eccleſia catholica ab initio ſemper intellexit; detorſerit autem, contra inſtitutionem huius ſacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; Anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remiſſionem requiri tres actus in pœnitente, quaſi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confeſſionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum eſſe Pœnitentiæ partes, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel abſolutione, qua credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata; Anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem, et deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum, & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam eſſe dolorem coactum, & non liberum, ac voluntarium; Anathema ſit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confeſſionē ſacramentalem

lem vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariã, eſſe iure diuino; aut dixerit, modũ ſecretè confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſeruauit, & obſeruat; alienum eſſe ab inſtitutione, & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum; Anathe. ſit.

CANON VII.

SI quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino, confiteri omnia, & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cũ debita, et diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra duo vltima Decalogi præcepta, & circunſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant, ſed eam confeſſionẽ tantum eſſe vtilem ad erudiendum, & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantum ad ſatisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum: aut demũ, non licere confiteri peccata venialia; Anathe. ſit. etiam venialia pcca sut cofitenda.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Confeſſionem omniũ peccatorum, qualem eccleſia ſeruat, eſſe impoſſibilẽ, & traditionem humanam, à pijs abolendam: aut ad eam non teneri omnes & ſingulos, vtriuſq; ſexus, Chriſti fideles iuxta magni con-

cilij Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadrageſimæ: Anathema ſit.

CANON IX.

S I *quis dixerit, Abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti: modò tantum credat, ſe eſſe abſolutum: aut ſacerdos non ſerio, ſed ioco abſoluat: aut dixerit, non requiri Confeſſionem pœnitentis, vt ſacerdos eum abſoluere poſſit; Anathema ſit.*

CANON X.

S I *quis dixerit, ſacerdotes, qui in peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi, & ſoluendi non habere; aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis, ſed omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus eſſe dictum; Quæcunq; ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo; & quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis retenta ſunt, quorum verborum virtute quilibet abſoluere poſſit peccata, publica quidem per correptionem duntaxat; ſi correptus acquieuerit; ſecreta verò per ſpontaneam confeſſionem; Anathema ſit.*

CA-

CANON XI.

SI quis dixerit, Epiſcopos non habere ius reſeruandi ſibi caſus, niſi quò ad externam politiam, atq; ideo caſuum reſeruationem non prohibere, quò minus ſacerdos à reſeruatis verè abſoluat; Anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, totam pœnam ſimul cum culpa remitti ſemper à Deo; ſatisfactionemq; pœnitentium non eſſe aliam, quàm fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; Anathema ſit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, pro peccatis, quò ad pœnã temporalem, minimè Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à ſacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis vt ieiunÿs, orationibus, eleemoſynis, vel alÿs etiam pietatis operibus, atq; ideo optimam pœnitentiam eſſe tantum nouam vitam; Anathema ſit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, ſatisfactiones, quibus pœnitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones ho-

minum doctrinam de gratia & verum Dei cultum, atq; ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; Anathema ſit.

CANON XV.

SI quis dixerit, Claues Eccleſiæ eſſe datas tantum ad ſoluendum, non etiam ad ligandum: & propterea ſacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra inſtitutionem Chriſti; & fictionem eſſe, quod, virtute Clauium, ſublata pœna æterna, pœna temporalis plerunq; exoluenda remaneat; Anathema ſit.

DE SACRAMEMTO extremæ Vnctionis.

CANON I.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem non eſſe verè, & propriè Sacramentum, à Chriſto Domino noſtro inſtitutum, & à beato Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; Anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ſacram infirmorũ Vnctionem non conferre gratiã, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos: ſed iam ceſſaſſe, qua

ſi olim tantum fuerit gratia curationum: Anathema ſit.

C A N O N III.

S I quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum & vſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſentētiæ beati Iacobi Apoſtoli, ideoq; eum mutandum, poſſeq; à Chriſtianis abſq; peccato contemni, Anathema ſit.

C A N O N IIII.

S I quis dixerit, Presbyteros Eccleſiæ, quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungendum hortatur, non eſſe ſacerdotes, ab Epiſcopo ordinatos, ſed ætate ſeniores in quauis communitate, ob idq; proprium extremæ Vnctionis miniſtrum non eſſe ſolum ſacerdotem: Anathema ſit.

Decretum de reformatione.

P R O OE M I V M.

C V M propriè Epiſcoporum munus ſit, ſubditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cauendum erit, nec Clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti; crimino ſi ſint, neue inhoneſtam vitam, ipſis conniuentibus ducant: nam ſi eos prauis, & corruptis moribus eſſe permittant: quo pacto laicos de ipſorū vitijs redarguent; qui vno ab

eis ſermone conuinci poſſent, quod Clericos ipſis patiantur eſſe deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes; cum tacite ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe, quæ corripiunt? Monebunt propterea Epiſcopi ſuos Clericos in quocunque ordine fuerint; vt conuerſatione, ſermone, & ſcientia commiſſo ſibi Dei popolo præant: memores eius, quod ſcriptum eſt: Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum. Et iuxta Apoſtoli vocem: Nemini dent vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium eorum: ſed in omnibus exhibeant ſe, ſicut miniſtros Dei; ne illud prophethæ dictum impleatur in eis; Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberiùs exequi, ac quo quam prætextu deſuper impediri nequeant; eadem ſacroſancta œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, hos, qui ſequuntur; Canones ſtatuendos, & decernendos duxit.

Cap. I.

CVM honeſtius, ac tutiùs ſit ſubiecto, debitam Præpoſitis obedientiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quàm cum Præpoſitorum ſcandalo graduum altiorum appetere dignitatem: ei, cui aſcenſus ad ſacros ordines à ſuo Prælato ex quacunque cauſa, etiam ob occultum crimen quomodolibet

bet etiam extra iudicialiter, fuerit interdictus: aut qui à ſuis Ordinibus, ſeu gradibus, vel dignitatibus eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus, nulla contra ipſius prælati voluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo, aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores reſtitutio ſuffragetur.

Cap. II.

Et, quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum quæ in partibus infidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano, cum ferè vagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues inſcio proprio Paſtore quærentes, dum per hanc ſanctam Synodum ſe Pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci ordinarij expreſſa licentia, & in perſonas eidem ordinario ſubiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt; & quoſcunq; ad ſe venientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras commendaticias non habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiam presbyteratus ordines promouere præſumunt; quo plerunq; fit, vt minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui à ſuo Epiſcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt; ordinati nec diuina officia peragere, nec eccleſiaſtica Sacramenta recte valeant miniſtrare:

re: Nemo Epõrũ qui Titulares vocantur, etiã ſi in loco nullius diœceſis, etiam exempto, aut aliquo monaſterio cuiuſuis ordinis reſederint, aut moram traxerint, vigore cuiuſuis priuilegij ſibi de promouendo quoſcunq; ad ſe venientes pro tempore conceſſi, alterius ſubditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ, abſq; ſui proprij prælati expreſſo conſenſu, aut litteris dimiſſorijs ad aliquos ſacros, aut minores ordines, vel primam Tonſuram promouere, ſeu ordinare valeat: contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum; taliter verò promotus ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ipſo iure ſint ſuſpenſi.

Cap. III.

Epiſcopus quoſcunque ſuos Clericos, præſertim in ſacris conſtitutos, abſque ſuo præcedenti examine, & commendaticijs litteris, quacunque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati ſunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, ſeu Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtranda minus idoneos, & capaces repererit: ac ſuſceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, ſuſpendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine miniſtrent, interdicere poſſit.

Cap.

Cap. IIII.

Omnes eccleſiarum Prælati, qui ad corrigendum ſubditorum exceſſus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegij prætextu, tutus cenſetur, quo minus iuxta canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi poſſit; ſi in Eccleſijs ſuis reſederint, quoſcunque ſæculares Clericos, qualitercunque exemptos, qui aliàs ſuæ iuridictioni ſub eſſent, de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem tanquam ad hoc apoſtolicæ Sedis delegati, corrigendi, & caſtigandi facultatem habeant; quibuſcunque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum ſuos obligent auctores, ipſis Clericis, ac eorum conſanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuſlibet ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè ſuffragantibus.

Cap. V.

Inſuper, cum nonnulli, qui ſub prætextu, quod ſuper bonis, & rebus, ac iuribus ſuis diuerſæ eis iniuriæ, ac moleſtiæ inferantur, certos iudices per litteras Conſeruatorias deputari obtinent, qui illos à moleſtijs, & iniu-

rijs

rijs huiuſmodi tueantur, ac defendant, & in poſſeſſione, ſeu quaſi bonorum, rerum, ac iurium ſuorum manuteneant, & conſeruent; nec ſuper illis eos moleſtari permittant: eiuſmodi litteras in pleriſq; contra concedentis mentem in reprobum ſenſum detorqueant: idcirco nemini omnino, cuiuſcunq; dignitatis, & conditionis ſit, etiam ſi Capitulum fuerit, Conſeruatoriæ litteræ cum quibuſcunq; clauſulis, aut decretis, quorumcunque iudicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu, aut colore conceſſæ, ſuffragentur ad hoc, vt coram ſuo Epiſcopo, ſiue alio Superiore Ordinario, in criminalibus & mixtis cauſis accuſari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non poſſit: aut quò minus ſi qua iura ei exceſſione competierint, ſuper illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam cauſis, ſi ipſe actor extiterit, aliquem ei apud ſuos Conſeruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. Quòd ſi in his cauſis in quibus ipſe reus fuerit, contingerit, vt electus ab eo Conſeruator, ab actore ſuſpectus eſſe dicatur: aut ſi qua inter ipſos iudices, conſeruatorem, & Ordinarium, controuerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerint: nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, ſuper ſuſpicione, aut iuriſdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius qui huiuſmodi litteris Con-

a

ſeruato-

ſeruatorijs tueri ſe ſolent, nihil illæ proſint; præterquam duobus duntaxat; ſi tamen illi proprijs eius ſumptibus vixerint. Nemo etiam ſimilium litterarum beneficio vltra quinquennium gaudere poſſit. Non liceat quoque Conſeruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum in cauſis verò mercedum, aut miſerabilium perſonarum huius ſanctæ Synodi ſuper hoc decretum in ſuo robore permaneat. Vniuerſitates autem generales, ac Collegia Doctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca; necnon hoſpitalia, actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac Vniuerſitatem, Collegiorum, locorum, & hoſpitalium huiuſmodi perſonæ in præſenti Canone minimè comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.

Cap. VI.

Quia verò, etſi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos veſtes proprio congruentes ordini ſemper deferre, vt per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſq; contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem, paruipendentes, veſtes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuerſis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus propterea omnes eccleſiaſticæ perſonæ quantumcunq; exemptæ, quæ aut in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacunq; Eccleſiaſtica ob

tinuerint, ſi poſtquam ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honeſtum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum; necnon, ſi ſemel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coerceri poſſint, & debeant: conſtitutionem Clementis Quinti, in Concilio Vienenſi editam, quæ incipit: Quoniam innouando, & ampliando &c.

Cap. VII.

Cum etiam qui per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias; ab altari auelli debeat; qui ſua voluntate homicidium perpetrauerit, etiam ſi crimen id nec ordine iudicario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, nullo tempore ad ſacros ordines promoueri poſſit: nec illi aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuo careat: Si verò homicidium non ex propoſito, ſed caſu, vel vim vi repellendo, vt quis ſe à morte defenderet, fuiſſe commiſſum narretur; quam ob cauſam etiam ad ſacrorum Ordinum, & altaris miniſterium, & beneficia

quæ-

quæcunque, ac dignitates, iure quodam modo diſpenſatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex cauſa Metropolitano, ſeu viciniori Epiſcopo; qui non niſi cauſa cognita, et probatis precibus, ac narratis, nec aliter, diſpenſare poſſit.

Cap. VIII.

Præterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quandoque intendunt, vt ſuorum curam negligant; quicunq;, etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos ſibi non ſubditos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, niſi cum proprij ipſorum Clericorum Epiſcopi, ſi apud eccleſiam reſederit; aut perſonæ ab ipſo Epiſcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs proceſſus, & inde ſecuta quæcunque viribus omnino careant.

Cap. IX.

Et, quia iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Paſtores, & inferiorum eccleſiarum rectores, qui, ſuarum quiſque ouium curam habeant, vt ordo Eccleſiaſticus non confundatur,

ſundatur, aut vna & eadem eccleſia duarum quodam modo diœceſum fiat, non ſine grauiorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: beneficia vnius diœceſis, etiam ſi parochiales eccleſiæ Vicariæ perpetuæ, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunq; de cauſa, alterius diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu collegio, vel loco etiam pio perpetuo non veniantur: decretum huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi vnionibus in hoc declarando.

Cap. X.

Regularia beneficia, in titulum Regularibus profeſſis prouideri conſueta, cum per obitum, aut reſignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contingerit, religioſis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, ne veſtem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

Cap. XI.

Quia verò Regulares, de vno ad alium ordinem tranſlati, facile à ſuo Superiore licentiam ſtandi extra monaſterium obtinere ſolent, ex quo vagandi, & apoſtandi occaſio tribuitur, nemo cuiuſcunque ordinis Prælatus.

vel

vel ſuperior vigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profeſſionem admittere poſſit, niſi vt in ordine ipſo, ad quem transfertur ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuò maneat: ac taliter tranſlatus, etiam ſi canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia ſæcularia, etiam curata, omnino incapax exiſtat.

Cap. XII.

Nemo etiam cuiuſuis dignitatis eccleſiaſticæ, vel ſecularis, quacunq; ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut capellam de non nouo fundauerit, & conſtruxerit, ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit: ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

Cap. XIII.

Non liceat præterea patrono cuiuſuis priuilegij prætertu aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario, quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſãte priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: aliàs præſentatio, ac inſtitutio forſan ſecutæ, nullæ ſint, et eſſe intelligantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Declarat præterea ſancta Synodus, in futura Seſſione, quam ad XXV. diem Ian. ſub ſequentis anni M D LII. habendam eſſe iam decreuit; vna cum ſacrificio Miſſæ agendum; & tractandum etiam eſſe de Sacramento Ordinis, & proſequendam eſſe materiam de reformatione.

SESSIO XV.

QVAE EST QVINTA
Sub Iulio III. Pont. Max.

Celebrata die xxv. Nouemb.
M D L I I.

Decretum prorogationis Seſſionis.

CVM ex eo, quod proximis Seſſionibus decretum fuit; ſancta hæc, & vniuerſalis Synodus per hos dies accuratiſſimè, diligentiſſimeque tractauerit ea, quæ ad ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium, & ad Sacramentum Ordinis ſpectant, vt hodierna Seſſione, quemadmodum Spiritus ſanctus ſuggeſſiſſet, decreta de his rebus, & quatuor prætereà articulos ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Seſſionem dilatos publicaret: atque interim affuturos eſſe putauerit, ad hoc ſacroſanctum Concilium eos, qui proteſtantes ſe vocant; quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat; & vt liberè, ac ſine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum conductum conceſſerat: tamen, cum illi nondum venerint; & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omni-

no multò ante illam Seſſionem, ſaluo conducto amplioris formæ interim accepto. eadem ſancta Synodus, in Spiritus ſancto legitimè congregata, ijſdem Legato, & nuncijs præſidentibus, nihil magis optans, quam ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, ocioq; conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidenq; eos nõ fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos, &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Ecclefiæ decretis, ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos: ſequentem Seſſionem ad edenda, & publicanda, ea, quæ ſupra commemorata ſunt; in diem feſtum ſancti Ioſephi, qui erit die xix. menſis Martij, diſtulit: vt ſatis illi temporis, & ſpatij habeant, non ſolum ad veniendum, verum etiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutiùs cauſam adimat; fidem publicam, ſiue ſaluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & ſententiæ, libenter dat, & concedit. Interea verò de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter ſuperiorem decretorum publicationem deſiniendum eſſe, eadem Seſſione ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SAL-

SALVVS CONDVCTVS
Datus Proteſtationibus.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, Legato, & Nuncijs, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato & illum iuxta tenorem infraſcriptum, ampliando, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcunque viris, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant, Gærmanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſſionis perſonis, qui aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſq; venerunt, quocunque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidẽ, & pleniſſimam, veriſſimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc Tridentinã ciuitatem veniẽdi, ibidemq; manendi, ſtãdi, morandi, proponẽdi, loquendi, vnà cum ipſa Synodo de quibuſcunq; negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcunq; ipſis libuerint, ac articulos quoſli-

bet tam ſcripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eoſq; Scripturis ſacris, & beatorũ Patrum verbis, ſententijs, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, diſputandi Chriſtianè aut caritatiuè abſque omni impedimento conferendi, opprobrijs, cõuicijs, ac contumelijs penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſiæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones: probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum minimè puniantur, impartitur, ac omnino cõcedit: ſic etiam, vt propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocunq; locorum eundo, manẽdo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et vt his peractis, vel non peractis: quandocunq; ipſis libuerit: aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt: aut aliquis eorum optabit; mox abſque vlla retinentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, ſuorum pariter honore, & perſonis, vice verſa, poſſint iuxta beneplacitum liberè, & ſecurè redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum: vt tunc opportunè eorum ſecuritati,
abſque

abſque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus in hac publica fide ſaluoque conductu, omnes quaſcunque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi: quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quòd, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quod poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium eis conceſſum, annullari, aut taſſare; vult, & concedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis duntaxat, & non ab aliis cōdigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt ſi quiſquam, vel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dun taxat, & nō ab aliis condigna animaduerſione & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ confeſſionis,

nunc hic præſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præſentia aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis ambaſciatoribus, omnibus & ſingulis toties, quotieſcunq; opportunum fuerit, ſeu neceſſarium ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, vel nuncios ſuos ad quæcunq; loca pro ſuis neceſſarÿs negotÿs ordinãdÿ liberè mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos missos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatũ ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Conciliÿ ſocientur, qui eorum ſecuritati prouidebant, vel prouideat. Qui quidẽ ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare ac durare debent, & à tempore, & per tẽpus, quo in ipſius Synodi & ſuorum tuitionis curam ipſo ſuſcipi contigerint, & vſq; ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum, poſt ſufficientem audientia habitàm, ſpatio viginti dierum, præmiſſo, cum ipſi petierint; aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis neceſſum indixerit, à Tridento vſq; in quẽquiſq; elegerit ſibi locum tutũ, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis? Quæ quidem omnia pro vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcunque, atq; omnibus, alÿs Eccleſiaſticis,

ſiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtant; aut quocunque nomine cenſeantur; inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper omni fraude & dolo excluſis, vera & bona fide promittit; ipſam Synodum nullam vel manifeſtè, vel occultè occaſionẽ quæſituram: aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel ſtatuto, priuilegio legum, vel Canonũ aut quorumcunque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quæcunque forma verborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo vſuram, aut quẽquam vti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcunque conditionis, vel ſtatus, aut præminentiæ exiſtens præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam & modum in quocunque puncto vel clauſula violauerit (quod tamen dignetur auertere Omnipotens) & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine huiuſmodi ſaluorum conductuum violatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

QVAE EST SEXTA,
Et vltima ſub Iulio III. Pont. Maximo.

Celebrata Die XXVIII. *Apr.* MDLII.

Decretum ſuſpenſionis Concilij.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea Reuerendiſſimis Dominis, Sebaſtiano Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio Epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quam Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Creſcentij Legati, ob diuerſam eius grauiſſimam valetudinem abſentis, nomine, non dubitat, Chriſtianis omnibus patere, hoc concilium œcumenicum Tridentinum primo à Paulo fæl. rec. conuocatum, & collectum fuiſſe; deinde à Sanctiſſimo domino noſtro, Iulio III. efflagitante Carolo Quinto, Auguſtiſſimo Imperatore, ea præcipuè de cauſa fuiſſe reſtitutum, vt religionem in multis orbis partibus & præſertim in Germania, in diuerſi opiniones miſerabiliter diſtractam, in ſtatum priſtinum, reuo-*

caret,

caret, abuſus, & mores Chriſtianorum corruptiſſimos emendaret; cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres; nulla laborum ſuorum, periculorumque habita ratione, e diuerſis regionibus alacriter cōfluxiſſent: resq; ſtrenuè, magno fidelium concurſu, feliciterq; procederet, ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos, ſic animatos, vt veris Eccleſiæ rationibus vnanimiter acquieſcerent: lux denique quædam rebus affulſiſſe videretur; caputque attollere inciperet profligata antea, & afflicta Reſpublica Chriſtiana: ij repente tumultus, ea bella hoſtis generis humani verſutia exarſerunt, vt Concilium velut hærere, ac ſuum curſum interrumpere ſatis incommodè cogeretur: ſpeſque omnis vlterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur, tantumque aberat, vt ſancta Synodus Chriſtianorum malis, & incommodis mederetur; vt multorum mentes, præter ſui animi ſententiam, irritaret, potius quam placaret. Cum igitur ipſa ſancta Synodus, omnia, & præcipuè Germaniam armis ardere, & diſcordijs videret, omnes fere Epiſcopos Germanos, præſertim Principes Electores, ſuis conſulium eccleſijs e Concilio abijſſe; decreuit tantæ neceſſitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere, vt Patres, quòd eis nunc agere non licet, ſuis ouibus proſpectum ad ſuas eccleſias regredi valerent; ne diutius

vtrobique inutili otio conterantur. Atq; ita, quoniam ſic tempore conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout præſenti Decreto ſuſpendit: ea tamen lege, vt ſi citiùs pacata res ſit, ac tranquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei Optimi Maximi beneficio, non longo fore ſpatio futurum, ipſius Concilij progreſſus eodemmet tempore ſuam vim, firmitatem, vigoremque habere cenſeatur. ſin autem (quod Deus auertat) peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota; cum primum ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor, & robur Cõcilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilij conuocatione; accedente ad hoc Decretum conſenſu, & auctoritate Sanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, vt obſeruent, & reſpectiuè, quatenus ad eos ſpectat; obſeruare faciant in ſuis regnis dominijs, & eccleſijs omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS *Concilij Tridentini Sub Pio IIII. Pont. Max.*

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Eccleſiæ regimen licet tanto oneri impares, ſola Dei dignatione vocati ſtatim circunferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Chriſtianæ partes, cernenteſq; nõ ſine magno errore, quàm longè, latèque peſtis hæreſum, & ſchiſmatis perſuaſiſſet, & quanta Chriſtiani populi mores correctione indigerent: in eam curam, & cogitationem, pro ſuſcepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare tantumque, & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moreſq; adeo corruptos, & deprauatos emendare poſſemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimum eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueuiſſet, œcumenici generaliſq; Concilij: eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus, Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & eius ſucceſſore Iulio prædeceſſoribus noſtris; ſed varijs de cauſis ſæpius impeditum, & interpellatum perfici nõ potuit. ſi quidem Paulus, cum id primò in vr-

bem Mantuam, deinde Vincentiam indixiſſet quaſdam ob cauſas, in literis eius expreſſas, id primò ſuſpendit, poſtea Tridentum tranſtulit: deinde cum quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet, tandē ſuſpenſione ſublata in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. verū Seſſionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipſum ſe poſtea Concilium aliquibus de cauſis, accedente ēt Sedis Apoſtolicæ auctoritate, Bononiam tranſtulit. Iulius autem, qui ei ſucceſſit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta ſunt. ſed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumulus excitati fuiſſent, & bellum in Italia, & Gallia grauiſſimū exarſiſſet: rurſus Concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoſte, aliaſq; ex alijs difficultates & impedimenta, obijciente. vt tantum Eccleſiæ commodum, quod prorſus auferre nō poterat, ſaltem quàm diutiſſimè retardaret: Quantopere verò interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes, quantopere ſchiſma creuerit, ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandem pius, et miſericors Domini, qui nunquam ita iraſcitur, vt miſericordiæ obliuiſcatur. Regibus, & Principibus Chriſtianis pacem, & vnanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata maximam in ſpem venimus, ipſius miſericordia freti, fore,

vt

vt his tantis quoque Eccleſiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaq; ad ſchiſma,hæreſesq; tolendas,ad corrigendos,& reformandos mores:ad pacem inter Chriſtianos Principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe duximus diutiùs differendam.Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris, S.Rom.Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam concilij noſtri certioribus chariſſimis in Chriſto filijs noſtris, Ferdinando Romanorũ Imperatore electo, & alijs Regibus,atq; Principibus, quos quidem ſicut de eorum ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur; paratiſſimos ad ipſius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus : ad Dei omnipotentij,laudem, honorem, & gloriam,atq; vniuerſalis Eccleſiæ vtilitatem, de eorundem fratrum noſtrorum conſilio,& aſſenſu ſacrum œcumenicum,& generale Concilium ex auctoritate eiuſdem Dei, & beatorum Petri,& Pauli, Apoſtolorum; qua nos quoq; in terris fungimur,freti,& ſubnixi,in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem Reſurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus,& ibi celebrandum,ſublata ſuſpenſione quacunq; ſtatuimus,atque decernimus. Quo circa venerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis,Patriarchas,Archiepiſcopos,Epiſcopos,& dilectos filios Abbates, cæteroſq; quibus in Concilio generali ſedere,& ſententiam dicere,iure communi,vel ex priuilegio,

vel

vel ex antiqua conſuetudine licet, vehemẽter in Domino hortamur, & monemus, atq; etiã diſtrictæ præcipiendo mandamus, in virtute ſanctæ obedientiæ, in vi quoq; iuramẽti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, ſacris ſciunt eſſe Canonibus conſtitutas; vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem: niſi forte impedimento fuerint legitimo præpediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo, probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſe ve poterit, vt in Concilio adeſſe ne negligant. Chariſſimos vero in Chriſto filios noſtros Romanorum Imperatorem electum, cæterosq; Reges, & Principes, quos optandum ſanè eſſe Concilio intereſſe poſſe, hortamur, & rogamus; vt ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, Oratores ſuos prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curentq; diligenter pro ſua pietate, vt ex eorum regnis atq; dominijs Prælatis ſine recuſatione ac mora, tam neceſſario tempore Deo, & Eccleſiæ officium ſuum præſtent, eoſdem etiam curaturos eſſe minimè dubitantes, vt per ipſorum regna, & dominia tutum, ac liberũ iter prælatis, eorumque familiaribus comitibus, & alijs omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneq; ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tra-

ctentur;

ctentur; ſicut, quod ad nos attinet; ipſi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & ſalutare opus perficiendum, à nobis in hoc loco conſtitutis, præſtari poſſit, nihil (vt Deus ſcit) quærentes aliud; nihil propoſitum habẽtes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſpenſarum ouium reductionem, ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Vt vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet notitiam perueniant: nec quiſquam ea excuſatione vti poſſit, quod illa ignorauerit, præſertim cum non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus forſitan pateat aditus; volumus & mandamus, vt in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in eccleſiis Lateranenſi tunc, cum in eis populus, vt miſſarum ſollemnibus interſit, congregari ſolet, palam clara voce à Curiæ noſtræ curſoribus ſeu notarijs aliquibus publicis recitentur: & poſt quàm recitatæ fuerint, ad valuas earum eccleſiarum, itemque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito campi Floræ affigantur, ibique quo legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquandiu relinquantur: cum autem inde amouebuntur, earum exempla in eiſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & ſingulos, qui his literis comprehenduntur, poſt duos menſes à die publica-

tionis,

tionis, & affixionis earum volumus perinde aſtrictos, & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editæ, & lectæ fuiſſent. Tranſumptis quoq; earum, quæ manu publici alicuius notarij ſcripta, ſubſcriptave & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, vt ſine dubitatione vlla fides habeatur: mandamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ indictionis, ſtatuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, 156[illegible]. [illegible]alendis Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS Concilij Tridentini,

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA SVB Pio Quarto Pontifice Maximo,

Celebrata Die XVIII. *Ianuarij,* M D LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET *ne vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ, ac indiui-duæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementū et exaltationē fidei, & religionis Chriſtianæ, ſacrum œcumenicū, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu ſancto legitimè congregatū, ab hodierno die, qui eſt* XVIII. *menſis Ian. anni à Natiuitate Domini* M D LXII. *Cathedræ*

Romanæ

Romanæ beati Petri Apoſtolorum Principis, conſecrato, ſublata quacunq; ſuſpenſione, iuxta formam, & tenorem literarum, ſanctiſſimi Domini noſtri Pij IIII. *Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito ſeruato ordine, tractari; quæ, proponentibus Legatis ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedendas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, de prauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ veram atque Chriſtianam pacem conciliandam apta & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbūtur?*

Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placet ne vobis proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandã eſſe feria quinta, poſt ſecundam Dominicam Quadrageſimæ, quæ erit die xxvi. *menſis Februarij?*

Reſponderunt, Placet.

SESSIO XVIII.

QVAE EST SECVNDA
Sub Pio IIII. Pont. Max.
Celebrata die XXVI. *Feb.*
M D LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confiſa, ſed Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui os, & ſapientiam Eccleſiæ ſuæ daturũ ſe promiſit; ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt catholicæ fidei doctrinam, multorum inter ſe diſſidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obſcuratam, in ſuam puritatem, & ſplendorem aliquando reſtituat; & mores, qui à veteri inſtituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet: corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaq; omnium primum animaduerterit, hoc tempore ſuſpectorum, ac pernicioſorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe; quod quidem in cauſa fuit, vt multæ cenſuræ in*

varijs prouincijs, & præſertim in alma vrbe Romana, pio quodam zelo æditæ fuerint; neq; tamen huic tam magno ac pernicioſo morbo ſalutarem vllam profuiſſe medicinam; cēſuit, vt delicti ad hanc diſquiſitionem Patres de cenſuris, librisq́; quid facto opus eſſet, diligenter conſiderent, atque etiam ad eandem ſanctam Synodum ſuo tèmpore referrent; quo facilius ipſa poſſit varias & peregrinas doctrinas, tanquam zizania à Chriſtianæ veritatis tritico ſeparare, deque his commodiùs deliberare, & ſtatuere, quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum cauſas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quoruncunq; deducta eſſe vult, prout etiam præſenti Decreto deducit: vt, ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum & cenſurarum negotio, vel de alijs, quæ in hoc generali concilio tractanda prædixit: non dubitet à ſancta Synodo ſe benignè auditum iri.

Quoniam verò eadem ſancta Synodus ex corde optat, Deumq́; enixe rogat, quæ ad pacem ſunt Eccleſiæ, vt vniuerſi communem matrem in terris agnoſcentes, quæ, quos peperit; obliuiſci non poteſt; vnanimes, vno ore, glorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, per viſcera miſericordiæ eiuſdē Dei & Domini noſtri, omnes, qui nobiſcum communionem non habet: ad concordiam &

recon-

reconciliationem, & ad hanc ſanctam Synodum veniant, inuitat, atq; hortatur: vtq; charitatem, quod eſt vinculum perfectionis, amplectantur. pacemque Chriſti, exultantem in cordibus ſuis præſeferant; in quã vocati ſunt in vno corpore. Hanc ergo non humanum, ſed Spiritus ſancti vocem audientes, ne obdurent corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non ambulantes, neq; ſibi placentes, ad tam piam, & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim charitatis officijs ſancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in congregatione generali concedi poſſe, & eandem vim habituram: eiuſdemque roboris & momenti futuram ac ſi in publica Seſſione data, & decreta fuiſſet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Synodus Tridentina, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratiſſimum feſtum Aſcenſionis Domini: quæ erit die 14. menſis Maij.

Sal-

SALVVS CONDVCTVS concesſus Germanicæ nationi,

In congregatione generali die, IIII. Martij, M D L X I I.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ Legatis, vniuerſis fidẽ facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcunque viris, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſecularibus præſertim Auguſtanæ confeſſionis, perſonis, qui, aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut huiuſq; venerunt, quocunque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidẽ, & pleniſſimam, veriſſimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemq; manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquẽdi, vna cum ipſa Synodo de quibuſcunq; negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi, et omnia, quæcunq; ipſis libuerint: ac articulos quoſ-

quoſlibet,tam ſcripto,quam verbo liberè offerendi,propalandi,eosque Scripturis ſacris,& beatorum Patrum verbis, ſententÿs & rationibus, declarandi aſtruendi, & perſuadendi, &,ſi opus fuerit;etiam ad obiecta Concili generalis reſpondendi,& cum ÿs, qui à concilio delecti fuerint, diſputandi, aut charitatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobrÿs,conuicÿs, ac contumelÿs pœnitus ſe motis,& ſignanter,quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram Scripturam, & apoſtolorum traditiones,probata Concilia,catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa ea commiſſorum, aut committendorum minimè puniantur,impertitur,ac omnino concedit; ſic ēt,vt propter illorum præſentiam neque in itinere,aut quocunque locorum eundo,manendo,aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officÿs quouis modo ceſſetur. Et vt, his peractis,vel non peractis, quandocunq; ipſis libuerit,aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit,mox abſq; vlla retinentia & occaſione, aut mora,ſalutis rebus eorum, & ſuorum pariter honore et perſonis,vice verſa,poſſint iuxta beneplacitum liberè,& ſecurè redire,de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc oportunè eorum ſecuritati,

*ritati, abſq; dolo & fraude, prouidea*tur; *rult etiam ſancta Synodus in hac publica fide, ſaluoque conducto omnes quaſcunque clauſulas includi, ac contineri ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens; quod ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo; aliquod enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut caſſari: vult, & concedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis duntaxat. & non ab alijs condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, ſi quiſquam vel aliquis ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme (quod abſit) egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli: in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo, duntaxat, & non ab alijs condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germaniorum Auguſtæ confeſſionis tunc hic*

præſen-

præſentium, meritò laudanda, et approbanda, mox puniătur, præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quòd liceat ipſis Ambaſciatoribus, omnibus & ſingulis, toties, quotieſcunque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendā, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, vel nuncios ſuos ad quæcunque loca, pro ſuis neceſſarÿs negotÿs ordinandis liberè mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expediri: ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilÿ ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, vel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare, ac durare debeant & à tempore, & per tempus, quo ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & vſque ad Tridentum perduci, ad toto tempore manſionis eorū ibidem: & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam ſpatio viginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierunt aut Concilium, habita huiuſmodi audientia ipſis receſſum indixerit, à Tridento vſque in quem quiſque elegerit ſibi, locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcunque,

I atque

atque omnibus alijs eccleſiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtant, aut quocunque nomine cenſeantur inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondent.

Inſuper, omni fraude, & dolo excluſis, vera, & bona fide promitti, ipſam Synodum nullam vel manifeſtè, vel occultè occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate potentia, iure, vel ſtatuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quoruncunque Conciliorum præſertim Conſtantienſis, & Senenſis quacunque forma verborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo vſuram, aut quequam vti per miſſuram; quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcunque conditionis, vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam, & modum in quocunque puncto vel clauſula violauerit: quod tamen auertere dignetur Omnipotens: & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda & laudanda: habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut cõſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuũ violatores incurrere poſſunt, abſque omni ex-

cuſatione, aut quauis in hac parte contradi-ctione.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis alijs, qui nobiſcum in ijs, quæ ſunt fidei, communionem, non habent, ex quibuſcunq; regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, vel docetur, ſiue creditur contrarium eius, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam, ſiue ſaluum conductum ſub eadem forma, & eiſdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA,
Sub Pio IIII. Pont. Maxi.
Celebrata Die xiiij. Maij.
M D LXII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, Decreta, ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis, in feriam quintam, poſt proximam ſolennitatem corporis Chriſti, quæ erit pridie nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat, dictaque die Seſſionem habendam eſſe, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & Pater Domini noſtri, Ieſu Chriſti, auctor pacis, vt ſanctificet corda omnium; quo adiuuante, ſancta Synodus et nunc, & ſemper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.*

SESSIO XX.

QVAE EST QVARTA
Sub Pio IIII. Pont. Max.
Celebrata Die iiij. Iun.
M D LXII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas atque etiam, vt congruentiùs, maioriq; cum deliberatione omnia procedant; nempe vt dogmata cum ijs, quæ ad reformationem ſpectant ſimul tractentur, & ſanciantur, ea, quæ ſtatuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Seſſione, quam omnibus indicit in diem ſextamdecimã ſubſequentis menſis Iunij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & valeat.*

SESSIO XXI.

QVAE EST QVINTA

Sub Pio IIII. Pont. Max.

Celebrata die XVI. *Feb.*

M D LXII.

Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento varia diuerſis in locis errorum monſtra nequiſſimi Dæmonis artibus circunferantur, ob quæ in nonnullis prouincijs multi à Catholicæ Eccleſiæ fide, atque obedientia videantur diſceſſiſſe, cenſuit ea, quæ ad communionem ſub vtraque ſpecie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda eſſe. Quapropter cunctis Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ijs aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm eſt his decretis explicatam, atque definitum.*

Laicos,

Laicos, & Clericos non conficientes, non aſtringi iure diuino ad Communionem ſub vtraq; ſpecie. Cap. I.

ITAQVE ſancta ipſa Synodus, à Spiritu ſancto, qui ſpiritus eſt ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus concilij, & pietatis, edocta: atque ipſius Eccleſiæ iudicium & conſuetudinem ſecuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto Laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Euchariſtiæ Sacramentum ſub vtraque ſpecie ſumendum: neque vllo pacto, (ſalua fide) dubitari poſſe; quin illis alterius ſpeciei Communio ad ſalutem ſufficiat: Nam etſi Chriſtus Dominus in vltima cæna venerabile hoc ſacramentum in panis, & vini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit: non tamen illa inſtitutio, & traditio eò tendunt, vt omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad vtranque ſpeciem accipiendam aſtringantur. Sed neque ex ſermone illo, apud Ioannẽ ſexto, rectè colligitur, vtriuſque ſpeciei Communionem à Domino præceptam eſſe: vtrunq; iuxta varias ſanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namq; qui dixit: Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum

ſanguinem, habet vitam æternam: dixit etiã: Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita. Et deniq; qui dixit; Qui manducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

Eccleſiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ. C. II.

PRAETEREA *declarat, hanc poteſtatem perpetuò in Eccleſia fuiſſe, vt in Sacramentorum diſpenſatione (ſalua illorum ſubſtantia) ea ſtatueret, vel mutaret. quæ ſuſcipientium vtilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorũ varietate, magis expedire iudicaret. id autẽ Apoſtolus non obſcurè viſus eſt innuiſſe, cum ait: Sic nos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate vſum eſſe ſatis conſtat, cum in multis alijs, tum in hoc ipſo Sacramento, cum ordinatis nonnullis, circa eius vſum, Cætera, inquit, cum venero diſponam. Quare agnoſcens ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Chriſtianæ religionis non infrequens vtriuſq; ſpeciei vſus fuiſſet; tamen progreſſus temporis latiſſimè iam mutata illa conſuetudine, grauibus, & iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinem ſub altera ſpecie communicandi approbauit,*

& pro

& pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Chriſtum, ac verum Sacrameutum ſub qualibet ſpecie ſumi. Cap. III.

INSVPER *declarat, quamuis redemptor noſter (vt antea dictum eſt) in ſuprema illa cœna hoc Sacramentum in duobus ſpeciebus inſtituerit, & Apoſtolis tradiderit: tamen fatendum eſſe, etiam ſub altera tantùm ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumq; Sacramentum ſumi: ac propterea, quod ad fructum attinet; nulla gratia, neceſſaria ad ſalutem, eos defraudari; qui vnam ſpeciem ſolam accipiunt.*

Paruulos non obligari ad Communionem ſacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE *eadem ſancta Synodus docet: paruulos, vſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ communionem: ſi quidem, per Baptiſmi lauacrum regenerati, & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. neque ideo tamen damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerũt;*

ita certa, eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

DE COMMVNIONE ſub vtraq; ſpecie, & paruulorum.

CANON I.

SI *quis dixerit, ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis omnes, & ſingulos Chriſti fideles vtranq; ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ ſacramenti ſumere debere; Anathema ſit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, ſanctam Eccleſiam Catholicam non iuſtis cauſis, & rationibus adductam fuiſſe; vt Laicos, atq; etiam Clericos, non conficientes ſub panis tantummodo ſpecie communicaret; aut in eo erraſſe; Anathema ſit.*

CANON III.

SI *quis negauerit, totum, & integrum Chriſtum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, ſub vna panis ſpecie ſumi, quia (vt quidam falsò aſſerunt) non ſecundum ipſius Chriſti conſtitutionem ſub vtraque ſpecie ſumatur: Anathema ſit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, paruulis, antequam ad annos diſcretionis peruenerint, neceſſariam eſſe Euchariſtiæ communionem; Anathe. ſit.*

Duos

Duos vero articulos, aliàs propoſitos, hos nondum tamen excuſſos, videlicet. An rationes.quibus Sãcta Catholica Eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atq; etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna tantum panis ſpecie, ita ſint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus &, An ſit honeſtis, & Chriſtianæ charitati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vſus, videatur, ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit; & quæ nam ſint illæ, Eadem ſancta Synodus in aliud tempus, oblata ſibi quàm primum occaſione, examinando, atque definiendo reſeruat.

DECRETVM de reformatione.

EADEM *ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, & præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea, quæ ſequuntur; de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit.*

Cap. I.

QVONIAM *ab Eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet, nihil pro collatione quorumcunque ordinum, etiam cle-*

ricalis, Tonſuræ nec pro literis dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacunq; de cauſa, etiam ſponte oblatum, Epiſcopi, & alij Ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis literis dimiſſoriis, aut teſtimonialibus decimam tantum vnius aurei partem accipere poſſint; dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo; nec Epiſcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire poſſit. tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcunq; locorum, quæ potiùs abuſus, & corruptellæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo: & qui ſecus fecerint, tam dantes, quam accipientes, vltra diuinam vltionem, pœnas à iure inflictas ipſo facto incurrat.

Cap. II.

CVM non deceat eos, qui diuino miniſterio; aſcripti ſunt; cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere: compertumque ſit, complures pleriſque in locis ad ſacros Ordines nullo ferè delectu admitti; qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, ſe beneficium eccleſiaſti-

tum, aut etiam idoneas facultates obtinere: ſtatuit ſancta Synodus, ne quis deinceps Clericus ſecularis, quamuis aliàs ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoueãtur; niſi prius legitimè cõſtet, eum beneficiũ eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat, pacificè poſſidere. Id verò beneficium reſignare non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde viuere commodè poſſit: & aliter facta reſignatio nulla ſit. Patrimonium verò, vel penſionem obtinentes, ordinari poſthac non poſſit; niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendo pro neceſſitate, vel commoditate eccleſiarum ſuarum: eo quoq; priùs perſpecto; patrimonium illud, vel penſionem verè ab eis obtineri, taliaq; eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint, atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari aut extingui, vel remitti nullatenus poſſint: donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ſint adepti: vel aliunde habeant vnde viuere poſſint; antiquorum Canonum pœnas ſuper his innouando.

Cap. III.

CVM *beneficia ad diuinum cultum, atq; eccleſiaſtica munia obeunda ſint cõſtituta: ne qua in parte minuatur diuinus cultus. ſed ei debitũ omnibus in rebus obſequiũ præſtetur:*

ſtatuit

ſtatuit ſancta Synodus, in eccleſijs, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur; tertiam partem fructuum, & quoruncunq; prouentuum & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatum, perſonatuum, portionum, & officiorũ, ſeparari debere: & in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinẽtes, & cæteros diuinis interessentes proportionabiliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione facienda, diuidantur; ſaluis tamen conſuetudinibus earum eccleſiarum, in quibus non reſidentes, ſeu nõ ſeruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt, non obſtantibus exemptionibus: ac alijs conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuſcunque. Creſcenteque non ſeruientium contumacia, liceat cõtra eos procedere, iuxta iuris, ac ſacrorum Canonum diſpoſitionem.

Cap. IIII.

EPISCOPI, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, in omnibus Eccleſijs parochialibus, vel baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, vt vnus Rector non poſſit ſufficere Eccleſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo, cogãt Rectores, vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot

ſacer-

ſacerdotes ad hoc munus adiungere, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In ijs verò, in quibus ob locorum diſtantiam, ſiue difficultatem parochiano ſine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audientia accedere non poſſunt: nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam conſtitutionis Alexandri III. quæ incipit, Ad audientiam &c. conſtituere poſſint. Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſijs nouiter erectis præficiendi, competens aſſignetur portio arbitrio Epiſcopi ex fructibus ad eccleſiã matricem quomodocunque pertinentibus: & ſi neceſſe fuerit, compellere poſſit populum, ea ſubminiſtrare; quæ ſufficiant ad vitam dictorum ſacerdotum ſuſtentandam quacunque reſeruatione generali, vel ſpeciali, vel affectione, ſuper dictis eccleſijs, non obſtantibus. Neque huiuſmodi ordinationes, & erectiones poſſint tolli, nec impediri, ex quibuſcunque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis: aut quibuſuis alijs derogationibus, vel ſuſpenſionibus.

Cap. V.

VT etiam eccleſiarum ſtatus, vbi ſacra Deo officia miniſtrantur, ex dignitate conſeruetur, poſſint Epiſcopi, etiam tanquã Apoſtolicæ Sedis delegati, iuxta formã iuris, ſine ta

men

men præiudicio obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcunque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à iure permiſſis, etiam ſi dictæ eccleſiæ, vel beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercunque affecta. Quæ vniones etiam non poſſint reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuſcunq; prouiſionis; etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpeſionis.

Cap. VI.

Quia illiterati, & imperiti parochialium eccleſiarum Rectores ſacris minus apti ſunt officij: & alij propter eorum vitæ turpitudinem potiùs deſtruunt, quàm edificant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi aliàs honeſtæ vitæ ſint, coadiutores, aut Vicarios ꝑ tempore deputare; partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel aliter prouidere poſſint, quacunq; appellatione & exemptione remota. Eos, verò, qui turpiter & ſcandalosè viuunt, poſt quã præmoniti fuerint; coerceant, ac caſtigent: &, ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficijs, iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, exemptione, & appellatione quacunque remota; priuandi facultatem habeant.

Cap.

Cap. VII.

Cum illud quoque valde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſterijs dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſſint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus ex eccleſijs, quæ vetuſtate, vel aliàs collapſæ ſint, & ob eorũ inopiam nequeant inſtaurari, vocatis ijs, quorum intereſt, in matrices, aut aliàs eccleſias locorum eorundem ſeu viciniorum, arbitrio ſuo; atque in eiſdem eccleſijs erigant altaria, vel capellas ſub eiſdem inuocationibus, vel in iam erecta altaria, vel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus eccleſijs impoſitis. Parochiales verò eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcunque, ad eaſdem eccleſias quomodocunque pertinentibus. qui ſi non fuerunt ſufficientes, omnes patronos: & alios, qui fructus aliquos ex dictis eccleſijs prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum, parochianos omnibus remedijs opportunis, ad prædicta cogant, quacunque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quòd ſi nimia egeſtate omnes laborent, ad matrices ſeu viciniores eccleſias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam alias

eccleſias

eccleſias dirutas, in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Cap. VIII.

Quæcunque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum eſt. propterea commendata monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obſeruantia: nec non beneficia tam curata, quàm non curata, ſæcularia, & Regularia, qualitercunque commendata, etiam exempta, ab Epiſcopis, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis viſitentur; curentque iidem Epiſcopi congruentibus remediis, etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt, quæ renouatione indigent, reſtauratione, reficiantur; & cura animarum, ſi qua illis, vel eorum annexis immineat; aliaque debita obſequia rectè exerceantur, appellationibus quibuſcunque, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, conſeruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionib. non obſtantibus. & ſi in eis vigeret obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi, paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quod ſi admoniti, intra

tra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint, tunc ijdem Epiſcopi, etiam vt de legati Sedis Apoſtolicæ, eos viſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores poſſent, iuxta eorum inſtituta: quibuſcunque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus pœnitus remotis, & non obſtantibus.

Cap. IX.

CVM multa à diuerſis antea Concilijs, tam Lateranenſi ac Lugdunenſi, quam Vienenſi aduerſus prauos eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerit inutilia: potiuſque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo, & querela excreſcere deprehendatur; vt de eorum emendatione nulla ſpes ampliùs relicta videantur. ſtatuit, vt poſthac in quibuſcunque Chriſtiana religionis locis eorum nomen, atque vſus pœnitus aboleatur; nec ad officium huiuſmodi exercendum vllatenus admittantur; non obſtantibus priuilegijs, eccleſijs, monaſterijs, hoſpitalibus, pijs locis, & quibuſuis, cuiuſcunque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis conceſſis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias verò, aut aliàs ſpirituales gratias, quibus non ideo Chriſti fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe de-

decernit. quibus etiam eleemoſynas, atq; oblata ſibi charitatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur; vt tandem cæleſtes hoc Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

Indictio futuræ Seſsionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sædis Legatis, ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt octauam feſti Natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit xvij. menſis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum: ac vnicuiq; Seſſioni in poſterum præfigendum, ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, ſicuti rebus Concilijs putauerit expedire, etiam in generali congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & valeat.

SES-

SESSIO XXII.

QVAE EST SEXTA.

Sub Pio IIII. Pon. Max.
Celebrata die xvij. Sept.
M D LXII.

Doctrina de ſacrificio Miſſæ.

S*ACROSANCTA æcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt vetus abſoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Euchariſtiæ miſterio in ſancta Catholica Eccleſia fides, atque doctrina retineatur; & in ſua puritate, propulſatis erroribus, atque hæreſibus, conſeruetur; de ea, quatenus verum, & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta; hæc, quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.*

Cap. I.

Quoniã ſub priori Teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo propter Leuitici ſacerdotij imbecillitatẽ cõſummatio nõ erat; oportuit (Deo patre miſericordiarũ ita ordinante) ſacerdotem

alium

alium ſecundum ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noſter & ſi ſemel ſeipſum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblatus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem ſacerdotium eius extinguendum non erat; in cœna nouiſſima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ ſponſæ ſuæ Eccleſiæ viſibile, ſicut hominum natura exigit; relinqueret ſacrificium, quo cruentum illud, ſemel in Cruce peragendum, repræſentaretur: eiusq; memoria in finē vſque ſæculi permaneret: atq; illius ſalutaris virtus in remiſſionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur: ſacerdotem ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum, conſtitutum declarans, corpus & ſanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis, & vini Deo Patri obtulit: ac ſub earundem rerum ſymbolis Apoſtolis, quos tunc noui teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, vt ſumerent, tradidit; & eiſdem, eorumq; in ſacerdotio ſucceſſoribus, vt offerent, præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem: *vti ſemper Catholica Eccleſia intellexit, & docuit; nam celebrato veteri Paſcha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Iſrael immolabat, nouum inſtituit Paſcha, ſeipſum ab eccleſia per ſacerdotes*

res ſub ſignis viſibilibus immolandum in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem, quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit, eripuitque de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt, quam dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obſcurè innuit Apoſtolus Paulus, Corinthijs ſcribens, cum dicit: Non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorum polluti ſunt, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare vtrobiq; intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per varias ſacrificiorum, naturæ, & legis tempore, ſimilitudines figurabatur; vtpote, quæ bona omnia, per illa ſignificata, velut illorum omnium conſumatio & perfectio complectitur.

Cap. II.

*E*T *quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis ſemel ſe ipſum cruentè obtulit; docet ſancta Synodus, ſacrificium iſtud verè propitiatorium eſſe, per ipſumque fieri, vt, ſi cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad*

Deum

Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina & peccata, etiam ingenia dimittit. vna enim eademque eſt hoſtia, idem nunc offerens ſacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in Cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam vberrimè percipiuntur: tantum abeſt, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſſitatibus, ſed & pro defunctis in Chriſto nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apoſtolorum traditionem, offertur.

Cap. III.

ET quamuis in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit; non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronauit; vnde nec ſacerdos dicere ſolet; Offero tibi ſacrificium Petre, vel Paule, ſed Deo, de illorum victorijs gratias agens, eorũ patrocinia implorat, vt ipſi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

Cap.

Cap. IIII.

Et cum ſancta ſanctè adminiſtrari conueniat, ſitq́; hoc omniũ ſanctiſſimum ſacrificium Eccleſia Catholica, vt dignè reuerenterq́; offerretur, ac perciperetur, ſacrum Canonẽ multis ante ſæculis inſtituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè ſanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, menteſq́; offerentium in Deum erigat. is enim conſtat cũ ex ipſis Domini verbis, tum ex Apoſtolorum traditionibus, ac ſanctorum quoq; Pontificum pijs inſtitutionibus.

Cap. V.

Cumq́; natura hominum ea ſit, vt non facilè queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem ſuſtolli; propterea pia mater Eccleſia ritus quoſdam, vt ſcilicet quædam ſummiſſa voce. alia verò élatiore, in Miſſa pronunciarentur, inſtituit. Cærimonias item adhibuit, vt miſticas benedictiones, lumina, thymiamata, veſtes, aliaq́; id genus multa, ex Apoſtolica diſciplina & traditione, quo & maieſtas tanti ſacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc viſibilia religionis & pietatis ſigna ad rerum altiſſimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Cap. VI.

Optaret quidem ſacroſancta Synodus, vt in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolùm ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiã Euchariſtiæ perceptione communicarent, quò ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, ſi id non ſemper fiat, propterea Miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, vt priuatas & illicitas, damnat, ſed probat, atq; adeò commendat (ſi quidem illæ quoque Miſſæ vere communes cenſeri debent) partim, quòd in eis populus ſpiritualiter communicet, partim verò, quòd à publicæ Eccleſiæ miniſtro nõ pro ſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti prrtinent, celebrentur.

Cap. VII.

Monet deinde ſacroſancta Synodus, præceptum eſſe ab Eccleſia ſacerdotibus, vt aquã vino in calice offerendo miſcerent, tum quod Chriſtum Dominum ita feciſſe credatur, tum etiam quia è latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypſi beati Ioannis populi dicantur; ipſius populi fidelis cum capite Chriſto vnio repreſentatur.

Cap. VIII.

Et ſi Miſſa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire viſum eſt Patribus, vt vulgari paſſim lingua celebraretur. Quamobrem retento vbiq; cuiuſq; Eccleſiæ antiquo, & à ſancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum matre, et magiſtra probato ritu; ne oues Chriſti eſuriãt, neve paruuli panem petant, & non ſit qui frangat eis; mandat ſancta Synodus Paſtoribus & ſingulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Miſſarum celebrationem vel per ſe, vel per alios ex ijs, quæ in Miſſa legũtur, aliquid exponant; atq; inter cætera ſanctiſſimi huius ſacrificij myſterium aliquod declarent, diebus præſertim Dominicis, & feſtis.

Cap. IX.

Quia verò aduerſus veterem hãc, in ſacroſancto Euangelio, Apoſtolorum traditionibus, ſanctorum Patrum doctrina fundatam fidem hoc tempore multi diſſeminati ſunt errores, multaq; à multis docentur atq; diſputantur, ſacroſancta Synodus, poſt multos, graueſq; his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium conſenſu, quæ huic puriſſimæ fidei, ſacræq; doctrinæ aduerſantur damnare, & à ſancta Eccleſia eliminare per ſubiectos hoc Canones conſtituit.

De ſacrificio Miſſæ.

CANON I.

SI quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo verum & proprium ſacrificiū, aut quod offerri non ſit aliud, quam nobis Chriſtum ad manducandum dari; Anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis verbis. Hoc facite in meam commemorationem, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes, aut nō ordinaſſe vt ipſi, aliíque ſacerdotes offerrent corpus, & ſanguinem ſuum; Anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantum eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificij in Cruce peracti non autem propitiationem, vel ſoli prodeſſe ſumenti, neq; pro viuis, & defunctis pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſſitatibus offerri debere; Anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto per Miſſæ ſacrificium, aut illi per hoc derogari; Anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorũ interceſſione, apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit; Anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Miſſæ errores continere, ideoq; abrogandum eſſe; Anathe. ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica vtitur irritabula impietatis eſſe magis, quàm officia pietatis; Anath. ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, illicitas eſſe, ideoque abrogandas; Anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa voce pars canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe: aut lingua tantùm Miſſam celebrari debere, aut aquam non miſcendam eſſe vino in calice offerendo, eò quòd ſit contra Chriſti inſtitutionem; Anathema ſit.

DECRETVM DE OBSERuandis, & euitandis in celebratione Miſſæ.

QVANTA cura adhibenda ſit, vt ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificiũ omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facilè exiſtimare poterit; qui cogitarit, male dictum in ſacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod ſi neceſſariò fatemur, nullum aliud opus adeò ſanctum, ac diuinum à Chriſti fidelibus tractari poſſe, quã hoc ipſum tremendum myſterium, quo viuifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur; ſatis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam eſſe, vt quanta maxima fieri poteſt, interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis ſpecie peragatur. Cum igitur multa iam ſiue temporum vitio, ſiue hominum iniuria, & improbitate irrepſiſſe videantur, quæ à tanti ſacrificij dignitate aliena ſunt; vt ei debitus honor & cultus ad Dei gloriã, & fidelis populi ædificationem reſtituatur; decernit ſancta Synodus, vt Ordinarij locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atq; e medio tollere ſedulo curent, ac teneantur, quæ vel auaritia, idolorum ſeruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix ſe iuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio, veræ pietatis falſa immitatrix, induxit. Atq; vt multa

paucis

paucis comprehendantur; in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta, & quicquid pro Miſſis nouis celebrandis datur: necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones, potiùs quàm poſtulationes, aliaq́; huiuſmodi, quæ à ſimoniaca labe, vel certè à turpi quæſtu non longè abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, ſingulis in ſuis diœceſibus interdicant, ne cui vago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant, neve patiantur priuatis in domibus atque omnino extra eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium à ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcũq; peragi: ac niſi priùs qui interſint, decenter compoſito corporis habitu declarauerint ſe mente etiã, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore, adeſſe ab eccleſijs vero: Muſicas eas, vbi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurum aliquid miſcetur, item ſæculares omnes actiones vana, atque ideo profana colloquia, deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant: vt Domus Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Poſtremò, ne ſuperſtitionis locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes alijs quam debitis horis

celebrent, neve ritus alios, aut alias cærimenias & preces in miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. quarundam verò miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera religione inuentus eſt; omnino ab Eccleſia remoueant: doceantque populum, quis ſit, & à quo potiſſimum proueniat ſanctiſſimi huius ſacrificij, tam pretioſus, ac cœleſtis fructus. Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis accedant, Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt nō ſolùm ea ipſa, ſed quæcunque alia huc pertinere viſa fuerint; ipſi pro data ſibi à ſacroſancta Synodi poteſtate, ac etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant: atq; ad ea inuiolatè ſeruanda cenſuris eccleſiaſticis, alijsq; pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituentur; fidelem populum compellant. non obſtantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcunq;.

Decre-

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium proſequatur, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda cenſuit.

Cap. I.

NIHIL eſt, quod alios magis ad pietatẽ, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. cum enim à rebus ſæculari in altiorem ſublati locum conſpiciantur: in eos tanquam ſpeculũ, reliqui oculos coniiciũt, ex iiſq; ſumunt, quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos, in ſortem Domini uocatos, vitam, moresq; ſuos omnes cõponere, vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſq; omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum præ ſe ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationẽ. Cum igitur, quò maiore in Eccleſia Dei, & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentiùs ſint obſeruanda; ſtatuit ſancta Synodus, vt quæ aliàs à ſummis Pontificibus, & à ſacris Conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, commeſſationibus, choreis,

aleis, luſibus, ac quibuſcunque criminibus, necnon ſæcularibus negotijs fugiẽdis copioſè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum ijſdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet; ſuſpendat. Si qua verò ex his in deſuetudinem abijſſe compererint; ea quamprimum in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri ſtudeant: non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcunque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

Cap. II.

Quicunq; poſthàc in eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolùm natalibus, ætate, moribus, & vita, ac alijs, quæ à ſacris Canonibus requiruntur, plenè ſit præditus; verumetiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus. quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nuncijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq; deficiente à vicinioribus Ordinarijs ſumatur. Scientia verò præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneris ſibi iniungẽdi neceſſitati poſſit ſatisfacere, ideoque antea in vniuerſitate Studiorum Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel iure canonico meritò ſit promotus, aut publico alicuius Academicæ teſtimonio idoneus ad alios docendos

oſten-

oſtendatur. Quòd ſi Regularis fuerit, à Superioribus ſuæ religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda; hæc fideliter & gratis referre teneantur; alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient, ac Deū & Superiores ſuos habebunt vltores.

Cap. III.

Epiſcopi, etiam tanquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus quibuſcunq; omnium dignitatum, perſonatuum, & officiorum, in eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis exiſtentium, tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignandas; diuide poſſint, vt ſcilicet qui eas obtinēt, ſi perſonaliter competens ibi ſeruitium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint; illius diei diſtributionem amittant; nec eius quoquo modo dominium acquirant, ſed fabricæ eccleſiæ quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij applicetur. Creſcente verò contumacia, contra eos iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones procedant. Quòd ſi alicui ex prædictis dignitatibus in eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis, de iure, ſeu conſuetudine iuriſdictio, miniſtratio, vel officium non competat, ſed extra ciuitatem in diœceſi cura animarum immineat; cuius, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in

curata eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tanquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in eccleſijs cathedralibus ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum eccleſijs conſtituta intelligātur, in quibus nulla eſt conſuetudo, vel ſtatutum, vt dictæ dignitates nō ſeruiētes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum et prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Cap. IIII.

Quicunque in cathedrali, vel collegiata ſæculari, vel regulari eccleſia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit. vocem in huiuſmodi eccleſijs in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs liberè fuerit conceſſum. Ii verò qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis eccleſijs obtinent, aut in poſterum obtinebunt quibus onera varia ſunt annexa, videlicet, vt alij Miſſas, alij Euangelium, alij Epiſtolas dicant, ſeu cantent; quocunque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionem Concilij Viennenſis, quæ

incipit, Vt ij, quia quam præſenti decreto inno nat; cogantq́; Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcãtur: aliter irrita ſit prouiſio.

Cap. V.

DISPENSATIONES *quacunq; authoritate concedendæ, ſi extra Romanam Curiam committendæ erunt committantur Ordinarijs illorum, qui eos impetrauerint. eæ verò quæ gratiosè concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi priùs ab eiſdem tanquam delegatis Apoſtolicis, ſummariè tantùm, & extraiudicialiter cognoſcatur; expreſſas preces ſubreptionis, vel obreptionis vitio non ſubiacere.*

Cap. VI.

I N *commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi, tanquam delegati Sedis Apoſtolicæ, ſummariè, & extraiudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum, priuſquam commutationes prædictæ executioni demandentur.*

Cap.

Cap. VII.

Legati, & Nuncij Apoſtolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis, tam in admittendis appellationibus quàm in concedendis inhibitionibus poſt appellationem, ſeruare teneantur formam & tenorem ſacrarum conſtitutionem, & præſertim Innocentij IIII. quæ incipit Romana &c. quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, aut ſtylo, vel priuilegio, in contrarium non obſtantibus: aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſecuta quæcunque, ſint ipſo iure nulla.

Cap. VIII.

Epiſcopi, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis omnium piarum diſpoſitionum tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, ſint executores: habeant ius viſitandi hoſpitalia, collegia quæcunque, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocunque alio nomine vocant; non tamen quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorũ licentia: eleemoſynas Montis pietatis, ſiue charitatis, & pia loca omnia, quomodocunq; nuncupentur; etiam ſi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita; ac omnia, quæ ad Dei

cultum,

cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur: non obſtantibus, quacunque conſuetudine: etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Cap. IX.

Adminiſtratores tam eccleſiaſtici, quam laici, fabricæ cuiuſuis eccleſiæ, etiam Cathedralis, hoſpitalis, Confraternitatis, eleemoſynæ Montis pietatis, & quorumcunq; piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: conſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis; niſi ſecus fortè in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda eſſet; tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minimè ſuffragentur.

Cap. X.

Cum ex notarium imperitia plurima damna; & multarum occaſio litium oriatur; poſſit Epiſcopus quoſcunq; notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint: etiam tanqum delegatus Sedis Apoſtolicæ

ſtolicæ, examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari, illisque non idoneis repertis, aut quandocunque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendis vſum perpetuò, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij ſuſpendat.

Cap. XI.

SI quem clericorum, vel laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, vel regularis beneficij, Montium pietatis, aliorumque piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcunque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates, conuerti debent: per ſe vel per alios, vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum, aut laicorum, ſeu quacunq; arte, aut qucounq; quæſito colore in proprios vſus conuertere, illosq; vſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tandiu ſubiaceat, quamdiu iuriſdictiones bona, res, iura, fructus. & redditus, quos occupauerit; vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint; eccleſiæ eiuſque

eiuſque adminiſtratori, ſiue beneficiato integrè reſtituerit; ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem eccleſiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis & vſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat: nec non quibuſcunque beneficijs priuatus ſit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur: & à ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

DECRETVM SVPER petitione conceſſionis Calicis.

Inſuper, cum eadem ſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos, aliàs propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, videlicet: An rationes: quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna panis ſpecie, ita retinendæ: vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus, &, An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vſus videatur, ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit, & quænam illæ ſint, in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque

definiendos reſeruauerit. nunc eorum, pro quibus petitur, ſaluti optimè conſultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum eſſe referendũ, prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod vtile Reipub. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus vſum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit d. e xij. menſis Nou. indicit, & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Seſſio, vſque ad diem xv. Iul. M D LXIII.

SESSIO XXIII.

QVAE EST SEPTIMA
Sub Pio IIII. Pont. Max.
Celebrata die XV. *Iun.*
M D LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis.
Cap. I.

SACRIFICIVM *& ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, vt vtrūq; in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo teſtamento ſanctum Euchariſtiæ ſacrificiū viſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouū eſſe viſibile, et externum ſacerdotium, in quod vetus tranſlatum eſt. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis eorumq; ſucceſſoribus in ſacerdotio poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi corpus, & ſanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ literæ oſtendunt, & Catholicæ Eccleſiæ traditio ſemper docuit.*

Cap. II.

Cum autem diuina res ſit, tamen ſancti ſacerdotij miniſterium conſentaneum fuit, quò dignus & maiori cū veneratione exerceri poſ

ſet, vt in eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, et diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deſeruirent, ita diſtributi, vt qui iam clericali Tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent, nam non ſolùm de ſacerdotibus, ſed & de Diaconis ſacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſſimis verbis docent, & ab ipſo eccleſiæ initio ſequentium Ordinum nomina, atque vniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolythi, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in vſu fuiſſe cognoſcuntur; quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines à Patribus, & ſacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentiſſimè legimus.

Cap. III.

Cum Scripturæ teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrum vnanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ verbis, & ſignis exterioribus perficitur gratiam conferri, dubitare nemo debet, Ordinem eſſe verè, & propriè vnum ex ſeptem ſanctæ eccleſiæ Sacramentis, inquit enim Apoſtolus, Admoneo te, vt reſuſcites gratiam Dei quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum, non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

Cap. IIII.

Quoniam verò in Sacramento Ordinis, ſicut & in Baptiſmo, & confirmatione character imprimitur, qui nēc deleri, nec auferri poteſt: meritò ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt noui Teſtamenti ſacerdotes temporariā tantummodo poteſtatem habere, & ſemel rite ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi verbi Dei miniſterium non exerceant. Quod ſi quis omnes Chriſtianos promiſcuè noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quàm Eccleſiaſticam hierarchiam, quæ eſt vt caſtrorum acies ordinata; confundere: perinde ac ſi contra beati Pauli doctrinam omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros Eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere: & poſitos (ſicut idē Apoſtolus ait) à Spiritu ſancto, regere Eccleſiā Dei, eoſq; Presbyteris ſuperiores eſſe, ac Sacramentum confirmationis conferre, miniſtros Eccleſiæ ordinare, atq; alia pleraq; peragere ipſos poſſe, quarum functionum poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet inſuper ſacroſancta Synodus, in ordinatione Epiſcopo-

rum ſacerdotum, & cæterorum Ordinum nec populi, nec cuiuſuis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſiue vocationem, ſiue auctoritatem ita requiri, vt ſine ea irrita ſit ordinatio quin potius decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu vocati, & inſtituti, ad hæc miſteria exercenda aſcendunt, & qui ea propria temeritate ſibi ſummunt, omnes non Eccleſiæ miniſtros, ſed fures, & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt quæ generatim ſacræ Synodo viſum eſt, Chriſti fideles de Sacramento ordinis docere. His autem, contraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui ſequitur; modum damnare conſtituit, vt omnes, adiuuante Chriſto, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicã veritatem faciliùs agnoſcere, & tenere poſſent.

De Sacramento ordinis.

CANON I.

SI quis dixerit, non eſſe in nouo teſtamento ſacerdotium viſibile, & externum, vel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi, & offerendi verum corpus, & ſanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi, ſed officium tantùm, & nudum miniſterium prædicandi Euangelium, vel eos: qui non prædicant, prorſus non eſſe ſacerdotes; Anath. ſit.

CA-

CANON II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos velut, per gradus quoſdam, in ſacerdotiū tendatur, Anath. ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, ſiue ſacram ordinationem non eſſe verè, & propriè ſacramentum, a Chriſto Domino inſtitutum: vel eſſe figmentum quodddam humanum: excogitatum à viris rerum eccleſiaſticarum imperitis: aut eſſe tantùm ritum quendam eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorum: Anath. ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari Spiritum ſanctum, ac proinde fruſtra Epiſcopos dicere, Accipe Spiritum Sanctum; aut per eam non imprimi characterem. vel eum, qui ſacerdos ſemel fuit laicum rurſus fieri poſſe; Anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, ſacram Vnctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur, non tantum non requiri, ſed contemnendam, & perniciosam eſſe, ſimiliter & alias Ordinis cærimonias: Anathema ſit.

CA-

CANON VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia Catholica non eſſe hierarchiam, diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & miniſtris; Anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Epiſcopos nō eſſe Presbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent; illis eſſe cum Presbyteris communem, vel Ordines ab ipſis collatos ſine populi, vel poteſtatis ſæcularis conſenſu, aut vocatione irritos eſſe; aut eos, qui nec ab eccleſiaſtica & canonica poteſtate ritè ordinati, nec miſſi ſunt ſed aliunde veniunt, legitimos eſſe verbi & ſacramentorum miniſtros; Anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Epiſcopos qui, auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur, non eſſe legitimos, & veros Epiſcopos, ſed figmentum humanum; Anathema ſit.

DE-

DECRETVM
de reformatione.

Eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc quæ ſequuntur; in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit.

Cap. I.

Cvm *præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbiſq; diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarumq; miſerabilium perſonarum curam paternam gerere: & in cætera munia paſtoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab ijs præſtari, & impleri poſſunt; qui gregi ſuo non inuigilant, neq; aſſiſtunt, ſed mercenariorum more deſerunt. ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores factique forma gregis, in iudicio, & veritate paſcant, & regant. Ne verò ea, quæ de reſidentia ſanctæ, & vtiliter iam ante ſub fæl.rec. Pualo III. ſancita fuerunt in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinq; menſibus cõtinuis abeſſe liceat; illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus Primatialibus Metropolitanis, ac cathedrali-*

bus eccleſijs quibuſcunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem in ſua eccleſia vel diœceſi reſidentiam, vbi in iniuncto ſibi officio defungi teneantur; neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. Nam cum Chriſtiana charitas, vrgens neceſſitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ, vel Recip. vtilitas aliquos non nunquam abeſſe poſtulent, & exigant; decernit eadem ſacroſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas à beatiſſimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, vel eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas, niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentijs à ſe, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne qui eo iure abutatur, & vt pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint diſceſſuri ita ouibus ſuis prouidendum, vt, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantiſper tantum abſunt, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe; quia ſtatim reuerſuri ſunt,

ſacroſan-

ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere: & haberi rationem, vt id æqua ex nauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento quod an ita ſit, abſcendentium conſcientiæ requirit, quod ſperat religioſam, & timoratam fore; cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua cathedrali vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos aliò vocent.

SI quis autem (quod vtinam nunquam eueniat) contra huius decreti diſpoſitionem abfuerint; ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, Sub Paulo III. impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem eccleſiaſticum illos fabricæ eccleſiarum, aut pauperibus

loci erogare: prohibita quacunq; connentione, vel compoſitione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur: ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs cuicunque Collegio, aut fabricè conceſſis.

Eadem omnino, etiam quò ad culpam & amiſſionem fructuum; & pœnas decuratis inferioribus, & alijs quibuſcunque, qui beneficium aliquod eccleſiaſticum, curam animarum habent, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, vt quandocunque eos, cauſa priùs per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum, ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione relinquant. Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis gratisq; concedendam vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa, non obtineant. Quod ſi per edictum citati etiam non perſonaliter, contumaces fuerint; liberum eſſe vult Ordinarijs, per cenſuras eccleſiaſticas & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam vſque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc quolibet priuilegio; licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuſcunque beneficij, pactione, ſtatuto, etiam iuramento, vel quacunque auctoritate confirmato, conſuetudine, etiam immemorabili (quæ potiùs corruptela cenſenda eſt) ſiue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana

mana Curia, vel vigore Eugenianæ conſtitutionis ſuſpendi poſſe. Poſtremò, tam decretum illud ſub Paulo III. quàm hoc ipſum in Concilijs Prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari, ſancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Paſtorum munere, animarumq; ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, menti vſque infigi: vt in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum, obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

Cap. II.

Eccleſijs cathedralibus, ſeu ſuperioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiam ſi ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinales ſint, ſi munus conſecrationis intra tres menſes non ſuſceperint, ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur. ſi intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint; eccleſijs ipſo iure ſint priuati. Conſecratio verò, ſi extra curiam Romanam fiat, in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commode fieri poterit, celebretur.

Cap. III.

Epiſcopi per ſemetipſos ordines conferant. quod ſi ægritudine fuerint impediti: ſubditos ſuos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos, ad alium Epiſcopum ordinandos dimittant.

Cap. IIII.

PRIMA Tonſura nō initientur, quia Sacramentum confirmationes non ſuſceperint: & fidei rudimenta edocti non fuerint; quiq; legere, & ſcribere neſciant; & de quibus probabilis coniectura non ſit, eos non ſæcularis iudicij fugiendi fraude, ſed vt Deo fidelem cultum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe.

Cap. V.

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho, & à magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habent. Hi verò, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur; committat, vt omnibus, ac deſiderio eorum, qui volent promoueri, publicè in eccleſiæ propoſitis, de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat: & litteras teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum Epiſcopum quàmprimum tranſmittat.

Cap. VI.

NVLLVS prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum annum beneficium

cium poſſit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, niſi beneficium eccleſiaſticum habeat: aut Clericalem habitum, & Tonſuram deferens, alicui eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat; vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate, de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores Ordines ſuſcipiendos verſetur. In clericis verò coniugatis ſeruetur conſtitutio Bonifacij IX. quæ incipit, Clericis, qui cum vnicis &c. modò hi Clerici alicuius eccleſiæ ſeruitio, vel miniſteria ab Epiſcopo deputati, eidem eccleſiæ ſeruiant, vel miniſtrent, & Clericali habitu, & Tonſura vtantur nemini, quò ad hoc, priuilegio, vel conſuetudine, etiam immemorabili ſuffagante.

Cap. VII.

Sancta Synodus, antiquorum Canonum veſtigijs inhærendo, decernit; vt quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuerit, omnes, qui ad ſacrum miniſterium accedere voluerint, feria quarta ante ipſam ordinationem, vel quando Epiſcopo videbitur, ad ciuitatem euocentur. Epiſcopus autem ſacerdotibus, & alijs prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in eccleſiaſticij ſanctionibus exercitatis, ſibi aſcitis, ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet.

Cap. VIII.

Ordinationes ſacrorum Ordinnm ſtatutis à iure temporibus, ac in cathedrali eccleſia vocatis præſentibusque ad id eccleſia Canonicis: publicè celebrentur: ſi autem in alio diœceſis loco, præſenti Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, eccleſia ſemper adeatur, Vnuſquiſque autem à proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur: niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. ſi ſecus fiat: ordinans à collatione ordinum per annum, & ordinatus à ſuſceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.

Cap. IX.

Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit; niſi per triennium ſecum fuerit commoratus: & beneficium, quacunque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

Cap.

Cap. X.

Abbatibus, ac alijs quibuſcunque, quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, vel exempta eſſe dicantur, cuiquam, qui regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel capitula quæcunque, etiam eccleſiarum cathedralium, literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſæcularibus, vt ab aijs ordinentur, concedant: ſed horum omnium ordinario, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopus, intra quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat; non obſtantibus quibuſuis priuilegijs, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impoſitam ijs, qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo III. decretum à Capitulo Epiſcopali, Sede vacante, literas dimiſſorias impetrant; ad illos, qui eaſdem literas non à Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis, in iuriſdictione Epiſcopi loco capituli, Sede vacāte, ſuccedentibus, obtinerent; mandat extendi. Concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Cap. XI.

Minores ordines iis, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur; conferantur: vt eò accuratiùs, quantum ſit huius diſciplinæ pondus, poſſint edoceri: ac in vnoquoque munere; iuxta præſcriptum Epiſcopi, ſe exerceant, idq; in ea, cui adſcripti erunt, eccleſia: niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint; atque ita de gradu in gradum aſcendant: vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat. quod & bonorum morum exemplum, & aſſiduum in eccleſia miniſterium, atque maior erga Presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm antea, corporis Chriſti communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſit ingreſſus, nemo iis initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribus ordinibus dignum oſtendat. Hi verò non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros ordines promoueantur; niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

Cap. XII.

NVLLVS, in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante vigeſimum tertium ad Preſ

byteratus ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi non ſingulos, in ea ætate conſtitutos, debere ad hos Ordines aſſumi, ſed dignos duntaxat, & quorum probata vita ſenectus ſit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinētur, priuilegijs quibuſcunq;, quò ad hoc, pænitus excluſis.

Cap. XIII.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum teſtimonium, et in minoribus Ordinibus tam probati, ac litteris, & ijs, quæ ad ordinem exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperent, Deo auctore, ſe continere poſſe; eccleſijs, quibus a ſcribentur, inſeruiant; ſciantque maximè decere, ſi ſaltem diebus Dominicis & ſolemnibus, cū altari miniſtrauerint, ſacram Communionem perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo non ſint verſati ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcendere non permittantur: Duo ſacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur; priuilegijs, ac indultis quibuſuis conceſſis, non obſtantibus quibuſcunque.

Cap. XIIII.

QVI piè & fideliter in miniſterijs ante actis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinē

aſſumuntur;bonum habeant teſtimonium : & hi ſint , qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, niſi ob eccleſiæ vtilitatem ac neceſſitatem aliud Epiſcopo videretur, miniſtrauerint:ſed etiam ad populum docendum ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, ac miniſtranda ſacramenta, diligenti examinare præcedente idonei comprobentur : atque ita pietate, ac caſtis moribus conſpicui, vt præclarum bonorum operum exemplum,et vitæ monita ab eis poſſint expectari:Curet Epiſcopus, vt ij ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus (ſi autem curam habuerint animarum,tam frequenter, vt ſuo muneri ſatiſfaciant) Miſſas celebrent . Cum promotis per ſaltum , ſi non miniſtrauerint ; Epiſcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare .

Cap. XV.

Quamuis Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant ; decernit tamen ſancta Synodus, nullum , etiam Regularem poſſe confeſſiones ſæcularium , etiam ſacerdotum,audire : nec ad id idoneum reputari,niſi aut parochiale beneficium : aut ab Epiſcopis per examen,ſi illis videbitur eſſe neceſſarium ; aut aliàs idoneus iudicetur , & approbationem, quæ gratis detur ; obtineant: priuilegijs , & conſuetudine quacunq; etiam immemorabili, non obſtantibus .

Cap.

Cap. XVI.

Cum nullus debeat ordinari,qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit vtilis,aut neceſſarius ſuis eccleſijs: ſancta Synodus,veſtigijs ſexti Canonis Concilij Calcedonenſis inhærendo,ſtatuit; vt nullus in poſterum ordinetur,qui illi eccleſiæ, aut pio loco,pro cuius neceſſitate,aut vtilitate aſſumitur,non adſcribatur.vbi ſuis fungatur muneribus, nec incertis vagetur ſedibus. Quòd ſi locum, inconſulto Epiſcopo,deſeruerit;ei ſacrorum exercitium interdicatur.Nullus præterea clericus peregrinus ſine commendaticijs ſui Ordinarij litteris ab vllo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

Cap. XVII.

Vt ſanctorum Ordinum à Diaconatu ad Oſtiariatum functiones ab Apoſtolorum temporibus in eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiſſæ, in vſum iuxta ſacros Canones reuocentur,nec ab hæreticis,tanquam otioſæ,traducantur:illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrans ſancta Synodus decernit, vt in poſterum huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus exerceantur, omneſque & ſingulos Prælatos eccleſiarum in Domino hortatur, & illis præcipit; vt quantum fieri commodè poterit in eccleſijs cathedralibus

collegiatis; & parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens, & eccleſiæ prouentus id ferre queant; huiuſmodi functiones curent reſtituendas & ex aliqua parte redditũum aliquorum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ eccleſiæ, ſi prouentus ſuppetant: aut vtriuſq; illorum, eas functiones exercentibus ſtipendia aſſignent: quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totũ priuari poſſint. Quod ſi miniſterijs quatuor minorum ordinum exercendis Clerici cælibes præſtò non erunt: ſuffici poſſint etiã coniugati, vitæ probatæ (dummodo non bigami) ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonſuram, & habitum clericalem in eccleſia geſtent.

Cap. XVIII.

C V M *adoleſcentium ætas, niſi rectè inſtituatur; prona ſit ad mundi voluptates ſequendas; & niſi à teneris annis ad pietatem, & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines poſſideat, nunquam perfectè, ac ſine maximo, ac ſingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in diſciplina eccleſiaſtica perſeueret: ſancta Synodus ſtatuit, vt ſingulæ cathedrales, Metropolitanæ, atq; his maiores eccleſiæ, pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum puerorum ipſius ciuitatis, & diœceſis, vel eius prouinciæ, ſi ibi non reperiantur, numerum in*

collegio

collegio ad hoc propè ipſas eccleſias, vel alio in loco conuenienti, ab Epo eligendo; alere, ac religioſè educare, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati ſint: ac legere, & ſcribere cōpetenter nouerint, & quorum indoles, & voluntas ſpem afferat, eos eccleſiaſticis miniſterijs perpetuò inſeruituros. Pauperum autem filios præcipuè eligi vult, nec tamen ditiorū excludit: modo ſuo ſumptu alantur, & ſtudium præ ſe ferant Deo, & eccleſiæ inſeruiendi. Hos pueros Epiſcopus in tot claſſes, quot ei videbitur, diuiſos iuxta eorum numerum, ætatem, ac in diſciplina eccleſiaſtica progreſſum, partim cum ei opportunum videbitur, eccleſiarum miniſterio addicet: partim in collegio erudiendos retinebit: aliosque in locum eductorum ſufficiet: ita vt hoc collegium Dei miniſtrorum perpetuū ſeminarium ſit. Vt verò in eadem diſciplina eccleſiaſtica commodiùs inſtituantur: Tonſura ſtatim, atq; habitu clericali ſemper vtentur, grāmatices, cātus, computi eccleſiaſtici, aliarumq; bonarum artium diſciplinam diſcent: ſacram Scripturam, libros eccleſiaſticos, homilias Sanctorum, atq; Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ad confeſſiones audiēdas videbuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarū formas ediſcent. Curet Epiſcopus, vt ſingulis diebus Miſſæ ſacrificio interſint, ac ſaltē

ſingu-

ſingulis menſibus confiteantur peccata: & iuxta confeſſoris iudicium ſumant corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti; cathedrali, & alijs loci Ecclesijs diebus feſtis inſeruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & neceſſaria Epiſcopi ſinguli cum conſilio duorum Canonicorum ſeniorum, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, conſtituent: eaque vt ſemper obſeruentur, ſæpius viſitando operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient, eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcunque ad conſeruandum, & augendum tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus, & miniſtris ſoluendam, et ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptus certi redditus erunt neceſſarij vltra ea, quæ ad inſtituendos, vel alendos pueros ſunt in aliquibus eccleſijs, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic Seminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur. idem Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo, quorũ alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio ſimiliter ad Epiſcopum, alterius verò ad Clerum pertineat. ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, & Capituli, &

qua-

quaruncunque dignitatum, perſonatuum, officiorũ, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuſcunque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & hoſpitalium, quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem iuxta conſtitutionem Concilij Viennenſis; quæ incipit. Quia contingit &c. & beneficiorum quoruncunque, etiam Regularium, etiã ſi iuris patronatus cuiuſcunque fuerint, etiam ſi exempta, etiam ſi nullius diœceſis, vel alijs Ecclesijs, monaſterijs, & hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcunque alijs Eccleſiaſticis redditibus ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen Seminaria diſcentium, vel docentium ad commune Eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur. hæc enim exempta eſſe voluit, præter quam rationem redditũum, qui ſuperflui eſſent vltra conuentionem ipſorum Seminariorum ſuſtentationem, ſeu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis ſcholæ appellantur, & omnium monaſteriorum; non tamen mendicantium; etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuſcunque militiæ, aut ordinis, pertinentibus; fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani duntaxat exceptis,

ceptis, partem aliquam vel portionem detrahent, & eam portionem ſic detractam, necnon beneficia aliquot ſimplicia, cuiuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiã præſtimonia vel præſtimoniales portiones, etiã ante vacationem nuncupatas, ſine cultus diuini, et illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. quod locum habeat. etiam ſi beneficia ſint reſeruata, vel affecta; nec per reſignationem ipſorum beneficiorum, vniones & applicationes ſuſpendi, vel vllo modo impediri poſſint, ſed omnino quacunque vacatione, etiam ſi in Curia effectum ſuum ſortiantur, & quacunq; conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionẽ ſoluendam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuum, & omnium, & ſingulorum ſupra commemoratorum poſſeſſores non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus ſoluerant; retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus illis erit ſoluendum, ab Epiſcopo loci per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam vocato ad hoc, ſi videbitur; auxilio brachij ſæcularis: quibus quò ad omnia, & ſingula ſupradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam ſi ſpecialem derogationem requirerent; conſuetudine, etiam immemorabili, quavis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat; non obſtantibus. Succedente verò caſu, quo per vniones effectum

ſuum

ſuum ſortiētes, vel aliter Seminarium ipſum in totum, vel in partem dotatum reperiatur, tunc portio ex ſingulis beneficijs, vt ſupra, detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod ſi cathedralium, & aliarum maiorum Eccleſiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiuſque conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detractauerint, Epiſcopum, Archiepiſcopus, Archiepiſcopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eoſque ad omnia ſupradicta cogere debeat, & vt quam primum hoc ſanctum, & pium opus, vbicunque fieri poterit, promoueatur; ſtudioſè curabit. Rationes autem reddituum huius Seminarij Epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, vt cum minori impenſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur; ſtatuit ſancta Synodus, vt Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, ſcholaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis, vel doctrinæ munus annexum; ad docendum in ipſis ſcholis inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint; alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholaſticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod ſi iudicio Epiſcopi digni non fuerint; alium, qui

dignus

dignus ſit, nominent; omnia appellatione remota: quod ſi neglexerit, Epiſcopus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Epiſcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illæ, quæ ſcholaſteriæ dicũtur; non niſi Doctoribus, vel magiſtratis, aut Licentiatis in ſacra pagina, aut in iure canonico & aliàs perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos id munus explere poſſint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida; non obſtantibus quibuſuis priuilegijs, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua prouincia eccleſiæ tanta paupertate laborent, vt collegium in aliquibus erigi non poſſit. Synodus prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus, antiquioribus Suffraganeis in eccleſia Metropolitana, vel alia prouinciæ eccleſia cõmodiori vnum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit; ex fructibus duarum, aut plurium eccleſiarum, in quibus ſingulis collegium commodè inſtitui nõ poteſt, erigenda curabit; vbi pueri illarum eccleſiarum educentur.

In eccleſijs autem, amplas diæceſes habentibus, poſſit Epiſcopus vnum, vel plura in diæceſi, prout ſibi opportunum videbitur, habere Seminaria, quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum, & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Poſtremò ſi vel pro vnionibus, ſeu pro portionum taxatione, vel aſſignatione, & incorporatione,

poratione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quã huius Seminarij inſtitutio, vel conſeruatio impediretur, aut perturbaretur; Epiſcopus cũ ſupra deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro eccleſiarum & beneficiorum, qualitate etiam ſuprascripta, ſi opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & ſingula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum neceſſaria & opportuna videbuntur; decernere ac prouidere valeat.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper, eadem ſacroſancta Tridentina Synodus proximam futuram Seſſionem in diem decimam ſextam menſis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento matrimonij, & de alijs, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſint: Item de prouiſionibus Epiſcopatuum, dignitatum, aliorumq; beneficiorum eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

Prorogata fuit Seſſio, vſque ad diem XI. Nouemb. M D LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVAE EST OCTAVA

Sub Pio IIII. Pont. Max.

Celebrata die XI. *Nou.*

MDLXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MATRIMONII *perpetuum, indiſſolubilemq; nexum primus humani generis parens diuini Spiritus inſtinctu pronunciauit, cum dixit: Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro de carne mea: quamobrem relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Chriſtus Dominus apertiùs docuit, cum poſtrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit. Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro. Statimque eiuſdem nexus, firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his verbis confirmauit; Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.*

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret; & indiſſolubilem vnitatẽ confirmaret, coniugesq; ſanctificaret, ipſe Chriſtus, venerabilium Sacramentorũ inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſſione promeruit. quod Paulus Apoſtolus innuit, dicens. Viri diligite vxores veſtras, ſicut Chriſtus dilexit

Eccle-

Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea: mox ſubiungens: Sacramentum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia.

Cum igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs per Chriſtum gratia præſtet; meritò inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, ſancti Patres noſtri, Concilia, & vniuerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt; aduerſus quã impij homines huius ſæculi inſanientes, non ſolùm perperam de hoc venerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum tẽporibus probata conſuetudine aliena; ſcripto, & verbo aſſeruerunt; non ſine magna Chriſti fidelium iactura: quorum temeritati ſancta, & vniuerſalis Synodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum Schiſmaticorum hæreſes, & errores; ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit hos in ipſos hæreticos, eorumque errores decernens anathematiſmo.

De Sacramento Matrimonij.

CANON I.

SI quis dixerit matrimonium non eſſe verè, & propriè vnum ex ſeptem legis Euangelicæ Sacramentis, à Chriſto Domino inſtitutum.

tum. ſed ab omnibus in eccleſia inuentum, neque gratiam conferre; Anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere vxores, et hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; Anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimonium contrahendum, et dirimere contractum, nec poſſe eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimãt; Anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta, matrimonium dirimentia, vel in ijs conſtituendis erraſſe; Anathe. ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſcentiam à coniuge, diſſolui poſſe matrimonij vinculum; Anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolemnem religionis profeſſionem alterius coniugum nõ dirimi; Anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculũ non poſſe diſſolui; & vtrunque, vel etiam innocentem, qui cauſam adulterio non dedit, non poſſe, altero coniuge viuente, illud matrimonium contrahere; mœcharíq; eum, qui, dimiſſa adultera, alij nupſerit; Anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges quò ad thorum, ſeu quò ad cohabitionem, ad certum, incertumve tempus fieri poſſe decernit; Anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, vel Regulares, caſtitatem ſolemniter profeſſos, poſſe matrimonium con-

tum. ſed ab omnibus in eccleſia inuentum, neque gratiam conferre; Anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere vxores, et hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; Anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimonium contrahendum, et dirimere contractum, nec poſſe eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimãt; Anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta, matrimonium dirimentia, vel in ijs conſtituendis erraſſe; Anathe. ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſcentiam à coniuge, diſſolui poſſe matrimonij vinculum; Anathema ſit.

CA-

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolemnem religionis profeſſionem alterius coniugum nõ dirimi; Anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculũ non poſſe diſſolui; & vtrunque, vel etiam innocentem, qui cauſam adulterio non dedit, non poſſe, altero coniuge viuente, illud matrimonium contrahere; mœchariq; eum, qui, dimiſſa adultera, aliꝫ nupſerit; Anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges quò ad thorum, ſeu quò ad cohabitionem, ad certum, incertumve tempus fieri poſſe decernit; Anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, vel Regulares, caſtitatem ſolemniter profeſſos, poſſe matrimonium con-

trahere, contractumque validum eſſe, non obſtante lege Eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitũ nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium, poſſeq; omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam vouerint, habere donum, Anathema ſit: cum Deus id rectè petentibus non deneget, nec patiatur nos ſupra id, quod poſſumus, tentari.

CANON X.

SI *quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis, vel cœlibatus; & non eſſe melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quam iungi matrimonio; Anathema ſit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab ethnicorum ſuperſtitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Eccleſia in illis vtitur, damnauerit; Anathema ſit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, cauſas matrimoniales, non ſpectare ad iudices Eccleſiaſticos; Anathema ſit.*

DE-

DECRETVM de reformatione Matrimonij. Cap. I.

TAMETSI *dubitandum non eſt, clandeſtina matrimonia libero contrahentium conſenſu facta rata, & vera eſſe matrimonia, quandiu Eccleſia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi ſint illi, vt eos ſancta Synodus anathemate damnat; qui ea vera ac rata eſſe negant, quiq; falsò affirmant, matrimonia à filijs familiâs ſine conſenſu parentum contracta, irrita eſſe, & parentes ea rata vel irrata facere poſſe; nihilominus ſancta Dei Eccleſia ex iuſtiſſimis cauſis illa ſemper deteſtata eſt, atq; prohibuit. Verum, cum ſancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiã iam non prodeſſe; & grauia peccata perpendat, quæ ex eiſdem clandeſtinis coniugijs ortum habent, præſertim verò eorum, qui in ſtatu damnationis permanent, dum proprie vxore, cum qua clam contraxerat, relicta; cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Eccleſia (quæ de occultis non iudicat) ſuccurri non poſſit; niſi efficatius aliquod remedium adhibeatur. Iccirco ſacri Lateranenſis Concilij ſub Innoc. III. celebrati veſtigijs inhærendo, præcipit; vt in poſterum, antequam matrimonium contrahatur,*

tur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus cõtinuis diebus feſtiuis in eccleſia inter Miſſarum ſolemnia publicè denuncietur: inter quos matrimonium ſit contrahendum, quibus denunciationibus factis, ſi nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Eccleſiæ procedatur, vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo conſenſu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, vel alijs vtatur verbis, iuxta receptum vniuſcuiuſq; prouinciæ ritum. Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc vel vna tantum denunciatio fiat; vel ſaltem Parocho, et duobus, vel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius conſummationẽ denunciationes in eccleſia fiant; vt, ſi aliqua ſubſunt impedimenta, faciliùs detegantur: niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præſente Parocho vel alio ſacerdote, de ipſius Parochi, ſeu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus matrimonium contrahere attentabunt, eos ſancta Synodus ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit; & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti

decreto

decreto irritos facit, & annullat. Inſuper, Parochum, vel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero; & teſtes, qui ſine Parocho, vel ſecerdote huiuſmodi contractui interfuerint, necnon ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Præterea eadem ſancta Synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem ſacerdotalem, in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent; ſtatuitque benedictionem à proprio Parocho fieri; neq; à quo quã, niſi ab ipſo Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij ſacerdoti concedi poſſe, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda eſt; vel priuilegio non obſtante. Quod ſi quis Parochus, vel alius ſacerdos, ſiue Regularis, ſiue ſæcularis ſit, etiam ſi id ſibi ex priuilegio, vel immemorabili conſuetudine licere cõtendat, alterius parochiæ ſponſos ſine illorum parochiæ licentia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit; ipſe iure tandiu ſuſpenſus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio inter eſſe debebat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & teſtium nomina; diemq; & locum contracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremò ſancta Synodus coniuges hortatur, vt, antequam contrahant, vel ſaltẽ triduo ante matrimonij conſumma-

tionem ſua peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum piè accedant. Si quæ prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus & cærimonijs hac in re vtuntur, eas omnino retineri ſancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam ſalubria præcepta quenquã lateant, Ordinarijs omnibus præcipit, vt cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in ſingulis ſuarum diæceſum parochialibus eccleſijs, idq; in primo anno quàm ſæpiſſime fiat, deinde vero quotiès expedire viderint. Decernit inſuper, vt huiuſmodi decretum in vnaquaque parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat, à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Ante contractionem matrimonij, ad confess. et ad Eucharistiã accedendũ est.

Cap. II.

DOCET experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in caſibus prohibitis ignorantes contrahi matrimonia. in quibus vel ſine magno peccato perſeueratur, vel ea non ſine magno ſcandalo dirimuntur. Volens itaq; ſancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis ſpiritualis impedimento incipiens, ſtatuit vt vnus tantum ſiue vir, ſiue mulier, iuxta ſacrum Canonum inſtituta, vel ad ſummum vnus & vna baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiãt: inter quos, ac Baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem,

sequitur de defacto.

matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq́; patrem, ac matrem tantum ſpiritualis cognatio contrahatur, Parochus, antequam ad Baptiſmum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant: & eum, vel eos tantùm ad illum ſuſcipiendum admittat, & in libro eorum nomina deſcribat, doceatq́ue eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excuſari valeant. Quod ſi alij, vltra deſignatos, baptizatum tetigerint, cognationẽ ſpiritualem nullo pacto contrahant, conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoq; cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiuſq́; patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

Cap. III.

IVSTITIAE publicæ honeſtatis impedimentum, vbi ſponſalia quacunq; ratione valida non erunt, ſancta Synodus prorſus tollit, vbi autem valida fuerint, primum gradum non excedant. quoniam in vlterioribus gradibus iam nō poteſt huiuſmodi prohibitio abſq; diſpendio obſeruari.

Cap. IIII.

Præterea ſancta Synodus eiſdem, & alijs grauiſſimis de cauſis adducta, impedimentum quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium poſtea factum dirimit: ad eos tantùm qui in primo & ſecundo gradu coniunguntur reſtringit. In vlterioribus verò gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimonium poſtea contractum non dirimere.

Cap. V.

SI quis intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit; ſeparetur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat: idq; in eo multò magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, ſed ét conſummare auſus fuerit. Quod ſi ignoranter id fecerit, ſiquidem ſolemnitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit: eiſdem ſubijciatur pœnis: non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatē facilè experiatur, cuius ſalubria præcepta temerè contempſit. Si verò, ſolemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit: tunc faciliùs cum eo, & gratis diſpenſari poterit. In contrahēdis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel rarò: idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpen-

diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.

Cap. VI.

Decernit ſancta Synodus, inter raptorem & raptam, quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. Quod ſi rapta à raptore ſeparata & in loco tuo, & libero conſtituta, illum in virum habere conſenſerit: eam raptor in vxorem habeat: & nihilominus raptor ipſe, ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes, ſint ipſo iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumq; dignitatum incapaces. & ſi clerici fuerint: de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, ſiue eam vxorem duxerit, ſiue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Cap. VII.

Multi ſunt, qui vagantur, & incertas habent ſedes, &, vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam; & plerunq; plures, illa viuente, diuerſis in locis ducunt: cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet; ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortantur, vt eos ſeuerè coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs interſint, niſi priùs diligentem inquiſitio-

nem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi, obtinuerint.

Cap. VIII.

GRAVE *peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere, grauiſſimum verò, & in huius magni Sacramenti ſingularē contemptum admiſſum, vxoratos quoq; in hoc damnationis ſtatu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum vxoribus alere, & retinere; quare, vt huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remedijs prouideat; ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quàm vxoratos, cuiuſcunq; ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq; ab earum cõſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe, à qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quòd ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint, cõtra eos ab Ordinario ſeuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinarijs publicè viuunt, ſi ter admonitæ, non paruerint. ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra opidum, vel diœceſim, ſi id eiſdem Ordinarijs videbitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eijciantur:*

tur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in ſuo robore permanentibus.

Cap. IX.

ITA plerunq; temporalium Dominorum ac Magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atq; cupiditates excæcãt; vt viros, et mulieres, ſub eorũ iuriſdictione degẽtes, maximè diuites, vel ſpem magnæ hæreditatis habẽtes; minis, et pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipſi Domini, vel Magiſtratus illis præſcripſerint. Quæ cũ maximè nefarium ſit, matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias naſci, à quibus iura expectantur; præcipit ſancta Synodus omnibus, cuiuſcunq; gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant; ſub anathematis pœna, quam ipſo facto incurrant, ne quouis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos vel quoſcunq; alios cogãt; quo minus liberè matrimonia contrahãt.

Cap. X.

AB aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti vſq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vſque in octaua Paſchatis incluſiuè, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligentes ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit; in alijs verò temporibus nuptias ſolemniter celebrari permittit, quas Epiſcopi, vt ea, qua decet modeſtia & honeſtate fiant; curabunt. Sancta enim res eſt matrimonium, & ſanctè tractandum.

DECRETVM de reformatione.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.

Cap. I.

SI in quibuſlibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterq; curandum eſt, vt in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq; præpoſterum; multo magis elaborandum eſt, vt in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. nam totius familiæ Domini ſtatus, & ordo mutabit, ſi quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite, Vnde & ſi aliàs ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & ſuperiores eccleſias nonnulla vtiliter decreuit, hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt ſi pro rei magnitudine expendatur nunquam ſatis cautum de eo videri poſſit. Itaq; ſtatuit, vt cum primum eccleſia vacauerit; ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atq; à Capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur, quibus Clerus, populuſq; bonum à Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes verò, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorũ quodcunq; ius quacunq; ratione à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtent; nihil in ijs pro præſenti temporũ ratione innouando;

uando; hortatur, & monet, vt in primis memi nerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorũ ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant; eoſq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, nõ quidem precibus, vel humano affectu aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atq; alijs omnibus qualitatibus præditos ſciant, quæ iuxta ſacros Canones, et Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in ſumẽdo de prædicti omnibus qualitatibus graui, idoneoq; bonorum, & doctorum virorum teſtimonio, non vniformis ratio vbiq; ex nationũ, populorum, ac morum varietate poteſt adhiberi; mandat ſancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præſcribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma, Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis, atq; opportuna eſſe videbitur; ita tamen, vt; cum deinde hoc examen ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio ac profeſſione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctiſſimum

ctiſſimum Romanũ Pontificem omnino tranſmittatur: vt ipſe ſumus Pontifex, plena totius negotij, ac perſonarum notitiam habita, pro gregis Dominici commodo de illis, ſi idonei per examen, ſeu per inquiſitionem factam reperti fuerint, eccleſijs poſſit vtilius prouidere. Omnes verò inquiſitiones, informationes, teſtimonia, ac probationes, quæcunque de promouendi qualitatibus, & eccleſiæ ſtatu à quibuſcunque, etiam in Romana Curia habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Conſiſtorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipſa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur, in qua ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment ſe, adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos qualitatibus à iure, & ab hac ſancta Synodo requiſitis, præditos, ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe. qui eccleſijs præficiantur, ita vt relatione in vno conſiſtorio facta quò maturiùs interea de ipſa inquiſitione cognoſci poſſit, in aliud Conſiſtoriũ iudicium differatur, niſi aliud Beatiſſimo Pontifici videbitur expedire. Ea verò omnia, & ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & veteris qualitatibus alias in eadem Synodo conſtituta ſunt; decernit, eadem etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam ſi Diaconi ſint, exigenda, quos Sanctiſſimus Romanus Ponti

fex

ſex ex omnibus Chriſtianitatis nationib. quantum commodè fieri poterit, prout idoneos reperierit, aſſumet. Poſtremò, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quam vt Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolecitudinem vniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hic potiſſimum impendat, vt lectiſſimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat; & bonos maximè, atque idoneos Paſtores ſingulis eccleſijs præficiat, idque eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

Cap. II.

PROVINCIALIA *Cōcilia ſicut omiſſa ſunt pro moderandis morib. corrigendis exceſſibus controuerſijs componendis, alijſque ex ſacris Canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere; quo Epiſcopi omnes, & alij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe*

debent,

trahere, contractumque validum eſſe, non obſtante lege Eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitũ nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium, poſſeq; omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam vouerint, habere donum, Anathema ſit: cum Deus id rectè petentibus non deneget, nec patiatur nos ſupra id, quod poſſumus, tentari.

CANON X.

SI *quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis, vel cælibatus; & non eſſe melius, ac beatius manere in virginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; Anathema ſit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab ethnicorum ſuperſtitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Eccleſia in illis vtitur, damnauerit; Anathema ſit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, cauſas matrimoniales, non ſpectare ad iudices Eccleſiaſticos; Anathema ſit.*

DE-

D E C R E T V M
de reformatione Matrimonij.
Cap. I.

TAMETSI *dubitandum non eſt, clandeſtina matrimonia libero contrahentium conſenſu facta rata, & vera eſſe matrimonia, quandiu Eccleſia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi ſint illi, vt eos ſancta Synodus anathemate damnat; qui ea vera ac rata eſſe negant, quiq; falsò affirmant, matrimonia à filijs familiàs ſine conſenſu parentum contracta, irrita eſſe, & parentes ea rata vel irrata facere poſſe; nihilominus ſancta Dei Eccleſia ex iuſtiſſimis cauſis illa ſemper deteſtata eſt, atq; prohibuit. Verum, cum ſancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiã iam non prodeſſe; & grauia peccata perpendat, quæ ex eiſdem clandeſtinis coniugijs ortum habent, præſertim verò eorum, qui in ſtatu damnationis permanent, dum proprie vxore, cum qua clam contraxerat, relicta; cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cum ab Eccleſia (quæ de occultis non iudicat) ſuccurri non poſſit; niſi efficatius aliquod remedium adhibeatur. Iccirco ſacri Lateranenſis Concilij ſub Innoc. III. celebrati veſtigijs inhærendo, præcipit; vt in poſterum, antequam matrimonium contrahatur,*

tur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus cõtinuis diebus feſtiuis in eccleſia inter Miſſarum ſolemnia publicè denuncietur: inter quos matrimonium ſit contrahendum, quibus denunciationibus factis, ſi nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Eccleſiæ procedatur, vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo conſenſu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, vel alijs vtatur verbis, iuxta receptum vniuſcuiuſq; prouinciæ ritum. Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitiosè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc vel vna tantum denunciatio fiat; vel ſaltem Parocho, et duobus, vel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius conſummationẽ denunciationes in eccleſia fiant; vt, ſi aliqua ſubſunt impedimenta, faciliùs detegantur: niſi Ordinarius ipſe expedire indicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præſente Parocho vel alio ſacerdote, de ipſius Parochi, ſeu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus matrimonium contrahere attentabunt, eos ſancta Synodus ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit; & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti

decreto irritos facit, & annullat. Inſuper, Parochum, vel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero; & teſtes, qui ſine Parocho, vel ſecerdote huiuſmodi contractui interfuerint, necnon ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Præterea eadem ſancta Synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem ſacerdotalem, in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent; ſtatuitque benedictionem à proprio Parocho fieri; neq; à quo quã, niſi ab ipſo Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij ſacerdoti concedi poſſe, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda eſt; vel priuilegio non obſtante. Quod ſi quis Parochus, vel alius ſacerdos, ſiue Regularis, ſiue ſæcularis ſit, etiam ſi id ſibi ex priuilegio, vel immemorabili conſuetudine licere cõtendat, alterius parochiæ ſponſos ſine illorum parochiæ licentia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit; ipſe iure tandiu ſuſpenſus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio inter eſſe debebat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & teſtium nomina; diemq; & locum contracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremò ſancta Synodus coniuges hortatur, vt, antequam contrahant, vel ſaltẽ triduo ante matrimonij conſumma-

tionem ſua peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum piè accedant. Si quæ prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus & cærimonijs hac in re vtuntur, eas omnino retineri ſancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam ſalubria præcepta quenquã lateant, Ordinarijs omnibus præcipit, vt cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in ſingulis ſuarum diœceſum parochialibus eccleſijs, idq; in primo anno quàm ſæpiſſime fiat, deinde vero quotiès expedire viderint. Decernit inſuper, vt huiuſmodi decretum in vnaquaque parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat, à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Cap. II.

DOCET *experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in caſibus prohibitis ignorantes contrahi matrimonia. in quibus vel ſine magno peccato perſeueratur, vel ea non ſine magno ſcandalo dirimuntur. Volens itaq; ſancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis ſpiritualis impedimento incipiens, ſtatuit vt vnus tantum ſiue vir, ſiue mulier, iuxta ſacrum Canonum inſtituta, vel ad ſummum vnus & vna baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiãt: inter quos, ac Baptizatum ipſum, & illius patrem, &*

matrem,

matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq́; patrem, ac matrem tantum ſpiritualis cognatio contrahatur, Parochus, antequam ad Baptiſmum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant: & eum, vel eos tantùm ad illum ſuſcipiendum admittat, & in libro eorum nomina deſcribat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excuſari valeant. Quod ſi alij, vltra deſignatos, baptizatum tetigerint, cognationẽ ſpiritualem nullo pacto contrahant, conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoq; cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq́; patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

Cap. III.

Ivstitiae publicæ honeſtatis impedimentum, vbi ſponſalia quacunq; ratione valida non erunt, ſancta Synodus prorſus tollit, vbi autem valida fuerint, primum gradum non excedant. quoniam in vlterioribus gradibus iam nõ poteſt huiuſmodi prohibitio abſq; diſpendio obſeruari.

Cap. IIII.

Præterea ſancta Synodus eiſdem, & alijs grauiſſimis de cauſis adducta, impedimentum quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium poſtea factum dirimit: ad eos tantùm qui in primo & ſecundo gradu coniunguntur reſtringit. In vlterioribus verò gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimonium poſtea contractum non dirimere.

Cap. V.

SI quis intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit; ſeparetur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat: idq; in eo multò magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, ſed & conſummare auſus fuerit. Quod ſi ignoranter id fecerit, ſi quidem ſolemnitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit: eiſdem ſubijciatur pœnis: non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatē facilè experiatur, cuius ſalubria præcepta temerè contempſit. Si verò, ſolemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit: tunc faciliùs cum eo, & gratis diſpenſari poterit. In contrahēdis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro: idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpen-

diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.

Cap. VI.

Decernit ſancta Synodus, inter raptorem & raptam, quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. Quod ſi rapta à raptore ſeparata & in loco tuo, & libero conſtituta, illum in virum habere conſenſerit: eam raptor in vxorem habeat: & nihilominus raptor ipſe, ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes, ſint ipſo iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumq; dignitatum incapaces. & ſi clerici fuerint: de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, ſiue eam vxorem duxerit, ſiue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Cap. VII.

Multi ſunt, qui vagantur, & incertas habent ſedes, &, vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam; & plerunq; plures, illa viuente, diuerſis in locis ducunt: cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet; ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortantur, vt eos ſeuerè coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs interſint, niſi priùs diligentem inquiſitio-

nem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi, obtinuerint.

Cap. VIII.

GRAVE *peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere, grauiſſimum verò, & in huius magni Sacramenti ſingularē contemptum admiſſum, vxoratos quoq; in hoc damnationis ſtatu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum vxoribus alere, & retinere; quare, vt huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remedijs prouideat; ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quàm vxoratos, cuiuſcunq; ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq; ab earum cōſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe, à qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quòd ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint, cōtra eos ab Ordinario ſeuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, qua cum adulteris, ſeu concubinarijs publicè viuunt, ſi ter admonitæ, non paruerint. ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra opidum, vel diœceſim, ſi id eiſdem Ordinarijs videbitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eijciantur:*

tur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in ſuo robore permanentibus.

Cap. IX.

ITA plerunq; temporalium Dominorum ac Magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atq; cupiditates excæcãt; vt viros, et mulieres, ſub eorũ iuriſdictione degẽtes, maximè diuites, vel ſpem magnæ hæreditatis habẽtes; minis, et pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipſi Domini, vel Magiſtratus illis præſcripſerint. Quæ cũ maximè nefarium ſit, matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias naſci, à quibus iura expectantur; præcipit ſancta Synodus omnibus, cuiuſcunq; gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant; ſub anathematis pœna, quam ipſo facto incurrant, ne quouis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos vel quoſcunq; alios cogãt; quo minus liberè matrimonia contrahãt.

Cap. X.

AB aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti vſq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vſque in octaua Paſchatis incluſiuè, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligentes ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit; in alijs verò temporibus nuptias ſolemniter celebrari permittit, quas Epiſcopi, vt ea, qua decet modeſtia & honeſtate fiant; curabunt. Sancta enim res eſt matrimonium, & ſanctè tractandum.

DECRETVM
de reformatione.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.

Cap. I.

SI in quibuſlibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterq; curandum eſt, vt in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq; præpoſterum; multo magis elaborandum eſt, vt in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. nam totius familiæ Domini ſtatus, & ordo mutabit, ſi quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite, Vnde & ſi aliàs ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & ſuperiores eccleſias nonnulla vtiliter decreuit, hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt ſi pro rei magnitudine expendatur nunquam ſatis cautum de eo videri poſſit. Itaq; ſtatuit, vt cum primum eccleſia vacauerit; ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimq; habeantur, atq; à Capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur, quibus Clerus, populuſq; bonum à Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes verò, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorũ quodcunq; ius quacunq; ratione à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtent; nihil in ijs pro præſenti temporũ ratione innouando;

uando; hortatur, & monet, vt in primis memi nerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorũ ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant; eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, nõ quidem precibus, vel humano affectu aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atq; alijs omnibus qualitatibus præditos ſciant, quæ iuxta ſacros Canones, et Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in ſumẽdo de prædicti omnibus qualitatibus graui, idoneoq; bonorum, & doctorum virorum teſtimonio, non vniformis ratio vbiq; ex nationũ, populorum, ac morum varietate poteſt adhiberi; mandat ſancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præſcribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma, Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis, atq; opportuna eſſe videbitur; ita tamen, vt; cum deinde hoc examen ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio ac profeſſione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctiſſimum

ctiſſimum Romanũ Pontificem omnino tranſ mittatur : vt ipſe ſumus Pontifex , plena totius negotij,ac perſonarum notitiam habita, pro gregis Dominici commodo de illis , ſi idonei per examen,ſeu per inquiſitionem factam reperti fuerint,eccleſijs poſſit vtilius prouidere . Omnes verò inquiſitiones, informationes,teſtimonia,ac probationes,quæcunque de promouendi qualitatibus , & eccleſiæ ſtatu à quibuſcunque, etiam in Romana Curia habitæ,per Cardinalem,qui relationem facturus erit in Conſiſtorio,& alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipſa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur, in qua ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment ſe,adhibita accurata diligentia,inueniſſe promouendos qualitatibus à iure , & ab hac ſancta Synodo requiſitis , præditos,ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe . qui eccleſijs præficiantur,ita vt relatione in vno conſiſtorio facta quò maturiùs interea de ipſa inquiſitione cognoſci poſſit , in aliud Conſiſtoriũ iudicium differatur, niſi aliud Beatiſſimo Pontifici videbitur expedire.Ea verò omnia,& ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum vita, ætate,doctrina , & veteris qualitatibus aliis in eadem Synodo conſtituta ſunt; decernit,eadem etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium , etiam ſi Diaconi ſint , exigenda, quos Sanctiſſimus Romanus Ponti

fex

ſex ex omnibus Crhiſtianitatis nationib. quantum commodè fieri poterit, prout idoneos reperit, aſſumet. Poſtremò, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quam vt Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem vniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hic potiſſimum impendat, vt lectiſſimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat; & bonos maximè, atque idoneos Paſtores ſingulis eccleſijs præficiat, idque eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

Cap. II.

PROVINCIALIA *Cõcilia ſicut omiſſa ſunt pro moderandis morib. corrigendis exceſſibus controuerſijs componendis, alijsque ex ſacris Canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere; quo Epiſcopi omnes, & alij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent,*

debent, exceptis iјs, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant; in cuius Synodo prouinciali cum alijs intereſſe debeant; et quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur; ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent. nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant iј, qui illarum curam gerunt. quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quàm Epiſcopi, & aliј ſupraſcripti negligentes fuerint: pœnas, ſacris Canonibus ſancitas, incurrant.

Cap. III.

PATRIARCHAE, Primates, Metropolitani, & Epiſcopi propriā diœceſim per ſe ipſos, aut (ſi legitimè impediti fuerint) per ſuum generalem Vicarium aut Viſitatorem ſi quotannis totam propter eius latitudenem viſitare

ſitare non poterunt, ſaltem maiorem eius partem; ita tamen, vt tota biennio per ſe, vel Viſitatores ſuos compleatur, viſitare nõ prætermittant. A Metropolitanis verò, etiam poſt plenè viſitatam propriam diœceſim, non viſitentur cathedrales eccleſiæ, neq; diœceſes ſuorum comprouincialium, niſi cauſa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Diaconi, & alij inferiores in ijs eccleſijs vbi hactenus viſitationem exercere legitimè con ueuerint, debeant quidem, aſſumpto notario, de conſenſu Epiſcopi deinceps per ſe ipſos tantum ibidem viſitare. Viſitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius viſitandi habet, prius ad Epiſcopo approbentur: ſed non ideo Epiſcopus, vel, eo impedito, eius Viſitator eaſdem eccleſias ſeorſum ab his viſitare prohibeatur. cui ipſi Archidiaconi, vel alijs inferiores, viſitationis factæ infra menſem rationem reddere, & depoſitiones teſtium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obſtantibus quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, atq; exemptionibus & priuilegijs quibuſcunq;. Viſitationum aũt omniũ iſtarũ præcipuus ſit Epiſcopus, ſanam, orthodoxamq; doctrinam, expulſis hæreſibus inducere: bonos mores tueri, prauos corrigere, populũ cohortationib. & admonitionib. ad religionẽ, pacem, innocentiamq; accendere; cætera prout locus, tẽpus, & occaſio feret; ex viſitantium prudentia ad fideliũ fructũ conſtituere.

ſtituere. Quæ vt faciliùs fæliciusque ſuccedant monentur prædicti omnes, & ſinguli, ad quos viſitatio ſpectat; vt paterna charitate, Chriſtianoq; zelo omnes amplectantur, ideoq; modeſto contenti equitatu famulatuque ſtudeant, quam celerrimè, debita tamen cum diligentia, viſitationem ipſam abſoluere. Interimque caueant ne inutilibus ſumptibus cuiquã graues, oneroſi ve ſint; ne ve ipſi, aut quiſquam ſuorum quidquam procurationis cauſa pro viſitatione, etiam teſtamentorum ad pios vſus, præter id, quod ex relictis pijs iure debent, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcunque ſit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obſtante quacunque conſuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen victualibus, quæ ſibi, ac ſuis frugaliter, moderateque pro temporis tantum neceſſitate, & non vltra, erunt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum, qui viſitantur, ſi malint ſoluere, id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, conſuetum; an verò prædicta victualia ſubminiſtrare: ſaluo item iure conuentionum antiquarum cum monaſterijs, alijsue pijs locis, aut eccleſijs non parochialibus initio, quo illæſum permaneat. In ijs verò locis, ſeu prouincijs; vbi conſuetudo eſt; vt nec victualia, nec pecunia, nec quicquã aliud à Viſitatorib. accipiatũ, ſed omnia gratis fiant, ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquã (quod abſit) aliquid amplius in ſupradictis, omnibus

bus caſibus accipere præſumerit, is præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam, alÿs etiam pœnis iuxta Conſtitutionem Concilÿ generalis Lugdunenſis, quæ incipit, Exige, necnon & alÿs pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, abſque vlla ſpe veniæ, mulctetur. Patroni verò in ÿs, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem ſpectant; nullatenus ſe præſumant ingerere, neq; viſitationi ornamentorum eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus immiſceant niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione competat. ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, & fabricarum redditus in vſus eccleſiæ neceſſarios & vtiles, prout ſibi expedire magis viſum fuerit; expendi curent.

Cap. IIII.

PRAEDICATIONIS *munus, quod Epiſcoporum præcipuum eſt, cupiens ſancta Synodus, quò frequentiùs poſſit ad fidelium ſalutem exerceri, Canones aliàs ſuper hoc editos ſuper fœl. rec. Paulo III. aptiùs præſentium temporum vſu accommodando, mandat; vt in eccleſia ſua ipſi per ſe, aut ſi legitimè impediti fuerint; per eos, quos ad prædicationis munus aſſument, in alÿs autē eccleſÿs per parochos, ſiue, ÿs impeditis, per alios ab Epiſcopo impenſis eorum, qui eas præſtare vel teneantur, vel ſolent; deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diœceſis, cenſebunt*

expe-

expedire, ſaltem omnibus Dominicis, & ſollemnibus diebus feſtis tempore autem Ieiuniorum, Quadrageſimæ, & aduentus Domini quotidie, vel ſaltem tribus inhebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras Scripturas, diuinamque legem annuncient; & aliàs, quotieſcunque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatque Epiſcopus populum diligenter, teneri vnumquemq; parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem ſæcularis, ſiue Regularis, etiam in eccleſijs ſuorũ Ordinum, cõtradicente Epiſcopo, prædicare præſumat. Iidem etiã ſaltem Dominicis, & alijs feſtiuis diebus pueros in ſingulis parochijs fidei rudimenta, & obedientiã erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit; doceri curabũt, & ſi opus ſit ẽt per cenſuras eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo III. decreta fuerunt, ſuũ robur obtineant.

sacra scriptura annuncianda est sicut lex diuina.

Cap. V.

Cauſæ criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis (quod abſit) quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pontifice cognoſcãtur, & terminentur. Quod ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſariò extra Romanam curiam ſit com-

committenda, nemini prorſus ea committatur, niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, à Beatiſſimo Papa eligendis. Hæc verò commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſimi Pontificis ſignata, nec vnquam plus his tribuat, quàm vt ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumq; conficiant; quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant; reſeruata eidem Sanctiſſimo ſententia definitiua. Cætera aliàs ſub fæl. rec. Iulio III. *ſuper his decreta necnon & conſtitutio ſub Innocentio* III. *in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter, & quando, quã ſancta Synodus in præſenti innouat; ab omnibus obſeruẽt. Minores verò criminales cauſæ Epiſcoporũ in Concilio tantũ prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel à detandis per Conciliũ prouinciale.*

Cap. VI.

Liceat Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentioſum; diſpenſare, & in quibuſcunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcunque ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum; in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantum,

non eorum Vicarijs, ſit permiſſum.

Cap. VII.

Vt fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atq; animi deuotione accedat; præcepit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, vt non ſolùm, cum hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, priùs illorum vim, & vſum pro ſuſcipientium captu explicent; ſed etiam idem à ſingulis Parochis piè, prudenterq; etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commodè fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam à ſancta Synodo in Catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam, quam Epiſcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt, necnõ vt inter Miſſarum ſolemnia, aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus, explanent, eademque in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.

Cap. VIII.

Apostolvs monet, publicè peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, vnde alios ſcandalo offenſos, commotosque fuiſſe, non ſit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœniten-

tetiam publicè iniungi oportet; vt quos exem plo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emen dationis teſtimonio ad rectam reuocet vitam. Epiſcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In om nibus etiam cathedralibus eccleſijs, vbi id commodè fieri poterit; Pœnitentiarius aliquis cum vnione prębendæ, proximè vacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, qui magiſter ſit, vel Doctor, aut licentiatus in theologia, vel iure Canonico, & annorum quadraginta, ſeu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confeſſiones in eccleſia audiet; interim præſens in choro cenſeatur.

Cap. IX.

Quæ aliàs ſub fœl. rec. Paulo III. & nuper ſub Beatiſſimo Do. noſtro, Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, viſitatione conſtituta ſunt; eadem etiam in ijs eccleſijs ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur, vt ab ipſo Epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior; ſi id conſtet: alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali à Prælato loci illius electus fuerit tanquã Sedis Apoſtolicæ delegato viſitentur. non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcunq;, etiã immemoralibus.

Cap.

Cap. X.

Epiſcopi vt aptiùs quem regunt, populum poſſint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad viſitationem, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius & poteſtatem habeant; etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac diœceſis ſuæ vtilitate neceſſaria videbuntur. Nec in his vbi de viſitatione; aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, appellatio, ſeu querela etiam ad Sedem Apoſtolicam interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint; quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.

Cap. XI.

QVONIAM *priuilegia, & exemptiones, quæ varijs titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris vitæ præbere dignoſcuntur; decernit ſancta Synodus, vt ſi quando iuſtis, grauibus, & ferè neceſſarijs ſuadentibus cauſis, aliquis honorarijs titulis Protonatariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiuſmodi in Ramana Curia, vel extra, inſignibus decorandos eſſe pla-*

placuerit; necnon alios, cuicunque monaſterio oblatos, vel quomodocunque addictos, aut ſub nomine ſeruientium militÿs, ſeu monaſterÿs, hoſpitalibus collegÿs, aut quocunq; alio titulo aſſumi; nihil ex ÿs priuilegÿs detractum eſſe Ordinarÿs intelligatur; quominus ÿ, quibus ea iam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi contigerit, ipſis Ordinarÿs, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quò ad Capellanos Regis, iuxta Conſtitutionem Innocentÿ. III, quæ incipit: Cum Capellæ; ſubiecti exiſtant: exceptis tamen ÿs, qui prædictis locis, aut militÿs actu ſeruiunt; & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt; ſiue ÿs, qui legitimè, & ſecundum regulam eorundem militiarum profeſſionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat: non obſtantibus priuilegÿs quibuſcunque, etiam religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia reſidentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent: ea in ÿs, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur; ſed Ordinarÿ iuriſdictioni ſubiecti permaneant, non obſtantibus quibuſcunque inhibitionibus.

Cap. XII.

CVM dignitates, in eccleſÿs præſertim ca

N thedra-

thedralibus, ad conſeruandam augendamq́ue eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ: vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarent: meritò qui ad eas vocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſſint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quaſcunque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem XXV. *ſuæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur: iuxta Conſtitutionem Alexandri Tertij, in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit. Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi ducuntur Epiſcopi, ſint in omnibus eccleſijs, vbi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. Ad certas autem dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici alioquin idonei, &* XXII. *annis non minores, aſciſcantur. Prouiſi etiam de beneficijs quibuſcunque, curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ poſſeſſionis, ad minus intra duos menſes, in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de canonicatibus, & dignitatibus in eccleſijs cathedralibus*

dralibus non ſolùm coram Epiſcopo, & eius officiali, ſed etiam in capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra fructus non faciant ſuos; nec illis poſſeſſio ſuffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipient, niſi qui eo Ordine ſacro aut ſit initiatus, quem illa dignitas præbenda, aut portio requirit aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari valeat. In omnibus verò ecclesijs cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus; Epiſcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout viderit expedire, quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat: ita tamen vt dimidia ſaltem pars Presbyteri ſint, cæteri vero Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò conſuetudo laudabilior habet, vt plures, omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, vt in prouincijs, vbi id commode fieri poteſt, didignitates omnes, & ſaltem dimidia pars canonicatuum, in cathedralibus ecclesijs, et collegiatis inſignibus conferantur tantum Magiſtris, vel Doctoribus aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure canonico. Præterea obtinentibus in eiſdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuſli-

bet ſtatuti, aut conſuetudinis vltra tres men ſes, ab eiſdem eccleſÿs quolibet anno abeſſe; ſaluis nihilominus earum eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longiùs ſeruitÿ tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac reſidentia fecit ſuos quòd ſi iterum eadem fuerit vſus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit creſcente verò contumacia, contra eos, iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur. Diſtributiones verò, qui ſtatis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quamuis concluſione, aut remiſſione excluſa, his careant, iuxta Bonifacÿ VIII. decretum, quod incipit, Conſuetudinem: quod ſancta Synodus in vſum reuocat, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis; & conſuetudinibus. Omnes verò diuina per ſe, & non per ſubſtitutos compellantur obire officia; & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adſiſtere, & inſeruire, atque in choro, ad pſallendum inſtituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuoteque laudare. Veſtitu inſuper decenti tam in eccleſia, quàm extra, aſſiduè vtantur: ab illicitisq; venationibus, aucupÿs, choreis, tabernis, luſibusq; abſtineant; atque ea morum integritate colleant, vt meritò Eccleſiæ Senatus dici poſſit. Cætera, quæ ad debitum in diuinis officÿs regimen ſpectant;

ſtant; deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi: Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. Interea verò Epiſcopus non minus, quàm cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Epiſcopo, alter à Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videbuntur; poterit prouidere.

Cap. IIIX.

QVONIAM *pleræque cathedrales, eccleſiæ tam tenuis redditus ſunt, & anguſtæ, vt Epiſcopali dignitati nullo modo reſpondeant, neq; eccleſiarum neceſſitati ſufficiant, examinet Concilium prouinciale, vocatis ijs, quorum intereſt; & diligenter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatemque vicinis vnire, vel nouis prouentibus augere expediat: confectaq; de præmiſſis inſtrumenta ad ſummum Romanum Pontificem mittat: quibus inſtructus ſummus Pontifex ex prudẽtia ſua, prout expedire iudicauerit; aut tenues inuicem vniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædictæ effectum ſortiantur, huiuſmodi Epiſcopis, qui fructuum ſubuentione pro diœceſis ſuæ tenuitate indigent: poterit de beneficijs ali-*

quibus, dum tamen curata non ſint, nec dignitates, ſeu canonicatus, & præbendæ, nec monaſteria, in quibus viget Regularis obſeruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Viſitatoribus ſubduntur, à ſummo Romano Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam eccleſijs, quarũ fructus æque adeo exigui ſunt, vt debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum vnionem (non tamen regularium) id fieri non poſſit; vt primitiarum, vel decimarum aſſignatione, aut per parochianorum ſymbola, aut collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat. In vnionibus verò quibuſlibet ſeu ex ſupradictis, ſeu alijs cauſis faciendis, eccleſiæ parochiales monaſterijs quibuſcunque, aut abbatijs, ſeu dignitatibus, ſiue præbendis eccleſiæ cathedralis, vel collegiatæ, ſiue alijs beneficijs ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militijſve non vniantur; & quæ vnitæ ſunt, reuideantur ab Ordinarijs, iuxta aliàs decretum in eadem Synodo, ſub fæl. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æque obſeruetur: non obſtantibus in ijs quibuſcunque verborum formis, quæ hic pro ſufficienter expreſſis habeantur. Ad hæc in poſterum, omnes hæc cathedrales eccleſiæ, quarum redditus ſummam ducatorum mille; & parochiales, quæ ſummam ducato-

ducatorum centũ ſecundum verum annuum valorem non excedunt, nullis penſionibus: aut reſeruationibus fructuum grauentur. In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, vbi parochiales eccleſiæ certos non habent fines, nec earum Rectorer proprium populum, quem regant; ſed promiſcue petentibus Sacramenta adminiſtrant, mandat ſancta Synodus Epiſcopis pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute, vt diſtincto populo in certas, propriaſque parochias, vnicuiq; ſuum perpetuum, peculiaremque Parochum aſſignent, qui eas cognoſcere valeant: & à quo ſolo licitè Sacramenta ſuſcipiant: aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit prouideant. Idemque in ijs ciuitatibus ac locis, vbi nullæ ſunt parochiales, quam primum fieri curent: non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. XIIII.

In pluribus eccleſijs, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſine admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel beneficij canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum: ſeu ad diſtributiones quotidianas certa conditio-

nes, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationesve illicitæ, aut etiam, que in aliquibus eccleſijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, vt quæcunq; huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant; & illis tantum, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac ſcandaloſas reijciant, & aboleant. Eos verò, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & varijs ſummorum Pōtificum Conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

Cap. XV.

In *eccleſijs cathedralibus, et collegiatis inſignib⁹, vbi frequētes, adeoq; tenues ſunt præbendæ ſimul cū diſtributionibus quotidianis,*

vt ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant: liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli, vel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia, ijs vnire: vel, ſi hac ratione prouideri non poſſit, aliquibus ex ijs ſuppreſſis, cum patronorũ conſenſu, ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere: ita tamen, vt tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati eccleſiæ commodè valeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcunque conſtitutionibus, & priuilegijs, aut quacunq; reſeruatione generali, vel ſpeciali, aut affectione: neq; prædictæ vniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcunque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis alijs derogationibus, vel ſuſpenſionibus.

Cap. XVI.

CAPITVLVM, *Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Eccleſiaſticarum, & prouentuum curam gerant: quorum rationem ei, ad quem pertinebit, ſint redditur i. Item Officialem, ſeu Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, vel exiſtentem confirmare omnino te-*

neatur, qui ſaltem in iure canonico ſit Doctor, vel Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. Et, ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque vt præfertur, negligens fuerit: tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos poſſit conſtituere. Epiſcopus verò ad eandem Eccleſiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant; ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcunque officialibus, & adminiſtratoribus, qui Sede vacante fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodē Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcunque eorum muneris. poſſitq; eos punire; qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiam ſi prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoq; Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad Eccleſiam pertinentibus; ſi quæ ad Capitulum peruenerunt; rationem reddere.

Cap. XVII.

CVM eccleſiaſticus ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Cleri-

corum

eorum ſanctè ſacris Canonibus cautum fuit: neminem oportere in duobus eccleſÿs conſcribi. Verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſe ipſos, non Deum, decipientes; ea, quæ benè conſtituta ſunt; varÿs artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt; ſancta Synodus debitam regendis eccleſÿs diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti decreto, quod in quibuſcunque perſonis, quocunque titulo, etiam ſi Cardinalatus honore fulgeant, mandat obſeruari: ſtatuit, vt in poſterum vnum tantum beneficium eccleſiaſticum ſingulis conferatur, quod quidem ſi ad vitam eius, cui confertur, honeſtè ſuſtentandam non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo vtrunque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri: Hæcque non modò ad cathedrales eccleſias ſed etiam ad alia omnia beneficia, tam ſæcularia, quàm Regularia quæcunque, etiam commendata, pertineant, cuiuſcunque tituli, ac qualitatis exiſtant. Illi verò, qui in præſenti plures parochiales eccleſias, aut vnam cathedralem, & aliam parochialem obtinent: cogantur omnino, quibuſcunque diſpenſationibus, ac vnionibus ad vitam non obſtantibus vna tantum parochiali, vel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere: alioquin tam parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent; ipſo iure vacare cenſeantur: ac tanquam vacan-

tia liberè alijs idoneis conferantur; nec ipſi anteailla obtinentes, tuta conſcientia, fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, vt reſignantium neceſſitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici videbitur, prouideatur.

Cap. XVIII.

EXPEDIT *maximè animarum ſaluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id, vt diligentiùs, ac rectiùs perficiatur; ſtatuit ſancta Synodus, vt cum parochialis eccleſiæ vacatio, etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incũbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in eccleſijs patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis; in quibus conſueuit Epiſcopus vni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocunque contigerit; etiam ſi ipſa parochialis eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem Sanctæ Romane Eccleſiæ Cardinalium, ſeu Abbatum, vel Capitulorum: debet Epiſcopus ſtatim, habita notitia vacationis eccleſiæ, ſi opus fuerit; idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere: qui onera ipſius eccleſiæ ſuſtineat, donec ei* de

de rectore prouideatur. Porro Epiſcopus, & qui ius patronatus habet; intra decem dies, vel aliud tempus, ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquod Clericos ad regendam eccleſiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre; vt poſſit poſtea de cuiuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et, ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes, qui deſcripti fuerint, examinentur ab Epiſcopo, ſiue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus, non paucioribus, quàm tribus; quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, accedere poſſit Epiſcopus, vel Vicarius quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur; qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteque vacatione cuiuſlibet eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant: indeque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sin verò hi examinatores, Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, vel alij Clerici, ſeu Regulares,

etiam

etiam ex ordine mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad ſancta Dei Euangelia ſe, quacunque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros. Caueantq; ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant: alioqui ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alij dantes, incurrant; à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant; & ad alia in poſterum inhabiles reddantur: & de his omnibus non ſolùm coram Deo, ſed etiam Synodo prouinciali, ſi opus erit; rationem reddere teneantur; à qua, ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis. ex hisq; Epiſcopus eum eligat, quē cæteris magis idoneum iudicauerit; atq; illi, & non alteri collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre. Si verò iuris patronatus eccleſiaſtici erit; ac inſtitutio ad Epiſcopum, & nō alium pertineat: is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, vt ab eo inſtituatur. Cum verò inſtitutio ab alio, quàm ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præ-

præſentet,ad quem inſtitutio ſpectat. Quod ſi ius patronatus laicorum fuerit:debeat, qui à patrono præſentatus erit,ab eiſdem deputatis, vt ſupra,examinari,& non niſi idoneus repertus fuerit,admitti.In omnibusq; prædictis caſibus non cuiquam alteri,quàm vni ex prædictis examinatis,& ab examinatoribus approbatis,iuxta ſupradictam regulam,de Eccleſia prouideatur;nec prædictorum examinatorum relationem, quò minus executionem habeat; vlla deuolutio,aut appellatio,etiam ad Sedem Apoſtolicam,ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos,aut Nuncios,ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interpoſita,impediat,aut ſuſpendat: alioquin Vicarius,quem eccleſiæ vacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit,vel forſan poſtea deputabit:ab eius eccleſiæ cuſtodia, ex adminiſtratione non amoueatur,donec aut eidem,aut alteri,qui probatus,& electus fuerit,vt ſupra, ſit prouiſum: aliàs prouiſiones omnes,ſeu inſtitutiones, præter ſupradictam formam factæ,ſubreptitiæ eſſe cenſeantur; nõ obſtantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, indultis conceſſis quibuſcunque Vniuerſitatibus, etiam ad certam ſummam, & alijs impedimentis quibuſcunque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochialis fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo ſit, qui ſe

examini

examini quærant ſubÿcere:aut ob apertas factiones,ſeu diſſidia,quæ in aliquibus locis reperiuntur;facilè grauiores rixæ,ac tumultus poſſint excitari; poterit Ordinarius,ſi pro ſua conſcientia cum deputatorum conſilio ita expedire arbitrabitur; hac forma omiſſa,priuatum aliud examen,cæteris tamen,vt ſupra,ſeruatis;adhibere.Licebit etiam Synodo prouinciali,ſi qua in ſupradictis circa examinationis,formam addenda, remittendave eſſe cenſuerit,prouidere.

Cap. XIX.

DECERNIT *ſancta Synodus, Mandata de prouidendo,& gratias,quæ Expectatiuæ d'cuntur, nemini amplius, etiam Collegÿs,Vniuerſitatibus,Senatibus,& alÿs ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam,vel alio quouis colore concedi, nec hactenus conceſſis, cuiquam vti licere. Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura,nec indulta ad alienas eccleſias, vel monaſteria alicui etiam ex ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus concedantur; & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.*

Cap. XX.

CAVSAE *omnes, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes,etiam ſi beneficiales*

ſiciales ſint, in prima inſtantia coram Ordinarijs locorum duntaxat cognoſcantur, atque omnino, ſaltem infra biennium à die motæ litis, terminentur: alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum iudices ſuperiores, aliàs tamen competentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſumant; & quam primùm terminari curent; nec antea alijs committantur, nec auocentur: neq; appellationes ab eiſdem interpoſitæ, per Superiores quoſcunq; recipiantur; eorumve commiſſio, aut inhibitio fiat niſi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente: & cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſæ, quæ iuxta canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ ſanctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, cauſæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiã viſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquãtur: etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacunque inſtantia pendeat: coram quo ſi pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtan-

tia in eadem cauſa matrimoniali litigare, niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, Gubernatores eccleſiaſtici, aut alij quaruncunque facultatum vigore non ſolum Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem ijs præcipere, aut turbare non præſumant, ſed nec etiam contra Clericos, aliaſve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoque negligente, procedat: aliàs eorum proceſſus, ordinationeſve nullius momenti ſint: atque ad damni ſatisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, ſi quis in caſibus à iure permiſſis appellauerit: aut de aliquo grauamine conqueſtus fuerit: ſeu aliàs ob lapſum biennij, de quo ſupra ad alium iudicem recurrerit: teneantur acta omnia, coram Epiſcopo geſta, ad iudicem appellationis expenſis ſuis trāſferre, eodem tamen Epiſcopo prius admonito; vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit iudici appellationis ſignificare. Quod ſi appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ tranſlata ſunt; expenſas, pro portione ſua, ſi illis vti voluerit; niſi aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, vt ſcilicet ad appellantem integrū hoc onus pertineat. Porro ipſam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quantò citiùs, & ad minus intra menſem exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit,

uerit, ab officij adminiſtratione arbitrio Ordinarij ſuſpendatur: & ad duplici pœnam, quanti ea lis fuerit; inter appellantem, & pauperes loci diſtribuenda, compellantur. Iudex verò, ſi & ipſe impedimenti huius conſcius, particepsve fuerit, aliterve obſtiterit; ne appellanti integre acta intra tempus traderentur: ad eandem dupli pœnam, prout ſupra, teneatur; non obſtantibus, quò ad omnia ſupraſcripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ ſuos tantum teneant auctores, & alijs quibuſcunque conſuetudinibus.

Cap. XXI.

Cupiens ſancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vnquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa, poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, videlicet. Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus cerrigendos, Eccleſiæ veram, & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur explicando declarat; mentis ſuæ non fuiſſe, vt ex prædictis verbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vel ex parte immutaretur, neque noui quidquam, præter id,

quod

quod à ſacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſſionem feria quinta poſt conceptionem beatæ Mariæ virginis, quæ erit dies nona menſis Decembris, proximè venturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi. in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eadem dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque alijs ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in Congregationibus proponetur.

Abbreuiata eſt dies Seſſionis.

SESSIO XXV.

QVAE EST NONA ET VLTIMA,

Sub Pio IIII. Pontefi. Max.
Cœpta die tertia, abſoluta die quarta Decembr.
M D LIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto edocta, ex ſacris literis, & antiqua Patrum traditione, in ſacris Concilijs, & nouiſſime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas, fidelium ſuffragijs, potiſſimum verò acceptabili altaris ſacrificio iuuari; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, vt ſanam de Purgatorio doctrinam, à ſanctis patribus, & ſacris Concilijs traditam, à Chriſti fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac ſubtiliores quæſtiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerunque nulla fit pietatis acceſſio, à popularibus concionibus ſecludantur. Incerta item, vel quæ ſpecie falſi laborant; euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curioſitatem quandam, aut ſuperſtitionem ſpectant, vel turpe lucrum ſapiunt, tan-

tanquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, vt fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaq; pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta, piè, & deuotè fiant; & qua pro illis ex teſtatorum fundationibus vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, ſed à ſacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & alijs, qui hoc præſtare tenentur; diligenter, & accuratè perſoluantur.

De inuocatione, veneratione, & Reliquijs Sanctorum & ſacris imaginibus.

MANDAT *ſancta Synodus omnibus Epiſcopis & cæteris docendi munus, curamque ſuſtinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ vſum, à primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumq; Patrum conſenſionem, & ſacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, Sanctos, vna cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque vtile eſſe ſuppliciter eos inuocare, & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redem-*

ptor & Saluator eſt, ad eorum orationes, opē auxiliumque confugere: illos verò, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos eſſe; aut qui aſſerunt vel illos pro hominibus non orare: vel eorum vt pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idolatriam, vel pugnare cum verbo Dei, aduerſarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Ieſu Chriſti, vel ſtultum eſſe, in cœlo regnantibus voce, vel mente ſupplicare; impiè ſentire.

Sanctorum quoque Martyrum, et aliorum cum Chriſto viuentium ſancta corpora, quæ viua membra fuerunt Chriſti, & templum Spirituſſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & glorificanda; à fidelibus veneranda eſſe, per quæ multa beneficia à Deo hominibus præſtantur, ita vt affirmantes, Sanctorum Reliquijs venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque ſacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari, atque eorum opis impetrandæ cauſæ Sanctorum memorias fruſtra frequentari; omnino damnandos eſſe; prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia. Imagines porro Chriſti, Deiparæ virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præſertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quod credatur ineſſe aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quam ſint colendæ, vel quod ab eis ſit

aliquid

aliquid petendum, vel quòd fiducia in imaginibus ſit fingenda, veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur; refertur ad prototypa, quæ illæ repreſentant; ita vt per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus, & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt; veneremur. id quod Conciliorum, præſertim verò ſecundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud verò diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, vel alijs ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſidue recolendis; tum verò ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi, non ſolùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per ſanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubijciuntur, vt pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam, moresque ſuos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit, Anathema ſit.

In has aũt ſanctas, & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint; eos prorſus aboleri

leri ſancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionẽ præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, vel coloribus, aut figuris exprimi poſſit. Omnis porro ſuperſtitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum ſacro vſu tollatur: omnis turpis quæſtus eliminetur: omnis deniq; laſciuia vitetur; ita vt procaci venuſtate imagines non pingantur, nec ornentur: & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum viſitatione homines ad commeſſationes atq; ebrietates non abutantur: quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremò tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præpoſterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilq; inhoneſtum appareat, cum domũ Dei deceat ſanctitudo. Hæc, vt fideliùs obſeruentur; ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere vllo in loco, vel Eccleſia, etiam quomodolibet exempta vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit: nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcente & approbante Epi-

ſcopo.qui ſimulatq; de ijs aliquid compertum habuerint: adhibitis in conſilium Theologis, & alijs pijs viris; ea faciat, quæ veritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quòd ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus: vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæſtio incidat: Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & cõprouincialium Epiſcoporũ in Cõcilio prouinciali ſententiã expectet: ita tamen, vt nihil inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

DE REGVLARIBVS, & Monialibus.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationẽ proſequens; ea, quæ ſequuntur; ſtatuenda eſſe cenſuit.

Cap. I.

QVONIAM *non ignorat ſancta Synodus, q̃tum ex monaſterijs piè inſtitutis, et rectè adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atq; vtilitatis oriatur: neceſſarium eſſe cenſuit, quò faciliùs, ac maturiùs, vbi collapſa eſt; vetus, & regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantiùs, vbi conſeruata eſt; perſeueret; præcipere, prout hoc decreto præcipit; vt omnes regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam profeſſi ſunt; præſcriptũ vitam inſtituant, & componant: atque in primis,*

mis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, vt obedientiæ, paupertatis, et caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectiuè eſſentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtitum conſeruanda pertinentia, fideliter obſeruent. Omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant; vt ab illis non recedatur: cum compertum ſit, ab eis non poſſe, ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis vitæ pertinẽt, relaxari. ſi enim illa. quæ baſes ſunt, & fundamenta totius Regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata; totum corruat ædificium, neceſſe eſt.

Cap. II.

NEMINI igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcunque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine conuentus poſſidere, vel tenere: ſed ſtatim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superiori bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiã ad vſumfructum vel vſum, adminiſtrationem, aut cõmendam. Adminiſtratio autem bonorum, monaſteriorum, ſeu conuentuum ad ſolos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amonibiles, per-

tineat. Mobilium verò vſum ita Superiores permittant, vt eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat: nihilque ſuperflui in ea ſit: nihil etiam, quod ſit neceſſarium, eis denegetur. Quod ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & paſſiua voce priuatus ſit: atque etiam iuxta ſuæ Regulæ, & Ordinis conſtitutiones puniatur.

Cap. III.

CONCEDIT *ſancta Synodus omnibus monaſterijs, & domibus, tam virorum, quàm mulierum, & mendicantium; exceptis domibus Fratrum ſancti Franciſci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de obſeruantia vocantur, etiam quibus aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico nō erat conceſſum; vt deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat. Quòd ſi aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſſum erat; eis ſpoliata ſint: eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. In prædictis autem monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari; nec de cætero ſimilia loca erigātur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia, prius obtenta.*

Cap.

Cap. IIII.

PROHIBET ſancta Synodus, ne quis Regularis, ſine ſuis ſuperioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuiuſuis pij operis prætextu, ſubijciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuerſitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuſcunq; perſonæ, ſeu loci: neq; ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs ſuper ijs obtēta, ſuffragetur. Quod ſi contra fecerit: tanquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus à ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi: niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Qui verò ſine prædicto mandato, in ſcriptis obtento, repertus fuerit: ab Ordinarijs locorum tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Illi autem, qui, ſtudiorum cauſa ad vniuerſitatis mittuntur: in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

Cap. V.

BONIFACII Octaui conſtitutionem, quæ incipit, Periculoſo, renouans ſancta Synodus, vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione, diuini iudicij, et in terminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monaſterijs, ſibi ſubiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apoſtlicæ auctoritate clauſuram Sanctimo-

nialium, vbi violata fuerit; diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procuret; inobedientes, atque contradictiores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes; inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſe facto incorrenda, omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit. Nemini autē Sanctimonialium liceat poſt profeſſionē exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocunque prætextu; niſi ex aliqua legitime cauſa, ab Epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunque & priuilegijs non obſtantibus. Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs: neque alijs vllo modo poſſit, etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, vel oppidi conſtituta malorum hominum prede, & alijs facinoribus ſine vlla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita; curent Epiſcopi, & alij ſuperiores, ſi ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex eis

ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachij ſecularis. impedientes verò, vel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Cap. VI.

In Electione Superiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant; in primis ſancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta: ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcunque Titulares ad effectum electiònis faciendæ conſtituere: aut voces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si verò contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit: & his, qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiſerit: deinceps ad omnia officia, in religione obtinenda, inhabilis exiſtat; facultateſque ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur. & ſi in poſterum aliæ concedantur, tanquam ſubreptitiæ habeantur.

Cap. VII.

ABBATISSA, & Prioriſſa, & quocunque alio nomine Perfecta, vel Præpoſita appelletur, eligatur non minus annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. Quòd ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio: ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiã incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur: ex ijs, quæ in eodem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerint, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente, eligatur. Duobus verò monaſterijs nulla præficiatur. Et ſi quæ duo, vel plura quocunque modo obtinet: cogantur, vno excepto, intra ſex menſes cætera reſignare. Poſt id verò tempus, niſi reſignauerit; omnia ipſo iure vacent. Is verò, qui electioni præeſt, Epiſcopus, ſiue alius Superior, clauſtra monaſterij non ingrediatur: ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, vel monaſteriorum conſtitutiones.

Cap. VIII.

MONASTERIA omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios regulares Viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſto. protectione,

ctione, ac directione regi cõſueuerunt: teneantur infra annum à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationes redigere, iuxta formam Conſtitutionis Innocentij Tertij, in Concilio generali, quæ incipit in ſingulis: ibiq́; certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberẽt, & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſto. delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quòd ſi infra limites vnius prouinciæ non ſit ſufficiens talium monaſteriorum numerus ad erigendam congregationem: poſſint duarum, vel trium prouinciarum monaſteria vnam facere congregationem. Ipſis autem congregationibus conſtitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in ſuæ congregationis monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præſides, ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturq́; ſuæ congregationis monaſteria frequẽter viſitare: & illorũ reformationi incũbere: et ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quòd ſi etiam, Metropolitano inſtante, prædicta exequi non curauerint: Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquam Sedis Apoſt. delegatis, ſubdantur.

Cap. IX.

MONASTERIA Sanctimonialium, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, vel ſancti Ioannis, vel aliàs quomodocunque nuncupentur, ab Epiſcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur; non obſtantibus quibuſcunq;. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs Regularibus, reguntur: ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

Cap. X.

ATTENDANT diligenter Epiſcopi, & cæteri Superiores monaſteriorum Sanctimonialium, vt in conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, vt ſaltem ſemel ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant: & ſacroſanctã Euchariſtiam ſuſcipiant; vt eo ſe ſalutari præſidio muniant, ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Præter ordinarium autem confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat. Quod verò ſanctiſſimum Chriſti corpus intra chorum, vel ſepta monaſterij, & non in publica Eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus: non obſtante quocunque indulto, aut priuilegio.

Cap.

Cap. XI.

In monaſterijs, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quam ſeculares, huiuſmodi curam exercentes; ſubſint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui, etiã ad nutum amouibiles, deputētur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, et exceptis etiam ijs monaſterijs, ſeu locis, in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atq; alijs monaſterijs, ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent; ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonis iuriſdictionem exercent.

Cap. XII.

Censvrae, & interdicta, nedum à Sede Apoſt. emanata, ſed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Epiſcopo, à Regulari-

bus in eorum eccleſijs publicentur, atq; ſeruentur. Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idē Epiſcopus præceperit, ab exēmptis omnibus, etiam regularibus, ſeruentur.

Cap. XIII.

CONTROVERSIAS *omnes de præcedentia, quæ per ſæpe maximo cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quam regulares; cum in proceſſionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, Epiſcopus, amota omni appellatione, et non obſtantibus quibuſcunq; componat. Exempti autem omnes tam Clerici ſeculares, quam regulares quicunque, etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati, accedere compellantur; ijs tantum exceptis qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.*

Cap. XIIII.

REGVLARIS, *non ſubditus Epiſcopo, qui intra Clauſtra monaſterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit: Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore intra tempus, ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur: ac de punitione Epiſcopum certiorē faciat: ſin minus, à ſuo Superiore officio priuetur: et delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.*

Cap. X V.

In quacunque religione, tam virorum, quàm mulierum profeſſio non fiat ante decimum ſextum annum expletum: nec qui minore tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit; ad profeſſionē admittatur. Profeſſio autem, antea facta, ſit nulla; nullamq́; inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel religionis, vel ordinis obſer uationem, aut ad alios quoſcunque effectus.

Cap X V I.

Nulla quoq; renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ, valeat; niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat, intra duos menſes proximos ante profeſſionē: ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſor tiri, niſi ſecuta profeſſione: aliter verò facta, etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profiten dum admittant; aut à monaſterio eos eijciant. Per hæc tamen ſancta Synodus non intendit aliquid innouare: aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, à ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſeruire poſſint:

poſſint; ſed neque ante profeſſionem, excepto victu, & veſtitu; nouitij, vel nouitiæ illius temporis quo in probatione eſt, quocunque prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur: ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem ſubſtātiæ ſuæ monaſterium poſſideat: nec facile, ſi diſceſſerit; id recuperare poſſit; quin potius præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & vt abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant. quod vt rectè fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, ſi opus fuerit; compellat.

Cap. XVII.

LIBERTATI *profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit, atque decernit; vt ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, maior duodecim annis ſit; non ante eum ſuſcipiat; nec poſtea ipſa, vel alia profeſſionem emittat, quam explorauerit Epiſcopus, vel eo abſente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat, quid agat. & ſi voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritq; conditiones requiſitas iuxta monaſterij illius, & Ordinis regulam; necnon monaſterium fuerit idoneum; libere*

berè ei profiteri liceat. cuius profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret: teneatur Præfecta monaſterio eum ante menſem certiorem facere. quod ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit: quamdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

Cap. XVIII.

ANATHEMATI ſancta Synodus ſubijcit omnes, & ſingulas perſonas, cuiuſcunq; qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, ſeculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocunq; coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quacunque mulierem inuitam, præterquam in caſibus in iure expreſſis, ad ingrediendum monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcunque religionis, vel ad emittendam profeſſionem; quique conſilium, auxilium, vel fauorem dederint: quique ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere: quoquo modo eidem actui vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaque omnia, & ſingula, quæ ante profeſſionem, vel in ipſa profeſſione fieri oportet, ſeruentur non ſolùm in monaſterijs ſubiectis Epiſcopo, ſed & in alijs qui-

buſcunque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones earum ſeruentur.

Cap. XIX.

QVICVNQVE *Regularis prætendat, ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe religionem: aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe; aut quid ſimile; velitq; habitum dimittere quacunque de cauſa: aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum; non audiatur. n ſi intra quinquennium tantum à die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario. Quòd ſi ante habitum ſponte dimiſerit; nullatenus ad allegandum quamcunque cauſam aduſittatur: ſed ad monaſterium redire cogatur, & tanquam apoſtata puniatur: interim verò nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo etiã Regularis quibuſcunq; facultatis vigore trãſferatur ad laxiorem religionem: nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum ſuæ religionis.*

Cap. XX.

ABBATES, *qui ſunt Ordinum Capita, vc cæteri prædictorum Ordinum Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratus ve legitima iuriſdictio, eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, &*

& Prioratus ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio viſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in ijs, quæ aliàs de viſitatione monaſteriorum cõmendatorum definita ſunt, non eſſe comprehenſa: teneanturq́; quicunque prædictorum ordinum monaſterijs præſunt prædictos viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum Capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & cuiuſq; Ordinis conſtitutiones viſitentur. Et quandiu durabunt huiuſmodi commẽdæ, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus conuẽtum habentibus, Subpriores, qui correptiones, & ſpirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt; firma ſint, & illæſa.

Cap. XXI.

CVM pleraque monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticæ vitæ diſciplinam omnino reuocare. verum adeo dura, difficiliſq; eſt præſentium tempo-

rum conditio, vt nec ſtatim omnibus, nec com mune vbique, quod optare, remedium poſſit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſſit: primum quidem confidit, Sanctiſſimum Romanum Pontificem pro ſua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre poſſe viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſsè profeſſæ, & quæ gregi præire, & præeſſe poſſint, præficiantur. Quæ verò in poſterum vacabunt, non niſi Regularibus ſpectatæ virtutis, & ſanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monaſteria, quæ Capita ſunt, ac Primates Ordinum, ſiue Abbatiæ, ſiue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur: teneantur illi, qui in præſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum infra ſex menſes religionem illorum Ordinum propriam ſolemniter profiteri, aut ijs cedere; aliàs commendæ prædictæ ipſo iure vacare cenſeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & ſingulis fraus aliqua adhiberi poſſit; mandat ſancta Synodus, vt in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur: aliterq; facta prouiſio ſubrepticia eſſe cenſeatur: nullaque ſubſequenti poſſeſſione, etiam triennali, adiuuetur.

Cap.

Cap. XXII.

HAEC *omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus, præcipit in omnibus cœnobijs, ac monaſterijs, collegijs, ac domibus quorumcunque monachorum, ac regularium, necnō quarumcunq; Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, viuant, & quocunque nomine appellentur, ſub quacunque regula, vel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, vel gubernatione, vel quauis ſubiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuſcunq; Ordinis, mendicantium vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcunque, non obſtantibus eorum omnium, & ſingulorum priuilegijs ſub quibuſcunque formulis verborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus, & regulis etiam iuratis atque etiam conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vero Regulares tā viri, quam mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, vel ſtatutis viuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi, eos ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, vt omnia, & ſingula ſupradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus Epiſcopis,*

in

in monaſterijs ſibi ſubiectis, & omnibus alijs, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atq; omnibus Abbatibus & Generalibus & alijs Superioribus Ordinum ſupradictorum, vt ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, et coerceant, regularium verò Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſp. & magiſtratus & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Epiſcopis, Abbatib. ac Generalibus & cæteris Præfectis in ſuperiùs contentæ reformationis executione ſuum auxilium auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti; vt ſine vllo impedimento præmiſſa rectè exequãtur ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM de reformatione. Cap. I.

OPTANDVM *eſt, vt ij, qui epale miniſterium ſuſcipiũt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores & ſolicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant: Nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem innocentiamq; faciliùs inflammandos, ſi præpoſitos ſuos viderint*

rint non ea, quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cæleſtem patriam cogitantes. Hæc cum ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat; admonet Epiſcopos omnes, vt ſecum ea ſæpe meditantes, factis etiam ipſis, ac vitæ actionib⁹ (quod eſt veluti perpetuum quoddam prædicandi genus) ſe muneri ſuo conformes oſtendant, in primis verò ita mores ſuos omnes componant, vt rel qui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, cont nentiæ; ac quæ nos tantopere commendat Deo; ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint. Quapropter, exemplo Patrum noſtrorum in Concilio Carthaginenſi, non ſolùm iubet, vt Epiſcopi modeſta ſuppellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint, verùm etiã in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod à ſancto hoc inſtituto ſit alienũ, quòdq; non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præſeferat. Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus, eccleſiæ conſanguineos, familiaresve ſuos augere ſtudeant, cum & Apoſtolorum canones prohibeant, ne res eccleſiaſticas, quæ Dei ſunt, conſanguineis donent; ſed ſi pauperes ſint, ijs, vt pauperibus, diſtribuant, eas autem non diſtrahant, nec diſſipent illorum cauſa: immò, quam maximè poteſt, eos ſancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, vnde multorum ma-

lorum

lorum in Eccleſia ſeminarium extat; pœnitus deponant. Quæ verò de Epiſcopis dicta ſunt; eadem non ſolum in quibuſcunque beneficia Eccleſiaſtica, tam ſæcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus ſui conditione obſeruari, ſed ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit: quorũ conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cũ vniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas videri poteſt, non ijs etiam virtutum inſignibus, ac viuendi diſciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in ſe oculos conuertant.

Cap. II.

COGIT *temporum calamitas, & inualeſcentium hæreſum malitia, vt nihil ſit prætermittẽdum, quod ad populorum ædificacionem, & Catholicæ fidei præſidium videatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel conſuetudine in Concilio prouinciali intereſſe debent, vt in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilij habenda, ea omnia, & ſingula, quæ ab hac Sancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant; necnõ veram obedientiam ſummo Romano Pontifici ſpondeant, etiam profiteantur, ſimulque hæreſes omnes, à ſacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præſertimq; ab hac eadem Synodo damnatas, publicè deteſtẽtur, & anathematizent.*

matizent. Idemque in poſterum quicunque in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcoposq; promouendi, in prima Synodo prouinciali, n qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent. Quod ſi quis ex ſupradictis omnibus, quod abſit, renuerit; Epiſcopi comprouinciales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiuſdem communione abſtineant. Cæteri verò omnes ſiue in præſenti ſiue in futurum beneficia eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent: idem, vt ſupra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur; faciant, & obſeruent: aliàs ſecundum formam ſacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos vniuerſitatum, & Studiorum generalium cura, viſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eiſdem Vniuerſitatibus Canones, & decreta huius Sanctæ Synodi integrè recipiantur; ad eorumq; normam Magiſtri, Doctores, & alij in eiſdem vniuerſitatibus ea, quæ Catholicæ fidei ſunt; doceant, & interpretentur; ſeque ad hoc inſtitutum initio cuiuſlibet anni ſolemni iuramento obſtringant: ſed & ſi aliqua alia in prædictis vniuerſitatibus correctione, & reformatione digna fuerint ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ argumento emendentur, & ſtatuantur. Quæ verò Vniuerſitates immediate ſummi Romani Ponti-

ficis

ficis protectioni, & viſitationi ſunt ſubiectæ, has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſupra, ratione, & prout ei vtiliùs viſũ fuerit, ſalubriter viſitari, & reformari curabit.

Cap. III.

QVAMVIS *excõmunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaque circumſpectione exercendus eſt, cum experientia doceat; ſi temerè aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari: & perniciem potiùs parere, quàm ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis (vt aiunt) aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent; à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, cauſaque diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur; ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis verò iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcunque dignitatis exiſtant, vt quandocunque executio realis, vel perſonalis in qualibet parte iudicij propria auctorita-*

re ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in pro edendo, quàm definiendo, à cenſuris eccleſiaſticis, ſeu interdicto: ſed liceat eis, ſi expedire videbitur in cauſis ciuilibus, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcunque, etiam laicos, per multas pecuniarias; quæ locis pijs, ibi exiſtentibus, eo ipſo, ꝙ exactæ fuerint aſſignentur; ſeu per captionem pignorum, perſonarumq́; diſtrictionem, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, ſiue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & cauſas definire. Quod ſi executio realis, vel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterint: ſitq́; erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel perſonalis, vt ſupra, fieri poterit; erit à cenſuris abſtinendum: ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſſit; licebit iudici hoc ſpirituali gladio delinquentes vti, ſi tamen delicti qualitas, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictum, id poſtulet. Nefas autem ſit ſeculari cuilibet magiſtratui prohibere Eccleſiaſtico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet: ſub prætextu ꝙ contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata, cum non ad ſæculares, ſed ad Eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus verò quicunque

ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolùm ad ſacramenta, & communionem fidelium ac familiaritatem non recipiatur: ſed ſi obdurato animo, cenſuris annexus, in illis per annum inſorduerit, etiam contra eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Cap. IIII.

CONTINGIT *ſæpe in quibuſdam eccleſijs vel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorum relictis impoſitũ eſſe, vt illis pro ſingulis diebus, à teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri: vel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, vt nõ facilè inueniatur; qui velit huic ſe muneri ſubijcere, vnde depereunt piæ teſtantium voluntates, & eorũ conſcientias, ad quos prædicta ſpectant; onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios vſus relicta, quò pleniùs, & vtiliùs poteſt impleri, facultatem dat Epiſcopis, vt in Synodo diœceſana, itemq; Abbatibus & generalibus Ordinum: vt in ſuis Capitulis generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſijs, quas hac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atq; eccleſiarum vtilitatem viderint expedire: ita tamen, vt eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarũ animarum ſalute legata ea ad pios vſus reliquerũt.*

Cap. V.

RATIO poſtulat, vt illis, quæ bene conſtituta ſunt; contrarijs ordinationibus non detrahatur; Quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, ſeu fundatione, aut alijs conſtitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur: ſeu certa illis onera ſunt iniuncta in beneficiorum collatione, ſeu in quacunq; alia diſpoſitione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magiſtralibus, Doctoralibus, aut Presbytaralibus Diaconalibus, ac ſubdiaconalibus quandocunque ita conſtituta fuerint, obſeruetur; vt eorum qualitatibus vel Ordinibus nihil in vlla prouiſione detrahatur; & aliter facta prouiſio ſubreptitia cenſeatur.

Cap. VI.

STATVIT ſancta Synodus, vt in omnibus eccleſijs cathedralibus, & collegiatis decretum ſub fæl. rec. Paulo III. quo incipit, Capitula cathedralium, obſeruetur, non ſolùm quando Epiſcopus viſitauerit; ſed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat. ita tamen, vt, cum extra viſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habéāt. videlicet, vt capitulum initio cuiuſlibet anni eligat ex capitulo duos, de quorum concilio, & aſſenſu Epiſcopus, vel eius Vicarius, tam

in formando proceſſum, quàm in cæteris omnibus actibus vſq; ad finem cauſæ incluſiuè, coram notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut conſueto tribunali procedere teneantur. Vnùm autem tantum ſit vtriuſq; votum, poſſitq; alter Epiſcopo accedere. Quòd ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, vel difinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant. & ſi in electione tertij etiam diſcordent, ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet; articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: aliàs proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nulloſq; producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus: de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, poſſit initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere. ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus, ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt, eiſq; in Choro, & in Capitulo in Proceſſionibus, & alijs actibus publicis ſit prima

ſedes

ſedes & locus, quem ipſi elegerint, & præcipua omnium rarum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant: nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agatur: Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent: vota exquirant, & iuxta ea concludant. Abſente vero Epiſcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiatur. nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui verò non obtinent dignitates, nec ſunt de capitulo: hi omnes in cauſis eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur; non obſtantibus quà ad ſupradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione cōpetētibus, necnō conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantùm ſuos obligent auctores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus Studiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in ijs eccleſijs locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegijs, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunq; alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Cap. VII.

Cvm in beneficijs eccleſiaſticis ea, quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria: nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium eccleſiaſticum cuiuſcunque qualitatis concedatur: nec hactenus conceſſi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hoc quæ decretum in quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus eccleſijs, ac in quibuſcunq; perſonis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoq; cum futura ſucceſſione idem poſthac obſeruetur. vt nemini in quibuſcunq; beneficijs eccleſiaſticis permittantur. Quòd ſi quando eccleſiæ cathedralis, aut monaſterij vrgens neceſſitas, aut euidens vtilitas poſtulet, Prælato dari Coadiutorem; ijs non aliàs cum futura ſucceſſione detur, quã hæc cauſa priùs diligenter à Sanctiſſimo Romano Pontifice ſit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ à iure & decretis huius ſanctæ Synodi in Epiſcopis, & prælatis requiruntur: aliàs conceſſiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

Cap. VIII.

Admonet ſancta Synodus quoſcũq; eccleſiaſtica beneficia, ſæcularia, ſeu regularia

uia obtinentes, vt hoſpitalitatis officium, à ſanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneq; exercere aſſueſcant: memores, eos, qui hoſpitalitatem amant; Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis verò, qui hoſpitalia vulgò nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperumve vſum præcipuè inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quæcunq; titulum, aut etiam eccleſijs ſuis vnita, obtinent: vel ſi eccleſiæ parochiales, hoſpitalibus fortè vnitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earumque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint: præcipit, omnino vt impoſitum illis onus, officiumve adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent; ex fructibus, ad id deputatis, actu exerceant; iuxta Conſtitutionem Concilij Vienneuſis, aliàs in hac eadem Synodo ſub fœl. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit; Quia contingit. Quòd ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta: nec in loco vbi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut per paucæ reperiantur: mandat adhuc, vt fructus illorum in aliũ pium vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur; prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire viſum fuerit. niſi aliter

ſore, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum; quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus: aut ſi id non poſſit ipſe, prout ſupra, vtiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcunque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent; non tamen regularibus ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab ordinario moniti hoſpitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſarijs, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolùm per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint; ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curave perpetuò priuari poſſint: alijque eorum loco ab ijs, ad quos ſpectabit; ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur: nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni & idem perſonæ vltra triennium deinceps committatur: niſi aliter in fundatione cautum reperiatur. non obſtante quò ad omnia ſupradicta quacunque vnione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

Cap.

Cap. IX.

SICVTI legitima patronatum iura tollere, piusq; fidelium voluntates in eorum inſtitutione violare, æquum non eſt; ſic etiam vt hoc colore beneficia eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod à multis impudenter fit, regantur, non eſt permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur: decernit ſancta Synodus, vt titulos, iurispatronatus ſit ex fundatione, vel dotatione: qui ex authentico documento, & alijs iure requiſitis oſtendatur: ſiue etiam ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimum tẽporis curſum, qui hominum memoriam excedat, aliàs ve ſecundum iuris diſpoſitionem. In ijs verò perſonis, ſeu Communitatibus, vel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerunque ex vſurpatione potiùs quæſitum præſumi ſolet, plenior, & exactior, probatio ad docendum verum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quam ſi, præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ, non minori ſaltem, quàm quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam ſæcularibus, quàm regularibus, ſeu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuſcunque alijs beneficijs, in cathedrali, vel collegiata eccleſia, ſeu facultates, & priuilegia

conceſſa, tam in vim patronatus, quā alio quo cunq; iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cum vacant; exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus eccleſijs competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, et Reges, ſeu regna poſſidentes, aliosq; ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperij in dominis ſuis habentes, pertinent: & quæ in fauorem Studiorū generalium conceſſa ſunt; in totum prorſus abrogata, & irrita cum quaſi poſſeſſione inde ſecuta intelligantur. Beneficiaq; huiuſmodi, tanquam libera, à ſuis collatoribus conferantur: ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. Ad hæc liceat Epiſcopo, præſentatos à patronis, ſi idonei non fuerint; repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat: ab Epiſcopo tamen, iuxta aliàs ſtatuta ab hac ſancta Synodus, examinentur: alioquin inſtitutio ab inferioribus facta, irrita ſit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuſcunque Ordinis, & dignitatis etiam ſi Communitates, Vniuerſitates, collegia quæcunque Clericorum, vel laicorum exiſtant; inperceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcnnque beneficiorum, etiam ſi verè de iure patronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent; nullatenus, nullave cauſa, vel occaſione ſe ingerant: ſed illos liberè Rectori, ſeu Beneficiato, non obſtante etiam quacunque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictum ius patro-

natus

natus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant. ſi ſecus fecerint: excommunicationis, & interdicti pœnis ſubijciantur: & dicto iurepatronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſſiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis, ad eccleſias iurispatronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quæcunque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, vel hoſpitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum ijs, quibuſcunque vniuntur, efficiantur; atque ſub iure patronatus conſtituantur. Hæc ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectum: vel deinceps ad cuiusuis inſtantiam fient, quacunque auctoritate, etiam Apoſtolica, conceſſæ fuerint: ſimul cum vnionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligatur: non obſtante quacunque in ijs verborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa; nec executioni amplius demandentur, ſed beneficia ipſa vnita, cum vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. Quæ verò à quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecutæ: hæ nihilominus ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur: ac quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, ſimul cum vnionibus irritæ declarentur: hac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur. Similiter quoq; patronatus

quicunque in eccleſijs, & quibuſcunque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, ac quiſiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, ſeu ex augumento dotis, ſeu ex noua conſtructione, vel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ ab ijſdem Ordinarijs vti delegatis, vt ſupra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoſcantur: & quos non repererint ob maximè euidentem eccleſiæ, vel beneficij, ſeu dignitatis neceſſitatem legitimè conſtitutos eſſe, in totum reuocent; atq; beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentium, & reſtituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum eſt; in priſtinum libertatis ſtatum reducant; non obſtantibus priuilegijs, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

QVONIAM *ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoq; ob locorum longinquitatem perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, vſq; adeo haberi nõ poteſt; hincq; interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, cauſæ in partibus delegantur: ſtatuit ſancta Synodus, in ſingulis Concilijs prouincialibus, aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant. iuxta Conſtitutionem Bonifacij* VIII. *quæ incipit, Statutum; & alioquin ad id aptas deſignari, vt præter Ordinarios*

dinarios locorum ijs etiam poſt hàc cauſæ eccleſiaſticæ,ac ſpirituales, & ad forum eccleſiaſticum pertinentes,in partibus delegandæ comittantur. Et , ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit , ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locũ vſq; ad futuram prouincialem,aut diœceſanã Synodum : ita vt habeat quæq; diœceſis quattuor ſaltem,aut etiam plures probatas perſonas,ac vt ſupra qualificatas,quibus huiuſmodi cauſæ à quolibet Legato, vel nuncio, atque etiam à Sede Apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam,quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem tranſmittant;delegationes quæcunq; aliorum iudicum alijs,quam his factæ:ſubrepticiæ cenſeantur, Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios,quàm alios quocunque iudices, vt terminandis cauſis , quanta fieri poterit breuitate,ſtudeant;ac litigatorum artibus,ſeu in litis conteſtatione,ſeu alia parte iudicis differenda , modis omnibus aut termini præfixione,aut competenti alia ratione occurrant .

Cap. XI.

MAGNAM eccleſijs perniciem afferre ſolet,cum earum bona,repreſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium alijs locantur; omnes igitur hæ locationes , ſi anticipatis ſolutionibus fient , nullatenus in præiudicium ſucceſ-

ſucceſſorum validæ intelligantur, quocunque indulto, aut priuilegio non obſtante: nec huiuſmodi locationes in Romana curia, vel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iuriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare: nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterque conceſſiones, etiam à Sede Apoſtolica factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Locationes verò rerum eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, ſancta Synodus irritas decernit; quas triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu (vt in nonnullis partibus) ad viginti nouem, ſeu bis viginti nouem annos, vocant factas: Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Cap. XII.

NON *ſunt ferendi, qui varijs artibus decimas, eccleſijs obuenientes, ſubtrahere moliuntur: aut qui ab alijs ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam vertunt. cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res aliena inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcunq; gradus, & conditionis ſint; ad quos decimarum ſolutio ſpectat; vt eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum Cathedrali, aut quibuſcunq; alijs eccleſijs, vel perſonis,*

quibus

quibus legitimè debentur, integrè perſoluãtur. Qui verò eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur dehinc omnes, & ſingulos, pro chriſtiana charitate, debitoq; erga Paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi à Deo collatis, Epiſcopis & Parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſijs, largè ſubuenire ad Dei laudem, atque ad Paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Cap. XIII.

DECERNIT *ſancta Synodus, vt quibuſcunque in locis, iam ante annos quadraginta. Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocunque priuilegio, alijs monaſterijs, hoſpitalibus aut quibuſcunque locis pijs conceſſa, eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſſionibus gratijs, priuilegijs, etiam Mari magno, nuncupatis, aut alijs quibuſcunque.*

Cap. XIIII.

QVAM *turpe, ac Clericorum nomine, qui ſe diuino culti addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus immundoq; concubinatu verſari, ſatis res ipſa, communi fidelium*

omnium

omnium offenſione ſummoq; Clericalis militiæ dedecore teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur; populusq; hinc eos magis diſcat reuereri, quò illos vita honeſtiores cognouerit: poſthibet ſancta Synodus quibuſcunque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio; in domo, vel extra detinere, aut cum ijs vllam conſuetudinem habere audeant: alioquin, pœnis, à ſacris Canonibus, vel ſtatutis eccleſiarū impoſitis, puniantur. Quòd ſi, à Superioribus moniti, ab ijs ſe non abſtinuerint; tertia parte fructuum obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quoruncunque, & penſionum ipſo facto ſint priuati: quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadē, vel alia femina perſeuerantes, ſecundæ monitioni, adhuc non paruerint: non tantum fructus omnes ac prouentus ſuorum beneficiorū, & penſiones eo ipſo amittant, qui in prædictis locis applicentur: ſed etiam à beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius etiam vti Sedis Apoſtolicæ delegatus arbitrabitur, ſuſpendatur: & ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eas non expellant: aut cum ijs etiam verſentur: tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & penſionibus quibuſcunque eccleſiaſticis perpetuò priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcunque honoribus, dignitatibus,

bus,beneficijs, ac officijs in poſterum reddantur, donec poſt manifeſtam vitæ emendationẽ ab eorum Superioribus cum ijs ex cauſa viſum fuerit diſpenſandum. Sed ſi poſtquam eas ſemel dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut alia huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut ſuſpendat. ſupradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, vel Diaconos, aut alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat; qui ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſola facti veritate inſpecta, procedere poſſint. Clerici verò beneficia eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, iuxta delicti, & contumacia perſeuerantiam, & qualitatem ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsve modis, iuxta ſacros Canones puniantur. Epiſcopi quoque, quod abſit, ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint, & à Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint; ipſo facto ſint ſuſpenſi. & ſi perſeuerent, etiam ad Sanctiſſimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem (ſi opus erit) in eos animaduertat.

Cap.

Cap. XV.

VT paternæ incontinentiæ memoria à locis, Deo conſecratis, quos maximè puritas, ſanctitasque decet; longiſſimè arceatur: non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, in eccleſijs, vbi eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habent, aut habuerunt, quodcunque, etiam diſſimile; beneficium obtinere; nec in dictis Eccleſijs quoquo modo miniſtrare; nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerunt, habere. Quòd ſi in præſenti pater, & filius in eadem Eccleſia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare iuxta Eccleſiam intra trium menſium ſpatium, aliàs ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper ijs quæcunque diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur. Ad hæc, reciprocæ reſignationes, ſi quæ poſthàc à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium conſequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum ſanctionum factæ omnino cenſeantur; nec collationes ſecutæ vigore huiuſmodi reſignationũ, ſeu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint; ipſis Clericorum filijs ſuffragentur.

Cap. XVI.

STATVIT ſancta Synodus, vt eccleſiaſtica beneficia ſæcularia, quocunq; nomine appellentur; quæ curam animarum ex primæua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocunq; retinent; illa deinceps in ſimplex beneficium, etiam aſſignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur; non obſtantibus quibuſcunq; gratijs, quæ ſuum plenarium effectum non ſunt conſecutæ. In ijs verò in quibus contra earũ inſtitutionem, ſeu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum tranſlata eſt, etiam ſi in hoc ſtatu ab immemorabili tempore reperiantur, ſi cõgrua portio fructuum Vicario Eccleſiæ, quocunq; nomine is appelletur, non fuerit aſſignata; ea quàmprimùm, & ad minus intra annum à fine præſentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti ſub fæl. rec. Paulo III. aſſignetur. Quòd ſi id commodè fieri non poſſit, aut intra dictum terminum factum non erit, cum primùm per ceſſum vel deceſſum Vicarij, ſeu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen ceſſet, & in antiquium ſtatum reſtituatur.

Cap. XVII.

NON poteſt ſancta Synodus non grauiter dolore, audiens Epiſcopos aliquos, ſui ſta

tus oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter de honeſtare, qui cùm Regum miniſtris, Regulis, & Baronibus in eccleſia, & extra, indecenti quadam dimiſſione ſe gerunt, & veluti inferiores miniſtri altaris, nimis indignè non ſolùm loco cedunt, ſed etiam perſonaliter illis inſeruiunt. Quare hæc, & ſimilia deteſtans ſancta Synodus ſacros Canones omnes, Conciliaque generalia, atque alias Apoſtolicas ſanctiones ad dignitatis Epiſcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit; vt ab huiuſmodi in poſterum Epiſcopi ſe abſtineant; mãdans eiſdem, vt tam in eccleſia, quam foris ſuum gradum, & Ordinẽ præ oculis habentes, vbique ſe Patres, & Paſtores eſſe meminerint; reliquis verò iam Principibus quàm cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia proſequantur.

Cap. XVIII.

S I C V T I *publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt pleniùs, euenientibus caſibus, & neceſſitatibus, pro communi vtilitate ſatisfiat; ſic frequentiùs legem ſoluere, exemploque potiùs, quàm certo perſonarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nil aliud eſt, quàm vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter ſciant vniuerſi, ſacratiſſimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indiſtinctè obſeruandos. Quòd ſi vrgens, iu-*

ſtaque

ſtaq; ratio, & maior quandoq; vtilitas poſtulauerit, cum aliquibus diſpenſandum eſſe, id cauſa cognita, ac ſumma maturitate, atque gratis, à quibuſcunque, ad quos diſpenſatio pertinebit; erit præſtandum; aliterque facta diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur.

Cap. XIX.

DETESTABILIS *duellorum vſus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione, & Dominio ciuitatis, caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſſerint, quod ab Eccleſia obtinent; priuati intelligantur; & ſi feudalia ſint, directis Dominis ſtatim acquirantur. Qui verò pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum præſcriptionis, ac perpetuæ, infamiæ pœnam incurrant; & vt homicidæ, iuxta ſacros Canones, puniri debeant; & ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quàm facto dederint, aut alia quacunque ratione ad id*

quem-

quemquam ſuaſerint; necnon ſpectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obſtante quocunq; priuilegio, ſeu praua conſuetudine, etiam immemorabili.

Cap. XX.

CVPIENS *Sancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolum reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartam tectam à quibuſcunq; impedimentis conſeruari; præterea, quæ de eccleſiaſticij perſonis conſtituit, ſæculares quoq; Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit; confidens eos, vt Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei, eccleſiæq; protectores eſſe voluit; ius ſuum eccleſiæ reſtitui, non tantùm eſſe conceſſuros, ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & ſuperiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permiſſuros, vt officiales, aut inferiores magiſtratus, eccleſiæ & perſonarũ eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu in conſideratione aliqua violent; ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris ſummorum Pontificum, & Conciliorum conſtitutionibus obſeruantiã præſtent. Decernit itaq;, & præcipit, ſacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apoſtolicas ſanctiones, in fauorem eccleſiaſticarum perſonarum, libertatis eccleſia-*

ſticæ,

ſticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat; exactè ab omnibus obſeruari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Reſp. Principes, & omnes ſingulos, cuiuſcunq; ſtatus, & dignitatis extiterint, vt quò largiùs bonis temporalibus, atq; in alios poteſtate ſunt ornati; eò ſanctiùs quæ eccleſiaſtici iuris ſunt, tanquã Dei præcipua, eiuſq́; patrocinio tecta, venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsve Dominis temporalibus ſeu magiſtratibus, maximèq́; miniſtris ipſorum Principum lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atq; iuriſdictionem impediunt; animaduertant. Quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionẽ, eccleſiarumq́; protectionem exiſtant, imitantes anteriores optimos, religioſiſſimoſq́; Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet, quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in reſidentijs, & officijs ſuis, quietis, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

Cap. XXI.

POSTREMO ſancta Synodus, omnia, & ſingula; ſub quibuſcunq; clauſulis, & verbis,

bis, quæ de morum reformatione, atq; Eccleſiaſtica diſciplina, tā ſub fœl. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm ſub beatiſſimo Pio IIII. Pontificibus Maximis, in hoc ſacro Concilio ſtatuta ſunt; declarat, ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ, & ſit, & eſſe intelligatur.

Decretum de continnanda Seſſione in diem ſequentem.

Cum ea omnia, quæ in præſenti Seſſione tractanda erant, quia hora tarda eſt, commodè expediri non poſſint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione à Patribus, ſtatutum fuit; ea, quæ ſuperſunt in diem craſtinam, hanc eandem Seſſionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IIII. DECEMB.

Decretum de indulgentijs.

CVM poteſtas conferendi indulgentias à Chriſto Eccleſiæ conceſſa ſit, atque huiuſmodi poteſtate, diuinitus ſibi tradita, antiquiſſimis etiam temporibus illa vſa fuerit: ſacroſancta Synodus indulgentiarum vſum, Chriſtiano populo maximè ſalutarem, & ſacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Eccleſia retinendum eſſe docet, & præcipit: eoſque anathemate damnat, qui aut inutiles eſſe aſſerunt:

runt; vel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Eccleſia conſuetudinem, adhiberi cupit: ne nimia facilitate Eccleſiaſtica diſciplina eneruetur. Abuſus verò, qui in his irrepſerunt, & quorum occaſione inſigne hoc Indulgentiarũ nomen ab hæreticis blaſphematur, emendatos, & correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit, prauos quæſtus omnes pro his conſequendis, vnde plurima in Chriſtiano populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe. Cæteros verò, qui ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocunque prouenerunt: cum ob multiplices locorum, & prouinciarum; apud quas hi committuntur; corruptelas commodè nequeant ſpecialiter prouideri: mandat omnibus Epiſcopis, vt diligenter quiſque huiuſmodi abuſus Eccleſiæ ſuæ colligat, eoſque in prima Synodo prouinciali referat: vt aliorum quoque Epiſcoporũ ſententia cogniti, ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuerſali Eccleſiæ expediet, ſtatuatur; vt ita ſanctarum indulgentiarum munus piè, ſanctè, & incorruptè omnibus fidelibus diſpenſetur.

De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus feſtis.

Insvper hortatur ſancta Synodus, & per ſanctiſſimum Domini noſtri, atque Saluatoris aduentum Paſtores omnes obteſtatur vt tanquam boni militis illa omnia, quæ ſancta Romana Eccleſia, omnim eccleſiarum mater, & magiſtra, ſtatuit; nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in alijs œcumenicis ſtatuta ſunt, quibuſcunque fidelibus ſedulo commendent; omniq; diligentia vtantur, vt illis omnibus; & ijs præcipuè ſint obſequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus & ieiunia: vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum feſtorum deuota, & religioſa eelebratio: admonentes populos crebro, obedire Præpoſitis ſuis: quos qui audiũt, Deum remuneratorem audient: qui verò contemnunt, Deum ipſum vltorem ſentient.

De Indice librorum, Cathechiſmo, Breuiario, & Miſſali.

Sacrosancta Synodus in ſecunda Seſſione ſub ſanctiſſimo D. N. Pio IIII. celebrata; delectis quibuſdam patribus commiſit, vt de varijs cenſuris, ac libris, vel ſuſpectis, vel pernicioſis, quid facto opus eſſet, conſiderent: atque ad ipſum ſanctam Synodum

refer-

referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe: nec tamen ob librorum varietatem, & multitudinem, diſtinctè, et cōmodè poſſit à ſancta Synodo dijudicari; præcipit, vt, quidquid ab illis præſtitum eſt: Sāctiſſimo Romano Pontifici exhibeatur vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq; de Cathechiſmo à Patribus, quibus illud mandntum fuerat, & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

De loco Oratorum.

Declarat ſancta Synodus, ex loco aſſignato Oratoribus, tam eccleſiaſticis, quàm ſecularibus, in ſedendo, incedendi, aut quibuſcunque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium: ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodemque ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis & obſeruandis Decretis Concilij.

TANTA *fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vnquam fuerit, aut tam certò ſtatutum: quod non, humani generis hoſte ſuadente: illi errore aliquo contaminauerint. Et propter ſan-*

ſta Synodus id potiſſimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret: veramque & Catholicam doctrinã traderet & doceret, prout dãnauit, anathematizauit, et definiuit: Cumq; tandiu tot Epiſcopi ex varijs Chriſtiani orbis prouincijs euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & vniuerſali periculo ab eccleſijs ab eſſe non poſſint, nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties fide ẽt publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tandiu expectatos, huc amplius aduenturos: ideoque tandem huic ſacro Concilio finem imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam ſuam ita præſtãdam; vt, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant: ſed ab his, et omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obſeruentur. Quòd ſi in his recipiendis aliqua difficultas oriatur: aut aliqua inciderint, quæ declaratione (quod non credit) aut definitionẽ poſtulent; præter alia remedia, in hoc Concilio inſtituta, confidit ſancta Synodus Beatiſſimũ Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis Preſertim prouincijs, vnde difficultas orta fuerit: ijs, quos eidem negotio tractando viderit expediri, vel etiã Concilij generalis celebratione, ſi neceſſarium iudicauerit, vel cõmodiore quacunq; ratione ei viſum fuerit prouincialium neceſſitatibus pro Dei gloria, & Eccleſiæ tranquilitate conſulatur.

De

De recitandis Decretis Cōcilij ſub Paulo III. & Iulio III. in Seſſione.

Qvoniam diuerſis temporibus, tam ſub fœl. rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc ſacro Concilio, quò ad Dogmata, ac morum reformationem, ſtatuta, & definita ſunt; vult ſancta Synodus, vt illæ nunc recitentur, & legantur.

Recitata ſunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à ſanctiſſimo Domino noſtro.

Illvstrissimi Domini, Reuerendiſſimique, Patres, Placet ne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic Sacræ Oecumenicæ Synodo finis imponatur? & omniũ, et ſingulorum, quæ tam ſub fœl. rec. Paulo III. & Iulio, quã ſub Sanctiſſimo D. N. Pio IIII. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita ſunt, confirmatio nomini ſanctæ huius Synodi per Apoſtolicæ Sedis Legatos & præſidentes Beatiſſimo Romano Pont. petatur?

Reſponderunt, Placet.

Postmodvm Illuſtriſ. & Reuerendiſ. Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præſidens benedicēs ſanctæ Synodo dixit. POST GRTIAS DEO ACTAS REVERNDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui Reſponderunt, AMEN.

ACCLAMATIONES

PATRVM IN FINE CONCILII.

Cardlnalis Alotharingiæ.

BEatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Põtifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Dñe Deus, Sanctiſſimũ Patrẽ diutiſſimè Eccleſiæ tuæ conſerua, multos ann.

Card. Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum Auctoritate hoc ſacrũ generale Concilium inchoatũ eſt, pax à Domino, & æterna gloria, atque fęlicitas in luce Sanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Sereniſſimorum Regũ, qui hoc vniuerſale Conciliũ promouerunt, & protexerunt, memoriã in benedictione ſit.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, ſẽper Auguſto, ortodoxo, & pacifico, & oĩbus Regibus Rebuſpub. & Principibus noſtris, multi anni.

Reſp. Pium, & Chriſtianum Imperatorem

rem Domine conſerua,Imperator cœleſtis terrenos Reges,rectæ fidei conſeruatores,cuſtodi.

Card.Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Prȩſidentibus cum multis annis magnæ gratiæ.

Reſp.Magnæ gratiæ, Dńs retribuat.

Card.Reuerendiſſimi Cardinalibus, & illuſtribus Oratoribus.

Reſp.Magna gratia, multos annos.

Card.Sanctiſſimis Epiſcopis vita, & felix ad Eccleſias ſuas reditus.

Reſp.Præconib. veritatis perpetua memoria, Ortodoxo Senatui multos annos.

Card.Sacroſancta Oecumenica Tridentina Synodus eius fidem confiteamur,eius decreta ſemper ſeruemus.

Reſp.Sēper cōfiteamur,ſemper ſeruem⁹.

Card.Omnes ita credimus,oēs id ipſum ſentimus,oēs cōſentiētes,& amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides beati Petri,& Apoſtolorum,hȩc eſt fides Patrū, hȩc eſt fide Ortodoxa.

Reſp.Ita credimus,ita ſentimus,ita ſubſcribimus.

Card.His decretis inhærentes,digni reddamur miſericordijs, & gratia primi, & magni ſupremi Sacerdotis, Ieſu Chriſti Dei, intercedente, ſimul inuiolata Domina noſtra ſan-

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

Cardinalis Alotharingia.

BEatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Pōtifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Dn̄e Deus, Sanctiſſimū Patrē diutiſſimè Eccleſiæ tuæ conſerua, multos ann.

Card. Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum Auctoritate hoc ſacrū generale Concilium inchoatū eſt, pax à Domino, & æterna gloria, atque fęlicitas in luce Sanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Sereniſſimorum Regū, qui hoc vniuerſale Conciliū promouerunt, & protexerunt, memoriā in benedictione ſit.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, sēper Auguſto, ortodoxo, & pacifico, & oībus Regibus Rebuſpub. & Principibus noſtris, multi anni.

Reſp. Pium, & Chriſtianum Imperato-

rem

rem Domine conſerua, Imperator cœleſtis terrenos Reges, rectæ fidei conſeruatores, cuſtodi.

Card. Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Pręſidentibus cum multis annis magnæ gratiæ.

Reſp. Magnæ gratiæ, Dńs retribuat.

Card. Reuerendiſſimi Cardinalibus, & illuſtribus Oratoribus.

Reſp. Magna gratia, multos annos.

Card. Sanctiſſimis Epiſcopis vita, & felix ad Eccleſias ſuas reditus.

Reſp. Præconib. veritatis perpetua memoria, Ortodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacroſancta Oecumenica Tridentina Synodus eius fidem confiteamur, eius decreta ſemper ſeruemus.

Reſp. Sēper cōfiteamur, ſemper ſeruem⁹.

Card. Omnes ita credimus, oēs id ipſum ſentimus, oēs cōſentiētes, & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides beati Petri, & Apoſtolorum, hęc eſt fides Patrū, hęc eſt fide Ortodoxa.

Reſp. Ita credimus, ita ſentimus, ita ſubſcribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordijs, & gratia primi, & magni ſupremi Sacerdotis, Ieſu Chriſti Dei, intercedente, ſimul inuiolata Domina noſtra ſan-

ĉta Deipara, & omnibus Sanĉtis.
Reſp. Fiat, fiat. Amen, Amen.
Card. Anathema cunĉtis hæreticis.
Reſp. Anathema, anathema.

Poſt hæc mandatum fuit Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequã deſcenderent e ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria Decretis Concilij, aut ea per publicum inſtrumentum approbarent, qui omnes deinde ſubſcripſerunt, fuerunt numero 255. videlicet Legati quatuor Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiſcopi xxv. Epiſcopi CLXVIII. Abbates ſeptem, Procuratores abſentium cum legitimo mandato xxxix. Generales Ordinum ſeptem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali, in cuius fidem ſupſcripſimus.

Ego Angelus Maſſarelus, Epiſc. Theleſinus, ſacri cõcilij Tridẽtini Secretari⁹.
Ego Marchus Antonius Peregrinus, cõmenſis, eiuſdem Concilj Notarius.
Ego Cynthius Pamphilius, clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

CON-

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio. S.R.E. Vicecancellarius, fidem facimus, & atteſtamur, qualiter hodie die Mercurij. XXVI. Ian. M D LXIIII. Pontificatus ſanctiſſimi D. noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Conſiſtoro ſecreto, apud S. Petrum Reuerendiſs. D. D. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicæ Legati præ erant, petierunt ab eodem ſanctiſſimo D. noſtro vt infra.

BEATISSIME *Pater, in Decreto ſuper fine Concilij Oecumenici Tridentini, pridie nonas Decemb. præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis veſtræ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos, & præſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate veſtra confirmatio omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fœl. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta, & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit;*

 humi-

humiliter petimus nomine dicti Cōcilij Oecumenici Tridentini, vt Sanctitas veſtra dignetur confirmare omnia, & ſingula, quæ tam ſub fœl. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub ſanctitate veſtra in eo decreta, & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas ſua, viſo, & lecto tenore dicti Decreti, & habilis votis Reuerendiſs. D. D. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba.

Petitioni, nomine Concilij Oecumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, aunuentes, omnia, & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fœl. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta, et definita ſunt auctoritate Apoſtolica, etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spirituſſancti. Amen.

Ita eſt A. Cardinali

Farneſius, Vicecancell.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI GENERALIS Concilij Tridentini.

Pivs Epiſcopus Seruus Ser-uorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus, & pater Domini nr̄i Ieſu Chiſti pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui reſpicere dignatus eccleſiam ſuam ſanctam, tot procellis, & tempeſtatibus agitatam atque vexatam, & grauiùs in dies laborantem, apto tandem ei ſubuenit, optatoq; remedio ad plurimas, & pernicioſiſſimas hæreſes extirpandas ad corrigendos mores, & reſtituendam eccleſiaſticam diſciplinā, ad pacem, & concor

diam Chriſtiani populi procurandam in dictum iampridem in ciuitatem Tridentinam Oecumenicum, & generale Concilium à piæ memoriæ *Paulo* III. prædeceſſore noſtro & ſeſſionibus aliquot habitis cęptũ fuerat, ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem vrbẽ reuocatũ poſt alias ſeſſiones celebratas varijs impedimẽtis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaq; diutiùs intermiſſum fuerat, nõ ſine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus (ſicut Paſtoralis ſolicitudo monebat) diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi pio ſtudio chariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, aliorum Chriſtianorum Regum, rerum publicarum, ac Principum tandem conſecuti ſumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare deſtitimꝰ quodq; à patre luminum aſſiduè precati ſumus. Cum enim eam in vrbẽ vndiq; ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet noſtris conuocata literis, & ſua etiam ipſorum pietate excitata. Epiſcoporum, & aliorum inſignium Prælatorum maxima, & Oecumenico Concilio digna fre-

frequentia, præter plurimos alios pios, & ſacrarum literarum ſcientia diuiniq; & humani Iuris cognitione præſtantes viros, præſidentibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicæ Legatis vobis adeo Concilij liberali fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apoſtolicæ propriè reſeruatis liberum ipſi Concilio arbitrium per literas ad Legatos noſtros ſcriptas vltro permiſerimus quæ de ſacramentis, & alijs rebus, quæ quidem neceſſariæ viſæ ſint tractanda, diffinienda, & ſtatuenda reſtabāt ad confutandas hæreſes, ad tollendos abuſus, & emendandos mores à ſacroſancta ſynodo ſumma libertate diligentiaq; tractata, & accuratè, ac maturè ad modùm diffinita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus reb⁹ perfectis, Concilium tanta omniū, qui illic inter fuerunt cōcordia peractū fuit, vt conſenſum cum planè à dño effectū fuiſſe conſtiterit noſtris: idq; omniū oculis valde mirabile fuerit: ꝓ quo atq; tam ſingulari Dei munere ſupplicationes ſtatim in Alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Clerici & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesq; & gr̄as diuinæ maieſtati meritò perſoluēdas curauimus, cū eius modi Cōcilij exitus ſpem magnā, & ꝓpe certā attulerit ferè, vt maiores in dies fructos ad eccleſiā ex ipſius decretis, cōſtitutionibusq; ꝓueniāt. Cū autem

autem ipſa ſancta Synodus pro ſua erga Sedem Apoſtolicam reuerētia, antiquo rum etiam Conciliorum veſtigijs inhærens, decretorum ſuorum omnium, quæ noſtro,& prędeceſſorum noſtrorum tem pore facta ſunt confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica ſeſſione facto , nos ex Legatorum literis priùs, deinde poſt reditum eorum ex ijs, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, poſtulatione ipſius Synodi cognita; habita ſuper hac re cum venerabilibus fratribus noſtris ſanctæ Romanæ Ec cleſiæ Cardinalibus deliberatione matu ra.Sanctiq; Spiritus imprimis auxilio in uocato, cū ea decreta omnia catholica, & populo Chriſtiano vtilia, ac ſalutaria eſſe cognouiſſemus,ad Dei,omnipotentis laudem in eorundem fratrum noſtro rum conſilio, & aſſenſu in conciſtorio no ſtro ſecreto illa omnia,& ſingula auctoritate Apoſtolica hodie cōfirmauimus, & ab omnibus Chriſti fidelibus ſuſcipien da,ac ſeruāda eſſe decreuimus: ſicut harum quoq; literarū tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus,& ſuſcipi obſeruariq; decernimus. Mandamus autem virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis à ſacris Canonib⁹ conſtitutis alijs que grauioribus, etiam priuationis arbi trio noſtro infligendis,vniuerſis, & ſingu-

lis

lis venerabilibus fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs quibuſuis eccleſiarum prælatis, cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, & dignitatis ſint; etiam ſi Cardinalatus honore præfulgeant: vt eadem decreta & ſtatuta in eccleſijs ſuis, ciuitatibus, & Diœceſibus, in iudicio, & extra iudicium diligẽter obſeruent, & à ſubditis quiſque ſuis, ad quos quomodolibet pertinent: inuiolabiliter faciat obſeruari: contradictores quoſlibet, & contumaces per ſententias, cẽſuras, & pœnas eccleſiaſticas, etiã in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, inuocato etiam, ſi opus fuerit Brachij ſæcularis auxilio. Ipſum verò chariſſimum filium noſtrum Imperatorem electũ, cæteroſq; Reges, Reſpublicas, ac principes Chriſtianos monemus, & per viſcera miſericordiæ domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur; vt qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio diuini honoris, & populorũ ſuorum ſalutis cauſa pro ſedis quoq; Apoſtolicæ, & Sacræ Synodi reuerentia ad eiuſdẽ Concilij exequenda, & obſeruãda decreta Prælatis, cum opus fuerit auxilio, & fauore ſuo adſint; neq; aduerſantes ſanæ, ac ſalutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis ſuæ recipi permittant;

tant;

tant; ſed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet ſi vnicuiq; liceret prout ei liberet indecreta Cõcilij Commentarios, & interpretationes ſuas edere, Apoſtolica auctoritate inhibem⁹ omnibus, tam eccleſiaſticis perſonis cuiuſcunq; ſint ordinis, conditionis, & gradus; quàm laicis quocunque honore, ac poteſtate præditis, Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, alijs verò, quicunque fuerit, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllumve omnino interpretationis genus ſuper ipſius concilij decretis quocunque modo edere, aut quicquam quocunque nomine, etiam ſub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæſito colore ſtatuere. Si cui verò in eis aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum fuiſſe, eamq́; ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere viſum fuerit; aſcendat ad locũ, quem dominus elegit, ad Sedé videlicet Apoſtolicã omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem, etiam ipſa ſancta Synodus, tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & controuerſias, ſi quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declaran

das,

das,& decidendas (quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit) reſeruamus; parati, ſicut ea de nobis meritò confiſa eſt; omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione,quæ commodior nobis viſa fuerit, prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attemptari. Vt hę autem ad omnium notitiam perueniant,neue quis excuſatione ignorationis vti poſſit: Volumus, & mandamus, vt hæ literæ per aliquos curiæ noſtræ Curſores in Baſilica vaticana principis Apoſtolorũ, & in eccleſia Lateran. tunc cum in eis populus,vt miſſarum ſolennibus interſit, cõgregari ſolet, palàm & clara voce recitentur; & poſtquam recitatæ fuerint,ad valuas earũ eccleſiarũ, itemq; Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito campi Floræ affigantur: ibiq; vt legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in Alma vrbe ad impreſſionem tradantur: quò commodiùs per Chriſtiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari poſſint; tranſumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta ſubſcriptave, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ

in

in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, fidem ſine vlla dubitatione haberi, mandamus atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, & reſeruationis, voluntatis mandatorum, & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ. Milleſimo Quinquageſimo, Sexageſimo tertio. Septimo Kal. Februarij Pontificatus. Noſtri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Eccleſiæ Eps.

Ego F. Card. Piſanus Eps Oſtiẽ. Decan.
Ego Fed. Card. Ceſius Eps. Pontuen.
Ego Io. Card. Moronus Eps Tuſculan.
Ego A. Card. Farneſius Viceca͂. epiſ. Sab.

Ego Card. S. Angeli Maior pœniten.

Ego Io. Cardinali S. Vitalis.
Ego Io. Michael. Card. Saracenus.

Ego

Ego Io.B.Cicada Card.S.Clem.ſſ.
Ego Scipio Card.Piſarum.

Ego Io.Cardinalis Romanus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.

Ego Clemens Card. Aræcœli.
Ego Io. Card. Sabellus.

Ego B.Card.Salniatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Symoneta.

Ego F. C. Paciecens,y de to.
Ego M. A. C. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus.

Ego M. S. Card. Conſt.
Ego Alph. Card. Geſualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciſcus Card. Gonzaga.

Ego Hip. Aſc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.

Antonius Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI.

SVPER DECLARATIONE Temporis ad obſeruanda decreta Sacri Oecumenici, & Generalis Concilij Tridentini.

PIVS *Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.*

SICVT ad ſacrorum Cõciliorum decreta ac canones, auctoritas, atq; confirmatio Apoſtolicæ ſedis & debet, & ſolet accedere; ita ſi qua ſuper eis exorta ſit dubitatio, eiuſdem ſedis iudicio, & declaratione tollenda eſt. Ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitent ex quo tempore cœperint decreta ſacri generalis Concilij Tridentini ad reformationem, & ius poſitiuũ duntaxat ſpectantia,

ſtantia, eos, ad quos pertinent, obligare; illa præſertim, quæ tempora certa præſti tuunt ad prouinciales diœceſanasq; Synodos celebrandas, ad ſacros ordines ſuſcipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales eccleſias, aliaq; beneficia eccleſiaſtica, quæ eiuſdem Concilij decretis retineri prohibitum ſit, reſignanda, & ad complures res huiuſmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iusq; poſitiuum tantùm ſpectantes, quæ obſeruari, aut euitari debeant. Nos itaque vt omnis controuerſia dubitatioq; tollatur; Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri, & æquitati conuenire cenſuimus, duximus declarandam. Nam & ſi ipſius Concilij decreta etiam de venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu in Conciſtorio noſtro ſecreto confirmata à nobis fuerunt ſub finem menſis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc ſanctam ſedem obſeruari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis neceſſariò conſumptum fuit, & iure etiam communi ſancitum eſt, vt Conſtitutiones nouæ vim non niſi poſt certum tempus obtineant, æquum nobis, & iuſtum viſum eſt prædicta decreta omnia ad dictam

ctam reformationem, iusque poſitiuum duntaxat ſpectantia à Kal. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpiſſe, neque poſt eam diem executionem cuiuſquam, quod ea ignorauerit; admittendam: atque ita Apoſtolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque ſtatuimus. Decernentes irritum, & inane, ſi qd ſecus à quoquam quacunque dignitate, auctoritate, & poteſtate prædito contingerit iudicari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, alijsque in contrarium facientibus quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominũ liceat, hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere; vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrũ Anno incarnationis Dominicæ. Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto; quintodecimo Kal. Auguſti, Pontificatus. Noſtri Anno Quinto.

Fed. Card. Cæſius.
Cæ. Glorierius.
H. Cumyn.

Regi-

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate D. Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo Quarto, In dictione ſeptima; Die verò vigeſima mē ſis Iulij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno Quinto. Retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Baſilicarum principis apoſtolorum de vrbe, & ſancti Ioan. Lateran. Necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floriæ. Per nos Iacobum Carra. Et Iulium Parinum præli bati. S. D. N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

NOMINA, COGNOMINA, Tituli, Dignitates, Prouintiæ, Gradus, Numerus, & Ordo eorum omnium patrum: qui ſub Paulo III. Pontif. Max. in ſacroſancta Tridentina Synodo interfuerunt. Anno videlicet Dñi M D XLVI.

CARDINALES.

IOANNES Maria de Monte, Epiſcopus Præneſtinenſis, Aretinus.

Marcellus Ceruinus, TT. Sanctæ Crucis in Hieruſalem, Florentinus.

Reginaldus Polus, Sanctæ Mariæ in Coſmedin, Anglicus.

Legati ad Concilium.

Chriſtophorus Madrucius, TT. ſancti Cæſarij Triden.

Petrus Pacecchus, TT. S. N. Gienen. Hiſpanus.

Archieſcopi.

Antonius Filioli Matiſconen. Archiepiſcopus Aquen. Gallus.

Saluator Alepus Archiepiſcopus Turridanē. Sardus.

Ioannes Michael Sarracenus, Archiepiſcopus Materanen. Neapolitanus.

Olaus Magnus Archieps Vpſalen. Gothus.

Petrus

Petrus de Caliauea, Archiepiſcopus Panormitanus, Siculus.

Robertus Venantius cæcus, Archiepiſcopus Armachan. Scotus.

Epiſcopi.

Marcus Vrgerius Epiſc. Senogalliæ, Saonen.

Philibertus Ferrerius Epiſc. Hipporegien. Pedemontanus.

Ioannes Tho. Semphelius Epiſcopus Cauenſis, Neapolitanus.

Thomas Campegius Epiſc. Feltren. Bononien.

Catalanus Triuultius Epiſcopus Placentinenſis, Mediolanen.

Leo Vrſinus Epiſc. Foroliuien. Romanus.

Alexander de Piccolominibus, Epiſc. Pientinenſis, Senenſis.

Gulielmus de Prato, Epiſcopus Claramontenſis, Gallus.

Brachius Martelli, Epiſcopus Feſulanus, Florentinus.

Henricus Leofredus, Epiſcopus Caputaquenſis, Neapolitanus.

Eliſeus Theodinus, Epiſcopus Soran. Arpinas.

Coriolanus Martyranus, Epiſc. ſancti Marci Calaber.

Iacobus Corteſius, Epiſcopus Vaſionenſis, Florentinus.

Angelus Paſchalis, Epiſcopus Motulenſis, Illyricus.

Ioannes Fonſeca, Epiſcopus Caſtellimaris, Hiſpanus.
Petrus Bertanus, Epiſcopus Fanen. Mutinẽ.
Vincentius de Durantibus, Epiſcopus Termularum, Brixienſis.
Claudius de Ghize, Epiſcopus Agathenſis, Gallus.
Ioannes Salazar, Epiſcopus Lauzianenſis, Hiſpanus.
Hieronymus de Bononia, Epiſcopus Syracuſanus, Siculus.
Aegidius Falcetta, Epiſcopus Crapulan. Marchianus.
Ricardus Epiſcopus Vuigornien. Anglus.
Cornelius de Miſſis, Epiſcopus Bitontin. Placentin.
Marcus Malipetrus, Epiſcopus Corſulan. Venetus.
Iacobus Iacomellus, Epiſcopus Bellicaſtrenſis, Romanus.
Franciſcus de Nauarra, Epiſcopus Pacen. Hiſpanus.
Didachus de Alaua, Epiſcopus Aſtoricenſis, Hiſpanus.
Thomas Cacellus, Epiſcopus Britonorienſis, Calaber.
Galeatius Floremõtius, Epiſcopus Aquinas, Neapolitanus.
Iacobus Anacletus, Epiſcopus Clodienſis, Florentinus.
Victor Sorantius, Ep̃s Bergomenſis, Venetus.

Antonius de Cruce, Epiſcopus Carnariſis, Hiſpanus.

Congregat. Caſſinenſis Ordinis ſancti Benedicti.

ABBATES.

Lucianus Mantuanus.
Iſidorus Brixienſis,
Chyroſtomius Neapol.

Generales & doctores Ordinum.

Ordinis Prædicatorum.

Dominicus Soto, Locumtenens, Hiſpanus.
Ambroſius Catharinus, Senenſis.
Bartholomæus Miranda, Hiſpanus.
Hieronymus Portugallenſis.
Ioannes de Vtino.
Marcus Calaber.
Aloiſius de Cathania.

Ordinis Minorum de obſeruantia.

I*oannes Caluus, Generalis, Corſus.*
Vincentius Lunellus, Hiſpanus.
Alphonſus de Caſtro, Hiſpanus.
Andreas de Vega, Hiſpanus.
Ricardus Cenomanus, Gallus.
Ioannes Concilij, Gallus.
Hieronymus Lombardellus, Veronenſis.
Baptiſta Caſtillo, Mediolanenſis.

Ordinis Minorum Conuentualium.

Bonauentura Pius, Generalis, Vrbinas.

Petrus Paulus Picentinus.
Ioannes de Corregio.
Franciſcus Ferrarienſis.
Sigiſmundus de Ruta.
Cieronymus Birellus, Brixienſis.
Franciſcus de Vita, Siculus.

Ordinis ſancti Auguſtini.

Hieronymus Seripandus, Generalis Neapolitanus.
Gregorius Patauinus.
Aurelius Patauinus.
Gaſpar Syracuſanus.
Paulus Senenſis.

Ordinis Carmelitarum.

Nicolaus Andetus, Generalis, Cyprius.
Antonius Marinarus, Appulus.
Pontius Politius ✱ *Semonenſis.*
Martinus Caſtella, Romandiolus.
Stephanus Panormitanus.
Vincentius Panormitanus.

Ordinis Seruorum.

Auguſtinus Generalis, Aretinenſis.
Laurentius de Caſtro.

Doctores Seculares.

Do. Sebaſtianus Pighinus Auditor Rotæ, & Scriniarius votorum Patrum, Regienſis.
Vgo Boncompagnus Abbreuiator de maiori, Bononienſis.

Hercules

Hercules Seuerolus, Procurator Concilij, Fauentinen.

Achilles de Graſſis, Bononienſis.

Ioannes Murellus Hiſpanus.

Bergas, Hiſpanus.

Petrus de Belaſco, Hiſpanus.

Quintana, Hiſpanus.

Alphonſus Zorilla, Hiſpanus.

Morilla, Hiſpanus.

Franciſcus Herera, Hiſpanus.

Glaudius Teatinenſis, Sabaudus.

Officiales Concilij.

Commiſſarij.

R. P. D. Epiſcopus Feltrenſis.

Epiſcopus Hipporegienſis.

Epiſcopus Cauenſis.

Locumtenens, & Forerius.

Do. Antonius Bergom.us.

Secretarius.

Do. Angelus Maſſarellus de S. Seuerino.

Capitaneus ad cuſtodiam Concilij.

Illuſtriſſ. Do. Nicolaus Madrucius Tridentinenſis, cum magna copia Nobilium ante eum deferentium baculum vnum rubeum longitudinis cannæ vnius, & poſt illum multi haſtarij.

R 3 Locum

Locumtenens.

Illuſt. Do. Sigiſmundus Comes Arce.

Magiſter cæremoniarum.

Do. Pompeius de Spiritibus, Spoletanus.

Cantores.

Iuo Baril, Gallus.
Ioannes Le Conte, Flamingus.
Antonius Roial, Gallus.
Petrus Ordognez, Hiſpanus.
Ioannes de Monte, Germanus.
Simon Bèrtolonus, Peruſinus.

Notarij.

Claudius de la Caſa, Lotharingus.
Nicolaus Driel, Alemanus.

Curſores.

Ioannes Rolliart, Lotharingus.
Maturinus Menandus, Gallus.

FINIS.

NOMINA, COGNOMINA, Patriæ, & Dignitates Legatorum, Patrum, Oratorũ, Theologorumq; omnium: qui ad ſacroſanctam œcumenicam Tridentinam Synodum cõuenerunt ſub Pio IIII. Pontif. Max. Anno Domini præcipuè M D LXIII.

CARDINALES LEGATI.

HERCVLES *Gonzaga S.R.E.Presb. Card.Tituli ſanctæ Mariæ nouæ Mãtuanus, obijt Tridenti, die ſecunda Martij* 1563. *& ſepultus eſt Mantuæ.*

Hieronymus Seripãdus S.R.E. Presb. Card. tit. ſanctæ Suſannæ, Neapolitan[9]*, obijt Tridenti, die* VII. *Martij* 1563. *& ibi ſepultus in Eccleſias S. Marci ordinis Fratrum Heremitarum S. Auguſtini, quorum olim fuerat Generalis.*

Ioañes Moronus S. R. E. Card. Epiſcopus Præneſtinus, Mediolanen. in demortui Card. de Mantua locum miſſus.

Staniſlaus Hoſius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentij in Paliſperna, Polonus, Vuarmienſis.

Ludouicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Siticus S. R. E. Diaconus Card. Ba-

ſilicæ Duodecim Apoſtolorum de Altaeps, Germanus.

Bernardus Nauagerius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Nicolai inter Imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum miſſus.

Cardinales non Legathi.

Carolus à Iotharingia S. R. E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps, & Archiepiſcopus Rhemenſis, Gallus.

Ludouicus Madrucius S.R.E. Diaconus Car. electus.

Epiſcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores Eccleſiaſtici.

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiſcopus Pragenſis, Orator Cæſareus.

Georgius Draſcouitius, Croatus, Epiſcopus Quinque eccleſienſis, Orator Cæſareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Epiſcopus Præmiſienſis, Orator Sereniſſimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Caſalenſis, Epiſcopus Auguſtenſis in Pedemontio Excellentiſſimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Epiſcopus Crotonenſis, Orator Excellentiſſimi Ducis Florētiæ, miſſus in locū Ioānis Strozÿ.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hiſpanus, Orator Religionis Hieroſolymitanæ.

[Hi ſedebant à dextris Legatorum.]

Oratores

Oratores ſæculares.

Sigiſmundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæſareus.

Ludouicus de Lanſac.

Oratores Chriſtianiſſimi Galliarum Regis.

Renaldus Ferrerius præſidens in parlamento Pariſienſi, &

Guido Faber Iudex maior Toloſæ.

Ferdinandus Mart.neus Mazcarenius, Orator Sereniſſimi Regis Portugall.

Oratores Sereniſſ. Dñij Venetorum.

Nicolaus de Ponte, Doctor, & eques, &

Matthæus Dandulus, eques.

Melchior Luſſi, eques auratus, Orator ſeptem Cantonum Heluetiorum.

Auguſtinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentiſſimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quignonij, Comes Lunenſis, Orator Regis Catholici in locum Illuſtriſſimi Ferdinandi de Aualos Marchionis Piſcariæ miſſus. obijt Tridenti, die xx. *Decembris* 1563. *poſt finem Concilij, ibiq; ſepultus eſt.*

Hic ſeparatim ab alijs Oratorib⁹ ſedebat apud Reuerendiſſimum Theleſinũ Secretarium ſanctæ Synodi, ob contentionem ſuper præcedentia, ortam inter ipſum, & Oratores Regis Chriſtianiſſimi.

[*Hi ſedebant à ſiniſtris Legatorum.*]

Pariarchæ.

Antonius Helius Iuſtinopolitanus, Hieroſolymitanus.

Daniel Barbarus Venetus, electus Aquilegienſis.

Ioannes Triuiſanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiſcopi.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiſcopus Amalphitan. nunc Epiſcopus Bouinus obijt.

Petrus Landus, Venetus, Archiepiſcopus Cretenſis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiſcopus Hydruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiſcopus Spalatrenſis.

Sebaſtianus Lecauella, Græcus, ord. Præd. olim Archiepiſcopus Naxienſis nunc Epiſcopus Literanenſis.

Petrus Guerrero, Hiſpanus Archiepiſcopus Granatenſis.

Antonius Altouitus Florentinus, Archiepiſcopus Florentinus.

Cæſar Cibo Genuenſis, Archiepiſcopus Taurienſis.
obijt Tridenti die 26. Decemb. 1562.

Paulus Aemilius Verallus, Romanus olim Archiepiſcopus Roſſanen. nunc Epiſcopus Caputaquen.

Ioannes Brunus de Olchinio Macedo, Regni

Seruiæ

Seruiæ primas, Archiepiſcopus Antibarē.
Ioannes Baptiſta Caſtaneus, Romanus, Archiepiſcopus Roſſanen.
Ioannes Baptiſta, Vrſinus, Romanus, Archiepiſcopus ſanctæ Seuerinæ: obijt.
Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiſcopus Raguſinus.
Mutius Calinus, Brixienſis, Archiepiſcopus Iadrenſis.
Sigiſmundus Saracenus, Neapolitanus Archiepiſcopus Materanus.
Antonius Parrages de Caſtilegio, Hiſpanus, Archiepiſcopus Calaritanus.
Iulius Paueſius, Brixienſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Surrentinus.
Bartholomæus de Martyribus, Luſitanus, Ord. Præd. Archiepiſcopus Bracaren.
Auguſtinus Saluago, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Genuen.
Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, legatus natus, Aechiepiſcopus Nicoſien.
Guilielmus d'Auanſon, Gallus, Archiepiſcopus Ebredunen.
Antonius Caucus, Venetus, Archiepiſcopus Corcyrenſis.
Germanicus Bandinus, Senenſis, electus Archiepiſcopus Senarum.
Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiſcopus Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaſpar de Foſſo, Conſentinus, Ord. ſancti Franciſci, de Paula, Calaber, Archiepiſcopus Rhegynus.

Antonius de Mulglitio, Morauus, orator Cæſareus Archiepiſcopus Pragenſis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiſcopus Amalphitanus.

Gaſpar Ceruantes de Garta, Hiſpanus, Archiepiſc. Meſſanenſis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Lancianen.

Octauianus Præconius, Meſſanenſis, Ord. Min. Conuent. ſancti Franciſci, Archiepiſcopus Panormitan.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiſcopus Senenſis.

Antonius Iuſtinianus, Chienſis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiſcopus Naxien.

Antonius Puteus, Nicien. Archiepiſcopus Barenſis.

Epiſcopi.

Vicentius Nicoſantius de Fano, Epiſcopus Arbenſis.

Ioannes Franciſcus de Fliſco, Ianuen. Epiſcopus Andrien.

Ioannes Thomas de ſancto Fælicio, Neapolitan. Epiſcopus Cauen. ſenior.

Quint⁹ de Ruſticis, Roman⁹, Epiſc. Milleten.

Lucas Byzantius de Catharo, Epiſc. Catharen.

Aloyſius Piſanus, Venetus, Epiſc. Patauinus nunc Cardinalis.

Alexander

Alexander Piccolhomineus, Senen. Epiſcopus Pientin.

Dionyſius Græcus, Ord. Min. ſancti Franciſci de obſeruantia, Epiſc. Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus, Epiſc. Ebroicen.

Guilielmus de Monthas, Gallus, Epiſcopus Lectorienſis.

Antonius à Camara Sabaudus, Epiſc. Bellicē.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus Epiſcopus Catanien.

Berardus Bonioannes, Romanus, Epiſcopus Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus, Epiſc. Caiacē.

Scipio Bongallus, Romanus, Epiſcopus ciuitatis Caſtellanæ.

Georgius Cornelius, Venet⁹, Epiſc. Taruiſin.

Vincentius Durantius, Brixienſis, Epiſcopus Thermularum.

Mauritius de Petra Papien. Epiſ. Vigleuen.

Martius, de Martijs, Medices, Florentinus, Epiſcopus Marſicen.

Ioannes Vicentius Michaelius, Barolitanus, Epiſcopus Minerbiten.

Gabriel de Boueri, Gallus, Eps̄ Andegauen.

Leonardus Haller, Germanus, Epiſcopus Philadelphien.

Ludouicus Vannius de Theodolis, Forliuien. Epiſcopus Britonorien.

obijt Tridēti die XI. mēſis Ianuarij 1563.

Egidius Falcetta, Cingulanus, Epiſcopus Caprulanus, nunc Britonorienſis.

Iulius

Iulius Contarenus, Venetus, Epiſcopus ciuitatis Bellunen.

Thomas Caſellus, Roſſanen. ord. præd. Epiſcopus Canen. iunior.

Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Epiſcopus Hierapetren.

Hieronymus Machabeus, Romanus, Epiſcopus Caſtrenſis.

Petrus Auguſtinus, Hiſpanus, Epiſcopus Oſcen. & Iacenſis.

Iacobus Nanclătus, Florentinus, Ord. Præd. Epiſcopus Clodienſis.

Bartholomæus Sirigo, Creten. Græcus, Epiſcopus Caſtellaneten.

Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Epiſcopus Iuſtinopolitan.

Petrus du Val, Gallus, Epiſcopus Sagienſis.

Ioannes Antonius Pătuſa, Conſentinus, obijt Tridenti, die 27. Octobris 1562. Epiſcopus Litterenſis.

Ioannes Baptiſta de Groſſis, Mantuanus, Epiſcopus Regienſis.

Ioannes Xuarez, Luſitanus, ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Coymbricen.

Philippus Riccabella, Recanaten. Epiſcopus Recanaten.

Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Auguſtini, Epiſcopus Interamnen. obijt.

Michael à Turre, Vtinen. Epiſcopus Cenetẽ.

Pompeius Zanbecarius, Bononien. Epiſcopus Sulmonen.

Ioannes

Ioannes Beroaldus, Panormitanus, Epiſcopus ſanctæ Agathæ.

Antonius Scarampus, Aquenſis, Epiſcopus Nolanus.

Antonius de Comitibus, Genuen. ord. Præd. Epiſcopus Brugnaten.

Cæſar Foggia, Roſſanen. Epiſc. Vmbriaticen.

Cæſar Comes à Gambara, Brixien. Epiſcopus Tortonen.

Ioan. Baptiſta de Bernardis, Lucen. Epiſcopus Adiacen.

Martinus Perezius de Ayzla, Hiſpanus, Epiſcopus Segobienſis.

Nicolaus Pſalme. Gallus, Epiſc. Verdunen.

Alphonſus Roſetus, Ferrarien. Epiſcopus Comaclen. nunc Ferrarien.

Iulius Pariſianus, de Tolentino, Epiſc. Ariminen.

Bartholamæus Sebaſtianus, Hiſpanus Epiſc. Pacten.

Franciſcus Lãbertus, Sabaudus, Epiſc. Niciẽ.

Maximilianus Doria, Genuen. Epiſc. Naulẽ.

Euſtachius du Bellay. Gallus. Epiſcopus Pariſien.

Bartholamæus de Capranica, Romanus, Epiſcopus Carinen.

Ennius Maſſarius de Narnia, Epiſcopus Feretranus.

Achilles Brancix, Neapol. Epiſcopus Bouen.

Ioan. Franciſcus Verdura, Meſſanen. Epiſcopus Chironen.

Albertus

Albertus Duimius de Gliricis, ord. Præd. de Catharo, Epiſcopus Veglen. obijt.
Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera Hiſpanus Epiſcopus Iuuenacen.
Triſtanus de Bizet, Gallus, Epiſ. Xantonen.
Aſchanius Gherandinus de Amelia, Epiſcopus Catacen.
Marcus Gonzaga, Mantuanus, Epiſcopus Auxeren.
Balduinus de Baldouinis, Piſanus Epiſcopus Auerſanen.
Petrus Franciſcus Palauicinus, Genuen. Epiſcopus Alerien.
Aegidius Fuſcararius, Bononien. ord. Præd. Epiſcopus Mutinen. obijt Romæ.
Timotheus Iuſtinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Epiſcopus Calamonenſis.
Didacus de Almanſa, Hiſpanus, Epiſ. Corien.
Lactantius Rouerella, Ferrarien. Epiſcopus Aſculanus.
Ambroſius Monticula, Lunenſis Sarzanen. Epiſcopus Signinus.
Sebaſtianus Gualterius, Romanus, Epiſcopus Viterbien.
Honoratus Faſcitellus monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obijt Romæ in menſe Martio 1564. Epiſc. Inſulanus.
Petrus Camaianus, Aretinus, Epiſ. Feſularū.
Horatius Græcus, Troianen. Appulus, Epiſc. Leſinen.
Fabi⁹ Cuppallata, Placētinus, Eps Lacedonen.

Gaſpar

Gaſpar de Caſal,Luſitanus,Ord.S.Auguſtini,
Epiſcopus Lirien.
Bernardinus de Cuppis,Romanus, Epiſcopus
Auſimanus.
Ioãnes de Moruillier,Gallꝰ,Epiſ.Aurelianẽ.
Iulius Gentiliꝰ,Tortonen.Epiſ.Vulturarien.
Adrianus Fuſconius,Romanꝰ,Epiſc.Aquinꝰ.
Antonius de S. Michaele , Hiſpanus Ord.S.
Franciſci de obſeruantia Epiſc. Montis
Marani.
Hieronymus Melchiorius,Recanaten.Epiſco
pus Maceraten.
Petrus de Petris de Monte Aretinus , Epi-
ſcopus Lucerinus.
Cæſar Iacomellꝰ, Romanꝰ,Epiſ.Bellocaſtren.
Iulius Gritus,Venetus, Epiſc.Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus de Cæla-
no,Epiſcopus Aprutinus.
Ludouicus de Breſze, Gallus, Epiſc.Melden.
Iacobꝰ Mignanellus,Senen.Epiſc.Groſſetan.
Io. Andreas Crucius de Tybure , Epiſcopus
Tyburtinus.
Franciſcus Richardotus,Burgundus, Epiſco-
pus Atrebaten.
Carolus Cicada,Genuen.Epiſc. Albinganen.
Franciſcus Maria Piccolhomineus , Senen.
Epiſc.Ilcinen.
Aceiſculus Moya de Contreras , Hiſpanus,
Epiſcopus Vicen.obijt.
Galeatius Roſciꝰ de Interamna,qui obijt Tri
denti die XVI.Octob.1563.Epiſ.Aſſiſien.

Iacobus

Iacobus Maria Sala, Bononien. Epiſcopus Viuarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Epiſc. Heſinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Epiſcopus Eugubinus.
Agapitus Bellhomo, Romanus, Epiſcopus Caſertanus.
Iulius Cananius, Ferrarien. Epiſco. Hadrien.
Iulius Gallettus, Piſanus, Epiſc. Aleſſanen.
Hieronymus Burgẽſis, Gallus, Epiſcopus Cathalonen.
Scipio Aeſtenſis, Ferrarien. Epiſc. Caſalen.
Didacus Sarmiente de Sottomaior, Hiſpanus, Epiſcopus Aſtoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Epiſc. Aſſaphen.
Fauſtus Caſſarellus, Romanus, Epiſcopus Fundanus.
Belliſarius Baldinus, Neapolitanus, Epiſcopus Larinen.
Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Epiſc. Senogallien.
Iacobus Suretus, Græcus, Epiſcopus Milopotamen. iunior.
Io. Baptiſta Oſius, Romanus, Epiſc. Reatinus. obijt die XII. Nouembris 1562.
Marcus Laureus, Tropienſis, Ord. Præd. Epiſcopus Campanien.
Franciſcus de Beauquere, Gallus, Epiſcopus Metenſis.
Io. Franciſcus Commendonus, Venetus, Epiſcopus Zacinthen. nunc Cardinalis.

Carolus de Graſſis, Bononien. Epiſcopus Montis Faliſci.
Arias Gallego, Hiſpanus, Epiſc. Gerunden.
Hieronymus Gallego, Hiſpanus, Epiſcopus Oueten.
Hercules Rettinger, Germanus, Epiſcopus Lauentinus.
Iulius de Rubeis, Polian. Epiſc. S. Leonis. obiÿt Romæ in menſe Martio 1564.
Ioannes de Munnatones, Hiſpanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Segorbicen.
Franciſcus Blanco, Hiſpanus, Epiſc. Aurien.
Vincentius de Luchis, Bononien. Epiſcopus Anconitanus.
Pompeius Picolhomineus de Aragonia, Epiſcopus Tropien. obiÿt.
Petrus Barbadicus, Venetus, Epiſcopus Gebennen.
Franciſcus Bachodius, Sabaudiens. Epiſcopus Gebennen.
Carolus de Angennes, Gallus, Epiſcopus Cenomanen.
Hieronymus de Nichiſola, Veronen. Ord. Præd. Epiſcopus Theanen.
Marchus Antonius Bobba, Caſalen. Epiſcopus Auguſten. nunc Cardinalis.
Iacob⁹ Lomellinus, Meſſanē. Epiſc. Mazariē.
Donatus de Laurentiÿs, de Aſculo, Appulus. Epiſcopus Arianen.
Petrus Contarenus, Venetus, Epiſcopus Paphen. obiÿt.

Petrus

Petrus Daneſius, Gallus, Epiſc. Vauren.
Hieronymus Sauorgnanus. Foroiulien. Epiſc. Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, Epiſc. Veneten.
Carolus de Roue, Gallus, Epiſc. Sueſſionen.
Georgius Draſcouicius, Croatus, Epiſcopus Quinque eccleſien.
Franciſcus de Aguirre, Hiſp. Epiſcopus Crotonen. obijt.
Andrea de Cueſta, Hiſpanus, Epiſcopus Legionen. obijt.
Antonius Gorruinero, Hiſp. Epiſ. Almerien.
Antonius Auguſtinus, Hiſp. Epiſc. Ilerden.
Angelus Maſſarellus, Septempedanus, Epiſ. Theleſinus Concilij Secretarius.
Antonius Ciurelia, Barenſis, Epiſc. Buduen.
Dominicus Caſablãcha, Meſſanen. Ord. Præd. Epiſcopus Vicenſis.
Petrus Fanus Coſtacciarius, Epiſc. Aquen.
Io. Carolus Boius, Bononien. Epiſc. Oſtunen. nunc Archiepiſcopus Brunduſinus.
Hugo Boncõpagnus, Bononien. Epiſ. Veſtanus. nunc Card. tit. S. Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Epiſc. Cluſinus.
Lupus Martinez, Hiſpanus, Epiſc. Elnen.
Carolus de Eſpinay, Gallus, Epiſc. Dolen.
Egidius Spifame, Gallus, Epiſ. Niuernen.
Antonius Sebaſtianus Minturn⁹, de Traiect. Epiſc. Vxentin. nunc Cotron.
Bernardus del Bene, Florentinus, Epiſcopus Nemauſen.

Domi-

Dominicus Bollanus, Venetus, Episc. Brixien.
Io. Antonius Vulpius, Comen. Episc. Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Gallus, Episcopus Tutellen.
Philippus Maria Campeius, Bononien. Episcopus Feltren.
Ioannes de Quignones, Hiſpanus, Episcopus Calaguritan.
Didacus Corruuias de Leyua, Hiſpanus, Episcopus Ciuitaten.
Philippus Gerius, Piſtorien. Episc. Iſclanen. nunc Aſſiſien.
Io. Antonius Fachinettus, Bononien. Episcopus Neocaſtren.
Ioannes Fabricius Seuerius Neapolitanus, Episcopus Aceren.
Martinus Rithouius, Flander, Episc. Ipren.
Antonius Hauetius Ord. Præd. Flander, Episcopus Namurcen.
Conſtantinus Bonellus, Feretran. Episcopus Ciuitatis Caſtelli.
Iulius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Episc. Acien. nunc Caprulanus.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episcopus Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episcopus Cremonen.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episcopus Maſſanen.
Ludouicus de Bueil, Gallus, Episcopus Vencien.

Hieronymus

Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Epiſcopus Sutrinus.
Io. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Epiſcopus Zacinthi, & Cephaloniæ ſecundus.
Io. Andreas Bellonius, Meſſanen. Epiſcopus Maſſalubren.

. . . .

Federicus Cornelius, Venetus, Epiſcopus Bergomen.
Stephanus Bouther, Gallus, Epiſc. Corſopiten.
Io. Paulus Amanius, Cremen. Epiſcopus Anglonen.
Alexander Sfortia de S. Flora, Epiſc. Parmen. nunc Card. tit. S. Mariæ in via.
Antonius de Cirier, Gallus, Epiſc. Abrincen.
Andreas Mocenicus, Venetus, Epiſcopus, Nimoſien.
Benedictus Saluinus, Firmanus, Epiſcopus Verulanus.
Gulielmus Caſſador, Hiſpanus, Epiſcopus Barchinonen.
Petrus Gonzalez de Mēdozza, Hiſpanus, Epiſcopus Salamantin.
Martinus de Corduba de Mendozza Hiſpanus, Ord. Præd. Epiſcopus Dertuſen.
Iulius Magnanus Placentinus, Ord. Min. Conuent. S. Franciſci, Epiſc. Caluen. obijt.
Valentinus Herbutus, Polonus, Epiſcopus Præmiſlien.
Simon Aleotus, Foroiulien. Electus Foroiulien.

lien. mortuus eſt Tridenti die 20. Auguſti 1562. Epiſcopus Foroiulien.
Petrus de Xaque, Hiſpanus, Ord. Præd. Epiſcopus Niochen.
Proſper Rebiba, Meſſanen. Epiſc. Troianus.
Melchior Auoſmediano, Hiſpanus, Epiſcopus Guadiſcen.
Hippolitus de Rubeis, Parmenſis, Epiſcopus Papienſis.
Didacus de Leon, Hiſpanus, Ord. Carmelitarum Epiſcopus Columbrien.
Annibal Saracenus Neapolitan. Epiſcopus Licien.
Paulus Iouius, Comenſis, electus Epiſcopus Nucerien.
Hieronymus Triuiſanus Venetus, ord. Præd. mortuus eſt Tridenti die 9. Septembris 1562. Epiſcopus Veronen.
Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Epiſcopus Famaguſtam.
Romulus de Valentibus, de Trebia, Epiſcopus Conuerſan.
Lucius Maranta, Venuſinus, Epiſc. Lauellen.
Simon de Nigris, Genuen. Epiſcopus Sarazanen. mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus, Tropien. Epiſc. Oppidē.
Iulius Simonetta Mediolanē. Epiſc. Piſaurē.
Petrus de Albret, Gallus, Epiſc. Cōuenarum.
Iacobus Guidius Volaterranus, Epiſcopus Pennen. Adrien.
Didacus Ramyrez Hiſpanus, Epiſc. Pamphilonen.

pilonen.

Franciſcus del Gaddo, Hiſpanus, Epiſcopus Lucenſis.

Ioannes Clauſſe, Gallus, Epiſcopus Senecen.

Iacobus Gibertus de Nogueras, Hiſpanus Epiſcopus Aliphan.

Ioannes Annius, Neapolitanus, Epiſcopus Hipponen. & Coadiutor Bouinus.

Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Epiſcopus S. Pauli.

Matthæus Priulus, Venetus, Epiſcopus Aemonien. nunc Vicentinus.

Thomas Lilius, Bononien. Epiſc. Soranus.

Hieronymus Guerrinus, Feretranus, Epiſcopus Imolen.

Thomas Oyerllaithe, Hibernus, Epiſc. Roſſen.

Franciſcus Valete, Gallus, Epiſc. Vabren.

Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Epiſcopus Monopolitan.

Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Epiſcopus Vintimilien. mortuus Card. tit.

Ioannes Coloſuarinus, Hungarus, Ord. Præd. obijt Tridenti die 24. Nouembris, anno 1562. Epiſcopus Canadienſis.

Andreas Duditius Sbardellatus, Hungarus, Epiſcopus Tininien. nunc Quinq; eccleſię.

Spinellus Bencius, Politianus, Epiſcopus Mõtiſpolitiani.

Franciſcus Abondius Caſtillioneus, Epiſcopus, Bobien. nunc Cardinalis tit.

Staniſlaus Faleſchi, Polon⁹ Epiſc. Theodoſię.

Eugenius

Eugenius Obairt, Hibernus, Ord. Præd. Epiſcopus Achaden.

Donaldus Magongial Hibernus, Epiſcopus Rapoten.

Guido Ferrerius Pedemontanus, Epiſcopus Vercellen. nunc Card. tit.

Io. Baptiſta Sighicellus, Bononien. Epiſcopus Fauentinus.

Sebaſtianus Vantius, de Arimino, Epiſcopus Vrbeuetanus.

Io. Baptiſta Lomellinus, Meſſanen. Epiſcopus Gardien.

Io. Baptiſta Milaneſius, Florentinus, Epiſco. Marſican.

Auguſtinus Mollignatus, Vercellenſis, Epiſcopus Triuicanen.

Carolus Grimaldus, Genuen. Epiſcopus Sanonen.

Fabricius Landrianus, Mediolanen. Epiſcopus S. Marci.

Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Epiſcopus Amerinus.

Petrus Fragus, Hiſp. Epiſcopus Vſellen.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Epiſcopus Cortonen.

Franciſcus Contarenus, Venetus, Epiſcopus Paphen.

Ioannes Delphinus, Venetus, Epiſcopus Torcellanus.

Alexander Molus, Comen. Epiſc. Minoren.

Hieronymus Vielmus, Venetus, Ordin. Præd.

S Epiſc.

Epiſcopus Argolicen.

Franciſcus Raguſæus, Ordin. S. Franciſci de obſeruantia, Epiſcopus Marchanen.

ABBATES.

Hieronymus Gallus Abb. Clarauallen.

Simplicianus Abb. S. Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Caſſinen.

Stepeanus Cathanius, Nouarien. Abb. ſanctæ Mariæ Gratiarum Placentin. Diœc. Congregationis Caſſinen.

Auguſtinus Loſchus, Hiſpanus, Abb. ſancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Caſſinen. obijt.

Eutychius Cordes, Antuerpien. Abb. ſancti Fortunati apud Baſſianum, congregationis Caſſinen.

Claudius Sanctes Gallus, canon. regul. Abb. Luneuillan.

Coſmus Damianus, Hortulanus, Hiſp. Abb. Villebertrandi.

GENERALES.

Vincentius Iuſtinianus, Genuen. Generalis, Ord. Prædicatorum.

Franciſcus Zamorra, Hiſp. Generalis Ordin. Mino. de Obſeruantia.

Antonius de Sapientibus Auguſtanus, Generalis Ord. Min. Conuentualium. obijt.

Chriſtophorus Patauinus, Generalis Ordin. Heremitarum ſancti Auguſtini.

Ioan.

Io. Baptiſta Miglianacca, Aſten. Generalis Ord. ſanctæ Mariæ Seruorum.

Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generali Carmelitarum.

Iacobus Lainez, Hiſpanus, Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu. obijt Romæ.

Thomas Gnottus ciuitatis de Caſtello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro ſacro Concilio.

Gabriel Paleottus Bononien. Auditor Rotæ, nunc Card. tit. ſancti Nerei & Archilei.

Scipio Lancillotus, Romanus, Aduocatus Conſiſtorialis.

Io. Baptiſta Caſtellius, Bononien. Promotor.

Michael Thomaſius, Maioricen. Doctor Decretorum.

THEOLOGI A SVMMO Pontifice miſſi.

Frater Petrus de Sotto Ordinis Prædicatorum, Hiſpanus. obijt Tridenti menſe Aprilis 1563.

Alphonſus Salmeron, Hiſpanus, ſocietatis Ieſu.

Franciſcus Porenſis, Doctor Theologus, Hiſpanus.

Antonius Soliſius, Doctor Theologus, Hiſp.

Frater Camillus Campegius, Papien. Inquiſitor Ferrariæ, Ord. Præd.

Epiſcopus Argolicen.
Franciſcus Raguſæus, Ordin. S. Franciſci de obſeruantia, Epiſcopus Marchanen.

ABBATES.

Hieronymus Gallus Abb. Clarauallen.
Simplicianus Abb. S. Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Caſſinen.
Stepeanus Cathanius, Nouarien. Abb. ſanctæ Mariæ Gratiarum Placentin. Diæc. Congregationis Caſſinen.
Auguſtinus Loſchus, Hiſpanus, Abb. ſancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Caſſinen. obijt.
Eutychius Cordes, Antuerpien. Abb. ſancti Fortunati apud Baſſianum, congregationis Caſſinen.
Claudius Sanctes Gallus, canon. regul. Abb. Luneuillan.
Coſmus Damianus, Hortulanus, Hiſp. Abb. Villebertrandi.

GENERALES.

Vincentius Iuſtinianus, Genuen. Generalis, Ord. Prædicatorum.
Franciſcus Zamorra, Hiſp. Generalis Ordin. Mino. de Obſeruantia.
Antonius de Sapientibus Auguſtanus, Generalis Ord. Min. Conuentualium. obijt.
Chriſtophorus Patauinus, Generalis Ordin. Heremitarum ſancti Auguſtini.

Ioan.

Io.Baptiſta Miglianacca, Aſten. Generalis Ord.ſanctæ Mariæ Seruorum.

Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generali Carmelitarum.

Iacobus Lainez, Hiſpanus, Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu. obijt Romæ.

Thomas Gnottus ciuitatis de Caſtello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro ſacro Concilio.

Gabriel Paleottus Bononien. Auditor Rotæ, nunc Card. tit. ſancti Nerei & Archilei.

Scipio Lancillotus, Romanus, Aduocatus Conſiſtorialis.

Io.Baptiſta Caſtellius, Bononien. Promotor.

Michael Thomaſius, Maioricen. Doctor Decretorum.

THEOLOGI A SVMMO Pontifice miſſi.

Frater Petrus de Sotto Ordinis Prædicatorum, Hiſpanus. obijt Tridenti menſe Aprilis 1563.

Alphonſus Salmeron, Hiſpanus, ſocietatis Ieſu.

Franciſcus Porenſis, Doctor Theologus, Hiſpanus.

Antonius Soliſius, Doctor Theologus, Hiſp.

Frater Camillus Campegius, Papien. Inquiſitor Ferrariæ, Ord. Præd.

Frater Hieronymus Brauo, Hiſpanus Ordinis Prædicatorum.

Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordi. Præd. in demortui F. Petri de Sotto locũ, nunc Illuſtriſſimi Dominij Veneti Inquiſitor generalis, tunc Epiſc. Iuſtinopol.

DOCTORES THEOLOGIAE facultatis Pariſienſis miſſi à Carolo nono Galliarum Rege Chriſtianiſſimo.

Nicolaus Maillard Decanus facultatis Pariſienſis.

Ioannes Peletier.

Antonius Demochares.

Nicolaus de Bris.

Iacobus Hugonis Franciſcanus, idem etiam procurator Reuerendiſſimi Ioannis Vrſini Epiſcopi Trecorenſis.

Simon Vigor.

Richardus du Pre.

Natalis Paillet obijt Tridenti, V. cal. calend. Decemb. 1562.

Robertus Fournier.

Antonius Coquier.

Lazarus Broychot.

Claudius de Sainces Canonicus regularis.

THEOLOGI MISSI à Philippo Rege Catholico.

Coſmas Damianus Hortolanus, electus Abbas Villa-

Villabertrandi.

Ferdinandus Tritius,Doctor Theologus,Canonicus Caurien.

Ferdinandus Velloſillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.

Thomas Daſſio I.V.D.Canonicus Valetinus.

Licentiat. Antonius Couarruias, Auditor Granaten.

Ferdinandus Mencacenſis, Decretorũ Doct.

Frater Ioannes Ramirez,Hiſpanus,Miniſter prouin.Diui Iacobi.

Frater Alphonſus Contreras, Commiſſarius Ord.in curia Regis Hiſpaniæ.

Frater Michael de Medina,Hiſpanus, Ordi. Mino.ſacræ Theologiæ Doctor.

Frater Io. Lobera, Hiſp.ſacræ Theologiæ lector Salamanticæ miſſus in ſocietatem mi niſtri prouincialis D.Iacobi ſub memorati.

Coſmus Palma Fõteyus,ſacræ Theologiæ Doc. Hiſp.Hortolani Abb.deſcrip.& comes.

Frater Ioannes Gallo,Hiſpanus, Ord.Præd.

Frater Petrus Fernandez,Hiſpanus, Ordin. Præd.in ſocietate Magiſtri Gallo.

Frater Deſiderius de S. Martino, Panormi. Ord.Carmelitani.

Michael Baius ab Atho, ſacræ Theologiæ Doctor.

Ioannes Heſſeles, Louanio, ſacræ Theologiæ Doctor.

Cornelius Ianſenius Hulſtenſis, ſacræ Theologiæ Doctor.

THEOLOGI MISSI à Rege Portugalliæ.

Frater Franciſcus Porerio, Ordinis Prædicatorum.
D. Iacobus de Payua de Andrade, Luſitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

AB EXCELLENTISSIMO Duce Bauariæ.

Ioannes Cauillonius, Flander, ex ſocietate Ieſuitarum.

PROCVRATORES Epiſcoporum abſentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro Illuſtriſſ. Cardinale de Mendozza, Epiſc. Burgen.
Io. Gothardius Cler. ſæc. Germanus. pro Reuerendiſſ. Epiſcopo Ratiſponen.
Georgius Hochenuarter cler. ſæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro reuerendiſſ. Epiſcopo Baſilienſi.
Frater Felicianus Ninguarda à Morbinio, Ord. Præd. pro Illuſtriſſimo Domino Saliſburgen. Orator.
Petrus Zumel, Doctor Theologus Canonicus Malacitanus, p Reuerendiſſ. Malacitano.

Ioannes

Ioannes Delgadus, Doctor Theologus, Canonicus Tydenſis, pro D. Ioanne de S. Aemiliano Reuerendiſs. Epiſcopo Tudenſi.

Gaſpar Cardillus, Villalpandeus, Segobr. Doctor Theologus, pro Reuerendiſs. Epiſcopo Abulen.

Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Præd. pro Reuerendiſs. Epiſcopo Saguntino.

Frater Franciſcus Orantes, Lector Valliſoleti Ord. Minorum, pro Reuerendiſs. Epiſcopo Palentino.

Cæſar Ferrantius Sueſſanus, Theologus, pro Reuerendiſs. Epiſcopo Sueſſano, apud Reuerendiſſimum Ilerdenſem.

PROCVRATORES Ordinum.

Ioannes Contigon Doctor, Gallus, Prior, & Procurator Ord. Cluniacenſis.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior monaſterijs de Recluſo, Procurator Generalis Ordinis Ciſtercien.

THEOLOGI SAECVLARES & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus cum Reuerendiſs. Andegauenſi.

Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illuſtriſs.

& Reueren. Cardinale à Lotharingia.
Franciſcus Sancius, Decanus, facultatis Theologicæ, & Canonicus Salmaticen. cum Reuerendiſſ. Salmaticen.
Matthæus Guerra, Cõſentin⁹, Calabr. Presb. ſæcularis cũ Reuerendiſſ. Epiſc. S. Marci.
Federicus Pendaſius, Mantuanus, cum Illuſtriſſ. Card. de Mantua, Legato S. Concilij.
Io. Franciſcus Lombardus, Neapol. cum Illuſtriſſ. Card. Seripãdo, Legato Sacri Cõcilij.
Petrus Morcatus, Theologus, cum Reuerendiſſ. Vicenſi.
Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reuerend. Legionen.
Sobanus, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Legionen.
Antonius Leitonus, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Coymbricenſi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Salmãntino.
Ioannes Villetta, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Barchinonen.
Ioannes Fonſeca, Doctor Theologus cum Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Granaten.
Michael Oroncuſpe. Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Epiſc. Pampilon.
Alphonſus Fernandez de la Guerra, Hiſp. Doctor Theologus, cum Reueren. Guadixien.
Michael Ytero D. V. I. cum Reuerendiſſ. Epiſc. Pampilonen.
Ioſephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ.

uerendiſſ. Epiſc. Ciuitaten.

Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiſſ. Epiſc. Almerien.

Antonius Garſias, Doctor Theologus, cũ Reuerendiſſ. Epiſcopo Oueten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Segobien.

Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerendiſſ. Epiſcopo Vſcellen.

THEOLOGI ORDINIS Sancti Benedicti.

Ioannes Carthougne, Doctor Theologus.

Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

THEOLOGI ORDINIS Fratrum Prædicatorum.

Angelus Cioſus Florentinus, cum Illuſtriſſ. Card. Mantuano, Legato.

Seraphinus de Caballis de Brixia, prouincialis terræ Sanctæ, cum Reuerendiſſ. ſuo Generali.

Hæliſæus Capys, Venetus, Theologus, cum Reuerendiſſ. Archiepiſc. Pragen.

Santes Cythinus Vtinenſis, cum Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Amalphitano Maximo de Maximis.

Petrus Aridien. Gallus cum Reuerendiſſ.

D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus. Inquiſitor Auinioni. Vicarius Cong. Franciæ. cum Reuerendiſs. D. Nemauſenſi.

Ioannes Matthæus Valdina, cũ Reuerendiſs. D. Tarentino.

Petrus Martyr, Coma, Hiſpanus, cum Reuerendiſs. D. Gerundenſi.

Petrus Zatores Hiſpanus, cum Reuerendiſs. D. Dertuſenſi.

Antonius de Groſupto, cum Reuerendiſs. D. Vigliuanenſi.

Aurelius de Chio, cum Reuerendiſs. D. Spalatrenſi.

Andrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerendiſs. D. Nicoſienſi.

Marcus Medices, Veronen. cũ Reuerendiſs. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerendiſs. D. Brixienſi.

Michael de Aſt, Genuenſis, Prior ſancti Laurentij Triden.

Conſtantinus Coccianus, Iſſorella, cum Reuerendiſs. D. Monte Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerendiſs. D. Bracarenſi.

Ludouicus de Sotto, maior, cum Reuerendiſs. D. Georgio de Tayde.

Baptiſta de Lugo, cum Reuerendiſs. Domino Veronenſi.

Hieronymus Barolus, Papien.

THEO-

THEOLOGI ORDINIS ſancti Franciſci de obſeruantia.

Aloyſius de Burgo nouo, Italus, ſacræ Theologiæ Lector, Bononien. Commiſſarius generalis, nunc Ordinis generalis.

Thomas de Soliano, Italus, Prouin. Bononiæ Miniſter.

Antonius de Padua, Luſitanus, Ordinis Secretarius.

Bonifacius Raguſeus, Apoſtolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator. nunc Epiſcopus de Stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, lector ſacræ Thologiæ Peruſiæ, obijt.

Angelus Iuſtinianus, Italus, lector ſacræ Theologiæ Ianuæ.

Vincentinus de Meſſina, Italus, ſacræ Theologiæ Lector Neapoli, & Siciliæ miniſter.

Iulius Paſſiranus, Vrceanus, Italus, ſacræ Thæologiæ Lector Bergomi.

Iacobus Alani Gallus, Theologus, cum Reuerendiſs. Epiſc. Veneten.

THEOLOGI ORDINIS ſancti Franciſci Conuentualium.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugho ſocius Religionis.

Bartholomeus Golphus de Pergula, prædicator Illuſtriſs.

Ioannes Tertius, Bergomen. lector Theologiæ publicus in Gymnaſio Papienſi.
Clemens Thomaſinus de Florentia, Regens in Conuentus Sanctæ Crucis de Florentia.
Auguſtinus Balbus à Lugo.
Ioannes Baptiſta Ghiſulphus, Ordinis ſcriba.
Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Patauio.
Lucius Anguſiola Placentinus, Regens S. Franciſci Bononiæ.
Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquiſitor Paduæ.
Octauianus Charus de Neapolit. Regens S. Laurentij de Neapoli.
Antonius Poſius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duodecim Apoſtolorum Romæ.
Bonauentura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in Conuentu Ferrariæ.
Antonius à Cubalo Feltren.
Andreas Schynopius de Amandula, cum Reuerendiſſ. D. Cataten.
Balthaſſar Criſpus, Neapolitanus, cum Reuerend. D. Dropien.

THEOLOGI ORDINIS
Fratrum Heremitarum S. Auguſtini.

Thadeus Peruſinus, cum Reuerendiſſ. D. Saluiato, nunc procurator Generalis Romæ, publicus

publicus Theologiæ profeſſor.

Io. Paulus Recanaten. cum Reuerendiſſ. D. Quinq; eccleſien. Oratore pro Regno Hungariæ.

Simon Florentinus, cum Illuſtriſſ. Card. Seripando, Legato.

Cherubinus Lauoſius de Caſſia, cum Reuerendiſſ. D. Vercellen.

Gabriel Verratellus, Anconitanus.

Ambroſius Veronenſis, Priori conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.

Ioan. Baptiſta Burgos, Valentinus, Hiſpanus.

Antonius Mondulphenſis, cum Reuerendiſſ. D. Pragen. Oratore.

Egidius Volateranus, cum Reuerendiſſ. Epiſcop. Thininien.

Eugenius Piſaurenſis Quadrageſi. 1562. *Concilij Prædicator celeberrimus.*

Adamantinus Florentinus, cũ Illuſtriſſ. Card. Madrutio.

Aurelius Corinaltenſis, cum D. Oratore Heluetiorum.

Balthaſſar Maſſanus cum Reuerendiſſ. Epiſc. Catanien.

Sebaſtianus Fanenſis eiuſdem Ordinis ſcriba.

Chriſtophorus de SanctoTotis Burgẽ. Hiſpanus.

Simon de Razzolatis Patauinus.

Angelus Ferus Venetus cum Reuerendiſſ. D. de Oſma.

Petrus Luſitanus cum Reuerendiſſ. D. Leiriens.

THEO-

THEOLOGI ORDINIS Fratrum Carmelitan.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ord.

Theodorus Maſius, Mantuan. cum Reuerendiſſ. D. Cremonenſi.

Silueſter, Confeſſor Illuſtriſſ. Herculis Card. Mantuani.

Lucretius Aſolanus, cum Reuerendiſſ. D. Patriarcha Venetiarnm.

Nicolaus Gallus, cum Reuerendiſſ. patre Generali.

Eraldus Gallus cum Reuerendiſſ. patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerendiſſ. patre Generali.

Angelus Ambroſianus, Venetus.

THEOLOGI ORDINIS Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.

Amanus, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendiſſ. D. Sibinicen.

OFFICIALES SACRI Concilij Tridentini.

Epiſcopus Cauenſis, Commiſſarius.

Epiſcopus

Epiſcopus Theleſinus Secretarius.
Ludouicus Bondonus Magiſter Cæremoniarum.
Antonius Manellus, Depoſitarius.

CANTORES SACRI Concilij.

Simon Bartolinus, Peruſinus.
Ioãnes Aloyſius de Epiſcopis, Neapolitanus.
Bartholomæus Conte Gallus.
Matthias Albo, Fulginas.
Franciſcus Buſtamante, Hiſpanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuentanus.
Franciſcus Druda, Callienſis.
Lucas Longinquus, Giſonenſis.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

NOTARII.

Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, & Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.

Hieronymus Gambarus Brixienſis, Forenſis.

CVRSORES SANCTISS. D. N. & Sacri Concilij.

Nicolaus de Matthæis, & } *Allobroges.*
Iacobus Carra. }

FINIS.

Igitur vniuerſorum à principio vſque ad finem erunt quingenti ſeptuaginta ſeptem Patres vel circa. Videlicet.

Cardinales	14
Patriarchæ	3
Archiepiſcopi	39
Epiſcopi	267
Abbates	10
Oratores	16
Generales Ordinum	13
Doctores Legum	16
Theologi pariter Caroniſtæ	165
Officiales	34

LITERAE, MANDATA,

Orationesq́; diuerſorum Chriſtianæ Reipub. Principum ad ſacroſanctum Tridentinum Concilium directæ, & habitæ vnà cum eiuſdem ſacri Concilij ad quamq; reſponſis.

Iam pridem ſparſim ex illius actis in vnum collectæ, nunc verò demum fideliter recognitæ.

ADMONITIO ATQVE

Hortatio Legatorum Sedis Apoſtolicæ. Ad Patres in Concilio Tridentino, lecta in prima Seſſione, die XIII. Decẽbr. ſub Paulo III. Pont. Max. M D XLVI.

REVERENDISSIMI *Patres, &c. Cum ipſa muneris noſtri ratio, qui in hac ſancta Synodo præſidentium & ſedis Apoſtolicæ legatorum perſonam gerimus, huc poſtulatura videatur, vt creſcentibus negocijs, quæ in hoc ſacro conſeſſu ad Dei gloriam,*

&

& Eccleſiæ vtilitatem ſunt expedienda, ſæpius apud vos cohortandi & cōmonendi cauſa verba faciamus: tum vero in hac prima ſeſſione, quæ felix (vt ſperamus) principium ipſi concilio eſt datura, minime hoc à nobis prætermittendum duximus. Eo vero libentius hoc officio fungimur, quòd cum vos vel hortamur, vt ea faciatis, quæ digna tanto conuentu ſint, vel à contrarijs dehortamur: noſmetipſos etiam hortamur ac dehortamur, qui in eadē quaſi naui vobiſcum ſumus, ijſdemq; periculis, quibus vos, ijſdem tēpeſtatibus ſubijcimur. noſmetipſos inquam excitamus ad vigilandum, ne vel in ſcopulos incidamus, qui plurimi proculdubio in hoc curſu ſeſe offerent: vel magnitudine negociorum tanquam fluctum obrui nos negligentia noſtra patiamur: verum ſpe & fide erecti, eo nauigationem dirigamus, quo maxime portus ſalutis ad Dei gloriam in Chriſto Ieſu ſeſe oſtendet. Igitur, vt ab eo incipiamus, de quo maxime in hoc principio admonendi omnes ſumus, vnuſquiſque noſtrum ante oculos ſibi in primis proponere debet, quænam ſint, quæ ab hoc ſacro Concilio expectentur: ex quo quiſque facile intelliget, quantum ſibi oneris incumbat. Sunt vero ea (vt omnia ſummatim complectamur) quæ in Bulla indictionis concilij continentur: nempe hæreſum extirpatio, diſciplinæ eccleſiaſticæ & morum reformatio, ac tandē pax æterna totius eccleſiæ. Hæc ergo ſunt,

quæ

quæ nos curare, vel potius pro quibus aſſidue orare, vt Dei benignitate fiant, oportet. Atq; illud eſt, de quo ante omnia in ipſo Concilij exordio omnes & ſingulos, qui huc conuenimus, primnm autem nos ipſos, qui in tam ſancto Miniſterio præſidemus, admonendos duximus, ne vnquam cogitemus, vel per ſingulos qui hic adſunt, vel per vniuerſum Concilium, etiam ſi omnes paſtores ex vniuerſo terrarum orbe huc coirent, tantis malis, quibus nunc grex Chriſti eſt oppreſſus, prouideri poſſe. Si enim putamus hoc à nobis perfici poſſe, aut ab alio, quam ab ipſo Chriſto, quem Deus pater vnicum nobis ſeruatorem & paſtorem dedit, cui etiam omnem poteſtatem dedit, erramus ſanè in fundamento omnium actionum noſtrarum, & diuinam iram magis prouocabimus. Adiungimus enim ad ſuperiora mala, quæ propterea nobis acciderunt, ꝙ ipſum fontem aquæ viuæ reliquimus, hoc alterũ maximum peccatum, ꝙ noſtra vel Prudentia, vel potentia iiſdem malis mederi velimus: vt merito de nobis dicatur, quod Propheta in perſona Dei veterem populum accuſans, dicit: Duo mala fecit populus: hic me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas, non valentes continere aquas. Tales vero ciſternæ ſunt omnia conſilia, quæ à noſtra prudentia, non afflata ſpiritu diuino, proficiſcũtur: quæ non modo populos in pietate & obedientia, tanquam aquas in ciſternis continere non valent:

lent:ſed quo magis his artibus retinere eos laboramus, eo violentius tanquam torrentes, à nobis defluunt & diſcedunt: vt ſuperiorum annorum experientia multis in locis ſatis nos docere poteſt, & nunc admonere, vnicam tantum viam medendis his malis relictam, ſi noſtra omnia remedia inutilia eſſe agnoſcentes, & valere potius ad augenda, quam ad tollenda mala, ad Chriſti potentiam, quem dexterã ſuam Deus pater appellat; ad Chriſti ſapientiam qui eſt ſapientia patris, in omnibus nos, qui patrum perſonã gerimus, fide, & ſpe confugiamus; huius nos in omnibus miniſtros eſſe agnoſcamus. Hic vero quæritur (inquit Apoſtolus) inter diſpenſatores, vt fidelis quis inueniatur. Hoc autem nunc nobis agendum eſt, vt miniſtros nos in omnibus idoneos præbeamus. Erimus vero idonei, ſi nos ex nobis minime idoneos eſſe iudicauerimus. Quis enim (inquit idem Apoſtolus) ad hæc idoneus? vt qui ne cogitare quidẽ aliquid ex nobis, quaſi ex nobis, ſimus ſufficientes. Verum hoc fateri non ſatis ex nobis. hoc dicere potuit Apoſtolus, & per hanc portam ingredi ad obeundũ munus ſuum, & in eo ſe miniſtrum fidelem ac idoneum oſtendere, qui ſimul dicere potuit de miniſterio ſuo loquens, Nihil mihi conſcius ſum. Nobis vero, qui ſi verum fateri volumus, aliter dicere non poſſumus, quin nobis conſcij ſimus, in adminiſtrando munere nobis impoſito in plurimis defeciſſe; & horũ etiam

malorum

malorum ad quæ corrigenda vocamur, non minima ex parte cauſam extitiſſe, non ſatis eſt hic fateri, ad tantum munus nos impares eſſe. Quid ergo nobis agendum, vt idonei hoc tempore Chriſti miniſtri in eccleſia inſtauranda eſſe poſſimus? Idem prorſus, quod Chriſtus ipſe Epiſcopus animarum noſtrarum fecit, cum venit ad fundandam & formandam eccleſiam ſuam. Idem ſane patres faciendum erit nobis, quod ipſa ſapientia patris fecit, cum venit vt multos filios in gloriam adduceret: id quod nobis item propoſitum nunc eſſe debet. Is enim cum oppreſſos peccatis omnes inueniſſet, omnia omnium peccata in ſeipſum tranſtulit, ſeque vnum ante Deum pro omnibus reum & nocẽtem conſtituit, ac pœnam nobis debitam ſuſtinuit, tanquam omnia flagitia, & omnia ſcelera, quæ nos commiſeramus, ipſe commiſiſſet: cum tamen ab omni labe peccati puriſſimus eſſet: quippe qui peccatum non fecit, neque vnquam inuentus eſt dolus in ore eius. Quod vero Chriſtus pro immenſa ſua charitate erga Deum patrem, & pro miſericordia erga noſtrum genus fecit: hoc nunc, vt ipſi faciamus, iuſtitia ipſa à nobis flagitat, vt omnium horum malorum, quibus grex Chriſti eſt oppreſſus, nos Paſtores coram tribunali miſericordiæ Dei reos conſtituamus: atque omnium peccata in nos ipſos non tam pie, quàm iuſte transferentes, quia re vera horum malorum magna ex parte nos cauſa ſumus,

mus, diuinam miſericordiam per Ieſum Chriſtum imploremus. Quod vero dicimus, nos paſtores his malis, quibus Eccleſia eſt oppreſſa, cauſam dediſſe, ſi quis hoc acrius & magis per exaggerationem quandam verborũ, quam vere dictũ exiſtimet, hoc quidem ipſa rerum experientia, quæ mentiri non poteſt, comprobabit. Reſpiciamus ergo paululum ad ipſa mala, quibus eccleſia opprimitur. ac ſimul etiam ad noſtra peccata. Sed quis hæc numerare valeat, quæ ſimul cum reliquis malis multitudine ſuperant arenam maris, & vſq; ad cœlum clamant? Circunſcribamus ergo tantam multitudinem noſtrorum malorum illis limitibus, quibus hoc Concilium, quod capitalibus malis medendis eſt vocatum, ea circunſcripſit. Sunt vero illa tria, quæ ſupra commemorauimus, hæreſes, lapſa morum diſciplina, & inteſtinum atque externum bellum. Hic ergo videamus & conſideremus, cum iam multis annis Eccleſia his calamitatibus vexetur, vndenam ipſa originem habuerunt: num illis nos quodam modo principium, num fomentum dederimus. Primum vero examinemus initium hæreſum, quæ hac noſtra ætate paſſim pullularunt: quibus ſi negare volumus nos principium dediſſe, quia nullus hæreſeos ipſi authores ſumus: tamen cum peruerſæ de fide ſententiæ, tanquam vepres quædam ſint & ſpinæ, quæ in agro Domini, qui nobis colendus commendatus eſt, ortæ ſunt: etſi illæ quidem

ſua

ſua ſponte, vt ſolent aliquando vitioſæ herbæ, pullularunt: tamen qui non coluit quem debuit agrum, qui non ſeminauit, qui pullulantes per ſe non ſtatim curam adhibuit vt extirparet, nō minus quidem principum illius dediſſe dicendus eſt, quàm ſi ipſas ſeminauerit, præſertim cum hæc omnia negligentia agricolæ ortum ducant, et incrementum habeant. Hic ergo ſeipſos excutiant, qui ſunt agricolæ in agro domini, cōſcientiā ſuā interrogēt, quo modo in eo colendo, quo modo in ſeminando ſe geſſerint. Quod qui fecerint his præſertim temporibus, quibus pauciſſimi agro domini colendo incumbunt, non multum, credimus, dubitabunt, num ad ipſos pullulantius paſſim in Eccleſiæ hæreſum culpa pertineat. Hæc vero monendi tantum cauſa dicta ſatis ſint de his, quæ ad primum caput pertinent. Veniamus ad ſecundum, quod lapſam morum diſciplinam & abuſus (vt vocant) complectitur. Hic vero nihil attinet diu inueſtigare, qui nam tantorum malorum auctores fuerint cum præter noſipſos ne nominare quidem vllū alium auctorem poſſimus. Quare ad tertium accedamus, quod impedimenta pacis eccleſiæ in ſe continet: qualia ſunt arma, vel domeſtica, vel externa: hæc enim iampridem pacem eccleſiæ perturbarunt, & adhuc perturbant. de quibus hoc tantum dicimus: ſi (quod Deus ipſe certiſſimis ſignis oſtendit) hæc arma flagella eius ſunt, quibus nos affligit: quia duo-

rum

rum priorum capitum rei ſumus, in quibus nos excuſare non poſſumus, etiam horum armorum præcipuam nos cauſam eſſe negare nõ poſſumus. Eiuſmodi vero flagella Deũ ob eam cauſam immittere cenſemus, vt nos peccantes caſtiget, & peccata ipſa, quibus maieſtatem eius maxime offendimus, nobis ante oculos ponat. Hic vero quiſquis aliquando animaduertit, quibus modis eccleſia armorum violentia vexata fuerit, ſecum ipſe conſideret, quænam illa ſint, in quibus præcipuæ eccleſia propter ipſa arma detrimentum patiatur. Nec vero hic refert de quorum armis loquamur, ſiue de inteſtinis noſtrorum principum, ſiue de externis Turcarum armis, quæ ſuperioribus annis nos magnis calamitatibus affecerunt: ſiue de eorum, qui ab obedientia ſuorum Paſtorum diſceſſerunt, & ipſos à ſuis ſedibus expulerunt. Hoc enim ſummatim dicimus de omni genere armorum, ſi qui illa contra nos tractarunt, à ſuis Eccleſijs paſtores fugarunt, ordines confuderunt, Laicos autem in Epiſcoporum locum ſuffecerunt, Eccleſiæ bona diripuerunt, curſum verbi Dei impedierunt. Hic inquam dicimus nihil horum eſſe quod in libro abuſuum Paſtorum, maxima illorum pars qui hoc nomen ſibi vendicant, per ſe factum eſſe, ſi legere libuerit, non ſcriptum apertis verbis inueniat. Noſtram.n.ambitionem, noſtram auaritiam, noſtras cupiditates his omnibus malis populũ Dei prius affeciſſe.

ſtatim inueniet, atque harum vi ab Eccleſiæ Paſtores fugari, eaſq; pabulo verbi priuari: bona Eccleſiarum, quæ ſunt bona pauperũ, ab illis tolli: indignis ſacerdotia conferri: & illis, qui nihil à laicis, præterquã in veſtis genere, ac ne in hoc quidẽ differunt, dari. Quid enim horum eſt, quod negare poſſimus per hos annos à nobis factũ eſſe? Quare ſi Turca, ſi Hæretici hoc idem aduerſus nos faciunt, quid hic aliud, quam flagitia noſtra, & ſimul iuſtum Dei iudicium videmus? iudicium vero plenum miſericordia ſi.n. pro meritis nos caſtigaret, iam pridẽ ſicut Sodoma & Gomorrha fuiſſemus. Cur vero hæc nunc commemorauimus? an vt vos confundamus? abſit ſed magis, vt eos ceu patres & fratres chariſſimos, primum autem noſmetipſos, admoneamus, quo pacto hæc, quibus nũc affligimur, flagella, & grauiora quæ impendent, niſi reſipiſcamus, vitare poſſimus, vt effugiamus tremendum illud Dei iudiciũ, omnibus quidem non reſipiſcentibus tremendum, maxime vero illis qui præſunt. Iudicium enim graue (inquit ſcriptura) his qui preſunt, fiet. Iudicium vero incipere nunc videmus à domo Dei. Dum enim nunc eijciuntur Sacerdotes, dum conculcantur ab hominibus, quid aliud hoc indicat, quàm diuinum de nobis iudicium, quod prædixit Chriſtus, cum diceret Sacerdotes ſuos eſſe ſal terræ: q ſi ſal euanuerit, ad nihil valere vltra, niſi vt eijciatur foras, & cõculcetur ab hominibus? Hæc vero

omnia nos nunc patimur. Quod ſi propter iuſtitiam, vt noſtri maiores, beati nos quidem. at nunc iuſte quidem, quia ſal euanuit: minime autem propter iuſtitiam patimur: in omnibus enim noſtris afflictionibus videmus iudicium Dei, atq; vtinam quidem illud videremus: hoc.n. initium eſſet omnia Dei iudicia & flagella effugiendi, atque in gratiam et in veram gloriam ingrediendi, quæ res fecit, vt in his commemorandis acriores & longiores fuerimus. niſi.n. hæc bene cognita & perſpecta fuerint, fruſtra intramus in conciliũ, fruſtra inuocamus Spiritum ſanctum, qui primũ ingreſſum in animam hominis ſemper facere ſolet, per ipſius hominis condemnationem, vt condemnet mundum de peccato. Quare niſi ille ſpiritus nos apud noſmetipſos primum condemnauerit, nondum illum ingreſſum eſſe ad nos affirmare poſſumus, ac ne ingreſſurum quidem, ſi peccata noſtra audire recuſamus. Idem enim dicetur nobis, quod populo veteri per Prophetam Ezechielem eſt dictum, cum nondum agnitis ſuis ſceleribus Deũ per Prophetam interrogare vellent, ſicut autem ait Propheta: Venerunt viri Iſraël ad interrogandum Dominum, & ſederunt corã me. hæc autẽ dicit Dominus: Nunquid ad interrogandum me veniſtis? Viuo ego, dicit Dominus, quia non reſpondebo vobis. Sequitur autem. Si iudicas eos, abominationes patrum illorũ oſtende illis. In quibus verbis oſtendit Deus,

quare noluerit reſpondere illis, quia nondum ſcilicet abominationes ſuas & patrum ſuorũ audierant. Quare cum idem Dei ſpiritus ſit, qui tum dabat reſponſa, & quem nunc nos ſedentes coram Domino inuocamus: quid nobis faciendum ſit vt propria reſponſa habeamus, ex his videtis: & ſimul quàm neceſſario nos, qui præſidemus in hoc ſacro conſeſſu, à detegendis noſtris peccatis ſermonis exordium vobiſcum duximus. Quia vero nonnullos nunc videmus, ſua primum peccata & noſtri ordinis grauiter deflentes, atq; Dei miſericordiã omnibus votis implorantes, ideò quidem in maxima ſpe ſumus, ad nos veniſſe, quem inuocamus, Dei ſpiritũ. Hoc vero maximũ pignus diuinæ miſericordiæ habemus, nempe ipſam hanc inchoationẽ concilij, in quo nunc conuenimus ad erigendam & inſtaurandam pene collapſam Eccleſiã, vt vetus populus poſt diuturnam captiuitatem apud externos reges, redijt Hieroſolymã ad inſtaurandum templũ. In illius vero populi ſtatu, in illorum læta ad patriam profectione, & templi inſtauratione; noſtri quidẽ temporis & noſtri ſtatus, in hoc præſertim concilio, imaginem intueri poſſumus: & in ducum eiuſdem populi exemplo, veſtrum, qui duces eſtis populo Dei ad cæleſtem patriã contendenti, officium videre. Quare omnes vos magnopere hortamur, vt ſæpius ad memoriam reuocetis, quæ in Eſdræ, quæ in Nehemiæ, quæ etiã in Danielis libris

ſunt ſcripta: in quibus conſilia omnium ducũ populi explicantur, quæ hunc vnum ſemper ſcopum habuerunt, vt ſua & populi atq; patrum peccata confitentes, ad pœnitentiam & implorationem diuinæ miſericordiæ omnes excitarent. Quod cum populos faceret, tum quidem omnia illis fœliciter ſucceſſere. Eandẽ vero conſilia nobis, ſi fœlicem ſucceſſum & exitum expectare volumus in inſtauranda Eccleſia, ob quam cauſam læti huc in ſpiritu conuenimus, ſequenda erunt: atq; eo quidem magis, quo etiam maiora nobis certamina impendent inſtauraturis Eccleſiã, quam illis inſtauraturis templum. Si enim illis multi, quo minus id perficeretur, ſe oppoſuere: ſi multi etiã cum opus impedire nõ poſſent, eos irriſerunt: hoc quidem ſic habetote nobis nec irriſores defuturos, nec qui maximis viribus à cœpto opere nos deterreant & auocent: Habebimus vero non modo colluctationem cum carne & ſanguine, ſed cum ſpiritualibus nequitijs in cœleſtibus. Verum his omnibus potentior eſtis, in cuius nomine hoc opus ſumus egreſſi. Quare in eo confidamus, ipſum precibus inuocemus, & ipſe omnia perficiet. Quia vero hoc concilium cum deliberantium, tum vero iudicantium ſpeciem refert, in quo & deliberatur de ijs, quæ ad vniuerſalis Eccleſiæ bonum pertinent, & etiam iudicatur, tam de rebus, quàm de perſonis: ſedemus enim tanquam iudicantes duodecim

tribus Iſrael, quibus comprehenditur vniuerſus populus Dei: ideo hic maxime locus videtur noſipſos admonendi, vt caueamus ab his, quæ vel conſultandi, vel iudicandi vim in nobis deprauare ſolent. Hæc vero ſunt ipſæ animi paſſiones: quæ ideo etiam perturbationes vocantur, quia rectum & verum de rebus iudicium, & ſenſum perturbant ac peruertunt: in quibus maxime illa ſunt cauenda, quæ recte monet Ethnicus ille in conſilijs abijcienda, cum dicit, Omnes homines, qui de rebus dubijs conſultant, ab ira, odio, amicitia, vacuos eſſe deberet. Nam cum in hæc omne genus hominum ſit propenſum, tum vero ij maxime, qui principibus ſeruiunt: tales enim vehementiores habent affectiones: facillime autem ad gratiam loquuntur, vel ad odium: vt ſcilicet ipſos exiſtimãt principes affectos eſſe, à quibus mercedem expectant. Cum vero de principibus loquimur, tam de his qui Eccleſiaſtici vocantur, quàm qui ſeculares, loquimur. Ac licet quidem nos principes Chriſtianos habere agnoſcamus, & gaudeamus, id quod in veteri & iam recens fundata Eccleſia Patres noſtri non habuerunt: tamen ante omnia nobis in hoc concilio ſemper eſt animaduertendum, hunc non eſſe locum laudandi aliquem, niſi ſolum Deum in Chriſto Ieſu, atque illum ſolum iuſtificãdi, omne autem genus hominum condemnandi: primum vero noſipſos, qui hæc loquimur, vt cum Daniele dicamus, Nobis

confuſio faciei, Regibus noſtris, Principibus noſtris, & patribus noſtris, qui peccauerunt: tibi autem domino Deo noſtro miſericordia & propitiatio, quia receſſimus à te, & non audiuimus vocem domini Dei noſtri, vt ambularemus in lege eius, quam poſuit nobis per ſeruos ſuos prophetas. Et omnis Iſrael præuaricati ſunt legem tuam, & declinauerunt, ne audirent vocem tuam, & ſtillauit ſuper nos maledictio & deteſtatio. Hic vero nunc locus eſſet, vt eiuſdem Prophetæ exemplum ſequentes, cuius verba modo recitauimus, non ſolum noſtra, qui Sacerdotes ſumus, ſed populi, ſed principum, coram Deo & Eccleſia eius, peccata confiteremur, proq́; omnibus veniam imploraremus. Sic vero dicit Daniel: Cumq́ue adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei: nomine populi hoc loco omnium ordinum perſonas complectens, vt eius confeſſio, quam modo recitauimus, declarat. Qua in re, quid nobis, qui pro ſalute vniuerſæ eccleſiæ tantis malis oppreſſæ, huc conuenimus, faciendum ſit, ſatis indicare videtur: nimirum, vt noſtra, et ſimul principum, ac populi peccata flentes confiteamur. id quod plane in ſpiritu mœroris ſatis nunc abunde facimus: verbis vero vberius faceremus, ſi ipſi Principes adeſſent, qui ſuam nobiſcum confeſſionē & lachrymas coniungerent. Eiuſmodi vero, quaſi funiculis peccatorum, vt Prophetæ loquuntur, Sacerdotum ac

Principum,

Principum, atque ipſius populi peccata ſunt colligata, vt difficile ſit de vnius ordinis peccatis inquirere, quin reliquorum ſimul ordinum peccata appareant. Sic vero omnes ordines vna orationis ſeriæ accuſans, in veteri populo dicit Ezechiel in perſona Dei: Sacerdotes eius contempſerunt legem meam, & polluerunt ſanctuaria mea: inter ſacrum & profanum nō habuerunt diſtantium. Principes eius in medio illius, quaſi lupi rapientes prædam, ad effundendum ſanguinem & ad perdendas animas, et auare ſectanda lucra. Populi terræ calumniabantur calumniam. Hæc ille. Quæ vtinam ad illa ſolum tempora pertinerent, ac non noſtri quoque temporis imaginem referrent. Vtinam cum de corruptela morum Sacerdotum loquimur huic maximam occaſionem, maximam materiam, & auctoritatem, ipſos principes, atque ipſum populum dediſſe negare poſſemus. Sed reprimamus nunc verba vſque ad tempus magis opportunum, fontes autem cōmunium lachrymarum aperiamus. Redeamus vero ad eos, quos cœpimus admonendos, præſertim Epiſcopos, qui cum mandatis principum huc venerūt. Sic vero illos admonemus, vt omni, qua poſſunt fide et diligentia ſuis principibus ſeruiant: verum vt Epiſcopos decet, ſic illis ſeruiant, vt ſerui Dei, nō vt ſerui hominū. Nolite, inquit Apoſtolus, ſerui hominum eſſe. Primum vero ſeruiant vni regi Chriſto, citi Deus pater omnem poteſtatem

dedit: deinde vero propter eum, omnibus, maxime autem principibus: Cui honorem, honorem: cui tributum, tributum. Hortamur autem, vt principibus ſeruiant ad honorem, quemadmodum eorum mandata verbis ipſis præ ſe ferunt: in quibus nihil fere, niſi honorificum, & ad publicam vtilitatem ſpectans, proponitur. Sic vero in ſumma ſeruiant, vt eorum officium in primis ſpectet ad honorem Dei, & vtilitatem huius Concilij, quod propter publicum bonum eſt conuocatũ. Quare vt ab hoc maxime dehortamur omnes, qui hic ſententias coram Deo & Angelis eius, atque coram vniuerſa Eccleſia ſumus dicturi, ne ad gratiam hominis alicuius loquamur: ſic etiã multo magis, ne ad odium cuiuſquam, ſententiam proferamus, et ſi contra nos aduerſarij, vel inimici & hoſtis perſonam gerat: denique vt ab omni inter nos cõtentione abſtineamus, maxime optamus, & in Domino hortamur. Hæc enim ſunt, quæ contriſtant & repellunt, quem inuocauimus Spiritum ſanctum, ſine quo nihil omnino facere poterimus, quod ad bonum & pacem Eccleſiæ cedat. Cum enim (inquit Apoſtolus) ſint inter vos contentiones, nonne homines eſtis, & ſecundum hominem ambulatis? Cum vero homines eos appellat, Spiritus Dei expertes intelligit. In omnibus autem, quæ ad reformationem Eccleſiæ pertinent, ob quã cauſam cõuenimus, imitari nos oportet illum, qui eam primũ formauit:

de

de quo ad hoc ipſum opus ingrediente, ſic in perſona Dei Propheta loquitur: Ecce ſeruus meus, quem elegi: dilectus meus, in quo bene complacuit animæ meæ. dedi ſpiritum meum ſuper eum: iudicium gentibus nunciabit: non contendet, neq; clamabit, arundinem quaſſatam non confringet, & linum fumigans non extinguet. Hunc vero ſpiritũ pacis, charitatis & manſuetudinis, cum ſemper apud omnes, & cũ omnibus oſtendere debeamus tum vero maxime in hoc ſacro conſeſſu, in quo conuenimus, vt per gratiam ipſius Spiritus, contentionibus, quæ nimis diu Eccleſiam vexarunt, finis tandem imponatur. Quare ne ipſi vllam contentionis anſam alicui demus, qui pacificorum perſonã gerimus, maxime eſt cauendũ. Hoc vero, & cætera omnia incõmoda & impedimẽta pacis vnico modo euitabimus, atq; ad optatũ pacis portum perueniemus, ſi precibus ab humili et cõtrito corde profectis, ipſum Chriſti ſpiritum, qui eſt pax noſtra, inuocauerimus, vt in hoc concilio præſideat, vt lucẽ cordibus noſtris infundat. vtq; nos in omnibus ad ipſius honorẽ, & veram Eccleſiæ vtilitatem regat & dirigat. Ad tales enim ipſe dicit: Adhuc te loquente, ecce adſum. Quare vt eiuſmodi orationibus aſſidue incumbamus, quanta poſſumus charitate vos in Domino hortamur, vt vno ore atq; vno ſpiritu, Deum patrem in Chriſto Ieſu glorificemus, qui eſt Deus benedictus in ſecula. Amen.

MANDATVM INVICTISS. Ferdinandi, velut Electi Imperatoris, exhibitum per ſuos Oratores Die VI. Februar. M D LXII. in generali congregatione: & iterum Die XXVI. eiuſdem menſis in Seſſione XVIII. Quæ fuit Secunda ſub Pio IIII. Pont. Max.

FERDINANDVS diuina fauente clementia, Electus Romanorũ Imperator ſemper Auguſtus: ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclauoniæ, &c. Rex: Infans Hiſpaniarũ: Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Marchio Morauiæ, &c. Dux Lucemburgiæ, ac ſuperioris & inferioris Sileſiæ, Vuirtembergæ, & TecKæ, Princeps Sueuiæ: Comes Habſpugi, Tyrolis, Lerreti, Kiburgi, & Goritiæ. Landtgrauius Alſatiæ: Marchio Sacri Romani Imperij, Burgoniæ, ac ſuperioris & inferioris Luſatiæ. Dominus Marchiæ, Sclauoniæ, Portus Naonis, & Salinarũ &c. Memoriæ commendamus, & recognoſcimus, notum facientes tenore præſentiũ vniuerſis, ꝙ cum Beatiſſimus in Chriſto Pater Dominus

Pius

Pius IIII. diuina prouidentia ſanctæ Romanæ ac Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifex Maximus, ſuperiore anno indixerit ſacrum Oecumenicum & Generale Concilium in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem Reſurrectionis Dominicæ proximè præteritum, celebrandum, atq; nos nō modo per bullam ſuper iſtiuſmodi indictione emanatam, Verū etiam per nuncios & literas paterne hortatus ſit, ſi ei Concilio ipſimet adeſſe non poſſemus, mitteremus ſaltem Oratores noſtros viros prudentes, graues & pios. Nos verò qui iamdudum ardentiſſimis votis, ac deſiderijs expetiuimus, ſummoq; ſtudio, quantum in nobis fuit, promouimus Concilij celebrationem, in quo nimirum ratio aliqua ſanandæ Reipub. in tot partes diſtractæ, ac pacis publicæ inter Reges & Principes Chriſtiani orbis firmandæ, & ſtabiliendæ, nec non vitæ in omni hominum ſtatu, & ordine emendandæ ratio, & omnia ea cōibus conſilijs tractarentur, quæ neceſſitas Reipub. poſtularet: principio eiuſcemodi Cōcilij, propter alia ardua negotia ſacri Rom. Imperij, Regnorumq; & Dominiorum noſtrorum, ipſimet perſonaliter intereſſè nequeamus. Nolentes ſanè propter abſentiā noſtram tam pio, & præclaro inſtituto quicquam impedimenti aut difficultatis inijci, aut quicquam à nobis deſiderari, quod ad rem iuuandam pertinere queat, confiſi de ſingulari pietate, religione, fide, pbitate, eruditione, iudicio, ac multarum

rerum vſu, & experientia Reuerendi, deuoti fidelium ac nobis dilectorum Antonij Archiepiſcopi Pragenſis, ac Sigiſmundi à Thun Cõſiliariorum noſtrorum, eoſdem & vtrunq; eorum inſolidum ſolenniter & ex certa noſtra ſcientia animoq; benè deliberato, & omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, forma, et ordine, quibus poſſumus, & debemus, Commiſſarios, Oratores, Nuncios, Procuratores, et Mãdatarios noſtros fecimus, conſtituimus, & ordinauimus: dantes, et attribuentes eis, & vtrilibet eorum plenam & omnimodam facultatem cum libero & amplo mandato, vt celebratione dicti Concilij, noſtro nomine; tanquam Electi Roman. Imper. ac Regis Bohemiæ, nec non Archiducis Auſtriæ, adeſſe, & inteſſe ad locum, & vices noſtras in omnibus Seſſionibus, conſultationibus, deliberationibus, tractationibus, & actibus, obtinere, & gerere, conſilium, ſuffragium, votum, & decretum, nomine noſtro dare, ferre, & interponere, aliaq; omnia & ſingula agere, tractare, exercere, concludere, & determinare poſſint, & debeant, quæ ad conſtituendam veræ fidei, & religionis concordiam, & vnionem, ac Chriſtianæ Reip. ſalutem, & conſeruationem promouendam facere, & ſpectare videbuntur: & quæ nos ipſi facere, dicere, agere, tractare, exercere, concludere, & determinare poſſemus, ſi præmiſſis omnibus & ſingulis perſonaliterintereſſemus: & ſi talia forent, quæ mandatum

exigerent

exigerent magis ſpeciale, quàm præſentibus eſt expreſſum. Promittentes in verbo noſtro Cæſareo, ac Regio, nos totum id, & quicquid per dictos Oratores, Commiſſarios, & Mandatores noſtros modo præmiſſo, actum, dictum, geſtum, factum, & procuratum fuerit: ratum, gratum, firmum, & validum habituros eſſe, dolo & fraude poſtpoſitis penitus & ſemotis; Harum teſtimonio literarum, ſigilli noſtri appenſione, et manus noſtræ ſubſcriptione munitarum; mediante. Datum in Arce noſtra Regia Pragæ, die prima mēſis Ian. Anno Domini MDLXII. *Regnorum noſtrorum, Romani* XXXI. *aliorum vero* XXXVI.

FERDINANDVS.

Reſponſio Sanctæ Synodi.

REVERENDISSIMI Domini, Aduentus Dominationum veſtrarum magnam huic Sanctæ Synodo letitiã attulit, tum propter maximam beneuolentiam & obſeruantiam, qua Synodus ipſa ſuam Cæſaream Maieſtatem proſequitur, tum propter, eum honorem, qui ei ex hac nobiliſſima Potentiſſimi atq; Religioſiſſimi Principis legatione acceſſit. Quare Sancta ipſa Synodus Dominationes veſtras, quas præſtanti virtute ac pietate præditas eſſe non ignorat, lætis amplectitur atq; recipit animis. Mãdatũq; & literas ſuæ Cæſareæ et Regiæ maieſtatis in hoc loco lectas & recitatas, quãtum de iure debet, admittit.

MANDATVM PHILIPPI Hiſpaniarum Regis Catholici, in perſonam ſui Oratoris Tridenti exhibitũ. Die XVI. Martij. MDLXII. & in Seſſione Tertia. Die XIIII. Maij.

PHILIPPVS Dei Gratia Rex Hiſpaniarum, vtriuſq; Siciliæ, Hieruſalem, &c. Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Brabãtiæ, & Mediolani, &c. Comes, Habſpurgi, Flandriæ, Tyrolis, &c. Recognoſcimus & notum facimus tenore præſentium vniuerſis, Cùm Beatiſſimus in Chriſto Pater & Dominus noſter, Dominus Pius IIII. Diuina Prouidentia Sacroſanctæ Romanæ Sedis Pontifex Maximus, vt his malis & diuiſionibus, quibus Chriſtiana Reſpublica iam diù vexatur, & Religio noſtra tot ac tàm diuerſis opinionibus impertitur, eo remedio quo Sancta et Vniuerſalis Eccleſia vti ſolet, mederetur, & ad veram in fide conuenientium vnionem omnes Chriſti fideles reducerentur, vti opimus, & vigilantiſſimus Paſtor, Paterq; amãtiſſimus, omni cura & ſtudio procurauerit, vt Oecumenicum Concilium, quod Tridenti ceptum & per aliquot annos ſuſpenſum fuerat, proſeque

retur,

uetur, atque ad eam rem eius Diplomate ſub Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum tertio Kalendas Decembris Anni M D LX. *Pontificatusq; eiuſdem anno primo, Vniuerſale, & Oecumenicum Concilium Tridentinum, ſublata ſuſpenſione quacunque, Tridenti continuandum denuò indixerit & aperuerit, atque ad diem Reſurrectionis Dominicæ anni proximi præteriti conuocauerit, & præfixerit: Noſque tùm per literas, tùm per nuncios exhortatus fuerit, vt quando præſentes celebrationi eiuſdem intereſſe non poteramus, noſtros ad illud Oratores idoneos, qui ibi aſſiſterent, mandare vellemus. Nos, qui ipſius Concilij celebrationem, vt Catholicum Principem decet, tanquàm verum & vnicum malorum remedium, ardentiſſimè deſiderabamus, libenti animo obtulimus nos id facturos, omnemq; operam daturos, vt prædictum Concilium, quantum in nobis eſſet, non ſolùm promoueretur, verum etiam, Deo ductore, ad optatum finem perduceretur. Nolentes igitur in hac re noſtro officio deeſſe, quin potius omnia, ea, quæ ad noſtrum munus ſpectant, abundè præſtare, & exhibere, vt noſtro nomine in prædicto Concilio compareat, noſtraſq; partes agat, Illuſtrem, fidelem, nobis dilectum Dominum Ferdinandum Frãciſcum Daualos de Aquino Conſiliarium collateralem, Locumtenentem & Capitaneum Generalem noſtrum in Ducatu ac Dominio noſtro Mediolani, cu-*

ius

ius fidei,probitati,religioni, & rerum longæ experientiæ quàmplurimum confidimus, Oratorem, Nuncium, & procuratorem noſtrum fecimus,conſtituimus,ac deputauimus,ac tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus. Dantes ei plenam facultatem,& poteſtatem vnà cum amplo & libero mandato;citrà tamen aliorum noſtrorum Procuratorum & Mandatariorum conſtitutorum & conſtituendorum reuocationem vel præiudicium; vt in dicta ciuitate Tridentina, & loco in eadem celebrationi Concilij deputato,coràm Reuerendiſſimis S.Rom.Eccle.Cardinalibus à Beatiſſimo Pontifice Legatis nominatis & deſtinatis, alijſque Patribus ibidem congregatis, noſtro nomine comparere, prædictæque Concilij celebrationi interuenire, eique adeſſe & intereſſe,locumque & vices noſtras in omnibus Seſſionibus, Conſultationibus, Deliberationibus,& Actibus obtinere, atque omnia alia agere,facere, dicere, gerere,tractare,procurare,& promouere poſſit, & valeat,quæ ex vſu Reip. Chriſtianæ & dignitate noſtra fore videbuntur, quæque nos ipſi,facere, dicere,gerere, & tractare poſſemus, ſi coràm præſentes eſſemus, etiam ſi talia eſſent, quæ mandatum exigerent magis ſpeciale, quàm his expreſſum eſt. Habituri proinde ratum & gratum, quicquid per prædictum Oratorem, Procuratorem, & Mandatarium noſtrum præmiſſo modo, actum,

actum, dictum, geſtum, factum, & procuratũ fuerit, dolo, & fraude remotis. Harum teſtimonio literarum, manu noſtra ſubſcriptarum & ſigilli noſtri impreſſione munitarum. Datum Madriti, Die xxviij. Menſis Ian. Anno M D XLII. Regnorum autem noſtrorum, ſexto.

PHILIPPVS.

RESPONSIO ſanctæ Synodi.

ET SI, *Franciſce Ferdinande Marchio Excellentiſſime, pium ſtudium Inuictiſſimæ Auſtriæ domus, atque animi propenſio erga Rempublicam Chriſtianam, veramque Chriſti religionem Romanis Pontificibus ſanctæque Sedi ſpectata, atque probata ſemper fuit: hoc tamen potiſſimum tempore Catholici potentiſſimique Philippi Regis, cuius perſonam meritò legatus ſuſtines, promptus, paratusque animus in vera religione, quæ ad paucos redacta eſt, conſeruanda: & à tot impietatibus reuocanda, ac in veteri dignitate, & ſinceritate tuenda, adeò exoptatus, adeò iucundus ſacræ huic generali Synodo extitit, & omnium animos erexit, vt ſpem certam attulerit, Chriſtianæ Reipublicæ grauiter quidem ægrotanti, ſalutare remedium, magnaq;*

magnaque ex parte conuulſæ, atque collapſæ, verum, firmumque ſubſidium aſſerri poſſe; præſertim Pio quarto Pont. Maxi. Paſtoreq; vigilantiſſimo duce, & authore, qui è Romana ſacra illa, & non violabili ſpecula, ſalutare, & expectatum Concilij ſignum exerit, Tridentumque remiſit, quo Chriſti oues à feris aptis diſpenſas, & immanium luporum faucibus crudeliter abſorptas, ad Chriſti tandem gregem noſtris humeris, noſtris inquam humeris patienter, manſueteq; portaremus; Ferdinando Cæſare Optimo Romanæ Eccleſiæ Primogenito, Regibus, Chriſtianisq; deniq; Principibus, quorum hic frequentes, inſignesque legatos adeſſe cernimus, fautoribus, beneque iuuātibus, è quorum numero facilè Princeps Philippus Rex Caroli Quinti Cæſaris Inuictiſſimi, cuius memoria in benedictione eſt, & omnibus virtutum numeris cumulatiſſimi vt aliarum heroicarum virtutum, ita etiam veræ religionis veriſſimum hæres, & imitator, omnem operam, ſtudium, induſtriam, facultates, omnem denique corporis ſui laborem benigniſſimè polliceatur, & ſi opus fuerit, fideliſſimè præſtabit. Quem ita pium, ita ſanctum, vereque regium animum, atque ſtudium generalis hæc ſancta Synodus, ita libenter tota mente amplectitur, ita merito laudat, & extollit, ita iure lætatur, & in eo conquieſcit, vt magnas quidem gratias potentiſſimo, Chriſtianique nominis firmiſſimo propugnaculo,

pugnaculo, atque vindici per me omnium Patrum nomine agi voluerit: Tibique etiam Duale Princeps Clariß. vel multis tuis nominibus, vel honorificæ huius legationis nomine, plurimum debere fateatur. Atque omnia, quæ ad ipſius iuſtiſſimi pientiſſimique Regis, honorem, authoritatem, dignitatem pertineant, quantum licuerit, libentiſſimè pro ſuis meritis ſancta Synodus præſtabit: Deumque Optimum Maximum obſecrat, vt talium, tantorumque Regum, ita pios animos, ita pro Chriſti fide, veraque religione accenſos, atque inflammatos perpetuo conſeruare, ac tueri liceat. Mandatum vero Regium quantum de iure debet, admittit.

LITERAE CAROLI Chriſtianiſſ. Gallorum Regis, Exhibitæ ab eius Oratoribus die XXVI. Maij, MDLXII. in Generali Cõgregatione, & poſtea in Seſſione IIII. die IIII. Iunij.

Sanctiſſ. ac Reuerendiſſ. Patribus, Tridenti pro Concilio nunc congregatis.

CAROLVS Dei gratia Francorũ Rex, Sãctiſſ. & Reuerendiſſ. Patribus Concilij Tridentini Salutem. Exiſtimamus vos oẽs ſatis intellexiſſe, quanto ſtudio & diligentia Rex Chriſtianiſſ. frater, & D. N. egerit de Concilio generali & Oecumenico conuocando apud Sanctiſſ. noſtrum Papam, dilectos fratres, & conſobrinos Imperatorem, Regem Hiſpaniarũ Catholicum, & alios Principes. Noſtis etiam qua diligentia, & eo quem decet Principem Chriſtianiſſ. in Deum et eius ſanctã Eccleſiam zelo, Nos poſtea quam Regiam coronã ſumus adepti, rem à defuncto Fratre, & D. N. adeò egregiè & magna cum laude cœptam, fuerimus ſubſequuti, magno et graui dolore affecti,

ꝙ pp munus & diuiſiones, quæ ſunt pp Reli gionem in Regno noſtro, nō potuerimus eius Prælatos, noſtroſq; Oratores, quos ſe itineri accingere primo quoq; tpe optabamus, matu rius mittere. Cuius ceſſationi cauſam Vos pro prudentia veſtra magis imputabitis temporū calamitati (neq; enim adhuc ſedati ſunt tumultus) quàm noſtræ voluntati. Quæ & ſi adhuc ætate minores ſimus, erit tamen tanquam Eccleſiæ filij primogeniti in Religionem ſemper propenſa, & eam in Eccleſiam Chriſtianam bene affectam, re ipſa omnes intelligent. Miſimus intereà aliquot noſtri Regni Epiſcopos, delegimuſq; Oratorē dilectum & fidelem à Secretioribus noſtris Conſiliario rum ſummi ordinis noſtri Equitem, & vnum ex his quod ad latus noſtrum aſſiduè eſſe ſolēt, D. de Lanſaco & cum illo dilectos & fides Conſiliarios noſtros, Magiſtros Renaldum Ferrerium, Præſidem in Parlamento Pariſienſi, & Guidonem Fabrum Iudicem maiorem Tholoſæ; quibus dedimus poteſtatem in Concilio pro nobis ſiſtendi eundemque in eo gradum & ordinem tenendi, quem hucuſque Regum Chriſtianiſſimorum maiorum noſtrorum Oratores tenuerunt, ac coniunctim, vel ſeparatim in eo Concilio requirendi noſtro populiq; noſtri nomine quaſcūq; reformationes, conſtitutiones, & Decreta, ſecundū purā doctrinā, & quæ non ſolū pertineāt ad Eccleſiæ Gallicanæ, ſed Eccleſiæ Vniuerſalis vtilitatē,

ſectarum

ctarum & controuerſiarum, quæ ſunt hodiè in Religione, conciliatione, & propagatione nominis Dei, & in vniuerſum ſalutem Reipublicæ Chriſtianæ munus & officium Oratorum, ſecundum Mandata quæ illis dedimus. Et quoniam illorum fidem, & induſtriam perſpectam & cognitam habemus: rogamus, Sanctiſſimi Patres, æquo animo eos admittere, attenteque quod illi Vobis noſtro nomine exponent, audire, eandemque illis quam nobis, ſi iſtic eſſemus, fidem dare. Deus vos, Sanctiſſimi Patres, pro ſua gratia & præſidio tueatur. Datæ Pariſijs. Apr. M D LXII.

CHARLES BOVRDIN.

RESPONSIO
ſanctæ Synodi.

EXPECTATVS, *iucundusque aduentus veſter Illuſtriſſime Domine à Lanſaco. Voſq; clariſſimi Legati Sacroſanctæ huic Synodo non modò ſummam animorum lætitiam, ſed certiſſimam quoque ſpem attulit, vt quæ, vel temporum vitio & infelicitate, vel potiùs perfidorum hominum ſcelere & pertinacia, à priſca illa veræ Religionis puritate multis in Regnis, iampridem in vario diuerſosque hæreſum errores defluxerant atque deciderant (vt volumus atque cupimus)*

in

in priſtinum dignitatis ac ſynceritatis gradum reuocaremus. Nam cùm perditi homines ſuis conſilijs atque pertinacia, multos iam annos non modò Pontificum atq; Regum humana iura, ſed etiam Diuina ab Apoſtolorum iam temporibus, Chriſto ipſo magiſtro & auctore, partim monumentis, partim viua voce per manus, velut hæreditaria nobis ad benè beateq; viuendum tradita atq; relicta, ſuo arbitrio atq; libidine ita violare & perturbare auſi fuerint, nouis quibuſdam licentiæ, ſacrilegij, impietatis, omnium deniq; ſcelerum ritibus ſuper inductis, vt ad vnicum ſalutareque Sacri Oecumenici Concilij remedium à Pontifice Maximo Pio, ſolertiſſimoq; Paſtore, tàm libenter, quàm neceſſariò confugiendum fuerit. Quod Spiritu ſancto prælucente, tāta optimorùm Regum, Chriſtianorumq; Principum, non modò animorum conſenſione, ſed etiam concordiſſimis omnium Chriſtianæ Reip. benè iuundæ ſtudijs ſuſceptum eſt, & ornatum, vt breui Dei Eccleſia, multò purior, ſanctiorq; futura ſit. Meritò itaq; Chriſtianiſſimum Galliarum Regem Carolum (in quo celerior eſt Regiarum virtutum, atq; Religionis curſus, quàm ætatis) & laudamus, & admiramur: qui & Henrici patris, & Franciſci aui, Chriſtianiſſimorum Regum clariſſimis nominibus, & erga Sedem Apoſtolicam exemplis excitatus atq; inflammatus: cùm per ætatem nondum confirmatam, & impios ſuorum

tàm

tàm in ſe quàm in Chriſti Religionem tumultus, huic ſaluberrimo, ſanctiſſimoque Generali Concilio adeſſe non poſſit, Vos, præſtantiſſimos viros ſumma prudentia, fide, ac religione præditos, Legatos miſit, qui illius nomine omnem operam, opus, ſtudium, denique & parendi obſequium (vt decet) Sacroſanctæ Synodo liberaliſſimè promitteretis.

Quam apud bonos, pioſque, nulla aliorum Conciliorum (quæ nec legitima, nec libera fuiſſe, qui Concilijs malè afficiuntur, parum verè obijciunt) inuidia laborare, qui rectè ſenſerit, facilè æſtimabit, cùm clarum ſit, ſacra generaliaque Concilia, ritè Chriſti ſpiritu ab eo, qui poteſtatem habeat, inchoata, riteque abſoluta, & legitima ſemper fuiſſe habita, & libera, & ad hominum ſanitatem ac ſalutem, quantum per eos, qui Spiritui ſancto non reſtiterunt, licuerit, ſpectaſſe, ac ſalutaria fuiſſe. Nec aduerſus Tridentinum Sacrum iſtud Concilium Sathanæ inſidiæ, aut fraudes, per vos copioſè ſubtiliterque enumeratæ, quamuis variæ atque ingentes, Chriſti Spiritu præſidente, præualebũt: qui illius omnes conatus ſua virtute & potentia, cui ſoli confidimus, in quo ſolo omnes noſtras ſpes ac cogitatus collocauimus, franget, ſub pedibuſque noſtris ſubſternet: noſque ab Eccleſiæ ſuæ ſynceritate ac veritate, nec aberrare, nec decipi, aut à quoquam cogi permittet. Itaq; ſedulam veſtram & liberam admonitionem, Viri clariſſimi,

riſſimi, ne ſcilicet in conſultationibus, ſententyſque noſtris ferendis, aut popularem auram captemus, aut Principibus noſtris obſequamur (ita enim mauult ſancta Synodus ſenſum veſtrum interpretari, ne quid præter manſuetum, piumq; propoſitum, atque inſtitutum ſuum reſpondere cogatur) & ſi non neceſſariam fortaſſe & ſuperfluam exiſtimant, tamen, vt à vobis bonis viris, bona mente, atque animo profectam, ita in bonam quoque partem accipit. Et, vt vos iſto vano metu, aliosque omnes liberet, ſuique propoſiti ac veritatis certiores faciat, apertè prædicit, ſe cuiuſuis voluntatem, potentiam, aut cupiditatem Sacroſanctæ Synodi dignitati & auctoritati perpetuò poſthabituram, quòd ipſum vobis alyſque, qui Sacro huic Concilio adſunt, aderuntve, res ipſa clariſſimè comprobabit. Itaque, vt tandem redeamus, Sacrum hoc Generale Concilium vos ita libenter accipit & amplectitur, vt ſaluberrimi, Sanctiſſimique huius celebrandi Concily operis ſocios, ac participes habeat. Chriſtianiſſimo verò Regi veſtro Carolo, ita Regiè atque Sanctè educato, fideliſſimisque, & Religionis amantiſſimis Senatoribus, ac Conſiliaryis nunc ornato ac munito, tantum ſe debere fatetur, vt quæcunque ad ipſius honorem, dignitatem, Regni ſtatum, ac Religionem tuendam ac conſeruandam pertineant, libentiſſimè præſtaturam ſe policeatur,

V quæ

quæ ſalua fide & Religionis puritate præſtari poterunt: tantoque libentiùs, ac iucundiùs præſtabit, quantò certiùs, firmiusque exiſtimat, nihil à vobis præſtantiſſimis viris, Religionisque amantiſſimis Regis veſtri Chriſtianiſſimi nomine poſtulatum iri, niſi ꝙ honeſtè, iuſtè, religiosè per tales viros poſtulari, & à Sacroſancto Oecumenico Concilio, & Religionis Chriſtianæ dignitate, & ſynceritate ſanctè præſtari poſſit, & debeat. Et mandata veſtra libenter, & prout iuris eſt, accipit & admittit.

LITERAE SEBASTIANI Regis Portugaliæ ad Concilium Tridentinum, exhibitæ per eius Oratorem Die IX. Febr. M D LXII. in congregatione Generali, & poſtea in Seſſione ſecunda, Die XXVI. dicti Menſis.

SACRO Oecumenico Generali Concilio in Spiritu ſancto legitimè Tridenti congregato vniuerſalem Eccleſiam repreſentanti D. Sebaſtianus Dei gratia Portugaliæ Algarbiorumque Rex in Africa Dominus Guineæ, Nauigationis, Expeditionis, Commercij,

Aetiopiæ,

Aetiopiæ, Perſidis, & Indiæ, ſynceram obedientiam, & filij deuotiſſimi obſeruant iam offert. Et ſi maximo Chriſti Domini Seruatoriſque noſtri beneficio, Regnis Prouincijs noſtræ ditioni ſubditis intelligimus, hactenus fuiſſe conceſſum: vt peſtilentiſſimorum errorum, qui noſtra, patrumque memoria, impia multorum perſuaſione eruperunt, labè minimè contaminarentur: cõmunibus tamen Chriſtianæ Reip. malis ita angimur, & ne ſeditioſæ nefariæque impietatis longius ſerpat contagio, ita veremur, vt quoniam non aliunde præſentius remedium, quam à ſacro Concilio poterat expectari, nihil nobis gratius iucundiuſque accidere potuerit, quàm Oecumenici huius Concilij authoritate Pontificia repetita indictio: Ad eam verò lætitiam quam initio de indictione conceperam, magna acceſſio facta eſt: poſteaquàm & qui præeſſent, & qui adeſſent cognoui. Nam & ampliſſimorum Legatorum auctoritas, & præſtantiſſimorum Patrum integritas magnam mihi ſpem ſapienter cõſtituendæ à Sacro Cõcilio Chriſtianæ Reip. præbuerunt. Cui ne deeſſem, mittendum curaui Legatum, qui et meam erga Sacrum Concilium obſeruantiam præſens teſtaretur, & quæ à me in mandatis habebat, vobis accuratè exponeret. Is eſt Ferdinandus Martinus Mazcarenius, generis ſplendore, pietate, integritate, multiſque alijs eximijs animi dotibus mihi in primis gratus. Quem ſpero fore,

vt benignè, humaniterque excipiatis, & ea fide audiatis, noſtro nomine de publicis priuatiſque rebus agentem, qua & nos, ſi Sacro Concilio intereſſe, & coram vobis eadem, quæ illi in mandatis dedimus, agere licuiſſet. Sacrum Oecumenicum Generale Concilium Spiritus Dei ſanctus ſuam gratiam Sanctiſſimæ Synodo largiatur, vt ea ſtatuat atque decernat, quæ & diuini nominis gloriam augeant, & totius vniuerſalis Eccleſiæ commodis conducant. Olyſſiponæ III. Calend. Octobris, Anno 1561.

REYNHA.

RESPONSIO ſanctæ Synodi.

ILLVSTRIS *D. Orator. Mandatum & literæ Sereniſſimi Portugaliæ Regis, quæ modò à Dominatione veſtra exhibitæ in hoc ſacro loco recitatæ fuerunt, nec non ea, quæ ornatiſſima Oratione expoſita ſunt, huic Sanctæ Synodo iucundiſſimum nuncium attulerunt, cùm declararent eximiam quandam ac perpetuam clariſſimorum Portugaliæ Regum ac præcipuè Sereniſſ. Sebaſtiani Regis in Deum pietatem, inſigne in Rempub. Chriſtianam ſtudium, ac ſummam erga hoc Oecumenicum & Generalem Concilium, obſeruantiam, licet nihil noui huic Sanctæ. Synodo allatum*

allatum ſit. Nemo enim eſt, cui compertiſſima non ſint præclara Regum Portugaliæ facinora in Chriſtiana religione, veraque Chriſti fide in Orientis partibus propaganda. Non minor tamen Maieſtati ſuæ, maioribusque ſuis piiſſimis & clementiſſimis Regibus laus & gloria hac tempeſtate debetur, quòd in his calamitoſis temporibus, tot diſſidiis, totque in Eccleſia exortis hæreſibus, Regna, & Ditionem ſuam in Orthodoxa fide, Eccleſiæque Catholicæ vnitate (vti verè Chriſtianos Principes decet) ſemper conſeruauerint, quàm in Barbaris & idolorum cultui deditis Nationibus, ad veram Religionem traducendis. Quamobrem hæc Sancta Synodus Deo & Patri domini noſtri Ieſu Chriſti meritas de his omnibus gratias agit, Dominationemque veſtram, tùm ipſius Regis cauſa, tùm ob ſingularem eius prudentiam, ac ſanguinis ſplendorem, grato ac beneuolo animo recipit. Regium vero mandatum, quantum de iure debet, admittit.

LITERAE REIP. VENET. ad ſacrum Conciliũ exhibitæ ab eius Oratoribus, Die xxv. Aprilis. M D L X I I. in Congregatione Generali, & in Seſſione tertia, Die X I I I I. Maij.

SACROSANCTO Oecumenico & Generali Concilio in Spiritu ſancto Tridẽti legitimè congregato, Hieronymus Priolus Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Commendationem & omnimodam reuerentiam. Cùm pio Quarto, digna Dei prouidentia Sacroſanctæ Romanæ ac Vniuerſalis Eccleſiæ Pont. Max. (vt Chriſtiani gregis incolumitati, ſalutique conſuleret) vniuerſale placuerit in iſta vrbe Tridentina haberi Concilium, quod Sanctum & venerabile omnibus ſemper habitum eſt, ac pro perpetua eò mandauerit conuenire tot ſingulari ſapientia ac religione prædictos viros, qui Chriſtianam diſciplinam diuina imprimis aura fauente, in ſuam reſtituant integritatem, ad nos etiam pertinere viſum eſt pro ſumma noſtra in Chriſtum Seruatorem ac Dominum pietate, ac iuuandæ religionis deſiderio, proque ea, qua eundem Pont. Maxi. Chriſti Vicarium in terris agentem proſequimur obſeruantia, quæ

omnia

omnia à maioribus noſtris edocti, perpetuò retinere & volumus, & debemus, præter Eccleſiaſticos noſtræ Ditionis viros, quos iſtuc ſe quàmprimum conferre curauimus, noſtros certos & graues homines eodem legare, qui noſtro nomine Sancto iſti Concilio interſint ac faueant. Itaque primarios de noſtra nobilitate Viros, eo demque integros & ſapientes, Nicolaum de Ponte Doctorem & Equitem, ac Matthæum Dandulum Equitem, Oratores noſtros mittimus eandem ob cauſam, rogamusque Illuſtriſſimas ac Reuerendiſſ. Dominationes veſtras, vosque cæteros Reuerendos Patres, qui omnes in Spiritu ſancto congregati, Sacroſanctam iſtam Oecumenicam Synodum conficitis, vt ijs Oratoribus noſtris eam fidem omnibus in rebus adhibeatis, quam nobiſmetipſis, ſi præſentes eſſemus, coramque loqueremur, adhiberetis. Datæ in noſtro Ducali Palatio. Die XI. *April. Indictione V.* M D L X I I.

RESPONSIO ſanctæ Synodi.

NON poteſt *ſancta Synodus non incredibilem letitiam & voluptatem capere, maximasque Deo immortali gratias habere, cùm tot nobiliſſimis Legationibus hunc ſacrum & legitimum conuentũ augeri et hone-*

ſtari videat. Nam cùm à Pio IIII. Pontifice Maximo, cuius ſapientia & vera in Deũ pietas nunquam ſatis laudari poterit, Sacroſanctum hoc generale Concilium ad Catholicæ Eccleſiæ pacem & dignitatem vel conſtituendam vel recuperandam conuocatum fuerit, non ignorat quantum præſidij ad diuinæ eius mentis cogitata perficienda, omnium Chriſtiani orbis gentium & populorum conſenſu & conſpiratio afferre poſſit: Verùm ita vobis, Oratores Ampliſſimi, ſancta Synodus perſuaſum eſſe vehementer velit, illud ſibi in ſpiratis ſemper maximè fuiſſe, vt quam antea Veneta Reſpublica in tuenda Dei Eccleſia alacritatem oſtendiſſet, quamque in ea mentem & voluntatem eſſe difficillimo hoc Reipublicæ Chriſtianæ tempore dubitare non poterat, eadem etiam, miſſa hac Legatione, omnibus declararet, quàm ſtatim indicto Concilio, Senatus veſtri auctoritate decretam fuiſſe, in ore omnium atque ſermone poſitum erat. Ac profectò in eo Concilio, in quo de componendis Eccleſiæ diſcordijs ac morum diſciplina reſtituenda ageretur, Veneti nominis in orbe terrarum clariſſimi auctoritas & amplitudo deeſſe non potuit. Nam præter alias innumeras virtutes, quas in Reipublicæ adminiſtratione veſtri prudentiſſimi Ciues melius expreſſerunt, quàm vlli ſapientes homines ratione & præceptis tradiderunt, nihil vnquam diligentius, quàm veram pietatem

&

& religionem coluiſtis, atque ad pacem & concordiam conſeruandam, & cum dignitate retinendam, omnes curas & cogitationes contuliſtis. Neque verò alia vobis ſtudia ſanctiora & antiquiora vlla eſſe debent, vt qui à præclaris iis maioribus orti & procreati eſtis, qui cùm in miſera illa totius Italiæ vaſtitate mirandæ Vrbis veſtræ fundamenta iacerent, non tàm illi quidem ſibi ipſis videntur ocij & ſecuritatis profugium quæſi fuiſſe, quàm pacis & tranquillitatis publicæ ſedem ſtabilem & domicilium certum collocaſſe. Nam quod ad religionem attinet, hæc veſtræ beatiſſimæ Reipublicæ, hæc inquam, vera, ſumma & propria laus eſt, quod fidem Chriſti non accepit, ſed in ea nata & piè educata, eam deinceps per tot ſæculorum ætates puram atque integram ſanctè, & religiosè conſeruarit: ita vt quam latè Venetorum Imperium, & Ditio petat, vt nuſquam vllum peregrinæ doctrinæ veſtigium, nuſquam interruptus Orthodoxæ fidei cultus appareat, vbique Sanctitas, vbique Religio, & Catholicæ Eccleſiæ diſciplina atque inſtituto plurimum vigeant, quin potiùs quòd in extremis Orientis partibus adhuc lumen aliquod veteris & ſynceræ religionis eluceat, id totum Chriſti Eccleſia in primis Dei clementiæ, deinde Venetorum pietati & virtuti acceptum refert. Hæc autē Oratores Ampliſſimi, eò dicta ſunt, non quòd ſancta Synodus veſtræ Reipublicæ lau-

des, quæ ne longa quidem oratione comprehendi poſſent, hoc loco proſequendas exiſtimet: Verùm vt intelligatis quantam ſibi hilaritatem & lætitiam, quantum ſpei præter illam anteà, adiuuante Domino, rei benè gerendæ haberet, aduentus hic veſter optatiſſimus attulerit. Accedit autem ad maiorem harum rerum cumulum. ꝙ huiuſce Legationis munus vobis præcipuè optimis & Ornatiſſimis viris delatum eſt. E enim ſi generis ſplendor, ſi rerum vſus & prudentia (cuius egregia exempla in Romana Legatione ſemel atque iterum à vobis pro patria ſuſcepta intueri omnibus licet) ſi optimarum artium cognitio, ſi pietas requiratur, hæc ipſa ornamenta omnia tàm clara atque illuſtria in vobis ſunt, vt aliquem fortaſſe vobis comparandum eſſe (vt magnam habet Reſpublica veſtra Præſtantium Virorum ac Ciuium copiam) neminem certè anteponendum ſancta Synodus iudicarit. Quod igitur reliquum eſt, primùm quidem Mandatum veſtrum, prout iuris eſt, libenter admittit. Deinde Vos, Oratores Clariſſimi, tùm veſtro merito, tùm optimæ & ſanctiſſimæ Reipublicæ veſtræ nomine, benigno & lætanti animo excipit. Et quoniam diuina prouidentia factum videri poteſt, vt in ipſum Diui Marci ſolennem diem, quem Venetæ Ciuitatis Patronum & cuſtodem ſumma religione colitis, aduentus veſter incurreret, quemadmodum certè eo deprecatore futurum ſperat,

ita

ſtà à Domino petere & obſeruare nunquam deſiſtet, vt hæc ipſa Legatio, conſiliaque veſtra omnia, vobis & Catholicæ Eccleſiæ proſperè ac fœliciter eueniant. Poſtremò quod Veneti Imperij amplitudinem, opes, fortunaſque omnes tàm prolixè & liberaliter ad communem Sanctæ matris Eccleſiæ cauſam iuuandam detuliſtis, de hoc vobis eadem Sacroſancta Synodus ſe plurimum debere agnoſcit. Hanc autem voluntatis veſtræ præclaram ſignificationem eò lubentius accipit, quod cum in hanc Tridentinam vrbem Pontificis Maximi iuſſu et omnium Principum approbatione conuenerit: quamuis ex altera parte Inuictiſſimi Cæſaris potentia & authoritate non ſolum ab omni iniuria defendatur, ſed ab omni etiam periculi metu liberetur: ex altera tamen quod veſtra etiam Ditionis tutela, & præſidio tecta & munita ſit, permagni faciendum eſſe merito atque optimo iure exiſtimat.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

PER QVEM DEPVTANTVR Octo Reuerendiſſ. Cardinales, qui faciant obſeruari reformationes ab ipſo editas, necnon decreta ſacri, œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS PAPA IIII.

MOTV Proprio &c. Aliàs nos nõnullas cõſtitutiones, & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiarij, ac ſacræ Pœnitentiariæ noſtræ, ac Vicarij noſtri, ac eius officij, necnon Camerarij, & cameræ Apoſtlicæ, ac illius cauſarum Auditoris, necnon palatij Apoſtolici cauſarum Auditorũ, ac Gubenatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Vrbis noſtræ ac Romanæ Curiæ tribunalium, & officiorum cõcernentes, edidimus: quæ tamen

(vt intelleximus) ab eorundem officiorum,& tribunalium præfectis, ac officialibus minus diligenter obſeruantur. Cũ autem enixæ noſtræ voluntatis ſit, vt illa,& pariter decreta ſacri Concilij Tridentini,in his,quæ ad eorum officia ſpectant, ab eiſdem omnino obſeruentur; Nos propterea conſiderantes, parum eſſe, iura condere,niſi ſint, qui ea executioni demandari faciant, & in præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, ſalubriter, & vtiliter prouidere, præfataſque conſtitutiones, & ordinationes,ac decreta Concilij,quas, & quæ hic haberi volumus pro expreſſis,inuiolabiliter obſeruari volentes: Venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Tuſculan. Morono, Io.Michaeli Sanctæ Anaſtaſiæ Saraceno,ac Io.Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ,necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino,Clementi Sãctæ Mariæ in Ara cęli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti Martini in Montibus Borronico pſbyteris,necnon,Vitellotio S.Mariæ in porticu Vitellio,diacono,titulorũ Cardinalib⁹ nũcupatis; cõmittim⁹,& mãdam⁹, quatenus ipſi,ſeu eorũ maior pars,cõiũn ctim,vel diuiſim, eorũ arbitrio, ét tanq̃ executores dictarũ literarũ cõſtitutionũ

& decretorum prædictorum, conſtitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata, iuxta tenores eorum, ac literarum deſuper confectarum, per quoſcunque pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum; ac tribunalium prædictorum iudices, & officiales, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum, & alijs eiſdem Cardinalibus bene viſis, etiam pecuniarum, eo ipſo incurrendis pœnis, firmiter obſeruari faciant, & cum effectu: niſi, tam in executione dictorum decretorum Concilij, quàm dictarum literarum noſtrarum, aliqua dubietas, aut difficultas emerſerit: quo caſu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ac eos; qui literis, & decretis prædictis, & eorundem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, pro vt ex eadẽ die, & è contra, illorum officijs priuatos, necnon ad alia & illa Romanæ curiæ officia in Poſterum obtinenda inhabiles, ac ipſis ab eiſdem officijs ſic priuatis illa tanquam per priuationem vacantia, à Datario noſtro vendi, & à quibuſuis perſonis idoneis pro precio conuenienti emi, liberè, & licitè poſſe auctoritate noſtra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum ſerie nunciamus, decernimus, & declaramus. Non obſtantibus

tibus quibuſuis cōſtitutionib⁹,& ordinationibus Apoſtolicis,ac Pœnitentiariæ, & curiarum, necnon tribunalium prædictorum ſtatutis &c. etiam iuramēto &c. roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis illis, ac dictis officialibus,& Tribunalibus ſub quibuſcunque tenoribus,& formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis, etiam motu ſimili &c. aliàs quomodocunque conceſſis &c. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c.hac vice latiſſimè derogamus, eaq; aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari volumus : cæterisq; contrarijs quibuſcunque.

Placet motu proprio I.

Dat. Romæ, apud Sanctum Marcum, quarto Nonas Auguſti, Anno quinto.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

CONTRA QVOSCVNQVE Eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſiue recipientes.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROMANVM Pontificé in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mẽtis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumq; fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verũ etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos & immunes cõſeruare decet, vt qui cæteros illuſtris officij ſublimitate antecellunt,

cellũt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sanè licet dudũ, cũ certã ſimoniacę prauitatis ſpeciẽ, quã beneficiorũ cõfidentiam vocant, in Ro. Cu. atq; adeo in ſacrũ venerabiliũ fratrũ noſtrorũ, S. Rom. Eccl. Cardinaliũ, collegiũ, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nõnullus ex ipſis fratribus, nimia quadã facilitate, ſeu potius importunis amicorũ familiarũq; precibus adductos, beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam hmõi recepiſſe, & frequẽter recipere, intelleximus, hanc illicita beneficẽtiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam, à tanto ſaltem collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in Conſiſtorio noſtro ſecreto, nõ ſemel admonuerimus, huic aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta dimitterent: Nihilominus nuper ad aures nřas peruenit, eorũ aliquos, monitionis nřæ, immò potius ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodienda receperant, beneficia nondũ tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepos, & alios Epos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, eccleſias, monaſteria, dignitates, & alia beneficia hmõi, in ſui fauorẽ reſignata, ceſſa, vel ał's dimiſſa, acceptaſſe, aut ď illis, ꝑ obitũ, vel aliàs vacãtibus, à nobis,

& prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs,& alijs inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præſentationem,ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe,aliaque,ac etiam alia aliter vacantia,ſibi in titulum,cômendam, vel adminiſtrationem,aut aliàs dicta auctoritate conceſſa quandoq; in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe,vel aliàs dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus,redditus, & prouentus eccleſiarum, monaſterioium, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum; ad eorundem eccleſiarũ, monaſteriorum,& dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus & ingreſſus ad eccleſias, etiam cathedrales,monaſteria,ac alia diuerſa beneficia eccleſiaſtica,ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ad hoc videlicet, vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum,vel communis dicti collegij,& annatæ, aliorumq; iurium dictæ Cameræ debitorum,ſolutionem eludant,integriſq;
bene-

beneficiorum,etiam in menſibus Apoſto licis vacãtium,aut aliàs diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorũ, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa,tempore procedente,in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium,& incapacium,vel nondum adhuc natorum,fauorem cedantur,ſeu reſigentur, vel vt perſonæ inhabiles,& incapaces huiuſmodi, etiam laici,penſionibus,ac fructibus,redditibus,& prouẽtibus eccleſiaſticis fruantur,& gaudeant,ſeu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum ſuarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorũdem,in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tam illorum quàm cæterorum Prælatorum,etiam clericorum,ac aliorum quorumcunq; indignam fallaciam,cõniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam; ſed huic errori,ne radices altius agat, occurrẽdum tandem eſſe cenſentes:Et quoniam hanc ipſorum, qui, monitioni noſtræ non parentes, beneficia huiuſmodi in confidentiam,vt præfertur,retinuerunt,& fructus ex eis indebitè, vel percipienda, vel per alios nomine ſuo,etiam per ſimulatas illorũ locationes,& fictas de receptis quietantias,ac donationes,& remiſſiones percipi ſinendo, grauiter exceſſerunt,Cardi nalium

nalium metã, potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, quàm aliquo præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus; iccirco omnes & ſingulas eccleſias, etiam Metropolitanas, & alias cathedrales, ac monaſteria, etiam conſiſtorialia, prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, etiam maiores, & principales, etiam conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illuſtrium, etiam ex fundatione, & dotatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ etiam Epiſcopos Cardinales, & quoſcunq; alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiã eiuſdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut aliàs, in huiuſmodi confidentiã iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, cõtemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis & Sedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruantes, ipſo iure à die receptionis eorundem, vacauiſſe, & vacare; Ac fructuum, & pẽſionum reſeruationes ac facultates transferẽdi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præ-

mittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, Et eoſdẽ Cardinales, ſeu quoſuis alios, à prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra, fructus, redditus, & prouentus eorundem eccleſiarum, monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorũ, ac penſiones p̄dictas, indebitè pcipere, ſuosque facere non potuiſſe, neq; debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe illique deberi ac ipſos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem, in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs cōpelli debere, auctoritate Apoſtolica, tenore, præſentium, decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis & ſingulis: tam eiuſdem Ro. Eccleſiæ Cardinalibus ét Epiſcopis, quàm Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis, præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas eccleſias, monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, ét de dicto iure patronatus, vti præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in cōfidentiam prædictã, aut ad effectũ reſeruationũ huiuſmodi, ſibi poſtmodũ cedentibus procurandarũ, recipere, prꝗſumãt,

Cardina-

Cardinalibus verò & alijs Prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ,reliquis vero ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna,per cōtrafacientes eo ipſo incurrenda; à qua; niſi à nobis aut Ro.Pontifice pro tempore exiſtente,prę terquam in mortis articulo cōſtituti, abſolui nequeāt; diſtrictius inhibemus. Ac quaſcumq; collationes,prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes,facultates etiam trāsferendi,ac regrediendi,ſiue accedendi,& ingrediendi,ac alias diſpoſitiones, de eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus,& alijs beneficijs, eorumq; fructibus, & beneficiorum collationibus per nos,& alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros etiā Motu proprio, ſeu Conſiſtorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, & ad patronorum eorundē præſentationem, & aliàs quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi,expreſsè, ſiue occultè,ac de iure præſumptè, & aliàs contra præmiſſa pro tempore factas,nullas, & inualidas,nulliusq; roboris vel momēti fore,neque cuiquam ſuffragari,Sed eccleſias,monaſteria,dignitates,ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata,fructusq;,& penſiones Camræ

Apoſto-

Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur, eſſe, & cenſeri: Sicq; in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcunq; iudices, & Cōmiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanę Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicādi facultate, etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum aliàs confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere: Ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignorāter, attentari contigerit, irritum & inane ſimiliter decernimus: Non obſtantibus fœl. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, de vna, & Concilij generalis de duabus dictis, ac alijs conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Collegij præfati, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrarijs quibuſcunque: Aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non faciētes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Et ne quiſpiam vllo vnquā tempore præſentium ignorantiam prætendere poſſit; Volumus, & eadem auctoritate decernimus,

nimus, q ipſæ præſentes literæ ad Baſilicæ Principis Apoſtolorũ de Vrbe valuas, per aliquem ex Curſoribus noſtris illarum copia ibi affixa, & dimiſſa, & et in Cancellaria Apoſtolica, de more publicentur, Ac in eiuſdem Cancellariæ quinterno, ad maiorem partium, illas in iudicio producere volentium, commoditatem, deſcribantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reſeruationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, Decimoſeptimo Kal. Nouemb. Pontificatus noſtri anno quinto.

Viſa de curia M. de Enciſo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn,

ANNO

Anno à natiuitate Domini, Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto indictione ſeptima, die verò quarta menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, ſupraſcriptæ literæ Apoſtolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimiſſis ibidem in ſupraſcriptis locis ſupraſcriptarum literarum copijs affixis, vt moris eſt, per nos Iulium Patrinum & Bernardinum Andreutium prælibati Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER FORMA IVRAmenti profeſſionis fidei.

PIVS EPISCOPVS SERVVS ſeruorum DEI, *Ad perpetuam rei memoriam.*

INIVNCTVM nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quę Dominus Omnipotés, ad prouidam Eccleſię ſuę directionem ſanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Tridentini diſpoſitionem omnes, quos deinceps cathedralibus & ſuperioribus eccleſijs pręfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam orthodoxæ fidei profeſſionem facere,

cere,ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros ſpondere,& iurare, teneatur: Nos volentes, etiam per quoſcunque,quibus de monaſterijs, conuentibus,domibus,& alijs quibuſcunque locis,Regularium quoruncunque Ordinũ, etiam Militiarum, quocunque nomine vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur,vnicaque & certa illius forma cunctis innoteſcat,noſtrę ſollicitudinis partes,in hoc alicui minimè deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatã, publicari,& vbiq; gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concilij & alios prædictos ſpectant, recipi & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum, in contrauenientes latis,iuxta hanc & non aliam formã, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè præcipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore.Ego N.firma fide credo & profiteor omnia & ſingula,quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum patrem Omnipotentem factorem cœli & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium; & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum; & ex patre natum ante omnia ſecula;

Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, conſubſtantialem patri; per quem omnia facta ſunt; qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis; & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt; crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt; & reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas; & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris; & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis; & in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & filio ſimul adoratur, & conglarificatur; qui locutus eſt per Prophetas: & vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi. Amen.

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquasque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & cõſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum, accipiam, & interpreta-

bor.

hor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè & propriè ſacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis; licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem & Matrimonium; illaque gratiam conferre; & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe, Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſollemni adminiſtratione recipio, & admitto, omnia & ſingula, quę de Peccato originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio: Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium, pro viuis, & defunctis; atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe, verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atquę inte-

grum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, Animasque ibi detetentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter & Sanctos vna cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas: Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas eſſe, atq; eis debitum honorem ad venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe, affirmo Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici, beati Petri, Apoſtolorum principis ſucceſſoris, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpõdeo, ac iuro; Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulq; contraria omnia, atque hæreſes quaſcunq, ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anatematizo: Hanc veram Ca-

tholicam

tholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retinere & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. Volumus autem, quod pręſentes literæ, in Cancellaria noſtra Apoſtolica, de more, legantur: Et vt omnibus facilius pateat, in eius Quinterno deſcribantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtrę voluntatis & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, Idibus Nouemb. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Fed. Cardinalis Cæſius.

Cæ. Glorierius.

Lectae, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ literæ Romæ, in cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, Die verò Sabbati, nona Menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & Domini Noſtri, Domini Pij, Papæ Quarti, Anno Quarto.

A. Lomellinus Cuſt.

DECLARATIO, quod gratiæ de non Reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij, non valeant ſine conſenſu Ordinarij.

SANCTISSIMVS in Chriſto pater & Dominus noſter, Dominus Pius, diuina prouidétia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes, ſub prætextu ꝙ literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concili Tridentini, per Sancti-

tatem

tatem ſuam factam, & publicatam ſecū, vt literarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiuſmodi vſq; ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè teneantur, & tam ijdem interim, quàm alij etiam ad eoſdem ordines vel eorum aliquem, ſeu aliquos promoti, ꝗ ſimiliter ſtudentes beneficijs per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel alias deputãdos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariã Sanctitatis ſuæ Signaturam, ſeu Pœnitentiarię ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relin-

querere volens, Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, & conficiendas literas, proceſſusq; habitos, & habendos per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis prçſtandus ad id accedat, Apoſtolica auctoritate declarauit: decernens irritum &c.

Placet. publicetur & deſcribatur I.

LECTA & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, die verò Veneris, vigeſimaquarta menſis Nouembris, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ, Anno Quinto.

A. Lomellinus Cuſtos.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER RESIDENTIA Prælatorum, Parochialium & aliorum curam animarum habentium, & reſidere debentium.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſuprema militantis Eccleſię ſpecula, meritis licet inſufficientibus, diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus inteſa noſtræ mentis acie colluſtrātes, ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere: vt quemadmodum operoſum ſacri concilij Tridentini progreſſum, felicemq; exitum, Domino cooperante, præſtitimus; ita ſanctiſſima illius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis patrem vocati ſunt, Paſtorum officium concernentia, non te

pidè, neq; diſſimulanter exequamur. Sanè licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum, q; omnes, & ſinguli venerabiles, fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi & alij beneficiati, apud eccleſias, ſponſas ſuas reſidere teneantur; nonnulli tamen, quod non ſine animi noſtri mœrore referimus, adeo ſui, gregiumq;, quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt, vt etiam nũc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos ſuasq; eccleſias ſollemniter contracti iura cõfundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocunque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere nõ curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac Perniocioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, ſeu conuincendam eſſe cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcunq;, etiam

quauis

quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtra tionem, aut alio quouis nomine obtinen tibus, & alijs quibuſcunq; beneficiatis cu ram animarum habentibus, qui, iuxta de creti ſuper reſidentia in Concilio prædi-cto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiam facere tenētur, in virtute ſanctæ obedientiæ & vltra pœ nas in dicto decreto Concilij contentas, etiā ſub priuationis eorū à regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs noſtro & pro tēpore exiſtentis, Romani Pontificis, ſucceſſoris noſtri, arbitrio imponendis pœnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſ dem ſuis eccleſijs iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideāt. Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere conti gerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte cōditionis, quàm cæteri in ſuis eccleſijs reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuò valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, q̄ deinceps omnia, & ſingula mobilia, immobilia, et in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunq; qualitatis, quantitatis, & va-

loris,

loris,ac vbicunq; locorum conſiſtant,ad
Patriarchas,Primates, Archiepiſcopos,
Epiſcopos,& alios quoſcunque,etiã qua
uis auctoritate,dignitate,gradu, & præ
minentia præfulgentes, eccleſias prædi-
ctas in titulum,vel Cõmendam, ſiue ad-
miniſtrationem,aut alio quouis nomine
obtinentes,& alios quoſcunq; beneficia-
tos curam animarum habentes, qui ex-
tra prædictas Eccleſias, & diœceſes, etiã
in Romana Curia, aut alibi degentes, &
iuxta decretum, & formam *Concilij hu-
iuſmodi* non reſidentes deceſſerint,perti
nẽtia,& per illos ſuarum eccleſiarum, ac
quorumcunque monaſteriorum,priora-
tuum,præpoſiturarum,& aliorum benefi
ciorum eccleſiaſticorum,cum cura, & ſi-
ne cura,ſæcularium, & regularium, quæ
illi quomodolibet obtinuerint, ac fru-
ctuum,reddituum,& prouentuum, eccle
ſiaſticorum: Necnon penſionum annua-
rum ſibi ſuper ſimilibus fructibus,reddi
tibus,& prouentibus reſeruatarum,& aſ-
ſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi
facultatem ſpecialem de illis aut eorum
parte teſtandi,& aliàs liberè diſponendi
à nobis, & quibuſuis alijs Romanis Pon
tificibus, prædeceſſorib⁹ & ſucceſſoribus
noſtris, etiam cum clauſulis, ꝙ faculta-
tes huiuſmodi reuocari nequeãt, alijsq;
irritantibus decretis obtinuerint, & in
vim

vim illarum literarum deſuper confecta rum de rebus, & bonis huiuſmodi iam diſpoſuerint, tanquam ſpolia, ad Cameram Apoſtolicam legitimè pertineant, liceatq; dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti Commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæq; Cameræ deputatis, in euentum deceſſus huiuſmodi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaque, prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis generalis Theſaurarij manus redigere, dictæq; Cameræ applicare, cuiuſuis licentia deſuper minimè requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas etiam motu, & ſcientia ſimilibus, etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum, etiam nobis, & eccleſiæ Romanæ, dictæq; Sedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omniũ tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes in euentũ obitus huiuſmodi, etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc, & è contra, in dictæ cõtumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu

quomo-

quomodolibet pro tempore condita fa-
ctaq; teſtamenta, codicillos, legata, do-
nationes, & aliàs diſpoſitiones quaſlibet
etiam ad pias cauſas, vel in remuneratio
nem ſeruitiorum, nulla, & inualida, nul-
liusq; roboris, vel momenti fore, neque
quicquam contra præſentium tenorem
ſuffragari. Et ſic per quoſcunq; Iudices,
& Commiſſarios quauis auctoritate fun
gentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ
Cardinales, in quauis inſtantia, ſublata
eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudi-
candi & interpretandi facultate iudica-
ri, & definiri debere. Ac quicquid ſecus à
quoquam quauis auctoritate ſciēter, vel
ignoranter attentari contigerit, irritum,
& inane decernimus. Per hoc autem no-
ſtris, & Romanorum Pontificum, præde-
ceſſorum noſtrorum, ordinationibus, re-
ſeruationibus, & decretis, quò ad præla-
torum, & aliorum beneficiatorū, etiam
in ſuis eccleſijs, aut diœc. reſidentium, &
ibi decedentium, quæ etiam ampliamus,
& extendimus ad habentes eccleſias in
Vrbis diſtrictu, ibiq; reſidentes, & dece-
dentes, ſpolia Cameræ Apoſtolicæ appli
cata, hactenus emanatis, nullatenus præ-
iudicare, neq; quicquam in eis alterare
intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt an-
tea, manere volumus, præterquam, quò
ad eos, qui in ſuis eccleſijs iuxta formam
prædicti

prædicti Cōcilij,reſederint,& ſpecialem licentiam teſtandi habuerint,hanc enim tantùm ſaluā eis eſſe volumus.Ita vt generalis licentia teſtandi eis,quanquā reſidentibus, minimè ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali,ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint.Cęterum,vt pręceptum,mandatum, ſtatutum,ordinatio,reuocatio, caſſatio, decretum,& alia præmiſſa,præſentesque literæ ad eorum,quorum intereſt, notitiam deducātur, nullusq; poſſit aliquam illorum ignorantiam prætendere,vel excuſationem allegare,ſed illa perpetuò firma, & illibata permaneant, volumus, & mandamus, ꝙ eadem præſentes in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbæ, & Cancellariæ noſtræ valuis,ac acie Campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ,copia illarum ibi dimiſſa, ab ea die omnes perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus præmiſſis, ac in fauorem curialium per fœl. rec. Sixtum IIII. Leonem X. Iulium III. & quoſcunque alios Ro.Pont.prædeceſſores noſtros,ac etiam per nos editis,& approbatis: Nec non alijs literis,conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā noſtri præcepti,mandati,ſtatuti, ordinationis, reuocationis,

uocationis,caſſationis,annullationis, decreti,ampliationis, extenſionis, intentionis,& voluntatis infrigere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autèm hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ,apud Sanctum Pretrum,Anno incarnationis Dominicę M D LXIIII. Septimo Kal.Decẽb. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Viſa de curia M. de Enciſo.

H. Cumyn.

Anno à Natiuit. Dñi M D LXIIII. indictione ſeptima à die vero quarta Mẽſis Decembris,Pont. Sanctiſſimi in Chriſto patris,& D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno Quinto. Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorũ de Vrbe ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Cãpi Floræ, dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcriptarum literarum copijs, affixis, vt eſt moris,per nos Iulium Parinum,& Bernardinum Andreutium,prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

SVPER EXECVTIONE Concilij, & literarum eiuſdem Sanctiſſ. contra Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, & alias perſonas Eccleſiaſticas non reſidentes in eorum Eccleſijs.

PIVS PAPA IIII.

MOTV Proprio &c. Cùm tam per ſacroſanctum œcumenicum Conciliũ Tridentinum, q̃ etiam per noſtras literas ſiue bullas etiã deſuper emanatas, & inter alias ſub dat. Romæ, apud Sanctũ Petrum anno incarnationis Dominicæ M D LXIIII. Septimo Kal. Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto, Mandatum ſit omnibus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & alijs, quibus animarum cura cõmiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro eis ſacrificium offerre, verbiq; diuini prædi

catione, ſacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium exemplo paſcere, pauperum aliarumq; miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & ſignanter munera paſtoralia, & eis diligenter incumbere, & aſſiſtere, aliaq; facere, quæ in dicto ſacro Concilio, & in dictis noſtris literis ſiue bullis continẽtur. Quæ omnia nequaquam ab eis præſtari, & adimpleri poſſunt, cũ gregibus ſuis non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum more oues ſuas deſerunt, & propterea debuiſſent, & deberent omnes & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in dignitatibus eccleſiaſticis conſtituti, & præfecti, & quibus animarum cura exiſtit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum noſtrarum literarum, ſeu bullarum vim, formam, cõtinentiam & tenorem ad eorum reſpectiuè eccleſias, diœc. ac alia beneficia, quibus perſonalis reſidentia requiritur, ad effectum in eis Perſonalem reſidẽtiam facien. ſeſe contuliſſe, ac omnia, & ſingula in eiſdem præceptis, concilio, & literis ſiue bullis reſpectiuè cõtenta adimpleuiſſe, & obſeruaſſe. Attamen, ſicut accepimus, multi & multi præfatorum præceptorum, & mandatorum contemptores animarumq; ſuarum propriæ ſalutis immemores in dictis dignitatibus eccleſia-

cleſiaſticis, quibus cura animarum immi net,ac Epiſcopalibus,& Archiepiſcopali bus reſpectiuè conſtituti præmiſſa face re, & adimplere hactenus minimè curarunt,ſed diſtulerunt, & differunt in graue animarum ſuarum, gregiumque ſibi commiſſorum periculum; & ouium ſuarum perniciosum exemplum, & ſcandalum ſententias, cen. & pœnas propterea ſibi inflictas temerè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non ſint coniuentibus oculis,aut impune prætermittenda, ſed grauiter, vt cæteris tranſeant in exemplum, cum iam per tot menſes inobedientes fuerint cenſuras præfatas ſuſtinen. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia,deq; poteſtatis noſtræ pleni tudine Dilecto filio noſtro Alexandro Riario Cameræ Apoſtolicæ gñali Auditori,cui aliàs etiam,ſeu prędeceſſori ſuo viuæ vocis oraculo cõmiſimus,vt dictos Epiſcopos,Archiepiſcopos,& alias perſonas Eccleſiaſticas animarum curam haben.non reſidentes,pœnas pręfatas in dicto Concilio, & literis ſiue bullis noſtris contentas incurriſſe declararet,& ad illarum effectualem executionẽ, aliaq; grauiora procederet,viuæ vocis oraculo cõmiſimus, tamen quia nõnulla monitoria contra certos Epiſcopos, & alias perſonas præfatas in vim commiſſionis noſtræ

huiuſ-

huiuſmodi ſibi factæ tunc decreuerat, & relaxauerat, ne in poſterum de illius iuriſdictione dubitari contingat, denuo eidem Auditori noſtro nunc officium Auditoratus exercen. auctoritate noſtra cõmittimus, & mãdamus, quatenus ſtatim tam contra Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios quoſcunq; Prælatos, tam in Vrbe quàm alibi, & vbique locorum exiſtẽ. & in proprijs diœc. non reſiden. conſtito ſibi quantum ſufficere videbitur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola veritate inſpecta, & manu regia de inobedientia propria vſq; ad ſentẽtiam excluſiuè procedat, & deinde nobis referat, vt nos in conſiſtorio noſtro ſecreto de fratrum noſtrorum conſilio, vt moris eſt, ad ſententiam priuationis, & depoſitionis Prælatorum inobedientium huiuſmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quò verò ad alios curã animarum haben. vſq; ad ſententiam incluſiuè procedat, & exequatur iuxta formam, & tenorem dicti Cõcilij, & literarum noſtrarum prædictarum cum eiſdem facultatibus, vt ſupra, ac alia faciat, & exequatur, prout in dictis literis ſiue bullis continetur, cum poteſtate citandi, inhiben. excõmunicandi, ſuſpendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, reaggrauandi, carcerandi, & brachium ſæculare

decer-

decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque facien. neceſſaria quomodolibet, & opportuna Contrarijs quibuſcunq; non obſtan. & quod præſentis noſtri Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, ac vbiq; fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria, & alijs quibuſcunque, quibus omnibus expreſsè derogamus, non obſtantibus.

Placet. Motu proprio I.

Præſentetur B. Amerin. Regens.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE IIII.

REVOCATORIA PRIVILEgiorum,exemptionum,immunitatum facultatum, conſeruatoriarum, indultorum,confeſſionalium,Maris magni,& aliarum quarumcunq; ſimilium gratiarum, quibuſcunq; locis,& perſonis conceſſarum, in his,in quibus ſtatutis,& decretis ſacri Concilij Tridentini contrariantur.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN PRINCIPIS Apoſtolorũ Sede, meritis licet imparibus,diuina diſpoſitione cõſtituti,nihil neq; vniuerſali Eccleſiæ,curæ, & ſolicitudini noſtræ cõmiſſę,ſalubrius,neq; iniunƈto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio,decentius, præſtare poſſumus, quàm ꝙ prouidentiæ noſtræ

ſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimùm auſpicijs ſummaque ſanctorum patrum concordia per Dei miſericordiam fœliciter abſolutum fuit, Ita, per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, vbique ſuſcipiatur, & remotis quibuſlibet obſtaculis ab omnibus æqualiter obſeruetur. Cùm itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria, & ad vniuerſalem morum reformationem valde vtilia decreta, atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine precedente, ſint edita, quibus multa, atque diuerſa priuilegia, exemptiones immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruatoriæ, indulta, &, vt vocant, confeſſionalia, & Maremagnum, & aliæ gratiæ, quę varijs, tam cathedralibus, etiam Metropolitan. quam collegiatis eccleſijs, monaſterijs, conuentibus, & alijs religioſis, etiam fratrum mendicantium domibus, & ordinibus. Necnon ſancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranenſis, ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonij Viennen. & Sancti Bernardi Iuren. alijſque Hoſpitalibus, Militijs, eorumq; Capitulis, & Conuentibus, ac Vniuerſitatibus, etiã. Studiorum generalium collegijs, tam ſæcularibus, quàm Eccleſiaſticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam

 Principis

Principis Apoſtolorum de Vrbe, quam alijs Fabricis, ſanctæ Cruciatæ, alijsque pijs locis, & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, prelatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Prepoſitis, & alijs eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quàm diuerſorum ordinum, & militiarum regularibus, ac etiam laicis cuiuſcunque dignitatis, & ſtatus, ac gradus, & excellentię, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus vtriuſq; ſexus perſonis. Necnon aliquibus Notarijs, & etiam de latere Legatis, atque Nuncijs, tam perpetuò, quàm ad tempus per plures Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, eiusq; Legatos hactenus etiam Motu proprio, & ex certa ſciētia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducũ, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu etiam de fratrum conſilio, diuerſimodè, varijsque temporibus in genere, vel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos quibus in primis cordi eſt, tam ſancta, & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos, vt par eſt effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorum, exemptionũ, immu-

immunitatum,facultatum,Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris magni,& aliarum gratiarum prędictarum,ac quaruncunque Apoſtolicarum, & aliarum literarum deſuper confectarum, proceſſuumque, decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis,& plenè inſertis habentes:Motu proprio & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, quod eadem omnia, & ſingula priuilegia,exemptiones, immunitates,facultates,diſpenſationes, Conſeruatorię,Indulta,Confeſſionalia,Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & ſingulis in quibus illa ſtatutis, & decretis Concilij huiuſmodi contrariantur ipſo iure reuocata,caſſata,& annullata, ac ad ipſius Concilij terminos, atque limites reducta ſint,& eſſe cenſeantur,nec quicquam aduerſus ipſa decreta, & ſtatuta quominus vbique,& apud omnes obſeruentur in aliquos ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi, & reputari debere,ac ſi nunquam emanaſſent,auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiũ declaramus,ac etiam ſtatuimus,& ordinamus.Decernentes nihilominus omnia,& ſingula quæ vigore priuilegiorum,exemptionum, immunitatum, & diſpenſatio-

num,facultatum,Conſeruatoriarum,Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quaruncunq; gratiarum huiuſmodi poſt id tempus, quo Concilium obligare cœpit,facta,& geſta quomodolibet fu erũt, & in poſterum fient,in his, in quibus dicti Concilij decretis aduerſantur nulla, inualida, & irrita eſſe, & cenſeri, ac nemini,etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato,tam in foro(quod aiunt) fori,quam conſcientiæ ſuffragari poſſe, & debere. Et ita per quoſcunque locorum ordinarios,aliosque Iudices,& Commiſſarios quauis auctoritate fungentes,etiã Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinales, ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus,à quoquã,quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæterisq; contrarijs quibuſcunque.Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę declarationis,ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerint

incur-

incurſurum. Dat. Romæ, Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquinto, Tertiodecimo Kal. Mart.

Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Cæ. Gloricrius.

P. Epiſcopus Narnien.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquinto, Indictione ſexta: Die verò vigeſimaquarta menſis Februarij. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. Noſtri, Domini Pij diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno ſexto. Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, per nos Nicolaum de Matthęis, & Camillum Cherubinũ S.D.N. Papæ Curſores.

Philibertus Phapuis, Magiſter Curſorũ.

DECLARATIO SVPER DECRETIS CONCILII TRIDENTINI,

DE COMPATERNITATE & affinitate ex fornicatione ac matrimonijs deſuper contractis & contrahendis, ante & poſt confirmationem dicti Concilij.

SANCTISS. in chriſto pater & dominus noſter dominus Pius diuina prouidentia PP. V. Ad cuius notitiam peruenit q cum in decretis ſacri Concilij Tridentini certæ tantum perſonæ enumerentur, inter quas duntaxat cognatio ſpiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus reuocatur in dubium, an qui vltra perſonas in dictis decretis enumeratas quoquomodo cognatione ſpirituali ante confirmationem dicti Concilij coniuncti erant, abſque diſpenſatione apoſtolica matrimonium poſt dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie, & de cætero contrahere poſſint, cum ante prædictam confirmationem, id

facere

facere de iure minimè liceret, & inſuper cum in eiſdem decretis ſtatuatur affinitatem, quę ex fornicatione contrahitur, in illis ſolummodo attendi debere qui primo vel ſecundo affinitatis gradu coniunguntur ab aliquibus pariter dubitetur, An matrimonia inter perſonas, quæ ante confirmationem dicti Concilij tertio, vel vlteriori huiuſmodi affinitatis gradu coniunctæ erant poſt confirmationem eiuſdem Concilij abſque diſpenſatione apoſtolica contracta & quæ deinceps contrahi contigerit dirimi debeant, Sanctitas ſua ad tollen. omne dubium, eos qui ante confirmationem prædicti Concilij cognationem ſpiritualem contraxerunt, dummodo nõ ſint ex perſonis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Conciliũ voluit deinceps contrahi hanc cognationem ſpiritualem matrimonij vinculo inter ſe abſque diſpenſatione aliqua libere & licitè copulari poſſe ac matrimonia etiam poſt confirmationem huiuſmodi, abſque diſpenſatione ſedis Apoſtolicę inter eas iam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, & ſimiliter, matrimonia poſt confirmationem Concilij abſque diſpẽſatione apoſtolica ſequuta, & quæ de cætero ſequentur, inter perſonas quę ante dictam confirmationem af-

finitatem infra tamen ſecũdum gradum ex fornicatione prouenientem contraxerant, propter huiuſmodi affinitatem dirimi non debere, ſed valida, & efficacia exiſtere declarauit: Sicque per quoſcunque iudices & commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſciẽter vel ignoranter attentari cõtigerit, irritum & inane decreuit.

Placet publicetur & deſcribatur. M.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo ſexto, Die verò Martis vigeſima Menſis Auguſti, Põtificatus præfati Sanctiſſimi D. N. Papæ Anno primo.

A. Lomellinus Cuſt.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVINTI.

SVPER CLAVSVRA & reformatione quaruncunque Monialium.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CIRCA Paſtoralis officij nobis, meritis licet imparibus, deſuper cõmiſſi curam quantum nobis ex alto permittitur in vigilantes, aſſiduè ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuſlibet præſertim fęminei ſexus virginitatem ſuam Altiſſimo vouẽtibus ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, à ſemita Iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum quod in Regularis ponat honeſtatis gloria maculã, & diuinã merito poſſit offendere Maieſtatẽ opportunè ſuccurrit, libẽter intẽdimus, ac in his nr̃ę vigilãtię partes pro-

penſius impartimur prout id in domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura Conſtitutione inhærentes etiam Conſtitutioni fœl.rec. Bonifacij Papę v I I I. prædeceſſoris noſtri quæ incipit Periculoſo, de qua in Concil.Trid.Seſſ. x x v. quæ eſt Seſſio x. ſub Pio IIII. Rubr. de regular.& monial. c.v.quod incipit. Bonifacij octaui conſtitutionem,& decretis Concilij Triden. ſuper clauſura Monialium editis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus atque perpetuò decernimus, vniuerſas, & ſingulas Moniales præſentes atq; futuras cuiuſcunq; Religionis ordinis, vel Militiarum et Hieroſolymitañ. ſint quæ, vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis Monaſterijs ſiue domibus recipientur,& tacitè, vel expreſsè Religionem profeſſę etiam ſi Conuerſę, aut quocunque alio nomine appellentur etiam ſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earum Monaſterijs, ſeu domibus etiã ab immemorabili tempore, ea ſeruata non fuerit, ſub perpetua in ſuis Monaſterijs, ſeu domibus debere de cetero permanere clauſura iuxta formam dictæ Conſtitutionis fœl.rec. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri quę incipit Periculoſo, in ſacro Concilio

Triden.

Triden. approbatam, & innouatam quã nos auctoritate præfata ét approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtrictè obſeruari mandamus, quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto, vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquo modo reluctentur, ordinarij vnà cum Superioribus earum omnibus iuris, & facti remedijs cõpellãt eaſdem tanq̃ rebelles, & incorrigibiles ad præcisè ſubeundum dictã clauſuram, & perpetuò obſeruandũ. Mulieres quoq; quæ Tertiariæ, ſeu de pœnitentia dicuntur cuiuſcunq; fuerint ordinis, in Congregatione viuentes, ſi & ipſę profeſſæ fuerint ita, vt ſolemne votum emiſerint ad clauſuram præcisè, vt pręmittitur, & ipſę teneantur, quod ſi votum ſolemne non emiſerint ordinarij vnà cũ Superioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſioné eidem clauſuræ ſe ſubijciant, quod ſi recuſauerint, & aliquę ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſè viuere ſęueriſſimè puniantur. Cæteris autem omnibus ſic abſq; emiſſione profęſſionis, & clauſura viuere omnino volẽtibus interdicimus, & perpetuò prohibemus ne in futurũ vllam aliã prorſus

in ſuũ ordinẽ Religionẽ Congregationẽ vè recipiant. Quod ſi contra hmõi hanc noſtrã ꝓhibitionẽ, & decretũ aliquas receperint, eas ad ſic viuẽdũ omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaſlibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus & nullas, prout ẽt pñti decreto irritas facimus & annullamus. Porrò ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ ꝑ hanc clauſurã detrimentũ, aut incõmodũ aliquod in earum neceſſitatibus maximè in pertinentibus ad illarũ victum patiãtur, ſed vt eis opportunè conſulatur auctoritate Apl̃ica præfata ſtatuimus decernimus præcipimus atq; mandamus ordinarijs, & Superioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per Conuerſas quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint ſint tñ ætatis Annorũ 40. & in domibus cõtiguis, ex̃ tñ Monaſteriũ, degãt, & non ingrediantur clauſurã aliarũ Monialiũ niſi in caſib⁹ ex earũ Conſtitutionib⁹ ꝓmiſſis, & de earũ domib⁹ exire non poſſint ꝓ hmõi eleemoſynis colligendis niſi de licẽtia ordinarij, vel earũ Supiorũ. Et de cætero nullæ aliæ Cõuerſæ profeſſæ recipi amplius ẽt de cõſenſu ſuorũ Superiorũ, vel prelatorũ poſſint. qđ ſi aduerſus hanc nr̃am ꝓhibitionem receptæ fuerint, illarũ receptio nulla irrita, & inanis ſit, ꝓut ex nunc nullã irritã facimus, &

annulla-

annullamus. Qđ ſi p̄dicto mō neceſſitati
b⁹ Moniali ũ,& Mulierũ Tertiariarũ p̄di
ctarũ ſuccurri ſufficienter nō poterit, mã
damus ipſis ordinarijs,& Superiorib⁹ ea
rũ,vt ipſi ꝓuideant de alijs ꝑſonis pijs,&
Deo deuotis q̄ fideliũ eleemoſynas colli
gãt,vel aliàs eo meliori,& commodiori
mō quo fieri poterit ẽt ex opere manuũ
ipſarũ monialiũ,& mulierũ p̄dictarũ,ar-
bitrio ordinariorũ, & ſuperiorũ earũdẽ,
& ꝓut eis congruentius expedire videbi
tur, ꝓuideatur, & ſuccurratur. Et ne ꝑ ꝑ
monialiũ numerũ exceſſiuũ clauſuræ ob-
ſeruatio videtur,inhærẽtes ẽt ſimilr̃ diſ-
poſitioni dictæ Cõſtitutionis Bonifacij,
& Concilij Tridentin.decreto,moniali-
bus prædictis, & illarũ ſuperiorib⁹, & or
dinarijs diſtrictè inhibendo præcipimus,
& mandamus,ne plures in earũ monaſte
rijs recipiant,& admittant,ſiue recipi, &
admitti permittant, q̃ ex ꝓprijs redditi
bus ipſorũ monaſteriorum,vel conſuetis
eleemoſynis commodè ſuſtẽtari poſſint.
Mandantes ꝑpea in virtute ſanctæ obe-
diẽtiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, &
interminatione maledictiōis æternæ vni
uerſis venerabilib⁹ fratrib⁹, Patriarchis,
Primatib⁹, Archiep̄is, & Ep̄is,quatenus
in ciuitatibus, & diœceſib⁹ ꝓprijs p̄ñtes
nr̃as lr̃as publicari faciant,ac in Monaſte
rijs Monialiũ ſibi ordinario iur̃ ſubiectis,

in hijs verò quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè ſpectant Eccleſiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate vnà cum ſuperio ribus eorundem Monaſteriorum clauſu ram, vt præmittitur, q̃primum poterint ſeruari, procurent: Contradictores atq; rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam ap pellatione poſtpoſita cõpeſcendo, inuo- cato ad hoc, ſi opus fuerit auxilio bra- chij ſæcularis. Ac vt hoc tam ſalutare de cretum facilius obſeruetur, omnes prin- cipes ſæculares, & alios dominos, & Ma- giſtratus temporales rogamus, requiri- mus, & obſecramus per viſcera miſericor diæ D.N.Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſio nem peccatorũ iniungentes, quod in præ miſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Pri- matibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs Monialium ſuperioribus aſſiſtãt, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent. Ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant præmiſſis cõſtitutionibus, & or- dinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & cõ- ſuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apoſtolicam approba tis, & confirmatis priuilegijs quoque in- dultis, & literis Apoſtolicis etiam in fun datione, & inſtitutione eiſdem Monaſte rijs, vel domibus, & Monialibus ſub qui- buſcunq; verborum formis, & clauſulis ir ritantibus, & alijs decretis quibuſlibet

con-

conceſſis,confirmatis,ac etiã iteratis vi-
cibus,approbatis,& innouatis. Quibus
omnibus ẽt ſi pro ſufficienti illorum de-
rogatione de illis eorumq; totis tenori-
bus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa, & indiui
dua,non autẽ per clauſulas generales idẽ
importantes,mentio,ſeu queuis alia ex-
preſſio habẽda, aut aliqua exquiſita for
ma ad hoc ſeruãda foret tenores huiuſ-
modi, ac ſi de verbo ad verbum inſere-
rentur pro ſufficienter expreſſis habẽtes
quo ad effectũ validitatis nr̃æ conſtitu-
tionis tantũ derogamus contrarijs qui-
buſcunq;. Aut ſi aliquibus cõiter,vel di-
uiſim ab eadẽ ſit ſede indultum, ꝙ inter-
dici,aut ſuſpendi non poſſint per literas
Apoſtolicas non faciẽtes plenã & expreſ
ſam,ac de verbo ad verbũ de indulto hu-
iuſmodi mentionẽ, per hoc autẽ in mo-
naſterijs exemptis ordinarij locorũ quo
ad alia nullã ſibi credant iuriſdictionẽ,
vel poteſtatẽ aliquatenus eis attributã.
volumus autẽ ꝙ pręſentes literæ,ad val-
uas Baſilicę beati Petri Apoſtolorũ prin
cipis,& in Cancellaria nr̃a, ac acie Cãpi
Floræ publicẽtur,& inter conſtitutiones
extrauagãtes perpetuo valituras cõſcri-
bantur. Et quia difficile foret pręſentes
ad ſingula quęcunq; loca deferri, volu-
mus,& ẽt declaramus, ꝙ earũ Tranſum-
ptis ẽt impreſſis manu alicuius notarij
ſub-

ſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis eadē prorſus fides vbicunq; adhibeať, q̃ pñtib⁹ adhiberetur ſi forēt exhibitæ, vel oſtēſæ. Nulli ergo oīno hoīū liceat hāc paginā nrę approbōnis, innouationis, ſtatuti, decreti, mādati, interdicti, ꝓhibitionis, annullationis, p̃cepti, inhibitionis, requiſitionis, obſecrationis, iniunctionis, derogationis, declarōnis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cōtraire. Si qs aūt hoc attēptare p̃ſumpſerit indignationē oīpotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli Aplorū ei⁹ ſe nouerit incurſ.

Dat. Romæ apud S. Petrū Anno incarnationis dñicæ M D LXVI. Quarto Kal. Iunij. Pont. Noſtri Anno primo.

Viſa de curia Io. Riuetius. ſſ.
Cæ. Glorierius.
H. Cumyn.

Anno à Nat. Domini M D LXVI. Indict. IX. die verò IX. mēſis Iunij, Pōtificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D. N. D. Pij diuina ꝓuidentia Papæ V. Anno primo Retroſcriptæ lr̃æ affixæ, & publicatæ fuerūt ad valuas Baſilicæ Principis Aplorū S. Petri de vrbe, Cācellarię Aplicæ, & in acie Campi Floræ dimiſſis copijs earundū in retroſcriptis literis affixis p nos Io. Guerardi, & Nicolaum de Matthęis Curſ. Ant. Clerici Mag. Curſ.

MO-

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE V.

DE VERITATE exprimenda &c.in diſpenſationibus matrimonialibus, & alijs gratijs ſub pœna falſi.

MOTV proprio &c. Cum ſicut accepimus, nonnulli ſuæ cóſcientiæ prodigi, ac propriæ ſalutis immemores, vt facilius à nobis, & à ſede Apoſtolica diſpenſationes matrimoniales, & alias gratias,& conceſſiones obtineãt gradus conſanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis ſpiritualis ac ſcientiã illorũ aliter q̃ eis,à principio ab ipſis partibus ſignificatum vel narratum fuerit exponunt, & ſi matrimonia huiuſmodi adhuc contracta nõ fuerint,pro contractis narrãt, ac aliàs diuerſimodè verã facti ſpeciem tam in ipſis diſpẽſationibus matrimonialibus, q̃ pro alijs quibuſcunq; gratijs & cóceſſionibus obtinendis immutent, ac propterea cùm non ſolũ in impetrationibus

nibus huiuſmodi falſitas narretur, verùm etiam in partibus plerunq; pro verificatione gratiarum huiuſmodi veritas immutetur, & falſitas committitur. Nos igitur huiuſmodi abuſibus, & erroribus obuiare cupientes, Motu proprio &c. omnes & ſingulos procuratores tam officij ſacræ pœnitentiariæ, ſeu cõtradictarum, quàm alios quoſcunq; ſollicitatores, & ſcriptores, quos copiſtas vocant, qui veritatem facti à narratione quam ab ipſis partibus habuerunt quò ad ſubſtãtialia, & qualitates neceſſariò exprimendas diuerſam faciunt, ſeu quoquo modo inuertunt, aut immutant, deprauantve, & per ſubreptionem, & obreptionem gratias à nobis extorquent pœnam falſi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaramus, Mandantes propterea Almæ Vrbis Gubernatori, Cameræ Apoſtolicæ auditori & Vicario quatenus in præmiſſis reos, & culpabiles repertos pœna falſi vt præmittitur puniant, cũ poteſtate citandi etiam per edictum conſtito ſummariè de nõ tuto acceſſu, aliaq; dicendi, & faciendi in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna. Non obſtantibus præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis cæteriſq; contrarijs nequaquam obſtantibus. irritum quoque, & inanè &c. diciq; & ca iudicari,

cari, & diffiniri debere, ſublata &c. decernen. Et quòd præſentis motus proprij, & abſque data, & regiſtratura ſola ſignatura ſufficiat, & vbiq; fidem faciat in iudicio, & extra regula contraria non obſtã. eiusq; tranſumptis manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, quodq; Cameræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac audientiæ cauſarum Palatij Apoſtolici valuis, & in acie Campi Floræ dimiſſis inibi copijs affixis omnes ita afficiant, & arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Placet Motu Proprio. M.

Die quinta Decembris 1566. ſupraſcriptæ literæ apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis ſupraſcriptis dimiſſis in eiſdem locis copijs affixis. per me Nicolaum de Matthæis Curſ.

Ioannes Guerardi Mag. Curſ.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE V.

SVPER DECLARATIONE decreti Concilij Tridentin. de cognatione ſpirituali inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatiq; patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quàm baptizantis, & baptizati.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVM illius vicem, licet minimè ſuffragantibus meritis, geramus in terris, dè cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi æquitatem, officij noſtri debitam proſequimur actionem, ſi obſcuros ſacrorum Canonum ſenſus ità aperire ſtudemus, vt pijs Chriſti fidelium mentibus nulla dubitãdi occaſio relinquatur. Sanè licet ex eo quod in Concilio Tridentin. decretum fuerit, ſeſſione vigeſima

ma

ma quarta,quæ eſt octaua ſub Pio Quar to. in decret. de reformat. matrimo.ca. ſecundo. quod incipit; Docet experientia. cognationem ſpiritualem inter eos tantùm contrahi, qui ſuſcipiunt baptizatum de baptiſmo, ac baptizatum ipſum, & illius patrem & matrem,necnon baptizantem,& baptizatum,baptizatiq; patrem & matrem. in reliquis perſonis, quæ per antiquos Canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibeantur, omne impedimẽtum ſublatum eſſe videatur: adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum vel vxorem ſuſcipientis,& baptizatum,necnon inter maritum vel vxorem ſuſcipientis,& patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea ꝙ prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti,& matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, à præciſis verbis Concilij minimè diſcedendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quò minus inter dictos maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem,

&

& matrem,& quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipiẽtis quàm baptizantis,& baptizati in dicto Concilio nominatim non expreſſas, matrimonium liberè & licitè contrahi poſſit,& ita ab omnibus iudicari debere mandamus atq; ſtatuimus: decernentes irritum & inane, ſi quid ſecus à quoquam quacunq; dignitate,auctoritate,& poteſtate prædito contigerit iudicari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis,alijsq; contrarijs quibuſcunq;. Volumus autem, ꝙ præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica,& acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Cõſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. E quia difficile foret præſentes ad ſingula quæq; loca deferri, ꝙ earum Tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius prælati munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, decreti, mandati,ſtatuti,& voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prẽſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum

ctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto. Quarto Kal. Decembris. Pontificatus Noſtri Anno primo.

Cæ. Glorierius.

Viſa de curia Io. Barengus.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Indictione nona, die verò decimanona mēſis Decēbris, Pontificatus Sanctiſſ. D.N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti Anno eius primo, Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cācellariæ Apoſtolicæ & acie Campi Floræ, vt moris eſt, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Curſ.

Stephanus de Olea Mag. Curſ.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVINTI.

SVPER DECLARATIONE decreti Concilij Tridentini, de impedimento affinitatis ex fornicatione Prouenień.

PIVS EPISCOPVS SERVVS ſeruorum D E I *ad perpetuam rei memoriam.*

AD Romanum Pontificem ſpectat Canonicas ſanctiones, quæ expreſſiorē ſenſum poſtulare vidētur, re diligenter perſpecta ita declarare, & aliàs prouidere, vt omnis dubietas de pijs Chriſti fidelium mentibus euellatur. Sanè poſtq̃ ex eo quod Thidentin. Synodus Seſſio xxiiij. quæ eſt octaua ſub Pio iiij. in decret.de reform.matr.c.iiij.quod incipit. Prætereà ſancta Synodus. impedimentū affinitatis ex eà proueniens, per quod non ſolum matrimonium contrahi prohibetur, ſed etiam poſtea factum dirimitur,

mitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo & ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus verò gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, à pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, éſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonij liberati, quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes, Declaramus, & Apoſtolica auctoritate decernimus nullum hodie impedimentū remanere, quominus in vlterioribus gradibus hmōi liberè & licitè matrimoniū contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari debere, mandamus atq; ſtatuimus, decernentes irritū & inane, ſi quid ſecus à quoquā quacunq; dignitate, & auctoritate, & poteſtate prædito contigerit iudicari, non obſtañ. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, alijsq; contrarijs quibuſcunq;. Volumus aūt, q̄ præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica & acie Cāpi Floræ de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur, & quia difficile foret eas ad ſingula quæq; loca deferri, quod earum Tranſumptis etiā impreſſis,

manu alicuius Notarij ſubſcriptis ac ſigillo alicuius prælati munitis eadē prorſus fides adhibeatur,quę pſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam noſtræ declarationis, decreti, mandati,ſtatuti, & volūtatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis aūt hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotētis Dei ac beatorū Petri,& Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurum. Dat.Romę apud S.Petrum, Anno incarnationis Dominicæ M D LXVI. Quarto Kal. Decemb. Pont.Noſtri Anno primo.

Viſa de curia Io. Barengus.

Cæ. Glorierius.

Regiſtrata apud Cæſ.Secretarium.

Anno à Nat.Domini M D LXVI. Indict. IX. die verò XIX. mēſis Dec. Pōtificatus Sanctiſſ.D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno eius primo, Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixę,& publicatæ fuerūt Romæ in valuis Cācellariæ Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, vt moris eſt, per Io.Andream Rogeriū, & Camillum Cherubinum Curſ.Stephanus de Olea Mag.Curſ.

F. CORNELII MVSSI PLACENTINI EPISCOPI BITONTINI,

DE PRAESTANTIA, autoritate, ac neceſſitate œcumenici Concilij Panegyricon.

HABITVM TRIDENTI in plena Patrum contione Dominica tertia Aduentus. Anno Domini M D X L V.

GAVDETE in Domino Patres, gaudete in Domino Fratres, iterum dico, gaudete omnes. Ecce enim tempus acceptabile, ecce dies certiſſimæ expectatiſſimeque ſalutis, quo non modo homines, quibus natura parens ſenſum & mentem dedit, ſed & ipſa emortua tecta, inanimes agri, monteſque & valles lætari mihi & exultare videntur. Quia aliquando tandem propter miſeriam inopiam, & gemitum pauperum excitatus eſt Dominus, vt quæ nobis interitum heri & nudiuſtertius minabantur, dum is vel dormire, vel longius ire myſterio, non dolo, ſimularet, eo vigilante,

cuncta illius ſupercilio hodie paueant & palleant: ſileſcant irata maria, recludantur in theſauros ſuos venti, denique funeſta omnia abeant, feſta omnia redeant.

Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio Ieſu Chriſte fons miſericordiarum, per quem iam oculis noſtris videmus, & manibus noſtris tangimus beatam illam ſpem, quam ante nos multi videre voluerunt, nec potuerunt, à longe portum (nauigantium more) ſalutãtes, non apprehendentes promiſſionem, ne ſine nobis conſummarentur.

Vos adeſte mihi animis omnes, vt adeſtis corporibus, & Spiritum ſanctũ terribiles has caſtrorum noſtrorum acies habitantem, ſanctum hunc cœtum intuentem & iuuantem, Concilij authorem & adiutorem, Eccleſiæ præſidem & obſidem, opportunis importuniſque pulſate precibus, vt labia mea aperiat, vt aures veſtras expurget, vt ipſi tranquillis mentibus intendatis, vt ipſe habeam verba paria ſanctæ rei.

Hanc vero orationẽ ſane meam, poſtquam ego huius cauſæ patronus nõ tam electus ſum ex omnibus q̃ relictus, vt qui vnus ob ſummã veſtram omnium authoritatem atque amplitudinem in concionem aſcendens nullo periculo dicere poſſum, vnde vel aptius vel felicius auſpicari queam, quàm à ſacroſancta huius Concilij neceſſitate: quæ profecto tanta eſt, vt omnium hominum animos (ſi qua in Chri-

ſtum fides, ſi qua viſcera pietatis) inflammare maxime poſſit & debeat.

Nam poſt Concilium illud amabile, cuius etiam ſola memoria recreamur, quo lætante cælo, & exultante terra Florentia aridum orbem florere fecit, medium parietem maceriæ ſoluens, & duos populos condens in vnum, non quinque, non ſeptem, neque decem, quod conſtantiſſima Conſtantia conſuluerat: ſed, ſi vltimum Lateranenſe ſubduxeris, centum fere annis, proh dolor, quibus & domi & foris, & telis et facibus obſeſſa Eccleſia, vexata contumeliis, iactata iniuriis, ſolicita ſuſpicione, ſuſpenſa metu, dira & dura perpeſſa eſt: longo Concilij deſiderio fatigata, velut dolores parturientis habens, quæ cruciatur, vt pariat: clamans, Ini Concilium, imo coge Conciliũ: conſilio deſtituta pene languit, exaruit, defecit, eo calamitatis & miſeriæ prolapſa, vt niſi eſſet ſeruata diuinitus, fruſtra modo pro illius ſalute conuentus hic ſacratiſſimus haberetur. Iam enim libertas, pax, tranquillitas, iura, leges, fortuna, opes, honor, imperium denique ipſum, agri, vrbes, mœnia, ædes, tecta, ſedes, areæ, omnia quibus ſpiritũ vitamq; ducimus, amiſſa eſſent, velut quæ cum religione ita implicita eſſe & cohærere videntur, vt non poſſit illa ruere, quin eodem debilitata motu omnia concidant. non enim Aſiaticis opibus patres, non potentia Perſarum, nõ Hiſpanorum bellicoſiſſima illa multitudine, non infractis

viribus Gallorum, non Græcorum artibus & technis, non calliditate pœnorum, non Germanorum conſtantia, non Italorum armis atque ingenio, vna religione & pietate hæc omnia nata ſunt, aucta & retenta.

Et cur quæſo putatis omnis ordinis viri prudentiſſimi, magnam hanc angelorum frequentiam, luminaria hæc eccleſiarum, tot inquam Epiſcopos, Magiſtros populorum, patres omnium, miniſtros Chriſti, Chriſtos domini, ora & oracula Dei, tã multis terrarum mariumq; difficultatibus ſuperatis, relictis etiam gregibus, quos anima chariores habere oportuit, exiſſe de terra ſua & de cognatione ſua, vt alienas caſulas magni hoſpites implerent, niſi quia vicit iter durum pietas? Nam ſancta eorũ pectora imminens Eccleſiæ totius excidium, coegit, vt crudele & nefarium exiſtimarent, horrificum hoc bellum, quod omni imbutum odio, ac parietibus & tectis, ac columnis & poſtibus & ipſis etiam fundamentis noſtris illatum eſt, ſpectare, tangere, experiri, nec interim inito Concilio opponere ſe murũ pro Iſrael: quando non ita pupilla oculi tegitur coeuntibus cilijs, vt defenditur Eccleſia ſancta Concilijs. Neque enim ob aliud magno huic corpori Deus varias multipliceſq; gratias, vt & membra diſtribuit, niſi vt quod in ſingulis diſperſa virtus non poteſt, in omnibus inuicta vnitas efficiat: quemadmodum & ipſa natura manus nobis geminas geminoſque

minoſque oculos, pedes item geminos ideo dediſſe videtur, vt quaſi collecto Concilio paruus hic mundus ſeſe iuuare, & tueri poſſit. nam manus manum lauat, pes pedem ſuſtentat, ſiniſtra fulciuntur dextris, ſiniſtriſque dextra leuantur.

Et quis neſciat res arduas atque difficiles, quæ ad vnam ſanctam catholicam ac apoſtolicam pertinẽt Eccleſiam, in concilio & cœtu Patrum, vbi ſuo quiſq; loco ſententiam dicit, tractari prudentius, maturius diffiniri, probari ſolennius, & gratius à cunctis populis acceptari? Neq; enim temere dictum eſt: Multitudo ſapientium, ſanitas cordis: ibi ſalus, vbi multa conſilia. Sane neque Moſes leges tulit ante initũ ſynagogæ Conciliũ, neq; ſanguinem fœderis reſperſit niſi in Concilio: neq; Apoſtoli Matthiã, aut ſeptem Diacones elegerunt extra Conciliũ, neq; prima illa iuris Eccleſiaſtici decreta ediderunt niſi in Cõcilio: in Concilio inquam illo, quod naſcentem in gentibus Eccleſiam, ne vel abortum patiendo vel ſuffocationem, interiret, apud Hieroſolymam liberauit, & vbi Apoſtolicum ſymbolum anguſtum verbis, non anguſtum ſacramentis, eſt explicatum latius atq; defenſum, quàm in quatuor illis Concilijs, Niceno, Epheſino, Conſtantinopolitano, Chalcedonenſi. Scripturæ ſanctæ canonicæ vbi delectæ ſunt, niſi in Concilio Laodiceno & Carthaginenſi? Hæretici vbi reuicti ſunt, vbi damnatæ hæreſes, ligatæque

in faſciculos ad comburendum, niſi in Cōcilio apud Lateranum, apud Conſtantiā, apud Antiochiam, apud Viennam? Mores tum populi, tum Principum ac Sacerdotū, quando emendati in melius, præterquàm in Concilijs Gregorij 7. Alexandri 3. Vrbani 6? Vnio diſſidentium nationum vbi coaluit vnquam fœlicius, quàm in Concilio Lateranenſi & Florentino? Turcæ rabies, quam vnquam Chriſtianorum potentiam atque animū ita ſenſit, vt in Lateranenſi illo Concilio, vbi trecenta hominum millia ad reparandum Hieroſolymam inuictæ Crucis ſignum ſuſceperunt? Sed & Chriſtiani Principes diu in Eccleſiaſticam poteſtatē tyrānico furore ſurrexerunt, cui flectere genua, et caput ſummittere debuerant. Nonne ſacris Concilijs ſunt depoſiti, percuſſi anathemate, pulſi regno atq; imperio? vt Ladiſlaus, Leo 3. Henricus 3. Fredericus 2. Conſtantinus 6. Quin ipſa chriſmata, quibus maxime frangitur & euertitur Eccleſia Chriſti, non ſedātur vnquam facilius, q̄ Cōcilio. quod vetera exempla docent Symmachi, Benedicti, ac Gregorij. An non etiā conciliabula, ac malorū omnium conuenticula, colloquia mala, quæ corrumpūt bonos mores, diſſoluuntur ſacris ac legitimis Concilijs? vt Latrocinium illud Epheſinū ſecundum, Ariminenſe, Piſanum, Mediolanēſe. Porro ſummorum pontificū gloria, quæ nunquam non blaſphematur ab impijs, conciliorum virtute emergit clarior ſemper atq; illuſtrior,

ſtrior, quod in ſumma patuit in Xyſto, in Marcellino, in Leone. O certe magna conciliorum virtus. Hinc & Poetæ concilia deorum inducunt: & apud Moſen dum hominem, mundi miraculum, ex terra fingit Deus omnipotens, quem indiuidue partitum, diuidueq; coniunctum, ipſo etiam ſupernaturalis hiſtoriæ veſtibulo docuerat, eſt vox illa pene conciliaris, Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram. Altera quoque ad magnos illos gigantum auſus reprimendos, Venite, confundamus linguam eorũ, vt non audiat vnuſquiſque vocem proximi ſui.

Enimuero Patres, vt præſentẽ rerum ſtatum compendio perſtringam, (nam Laconis mihi partes reliquiſtis, cum Oratoris ademiſtis) cum noſtra religio tribus quaſi capitibus conſtet: doctrina fidei, qua vt pane cæleſti viuimus & ſaginamur: Sacramentis, quorum ſecreta ſacraq́; virtute Deo cõciliamur in gratiam: charitate, qua vt nota præcipua, Chriſtus agnoſci ſuos voluit à cæteris: quæ illud eſt fidei, quod lux coloribus: id ſacramẽtis, quod ſanitas medicinæ: quid iſtis temporibus expoſcit doctrina catholica, niſi concilium? quid poſtulant ſacramenta, niſi conciliũ? quid communis charitas quærit, niſi concilium? Deum immortalem, quàm ſuperbe contentioſis noſtris concertationibus, quibus iam ſubuerſus eſt orbis, præclara illa antiqua fidei noſtræ monumenta vexantur? quam peruerſe Dei ver-

bum vel poſthabetur, vel mutilatur, vel torquetur, vel inuertitur? quàm temere et interdum à nobis, vt nonnihil ſcire videamur, vnanimes ille omnium ſeculorum conſenſus nihil penditur? quàm ingrate inter viſcera noſtra, ne Græcos commemorem, ſancta illa Romana Eccleſia omnium, quæ ſub cœlo ſunt, Eccleſiarum nutrix, mater & magiſtra, atq; veræ doctrinæ Chriſtianæ lapis Lydius, deſpicitur, reprobatur: & iam ſumus tanquam paruuli ipſi, qui circunferuntur omni vento: vt ſolidius ſibi conſtet Iudæus, quàm Chriſtianus. Tacebone, quàm viluerit inter Chriſtianos felix illa baptiſmatis renaſcentia, admirabile Euchariſtiæ ſacramentum, maieſtas ſacerdotij viſibilis, omnium Eccleſiaſticorum ordinum firmamenta certiſſima et maxima? An non & perijt feruens ille & in alterutrū, et in Rempublicam amor, quo olim Chriſtiani omnes, o dulce & charum nomen, fratres vocabantur, & impletum eſt Pauli Apoſtoli vaticinium: Erunt homines, ſeipſos amantes? Profecto niſi perijſſet, non à ſanctis illis moribus, non ab honeſtis illis inſtitutis, quæ obſeruata, Rempublicam noſtram feliciſſime ſemper auxerunt, eſſet iam vbiq; modis omnibus degeneratum. Quibus enim turpitudinum monſtris, qua ſordium colluie, qua peſte non ſunt fœdati, non corrupti in Eccleſia ſancta Dei, & populus, & ſacerdos? In veſtro iudicio cauſam repono patres, & à ſanctuario Dei incipite, ſi vllus

iam

iam pudor, ſi vlla pudicitia, ſi vlla ſupererat bene viuendi vel ſpes vel ratio: ſi non libido effrenata & indomita, ſi non audacia ſingularis, ſi non ſcelus incredibile. Heu quomodo obſcuratum erat aurum, quomodo mutatus color optimus? Nam duæ illæ ſanguiſugæ, quæ ſemper dicunt, affer, affer, altera mater, altera nutrix malorum omnium, cupiditas inquam, & ambitio, vtraq; ſubtile malũ, vtraq; ſecretum virus, peſtis & monſtrum orbis: dum ab ijs, quos tanquam viuas & animatas leges ſequi oportuerat, virtus ac doctrina, vitium & ignorantia earum loco ſummis extolluntur honoribus: effecerunt tandem, vt ædificatio in deſtructionem, exemplum in ſcandalum, mos in corruptelam, cuſtodia legum in contemptum, ſeueritas in relaxationem, miſericordia in impunitatem, pietas in fucum & hypocriſim, prædicatio in cõtentionem, geſtum in turpiſſimum mercatũ, graue hoc eſt (vt vno verbo dicam) vitæ odor in mortis odorem infeliciſſime commigrauerit. Quid mirum, ſi inde & diſperſæ ſunt oues, & errauerunt in cunctis montibus & agris, & potentiores quidem ab authoritate in dominium, à dominio in tyrannidem, à iure in iniuriam, à ſceptro in virgam ferream, à Dei cultu ad impietatem, à tutela Eccleſiæ ad internecionem, à modo ad libidinem, à ratione ad nutum, à tributis ad importabilia onera, à pace ad bella crudelia, à ſimplicitate ad dolos, à prudentia ad

malitiam, à liberalitate ad luxum, à parſimonia ad auaritiam, ab ornatu ad pompam, ab obedientia ad apertam rebellionem conuerſa ſunt? Vtinam non à religione ad ſuperſtitionem, à fide ad infidelitatem, à Chriſto ad Antichriſtum, quin à Deo ad Epicurum, vel ad Pythagoram, velut prorſus vnanimes, declinaſſent, dicentes in corde impio & in ore impudico: Non eſt Deus. Neq; iamdiu fuit paſtor qui requireret, patres: non fuit inquam qui requireret, quia omnes quæ ſua ſunt, quærebant: quæ Ieſu Chriſti, ne vnus quidem.

Hinc illis aliud agentibus, & in vtranque aurem dormientibus, quos greges paſcebant, non paſcebantur greges ab eis: Nam paruuli petierunt panem, & non erat qui illis frangeret: ſerpebat in orbe infinitum malum, creſcebat in medullis ac viſceribus noſtris, et in dies manabat latius, vt non modo ornamenta, dignitates, præſidia ſtabilitatis & libertatis noſtræ quandoque amitteremus, ſed cum dedecore & ignominia, quod miſerrimum & turpiſſimum eſt, ſeruiremus. Nam ceruicibus noſtris imminebant Turcæ: neque Auſtriæ modo & Germaniæ, ſed Italiæ, ſed Vrbi, ſed Orbi perniciem moliebantur, & ferrum flammamque imminentes furebant audacia, ſcelus anhelabant, ſuperbi victorijs, elati triumphis, ditati ſpolijs Chriſtianorum, non creſcebant ſuis viribus, creſcebant noſtris corruptis moribus: non tam erant hoſtes, quàm flagellum Dei: armis

armis eorum impugnabamur, ſed peccatis noſtris expugnabamur: agebant illi ſua feritate, ſed nos patiebamur noſtra iniquitate. Vtinam vel ipſi ſoli paſſi fuiſſemus, neq; interim ſanctum illud admirabile nomen Chriſti Ieſu, amandum Angelis, tremendum dæmonibus, mortalibus adorandum, propter nos, quorum deſidia & flagitium in omnẽ iam orbem fœdiſſimo rumore penetrauit, iocus fuiſſet & fabula perfidis Iudæis ac gentibus. Nemo veſtrũ mihi, quæſo, ſuccenſeat patres & fratres: Mementote quoniam meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula odientis.

Itaque ne, cuius amplitudinẽ & gloriam extendere animus erat, illius incolumitatem & ſalutem deſerere videretur, Sanctiſſimus ille non tã ætate, quàm prudentia ſenex Paulus 3. primæ ſedis & catholicæ & vniuerſalis Epiſcopus, poſt omnium hominum memoriam & fortiſſimus & optimus Pontifex, quẽ omnium gentium linguæ celebrabunt, nullaq; vnquam ætas de eius laudibus conticeſcet, optime intelligens ſe non ſibi, ſed nobis, in tantis periculis, in tam grandæua ætate, in tam duris itineribus, in tam magnis anguſtijs fuiſſe magno miraculo reſeruatum: cuius ſapientia, fide, poteſtate, e tantis malis erepti, Deo quandoque ſine timore ſeruiremus: non nunc primum, ſed ab ea die qua concuſſa in ſinum illius noſtra confugit Reſpublica, vt teſtaretur illum ſummo hoc pontificatu bea-

re

malitiam, à liberalitate ad luxum, à parſimonia ad auaritiam, ab ornatu ad pompam, ab obedientia ad apertam rebellionem conuerſa ſunt? Vtinam non à religione ad ſuperſtitionem, à fide ad infidelitatem, à Chriſto ad Antichriſtum, quin à Deo ad Epicurum, vel ad Pythagoram, velut prorſus vnanimes, declinaſſent, dicentes in corde impio & in ore impudico: Non eſt Deus. Neq; iamdiu fuit paſtor qui requireret, patres: non fuit inquam qui requireret, quia omnes quæ ſua ſunt, quærebant: quæ Ieſu Chriſti, ne vnus quidem.

Hinc illis aliud agentibus, & in vtranque aurem dormientibus, quos greges paſcebant, non paſcebantur greges ab eis: Nam paruuli petierunt panem, & non erat qui illis frangeret: ſerpebat in orbe infinitum malum, creſcebat in medullis ac viſceribus noſtris, et in dies manabat latius, vt non modo ornamenta, dignitates, præſidia ſtabilitatis & libertatis noſtræ quandoque amitteremus, ſed cum dedecore & ignominia, quod miſerrimum & turpiſſimum eſt, ſeruiremus. Nam ceruicibus noſtris imminebant Turcæ: neque Auſtriæ modo & Germaniæ, ſed Italiæ, ſed Vrbi, ſed Orbi perniciem moliebantur, & ferrum flammamque imminentes furebant audacia, ſcelus anhelabant, ſuperbi victorijs, elati triumphis, ditati ſpolijs Chriſtianorum, non creſcebant ſuis viribus, creſcebant noſtris corruptis moribus: non tam erant hoſtes, quàm flagellum Dei:

armis eorum impugnabamur, ſed peccatis noſtris expugnabamur: agebant illi ſua feritate, ſed nos patiebamur noſtra iniquitate. Vtinam vel ipſi ſoli paſſi fuiſſemus, neq; interim ſanctum illud admirabile nomen Chriſti Ieſu, amandum Angelis, tremendum dæmonibus, mortalibus adorandum, propter nos, quorum deſidia & flagitium in omnẽ iam orbem fœdiſſimo rumore penetrauit, iocus fuiſſet & fabula perfidis Iudæis ac gentibus. Nemo veſtrũ mihi, quæſo, ſuccenſeat patres & fratres. Mementote quoniam meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula odientis.

Itaque ne, cuius amplitudinẽ & gloriam extendere animus erat, illius incolumitatem & ſalutem deſerere videretur, Sanctiſſimus ille non tã ætate, quàm prudentia ſenex Paulus 3. primæ ſedis & catholicæ & vniuerſalis Epiſcopus, poſt omnium hominum memoriam & fortiſſimus & optimus Pontifex, quẽ omnium gentium linguæ celebrabunt, nullaq́; vnquam ætas de eius laudibus conticeſcet, optime intelligens ſe non ſibi, ſed nobis, in tantis periculis, in tam grandæua ætate, in tam duris itineribus, in tam magnis anguſtijs fuiſſe magno miraculo reſeruatum: cuius ſapientia, fide, poteſtate, e tantis malis erepti, Deo quandoque ſine timore ſeruiremus: non nunc primum, ſed ab ea die qua concuſſa in ſinum illius noſtra confugit Reſpublica, vt teſtaretur illum ſummo hoc pontificatu beare

re nos potius, quàm beari, maiora beneficia dare quàm accipere: vt doctrinæ antiquæ ſynceritatem colligeret, & ſacramẽtis priſtinam maieſtatem reſtitueret: vt collapſos mores Eccleſiaſticorum, Regum, Principum, & plebium reuocaret ad normam veræ pietatis & diſciplinæ: ne forte propter malos piſces alicubi retia rumperentur: vt, à quibus intus & foris oppugnamur, illos per reliquias bonorum virorum placaret, hos per Dei potentiam reprimeret: hoc eſt, vt iam cadentem Rempublicam noſtram confirmaret, vt afflictam erigeret, vt perditam recrearet, & liberaret conflagrantem & pene exuſtam: conſentiente & fauente Cæſare magno quodam & nouo Conſtantino Auguſto, & omnibus Romanorum imperatoribus meliore ac feliciore: iam, iam inquam, dum ab eo domitæ Aphricæ Cæſar ſuper alta vrbis capitolia altior ipſe triumphos reportaret, probantibus ſummis Francorum Romanorumq; Regibus, vt ſanguine, ſic fide & pietate Germanis, Franciſco Chriſtianiſſimo, cuius gloria non paucioribus quàm Solis ſplendor regionibus & terminis continetur, Ferdinando qui aduerſus perpetuos Chriſti hoſtes armis & animo inuicto murus ſemp fuit & antemurale: hortante pio Portugaliæ Rege, cuius ſancto nomini, ne hic ſatis eſſe videretur, à Deo datus eſt nouus orbis: annunciantibus demum ac rogantibus omnibus catholicis principibus, ſtatibus, ordinibus, maximo

 animo,

animo, fide ſyncera, conſtantia ſingulari, quæ nobis gloriã, animis lætitiã, hoſtibus dolorem afferret & gemitum: quaſi ad ſacram ancoram, quaſi ad portum ſalutis, quaſi ad aſylum, ad domũ refugij, ad arcẽ minutiſſimam, vnde Reipublicæ noſtræ mille propugnacula pendent, ad ſacroſanctũ œcumenicum Concilium, quod collapſæ Eccleſiæ ſemper fuit & eſt ſpes vnica, morte maiorum confugiendum eſſe, & prouidit & deliberauit: nullam exiſtimans tam morboſam, nullam tam vagam, nullã tam perditam & errantem ouem, quam bonus paſtor non ſanare, non reducere, non requirere cupierit. Quæ tam immemor poſteritas erit, quæ tam ingrata hiſtoria reperietur, quæ huius rei gloriam, qua nulla vnquam geſta eſt vel maior vel glorioſior, non immortalitatis memoria proſequatur? Audiantur hic patres inter vos voces illæ, quæ apud Chalcedona olim audiebãtur: Viuat Paulus ſanctiſſimus, œcumenicus, apoſtolicus. En noſtis Niceam, noſtis Lucam, Buſſetum, noſtis nemora, flumina, maria, quanta fecit, quanta tulit, et patria & virtute vere Romanus Paulus 3. vt cõgregat filios ſuos, quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas. Et quis hominum eſt tam ignarus, tam in Repub. rudis, tam nihil inquam nec de ſua, nec de communi ſalute cogitans, qui neſciat, vt primum per bellorum incendia & tumultus licuit, ſpe induciarum concepta inter orbis monarchas Mantuæ pri-

mum,

mum, deinde Vincentiæ, & iam altera vice Tridenti, quod diplomata, quod cælum & terra teſtantur, ab optimo hoc Reipublicæ noſtræ parente & quaſi deo, indictum fuiſſe orbi generale concilium?

Quum primum igitur data eſt de cælis pax aurea atq; augusta, quã longius fugiẽtem hic cælo dignus pontifex in ſpem contra ſpem ſequebatur & perſequebatur: ſancta ſynodus conſtanti ſemper retenta animo, tranſlata magna ratione, dilata dura neceſſitate, iam quarta vice ſuperiori anno indicitur, & tandem aliquando tot antea actis menſibus congregatur: & hac ipſa die, omine omnium feliciſſimo, dum luna tenebras vertit in lucem: & quia dominus prope eſt, decreſcunt noctes, creſcunt dies: his ducibus atque ſuo ipſius Sedis Apoſtolicæ nomine authoribus, quos in hac ſancta corona eminere vides noua Hieruſalẽ, Ioanne Maria de monte, cuius ſurſum & oculi & corda ad montem, qui Chriſtus eſt, vnde veniat auxilium nobis, perpetuo diriguntur: Marcello Politiano, qui iamdudum ad vnam Chriſtianæ politiæ emendationem, cuius labefactati mores hoſtibus noſtris aditum præbuerunt, graues illas adiecit ſeueri animi cogitationes: Reginaldo Polo nõ tam Anglo, quàm Angelo: idipſum generale Concilium legitime indictum, legitime congregatum, Spiritu ſancto aſpirante ingredimur, aggredimur: non in latibulis Græciæ, non in angulis Afri-

cæ,

ta, non in deſertis Arabiæ, non in finibus Terræ: ſed in ampliſſimis foribus potentiſſimæ & ſemper auguſtæ Germaniæ: quæ vt virtute bellica & hominum numero, ſic religione & conſtantia fidei cæteris nationibus præſtans clariſſimis facinoribus, quæ nec deleri obliuione, nec æternitate obſcurari poterant, ſane iſto Chriſtiani orbis Imperio à Romanis Pontificibus tot antea ſeculis merito donata eſt.

Iam quis nolit in huius Concilij ſocietatem, velut in equum Troianum, obſide vltima iſta Tridentina vrbe, cum principibus Imperij & religionis includi? Adiuro vos Tridentini ſaltus per capreas ceruosq́; camporum, antequam aſpiret dies, & inclinentur vmbræ, reſonate per concaua montium ad extrema terræ, & à ſolis ortu ad occaſum, ab Aquilone ad meridiem, cognoſcant tempus viſitationis ſuæ, & ſe concilio conciliari. Quis erit tam iniuſtus rerum æſtimator, qui non dicat, Papa lux venit in mundum? ſed dilexerunt homines magis tenebras quàm lucem. Omnis qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem: vt non arguantur opera eius, quia mala ſunt. Quanquam non vult Concilium vlciſci, fratres, vult tolerare: non venit tractare, venit ſaluare: emendare omnes cupit, non delere: non erit rigiditati locus: ſi abũdauit delictũ, ſuperabũdabit & gratia. Heu cur non ades inuictiſſime Cæſar Conciliorũ protector, defenſor

defenſor fidei, propugnator Eccleſiæ, qui tot regna, fortunas, populos, vitam deniq; ipſam terra mariq; pro Chriſto tuo in diſcrimine obtuliſti? Adeſſes ſaltem tu Didace, & longo rerum vſu, & ingenti fortunæ varietate prudentiſſime.

Quanquam enim diuino illo iudicio ſuo in alijs rebus vtatur Cæſar, elegit te tamen, vt illius perſonam ſuſtineres: magna certe in te fides, & grauæ tuæ ſpectatæ virtutis teſtimonium: ſed ſolo tuo nomine ac opinione Tridentinum Concilium promouere potes: nec enim tibi vel prudentia deeſt, vel authoritas, vel felicitas. Ab Oriente adduc ſemen Chriſti Ieſu, ab Occidente congrega reliquias: dic Aquiloni & Auſtro, noli prohibere: piſcatores ſunt hominum patres concilij, piſcabūtur eos de aquis multis: venatores ſunt, venabuntur ad vitam, non ad mortem: Paſtores ſunt, animam ſuam ponent pro ouibus Domini & ſi quam inuenerint ab errantem, imponent ſuper humeros ſuos, & conuocatis amicis dicēt: Congratulamini, quia inuenimus ouem quæ perierat. Debitores ſunt, vt rationem reddāt poſcentibus de ea, quæ in eis eſt, fide ac ſpe. Idem ſatisfaciet omnibus Græcis, Barbaris, ſapientibusq; et inſipientibus. Non dicent, Hæc dicitis, Hæc dicimus: dicent, Hæc dicit Dominus Rationi, quam indidit: verbo, quod docuit: authoritati Eccleſiæ, quam tradidit. Quis ſobrius rationi, quis catholicus ſcriptu

re, quis pacificus non cedat Eccleſiæ? Aperiātur iam portæ vrbis tuæ magnanimæ princeps: die ac nocte non claudantur: ſic conſurgent tibi montes & colles, valles, turres, et occupabit ſalus muros tuos, & portas tuas laudatio: & vocabunt omnes gentes ciuitatem tuam ciuitatē domini Sion ſancti Iſrael: & ponetur in ſuperbiam ſeculorum, vt & gentes & reges ambulent in lumine ſplendoris tui: & magno illi tuo nomini, quod iam per omnes oras longe lateq́; vagatur, & domicilium certum non habet, perpetuis gratulationibus plaudant & Alemani populi: O dilecte Deo & hominibus Madruci, in cuius vnius ditione nos olim vage deſertos et turbulentis erroribus implicitos, incomparabilis ille Paulus tertius diuina mēte & conſilio præditus, Eccleſiæ memor, ſui oblitus, per Spiritumſanctum ad viam veritatis reuocauit.

Ad vos modo patres, à quibus et exorta eſt mea redit oratio, non vt vos admoneam vel excitem, qui mihi ſtudio et feruore longe præcurritis: ſed ne mea vox ſacerdotis officio defuiſſe videatur. Venimus, vidimus, vicimus, Patres: & eum aditum, quem humani generis hoſtis ſummis quibus potuit conatibus menſibus & annis ſuperioribus obſtruxit, Deo fauente reſerauimus. Quanta eſt hæc gloria, quanta dignitas, quantus honor? Quid enim putamus ſit aperire fores Concilij, niſi aperire fores cœli? vt effundat ſuper nos theſaurū

illum

illum optimum, fontem aquæ viuæ, ſplendidum tanquam cryſtallum, procedẽtem de ſede Dei & agni: vt ſimus ipſi in primis Dei docibiles, deinde per nos repleatur terra ſciẽtia domini velut aqua maris operientis. cauẽdum eſt igitur, ne, dum ad nos curandos Dei munere aperitur cœlum, noſtra iniquitate claudatur terra: nec vuidos illos ſolius velleris imbres area infelix excipere poſſit, Aperiatur, aperiatur terra cordis noſtri, patres: & ſi hactenus opilati fuimus fumo & ſulfure illius magnæ fornacis & putei abyſſi, iam exhalare incipiamus: & dilatatis venis tanquam ſitientes glebæ, atq; arida arua ſcindamur plãctu, fletu, orationibus, ieiunijs, eleemoſynis, lachrymis: plorantes inter veſtibulum & altare, velut indigni qui accedamus ad aras, poſtquàm omne malum prodire de templo, vetus querela eſt. Nolite errare patres, Deus non irridetur, neq; patitur irriſores: ſed qui habitat in cœlis, irridebit eos. Spiritui ſancto hodie ſacra decreuiſtis, felix principiũ ac multarum frugum multa principia. Sed o quam bonũ erat nobis, ſi mali non fuiſſemus. Si pietatem ac ſynceritatem de cordibus noſtris eijcientes, vel ficti vel immundi, ſanctum concilium, cuius vel ſolo nomine in tam magnam expectationem excitatus eſt totus orbis, auſpicati fuerimus: ora quidem & labia Spirituſſanctus aperiet, vt os Caiphæ, vt os Balaam, ne errantem Concilio Eccleſiam, ſolam errare contingat,

pro

pro qua rogauit Chriſtus, exauditus pro ſua reuerentia: & malas mentes replebit ſpiritus nequam miſſus à domino, vt fiant nouiſſima noſtra peiora prioribus: & demum inſultent nobis inimici noſtri, Nunc ſtent, ſi poſſunt, conſilia veſtra: & ipſe Deus ait: Vah vobis profundi corde, qui in concilium, & non ex me: orditi eſtis telam, & non per ſpiritum meum. An non legiſtis, Simeon & Leui fratres vaſa iniquitatis bellantia, in cõciliũ eorũ non veniat anima mea? Et quæ ſequuntur.

Nihil in nobis ſibi vendicet odium patres, nihil fauor vſurpet, nihil præmium euertat, nihil corrumpat munerum vel perſonæ acceptio, nihil poſſit timor vel amor potentium: abſint colligationes impietatis, conſilia vanitatis, ſupercilia contentionis, cõuenticula malignantium. Cauete de lætitia iniquorum: & ſine cæde, ſine ſanguine, ſine excidio Rempublicam noſtram ab ijs oppreſſam, ab illis deſertam, à multis proditam liberabitis. Vobis præſidia Eccleſiæ non deſunt: vos, ne deeſſe Eccleſiæ videamini, prouidete. Voluntates veſtræ igne illo ardeãt diuinæ charitatis, quã Chriſtus venit mittere in terram. Intellectus veſtri ſcrutentur quid ſit optimum in primis pro Eccleſia, tum quid expediat, quid deceat, quid liceat. Iraſcendi vis, ſcelerum (non hominum) odio, pio, ſalubri, diuinoq́; feruore excandeſcat, & zelus domus domini (quæ, niſi noua hæc lux Dei Opt. Max. & qui poteſtate

proxime ad Deum accedit, Pauli 3. prouidentia oblata fuiſſet, iam ad interitum vertebatur) illam non comedat modo, ſed deuoret. Poteſtas concupiſcibilis, ſanctis deſiderijs accenſa, et perfuſa ſpiritali gaudio, vnam illam pacem, quæ exuperat omnem ſenſum, & deſideret et ſuſpiret Dirigite pedes veſtros in viã pacis huius: meditamini in lege domini die ac nocte: ſanctificamini intus & foris: veritatem diligite: agite vt ſitis opere, quàm ſermone, potentiores: nihil præcipitanter, nihil præpoſtere, imo mature omnia & ſuo ordine fiant: nolite ſapere plus quàm oportet, ſed modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus; ſobrietatem ſapite: de craſtino nihil ſoliciti ſitis. deſcendet ſuper vos & requieſcet ſpiritus domini, vt ex altis his ſubſellijs iudicantes orbem, quaſi obediente Deo votis hominum, quod nulli vnquam tribunali conceſſum eſt, digne dicere valeatis, Viſum eſt Spirituiſancto & nobis. O vox, o tuba, o tonitru, ad cuius ſonitum retrorſum cadent inimici Chriſti, cuius iuſſa vel decreta neq; ſummis patribus cõtemnere aut detrectare licebit. Vos enim omnibus, Patres, qui ſacroſanctæ huic œcumenicæ ſynodo rebellantes, eo inſolentiori furore proceſſerint, vt Pauli Tertij, Caroli Quinti, Franciſci Primi (illum caput habet poſt Chriſtum hæc Tridentina ſynodus, hos vero dexteram et ſiniſtram) iuſtam iram atque indignationem quandoq; mereantur, non inacceſſa montium

iuga,

iuga, neque vaſtæ paludes, neq; marium ſinus aut fluuij immenſi eos tueri poterunt: aquilis velociores, ac leonibus fortiores, hoſtes Concilij, rebelles Spiritusſancti, qui illud eſt Concilio, quod anima corpori, perſequentur & apprehendent, & conculcabunt donec deficiãt. Eia igitur Græcia mater noſtra, cui id totum debet quod habet Latina Eccleſia: Eia Hiſpania, cuius ſi non propagatæ, at conſeruatæ Catholicæ Religionis perpetua gratulatio, etiã à tuis hoſtibus decreta erit: Eia Gallia, cuius Chriſtianiſſimũ nomen, nec augeri poteſt meis laudibus, nec cuiuſquam vituperatione decreſcere: Eia Germania, quæ & gladium nunc & Imperium & ſceptrum habes, quæ accerrimos hæreſis & omnis infidelitatis hoſtes ſemper protuliſti: Eia Italia, quæ eo magis in tantis rerum turbinibus ſanctæ Eccleſiæ debes, quæ vt Germania rerum potitur, ſic tu illo ipſius Petri ſolio tanta gloria cæteris nationibus præſtas & antecellis: Eia omnes quotquot ſub cælo eſtis, qui Chriſtiano nomine cenſemini, quos expetiuit ſatanas vt cribraret ſicut triticum: Rogat, obſecrat, deprecatur cum ſacroſancto Concilio Paulus 3. ſui oblitus, veſtri memor, venite, agnoſcite, viuite, nolite perire, reconciliamini: omnia parata ſunt, venite ad nuptias ſi qui vero intrare erubeſcant, vos qui potentiores eſtis, intrare compellite, ne quandoque eis dicatur, clauſa eſt ianua, neſcio vos, diſcedite. O Chriſte, omne iſti congregati ſunt,

ſunt, venerunt tibi, tibi inquam, non ſibi: tu aſpirando præueniſti, adiuuando proſequere: & intercedente beato Vigilio Tridētinæ vallis tutelari, Tridentinum Concilium ita foue, vt omnis eius actio, quæ hodie feliciter cœpta eſt, per te quoque & in tempore opportuno feliciſſime firmetur. Dixi. Vos nunc plaudite in Concilio iuſtorum & congregatione magna opera Domini.

FINIS.

INDEX
rerum memorabilium.

A

ABBATES QVO modo eligendi, pagina 160 a
Abbates Tonſura, nec minores ordines ijs conferant, qui ſibi ſubiecti non ſunt 125 a
Abbates, vſum Mitræ, & Baculi habentes qua in cauſa, Epiſcoporum loco, adhibentur 63 a
Abbates viſitandi ius habent 164 b
Abbates, quæ de regularib9 decreta ſunt, exequantur 166 a
Abbatum negligentia qua in cauſa ab Epiſcopo corrigi poſſit 21 b
Abbatum monaſteria, in quibus ipſi domicilium habent, à iuriſdictione Epiſcoporum ſunt libera 162 a
Abbatum priuilegia in eccleſijs parochialibus vacantibus, quando locum non habent 150 b
Abbatiſſæ, qua ætate, & quo modo creari debent 160 b
Abeſſe à ſua eccleſia Epiſcopo, quando, & quomodo

quomodo,& quantum licet 121 a 122 a
Abeſſe inferioribus curatis licentia quan diu concedenda ibid.
Abſolutio ſacerdotalis quæ actus iudicialis 71 b 77 b
Abſolutio peccatorum grauium à quibus 72 a
Abſolutio quando nullius à momenti, pagina 71 b
Abſolutio peccatorum non abſque contritione penitentis,& miniſterio ſacerdotis ibidem
Abſolutionis commoda 70 b
Abſolutionis miniſtri 77 b
Abſolutionis de publico crimine impetratæ cauſa quãdo cognoſcitur ab Epiſcopo 63 a
Abſolutio,à ſummo Pontifice impetrata, vſurpantibus bona, & iura Eccleſiaſtica,non aliter prodeſt niſi, quæ detinent,reſtituant 117 a
Abuſus quando tollendi 36 b 61 b 82 a 102 b 106 a 111 b 113 a 156 b 175 a 181 a
Academiæ teſtimonium de eius doctrina, qui creandus eſt Epiſcopus 113 b
Acceſſus aut regreſſus ad beneficium Eccleſiaſticum non concedantur;conceſſi, non ſuſpendantur 171 b
Acclamationes patrum 183 b
Acolyti. 118 b
Adæ peccatum in omnes non imitatione, ſed propagatione transfuſum 19 a
Adæ ſemine propagati, iniuſti naſcuntur 25 a
Adæ verba de indiſſolubili matrimonij nexu 131 b
Adminiſtratores à capitulo,ſede vacante electi, futuro Epiſcopo rationem reddant

dant 146 a
Adminiſtratores cuiuſuis loci pij ſingulis annis Epiſcopo rationem reddant pagina 116 a
Adorationes imaginum quo modo. vide Imagines
Adulteri pœna 137 b
Adulterio matrimonium non dirimitur pagina 137 a
Aetas, ſingulis ordinibus præſcripta 125 b & 145 b
Aetas in obtinendo beneficio definita, pagina 123 b
Aetas ad Canonicatum obtinendum legitima 146 b
Aetas puerorum, qui in Seminarium cooptandi ſunt 127 b
Affinitas, ex fornicatione cõtracta, in primo & ſecundo gradu, neque vlteriori, matrimonium dirimit 136 b
Aleas fugere Clerici debent. vide Clerici
Alexand. 3. conſtitutio 43. a 43 b 104 a 145 b
Annexa beneficia ſingulis annis viſitare cura eſt Epiſcopi 44. b
Anathemata in eos, qui de iuſtificatione malè ſentiunt 32 b vſque ad 36. b
Anathema contra male opinantes de Sacramento Matrimonij 132 a
Anathemata in illos, qui ſeptem Eccleſiæ Sacramenta negant, & malè interpretantur 36 vſque ad 43 a
Anathemata contra hereticorum errores in Sacramantis Baptiſmi, & Confirmationis 41 a 41 b 42 a in Sacramẽto Euchariſtiæ 59 b 60 a 60 b 61 a in Sacramentis pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis 76 a vſque ad 79 a in Sa-

cramẽto Ordinis 119 b & 120 a 120 b in ſacrificio Miſſæ. 10. & 111. a in Commnnione ſub vtraque ſpecie, pagina 101 b
Annus, ad ſuſcipiendos Ordines datus, quos impetratum beneficium poſtulat pagina 114 b
Antiquior Epiſcopus, Metropolitano impedito, habendæ Synodi prouincialis ius habet 140 a
Antiquiori Epiſcopo in Metropolitana Eccleſia Oecumenica eligere quando licet 149 b
Appellatio, inhibitio non impedit, quò minùs ea perficiantur, quæ Epiſcopus viſitatione, & morum correctione ſtatuit 144 b
Appellatio concubinarij nõ impedit executionem 177 a
Appellatio in cauſis matrimonialibus, pagina 153 a
Appellationes, aut inhibitiones in prima inſtantia non admittuntur, niſi ab eo, qui habet vim definitiuæ 152 b
Appellatione facta coram Ordinario, pręſcribitur forma, & tempus transferendi acta 153 a & 153 b
Appellationibus admittendis quæ forma ſeruanda 115 b
Apoſtatæ 164 b
Apoſtatandi occaſio quando Regularibus datur 83 b
Apoſtoli in Cęna à Chriſto ſacerdotes inſtituti 107 a
Apoſtolis conſecrandi poteſtas à Chriſto tributa 118 a
Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus remittendi, & retinendi peccata poteſtas cõmunicata 97 a

Aquæ

Aquæ cum vino mixtio in calice, non eſt contra inſtitutionem Chriſti 111 a
Aqua cum vino miſcenda in calice, eiuſq; rei cauſa 109 b
Aqua naturalis de neceſſitate Baptiſmi, vide Baptiſmus
Arbiter de ſuſpitione & iuriſdictione cognoſcenda inter Ordinarium, & conſeruationem iudicem 81 b
Archidiaconi cauſas matrimonij, & criminum non iudicant 153 a
neque ad eorum iudicium concubinatus cauſæ pertinent 176 a
Archidiaconi, oculi Epiſcoporum 145 b
Archidiaconi quales eſſe debent ibid.
Archidiaconi, qui viſitandi ius habent, quo modo viſitent 141 a
Archiepiſcopi Epiſcopos negligentes in inſtitutione Seminarij compellant, pagina 130 a
Archiepiſcopi, negligẽtes in Synodo prouinciali habenda, qua pœna mulctentur 140 b
Archiepiſcopi per ſuffraganeos eccleſias quando viſitare debent ibid.
Archiepiſcoporum officium, vt Rectores Abbatibus ſubiecti, prædicent
Archiepiſ. ad Seminarij collegium inſtituendum Synodus prouincialis cogat ibid.
Archipresbyteri, quibus animarum cura commiſſa eſt; quibus diebus prædicare debeant ibid.
Articulis fidei aſſidue recolendis populus confirmandus 156 b
Aſſumendus ad cathedrales eccleſias qualis eſſe debet 114 a
Attritio 96 a
Auaritiæ ſuſpicio ab Eccleſiaſticis tollenda 132 b

Auaritia, idolorum ſeruitus 111 b
Aucupia Clerici vitare debent. vide Clerici
Auctoritas Sedis Apoſtolicæ in omnibus decretis Concilij reſeruatur 43 a. 72 a 180 b

B

BAPTISMVS ſacramentum fidei pagina 26 b
Baptiſmus Ioannis 41 a
Baptiſmus, ad ſalutem neceſſarius ibidem
Baptiſmus paruulorum 42 a
Baptiſmus, rite collatus, non iteratur 42 b & 67 b
Baptiſmi doctrina vera in Eccleſia Romana 41 a
Baptiſmi, & Pœnitentiæ differentia 67 a
Baptiſmi ſola recordatio non tollit, neq; minuit peccata 42 a
Baptiſmi Sacramento neceſſaria aqua naturalis 41 a
Baptiſmi gratia, & fructus 67 b
Baptiſmi character indelebilis 119 a
Baptiſmi lauacro regeneratos, Chriſto incorporari 76 b
Baptiſmi canones 41 42 a
Baptiſmo ſuſcepto, vota poſt facta, non irrita fiunt vi promiſſionis, in illo factæ 42 a
Baptizari licet in omni ætate & tempore ibidem
Baptizantur paruuli in fide Eccleſiæ ibidem
Baptizatus peccando, gratiam amittit pagina 41 b
Baptizati, vniuerſæ Chriſtianæ legis debitores ibidem
Benedictio ſacerdotalis, antequam coniuges

iuges, ſimul habitent, in templo ſuſcipienda 135 a
non ab alio ſacerdote, ſed à ſuo parocho ſumenda ibidem
eius licentia à quo danda ibidem
Beneficia eccleſiaſtica obtinentium habitus 82 a
Beneficia non conferantur, niſi ijs, qui tales ſunt, quales eſſe ſacrorum Canonum lege cautum eſt, aliàs collatio, ſeu prouiſio nulla 114 b
Beneficia habentes, quamuis familiares ſint cardinalium ab Ordinarij iuriſdictione ſoluti non ſunt, ratione dictorum beneficiorum 145 b
Beneficia, quibus ex primæua inſtitutione cura animarum iniuncta eſt, in ſimplex beneficium non conuertantur 177 b
Beneficia plura incomparabilia nemini recipere, & obtinere licet 43 b 149 b
Beneficia regularia Regularibus conferantur, cum vacauerint 83 b
Beneficia ſæcularia impetrare ijs non licet, qui ad alium ordinem tranſlati ſunt ibidem
Beneficijs obtinendis ætas obtinere volentium definita. vide Aetas
Beneficiorum exemptorum viſitatio cui competat 144 a
Beneficiorum hæreditariæ ſucceſſiones Patrum decretis odioſæ. 171 b
Beneficiorum qualitatibus, & oneribus, quæ ex fundatione, aut dotatione ſunt, non derogandum 170 a
Beneficiorum ſimplicium fructus quibus tribuendi 127 b
Beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ curam animarum habent, collatio 43 b
quæ Cathedrali Eccleſiæ annexa ſunt,

viſitatio 44 b
Beneficium Eccleſiaſticum debet, qui prima Tonſura initiatus eſt, & fori priuilegio gaudeat 123 b
Beneficium vnum vni conferendum 150 b
Biblia latina vulgaræ editionis, probata 16 b
Biennij ſpacium, litibus finiendis in prima inſtantia, ſtatutum
Bigami ad minorum Ordinū munera obeunda idonei, non probantur 127 b
Bona eccleſiaſtica occupantium quæ pœna 116 a
Bona mobilia & immobilia quo modo regularibus conceſſa. vide regulares
Bonifacij VIII. Conſtitutiones 124 a 146 b 159 b
Bononiæ Seſſiones habitæ, nona, & decima 49 b 50 b
Brachium ſæculare implorari poteſt, pro reuocandis Monialibus intra vrbem 157 b
Bulla indictionis Concilij Pauli III. 3 a
Bulla facultatis transferendi Cōcilij ſub Paulo III. 47 a
Bulla reſumptionis Concilij ſub Iulio III. 51 b
Bulla celebrationis Cōcilij ſub Pio IIII. Pont. Max. 90 a
Bullæ aliæ diuerſæ. & inde 236

C

CALICIS vſus an aliquibus nationibus concedendus, ad patrum conuentum refertur 192 a
hæc cauſa ad ſummum Pont. reijcitur
Candelarum certus numerus in Miſſarum celebratione ſuperſtitioſus 112 a
Canon Miſſæ ex quibus conſtet 106 a

Canones

Canones omnes antiqui, de vita & moribus clericorum, renouati 121 a
Canones de Iuſtificatione 32 b
Canones de Sacramentis in genere 36 b 40 a 40 b 41 a
Cano. de Bapt. vide Baptiſmi Canones
Canones de confirmatione 42 b 43 a
Canones de Euchariſtia 59 b
Canones de pœnitentia 76 a
Canones de extrema Vnctione 68 b
Canones de communione ſub vtraq; ſpecie, & paruulorum 101 b
Canones de Miſſæ ſacrificio 110 b 111 a
Canones de Ordine ſacro 118 a
Canones de Matrimonio 132. 133
Canones omnes ſacri indiſtinctè ab omnibus obſeruandi 178 b
Canonicatus quibus conferendi 146 a
Canonici libri 15 a
Canonici Regulares 106 a
tranſlati ad alium ordinem, ſecularia beneficia obtinere non poſſunt 83 b
Canonici, præſentes ſacræ ordinationi 124 b
Canonici diuina officia per ſe, non per alium obire debent 146 b
Canoni profeſſionem fidei coram Epiſcopo facere teneantur 145 b
Canonici quales 146 a
Canonici vocem in Capitulo non habet, niſi ſint ſubdiaconi
Canonicis non amplius tribus menſibus abeſſe licet 145 b
Canonicorum veſtitus, & temperantia ibidem
Canonicorum officium in Choro 147 a
Canonicorum duorum electio de ineunda ſimul cum Epiſcopo Eccleſiarum gu

bernandarum ratione ibidem
Canonici officium celebrante Epiſcopo ibidem
Cantus in choro qualis ibidem
Cantus laſciuus in celebratione Miſſæ vitatur 112 a
Capellani Regij quando Ordinarijs ſubiecti 144 b
Capita Ordinum 162 a 164 b 165 b
Capitula cathedralium à ſuis Epiſcopis etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, viſitari,& corrigi poſſunt. 170 a
Capituli officium, Sede Epiſcopali vacante 138 b
Capituli ius Oeconomum delegendi, vacante Sede Epiſcopali 149 a
Capituli negligentiæ in eligendo Vicario remedium 149 b
Capitulo quando, Sede vacante, literas dimiſſorias concedere licet, & quando non 45 a
Capitulum in viſitatione Epiſcopi exemptio nulla 38 b
Capitulum ſi ius viſitandi habet, viros ab eo delectos priùs Epiſcopus probet 141 a
Capitulum de quibus ſcripturis futuro Epiſcopo rationem reddere tenetur 149 b
Capitulum de qua re ab Epiſcopo in conſilium adhiberi debet 171 a
Capitulum ſub titu. S. Petri & S. Ioannis 161 b
Capitulorum generalium, ſeu prouincialium negligentia in conſtituenda regularium diſciplina, concilio prouinciali quando ſupplenda 166 b
Capitulorum generalium, aut prouincialium

llum officium in magiſtris ſacræ ſcripturæ melioribus decernendis, pagina 21 b
Capucinis, & minoris obſeruantiæ fratribus ſolis bona immobilia poſſidere non licet 158 b
Cardinales ex omnibus Chriſtianæ Reip. nationibus aſſumendi, & quales, etiam ſi ſint Diaconi 139 b
Cardinales tres eligendi, qui cognito genere, moribus, vita, doctrina eius, qui creandus eſt Epiſcopus, ſanctè teſtentur, illum eo dignitatis gradu dignum ibidem
Cardinales, qui Eccleſijs cathedralibus præſunt, conſecrationis munus trium menſium ſpatio ſuſcipiant 123 a
Cardinalibus item beneficiorum multitudo negatus 150 a
Cardinalium reſidentia 121 b
Cardinalium regreſſus non conceduntur 171 b
Cardinalium conſilio Vniuerſalis Eccleſię adminiſtratio nititur 167 b
Cardinalium familiares. vide Familiares Cardinalium
Cardinalium fragilitas, continentia, pagina 167 a
Cardinalium vita, mores, doctrina, cæteraque eiuſmodi, quæ de Epiſcopis deſignandis Canonum decretis ſtatuta ſunt 139 b
Cardinalium priuilegia in Eccleſijs parochialibus vacantibus quando non valent 150 b
Carnis deſideria 7 a
Carthaginenſe Concilium 167 a
Catecheſis ſingulis ſacramentis præſcribenda 143 b

Caſtitatis donum 135 a
Cathecheſis, vulgari lingua à parocho explicanda, curante Epiſcopo 143 b
Caſus occulti, reſeruati Sedi Apoſtolicæ 143 a
Caſum reſeruatio 71 b 78 a
Caſuum reſeruationis ius 72 a
Catalogus Patrum qui concilio interfuerat 192
Cathecumeni 73 a
Cathedralibus Eccleſijs qui præficiendi 43 a 113 b 114 a
Cathedralium Eccleſiarũ pluralitas prohibetur 43 a
Cathedralibus Eccleſijs quibus penſiones imponendæ 147 a
Cathedralibus Eccleſijs, quæ ſunt exigui fructus, quomodo prouidendum ibid.
Cathedralium Eccleſiarum pœnitentiarius doctor. vide Pœnitentiarius
Cathedralem Eccleſiam ſimul & parochialem nemo retineat 150 a
Cauſæ omnes fori Eccleſiaſtici in prima inſtantia ab Ordinarijs cognoſcantur 152 b
Cauſæ ciuiles. vide, Ciuiles cauſæ
Cauſæ exceptæ 153 a
Cauſarum matrimonialium, & criminalium iudicium ad Epiſcopum ſpectat, & quando 153 b
Cauſis finiendis biennium præſcriptum 152 b
Cauſis biennio non finitis, quod remedium ibid.
Cauſæ criminum grauiores contra Epiſcopos, a ſummo ſolum Pont. cognoſcendæ 142 b
Celebratio Miſſarum. vide, Miſſa
Cenſuræ Eccleſiaſticæ, à iudicibus Eccleſiaſticis

ſlaſticis quando ferendæ 169 a
Cenſuræ & interdicta Eccleſiaſtica, ſiue ab Apoſtolica Sede, ſiue ab Epiſcopo ſint, a Regularibus item publicentur & obſeruentur 162 a
Cærimoniæ in ſacramentis miniſtrandis non contemnendæ 41 a
Cærimoniæ, & ritus in oblatione ſacrificij, quare inſtituti 109 a
ſunt impietatis irritabula, ibidem, & pagina 111 a
Cærimoniæ in ordine ſacro non contemnendæ, 120 a
in nuptijs non damnandæ 133 b
niſi quæ ab Eccleſia receptæ ſunt, & pio frequentiq; vſu ſtabilitæ, Miſſarum celebratione ab Epiſcopo non permittantur 111 b 112 a
Character quid, 40 b imprimitur in Baptiſmo, Confirmatione, & Ordine 119 a
non poteſt deleri. ibidem.
Choreæ Clericis prohibentur 113 a
Chriſma ſacrum 42 b
Chalcedonenſe Concilium 127 a
Chriſtus, ſol iuſtitiæ, fidei noſtræ auctor & conſummator 24 a
Chriſtus ante legem, & in lege Patribus promiſſus 24 b
Chriſtus, ſecundus Adam 25 b
Chriſtus omnium ſacramentorum auctor & perfector 131 b
Chriſtus, cauſa ſalutis æternæ omnibus obtemperantibus ſibi 29 a
Chriſtus tanquam caput in membra, & vitis in palmites 31 b
Chriſtus, datus non tãtum vt redemptor, ſed vt legiſlator 35 a
Chriſtus meruit nobis iuſtificationẽ per ſuã paſſionẽ, & ſatisfecit nr̃is peccatis 26 b
Chriſtus,

Chriſtus, pro omnibus mortuus, ſed omnes non ſaluantur 25 a
Chriſtus totus ſumitur ſub qualibet ſpecie Euchariſtiæ 101 a 101 b
Chriſtus ſedet ad dexteram Patris, & tamen nobiſcum eſt in Euchariſtia 55 b
Chriſti amor erga nos 59 a
Chriſti reſurrectionis vis. 28 a
Chriſti aduentus myſterium 24 b
Chriſtiani 35 b
Ciborum delectus ſeruandus 181 b
Circunſtantiæ peccati vide, Peccati circunſtantiæ.
Citari Epiſcopus perſonaliter nō poteſt, niſi ex cauſa, ob quam priuandus eſſet 63 b
Ciuilibus in cauſis definiendis modus, iudicibus Eccleſiaſticis præſcriptus 169 a
Ciuilibus & criminalibus in cauſis quando appellationi locus eſt 61 b 62 a
Clandeſtinorum matrimoniorum correctio 134 a
Clandeſtinis in matrimonijs Parochi officium. vide Parochus.
Claues datæ ad ſoluendum, & ligandum 73 b
Clauium poteſtas 69 b 78 b
Clauſtralium monachorum ſacræ Scripturæ interpretes non examinātur ab Epiſcopo 21 b
Clemens Quintus 82 b
Clerici concubinarij. vide, concubinarijs.
Clerici couiugati quo modo prima Tonſura gaudeant 124 a
Clerici peregrini ſine cōmendaticijs Epiſcopi ſui literis. ad ſacra facienda non recipiantur 127 a
Clerici bona, & iura Eccleſiaſtica vſurpantes, qua pœna puniantur 116 b

Clerici qui debitum eccleſiæ officium nõ præſtant, qua pœna mulctentur 114 a
Clerici ordinandi, certo loco, & eccleſiæ adſcribantur, vbi ſuis fungantur muneribus 149 b
Clericorum veſtitus & habitus 82 a
Clericis aleæ, commeſſationes, luſus prohibentur 113 a
Clericorum vita 79 b
Clericorum mendicitati prouidetur 102 b
Clericorum peregrinationi occurritur 127 a
Clericorum vitia punienda, appellatione remota 113 b
Clericos corrigẽdi facultas, eccleſiarum prælatis ample tributa 80 b
Clericus homicida. vide, Homicidium.
Clericus ſæcularis, niſi beneficium habet, quod ei ad victum ſatis ſit, non promoueatur 102 b
Cluniacenſis monaſterij priuilegium 162 a
Coadiutóres in eccleſijs parochialibus quando dandi 104 b
Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione tolluntur, & quo modo permittuntur 171 b
Cognatio ſpiritualis, quæ contrahitur ex Baptiſmo & Confirmatione, quos attingat 136 a
Collatio quorumcunque Ordinum gratuita. vide, Ordo.
Collegij puerorum inſtituendi via & ratio. vide Seminarium.
Collegia literas dimiſſorias concedendi ius non habent, vt quis ordinetur ab alijs 125 a
Collegia, & Confraternitates, etiam laicorum viſitandi, ius eſt Epiſcoporum. vide, Epiſcopus.
Collegiorũ perſonæ quomodo ſint exemptæ 144 b

Colle-

Collegiorum priuilegijs quo modo ordi-
narijs non detrahitur 165 a
Collegiatæ Eccleſiæ nobilis alicuius oppidi qua ratione curent ſtipendium interpretanti ſacram ſcripturam 21 a
Colloquia & confabulationes ne habeantur, quo tempore ſacra fiunt 12 b & 113 a
Commeſſationes Clericis prohibentur. vide, Clerici.
Comites Palatini in beneficijs non liberi ab Ordinariorum iuriſdictione 144 b
Commendæ, ſeu commẽdata monaſteria. vide Monaſteria.
Commiſſio grauiorum cauſarum criminalium contra Epiſcopos, ſpecialis ſit, & manu ſummi Pontificis ſignata, neque cuicunque deferatur 142 b
Cõmiſſiones cauſarum in prouincijs præter Ordinarios, quibus faciendæ 175 a
Communiones ſub vtraque ſpecie, & paruulorum doctrina, 160 a
ad communionem ſub vtraque ſpecie qui non aſtringatur, idem in communione ſub qualibet ſpecie totus, & integer Chriſtus ſumitur 101 a
Compatres in Baptiſmo qui 136 a
Conceptio Mariæ virginis 20 b
Concilia prouincialia renouentur, 140 a
quibus de cauſis, & quo tempore habenda ibidem eorum inquiſitio qualis de ijs, qui Epiſcopi creandi ſunt 139 a
vide Prouinciale Concilium.
Concilij Tridentini, inchoatio, 11 a
translatio 48 b
reſumptio 51 b
ſuſpenſio 88 b
celebratio Pio IIII. Pont. Max. 90 a
eius cura præcipua qualis, 11 b
in eo viuendi modus ibidem

Concu-

Concubinatus graue peccatum 137 b
Concubinarij Clerici pœna 176 b
Concubinarij Epiſcopi, à Synodo prouinciali moniti; niſi ſe emendauerint, ad Romanum Pontificem deferantur 177 a
Confeſſio lapſis poſt Baptiſmum neceſſaria, iure diuino inſtituta 69 b 76 b
Confeſſio non eſt carnificina, neque impoſſibilis 72 a
Confeſſio eſt iure diuino neceſſaria 69 b 71 a
Confeſſio ſecreta 70 b
Confeſſionis miniſter 71 a
Confitendi in Quadrageſima laudabilis mos 71 a 77 b
Confiteri neceſſe eſt occulta etiā peccata 69 b & 77 a
Confiteri peccati circunſtantias 70 a
quæ peccata debemus 56 b
venialia etiam 70 a
Confeſſiones audire quibus Presbyteris liceat 126 b
Confeſſionum liberos præcipuè diſcant pueri, in Seminarij collegiū coaptati 129 a
Confeſſio Monialium. vide Moniales.
Confirmatio Sacramentum 42 b
Confirmationis miniſter Epiſcopus 43 a
Confirmationis Sacramētum habeat, qui prima Tonſura eſt initiandus 125 b
Confirmatio inter quos ſpiritualem cognationem contrahat 136 a
Confraternitas 115 b
Cōſanguinei, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum ne fructibus eccleſiaſticis locupletes fiant 167 a
Conſecratio quo loco & tēpore faciēda 123 a
Conſeruatores iudices tribunal erectum non habeant 46 a 81 a 82 a
Conſeruatoriæ literæ quibus, quando, & quibus in cauſis nihil proſint 81 b

Conſiſtorio vno proponitur eccleſia, & in alio fertur iudicium 159 b
Conſuetudo eccleſiæ in dandis indulgentijs 180
in ſeruanda Euchariſtia pro infirmis 58 a
Conſuetudo eccleſiaſtica 58 a 59 a 60 b 67 a 71 a 72 b 77 a 110 a 132 a
Conſuetudo immemorabilis morum corruptela eſt 122 b 135 a
Contritio quid 68 b
omni tempore neceſſaria ibidem
ceſſatio à peccato vitæ nouæ propoſitum,& veteris deteſtatio &c. ibidem
imperfecta Atritio dicitur 69 a
non facit hypocritam,nec magis peccatorem ibidem & 76 b
libera & voluntaria 69 a
Conſtantinenſe Concilium 88 a 97 b
Conuentus monachorum ſacræ Scripturæ interpretem habeant, ſi in ijs ſtudia vigere poſſunt 21 b
Conuertitæ,ſeu Pœnitentes mulieres 164 b
Cooperari 27 a 33 b
Criminales cauſæ cognoſcuntur ab epiſcopo; neque in ijs quidquam valent literæ conſeruatoriæ 81 a 81 b
Criminales cauſæ non Decanorum,neque Archidiaconorum,aut inferiorum iudicio relinquantur 153 a
Crimina epiſcoporum leuiora à quo iudicanda, grauiora item 142 b 143 a
Criminoſi publicè & notoriè Clerici, ſancto altari non miniſtrent; aut ſacris interſint 112 a
Curati reſidere ab epis compellantur 47 b
Curati,oues ſuos cognoſcere, & paſcere, præcepto diuino iubentur 121 a
Curatorum inferiorum non reſidentium pœna 122 b

Curati

Curati quales eſſe debent 145 b
Curati Rectores, Abbatibus ſubiecti, à Metropolitanis ad prædicationem compellantur 22 a
Curati inferiores per ſe, vel per idoneos, Dominicis ſaltem diebus, & feſtis ſollennibus prædicent: in hoc munere illorum negligentiam varijs modis epiſcopo corrigere licet 22 b
Curati Synodo diœceſanæ interſint 140 b
Curata beneficia plura incommendam data, ſimul cum vnionibus ad vitam reuocantur 43 b
Curata beneficia vnita, aut annexa viſitare ſingulis annis epiſcopi dicunt 44 b
Curata plura detinentium pœna 44 a
Curata beneficia in ſimplex beneficium non conuertantur 178 a
Curatis beneficijs, quæ monaſterijs ſubiecta ſunt, nemo præficiatur ſine examine, & conſenſu epiſcopi 162 a
Curioſa à popularibus concionibus ſecludantur 144 a 155 a

D

DEAMBVLATIONES, & actiones ſeculares omnes ab eccleſia tollere, curent epiſcopi 113 a
Decalogi præcepta ad Chriſtianos pertinent 134 b
Decalogi duo vltima præcepta ſi violantur nonnunquam grauius, animum ſauciant; & contra illa duo ſi quæ admittuntur, periculoſiora 69 b
Decanorum viſitatio qualis 141 a
quas cauſas non inducant 153 a 177 a
Decimarum ſolutio 175 b
eas, qui impediunt, excommunicantur 176 a
earũ aſſignatione occurritur tenuitati paro-

parochialis eccleſiæ 147 b
Decreta Concilijs Tridẽtini Synodis pro uincialibus & Diœceſanis recipiantur 167 b
Decreta de Eccleſiaſtica diſciplina, quo modo intelligenda 182 b
Decretum de inchoando Concilio 11 a
Decretum de modo uiuendi, & alijs, in Concilio ſeruandis 12 a
Decretum de Symbolo fidei 14 a
Decretum de Canonicis ſcripturis 15 b
Decretum de editione, impreſſione, & vſu ſacrorum librorum 16 b
Decretum de peccato originali 18 b
Decretum de iuſtificatione 24 a
Decretum de Sacramentis 39 a
Decretum de translatione Concilij 48 b
Decretum de reſumendo Cõcilio 53 b
Decretum de Euchariſtiæ Sacramento 55 a
Decretum prorogationis, definitionis, quatuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ 64 a
Decretum prorogationis ſeſſ. 49 b 50 b 54 a 85 a 98 b & 99 a
Decretum ſuſpenſionis Concilij 88 b
Decretum de celebrando Concilio 93 a
Decretum de delectu librorum, &c. 94 a
Decretum de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ 111 b
Decretum ſuper petitione conceſſionis calicis 117 a
Decretum de reformatione matrimonij 134 a
Decretum de reſidentia 37 a 121 a
Decretum de reformatione 36 b 43 a 61 a 79 a 102 a 113 a 121 a 134 a 138 b & 166 b
Decretum de Purgatorio 55 a
Decretum de inuocatione Sanctorum 155 b
Decretum de Regularibus & Monialibus 157 b
Decretum de Indulgentijs 180 b

Decretum de delectu ciborum ieiunij. & diebus feſtis 181 b
Decretum de fine Concilij, & confirmatione petenda à S. D. N. 183 a
Depoſitionis cauſæ à quibus cognoſcantur 62 b
Derogatione quæ non facienda 170 a
Deus vnus & idem auctor noui & veteris Teſtamenti, 15 b
eius magna clementia 74 a
eius iudicium ſicut miſericordia ante oculos habenda 32 a
eius iudicio vita noſtra examinabitur, 32 b
eius bonitas 32 a
eius gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi deſeratur ab illis 29 a
is reddit vnicuique iuxta opera ſua 32 b
non iubet impoſſibile 28 b
bonum opus inchoatum perficiet 29 a
Diaboli imperium 19 a
tentationibus quo modo facilè reſiſtitur 75 a
Diaconatus 137 a 146 a
Diaconi, 118 b
quo modo ordinandi 125 b
eorum ætas, ibidem. continentia 126 a
Dignitates Eccleſiaſticæ quare inſtitutæ, 145 b
quibus conferendæ 146 a
in ijs collocati reſideant ibidem
per quot menſes abeſſe poſſint ibidem
ſacris inuitati ibidem
debent ſuſcipere requiſitos ordines 146 b
Diligentes Chriſtũ, eius mandata, ſeruant 29 a
Dimiſſoriæ literæ. vide, Literæ dimiſſoriæ
Diocæſes quare diſtinctæ 83 a
Diocæſana Synodus, ſingulis annis habenda 140 b
Diocæſanæ Synodi ius delegãdi quatuor iudices ad delegatas cauſas 175 a

Diocæſanæ Synodo qui intereſſe debent 140 b
Diocæſana in Synodo iuſiurandum præſtandum, de ſeruandis Tridentini Concilij decretis 167 b
Deſcriptiones contentioſæ ſunt vitandæ 13 b
Diſciplinæ Eccleſiaſticæ reſtitutio 36 b
quo modo conſeruatur 61 b 145 b
in ea quo modo adoleſcentes perſeuerare poſſunt 127 b
Diſciplinæ monaſticæ reſtituendæ quæ ne ceſſaria 165 b
eius neruus 157 b
Diſpenſationes extra curiam Romanam Ordinarijs committantur 115 a
Diſpenſatio de promouendo à quocunq; non valet, niſi cum cõmendaticijs Epiſcopi literis 125 a
Diſpenſatio ad contrahendum matrimonium vnquàm detur, aut raro, idque ex cauſa, & gratis 136 b
Diſpenſationes de trãsferendo ſe ad aliũ ordinem, quo modo dentur 83 b
Diſpenſationes de non reſidendo in perpetuum non ſuffragantur; temporales verò quando valeant 38 a
Diſpenſationes, de non promouendo. ad annum ſuffragentur 45 b
Diſpenſatio de homicidio voluntario nõ detur, de caſuali quando 82 b
Diſpenſare in canonum Decretis, ob quas cauſas liceat 178 b
Diſpoſitio ad gratiam 26 a 33 b 69 a
Diſtributiones quotidianæ, ſi nullæ, aut tenues, quid agendum 103 b 146 a
ex fructibus dignitatum quo modo ab Epiſcopo diuidendæ 114 a
à quibus recipiendæ 146 b
Diuinis intereſſe aut Miſſas celebrare, qui publicè criminoſi ſunt, prohibentur 112 a

Diuinorum

Diuinorum officiorum ratio, tam de cantu, quàm de certa lege in choro permanendi, à Synodo prouinciali præſcribenda 145 b
Diuortium, quò ad thorum, fit ad tẽpus 133 a
Doctores ſint Archidiaconi 145 b
ijs conferantur dignitates 146 a
Doctores, Magiſtri, & licentiati in Theologia, vel aliqua Academia approbati, cathedralibus præficiendi 113 b
Doctores Vniuerſitatum, initio cuiusque anni iurent ſe ſeruaturos decreta Tridentini Concilij 168 a
Doctrina de Pœnitentia, & extrema Vnctione 66 a
Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie 99 b
Doctrina de miſſæ ſacrificio 107 a
Doctrina de Sacramento Ordinis 118 a
Doctrina de Sacramento Matrimonij 13 b
Dogmata, & canones huius Synodi 24 a 39 a 55 a 66 a 99 b 107 a 118 a 131 b 155 a
Dominicis diebus, & feſtis ſolemnibus paſcendus à Parocho populus ſalutaribus verbis 22 b
ad parochiam ſuam populus accedat 112 b
Domini temporales monentur, vt decreta Tridentinæ Synodi obſeruent, & obſeruanda curent 180 a
ne cogant ſubditos ad matrimonium contrahendum 138 a
Domus Dei nihil præpoſterum, inhoneſtum, tumultuarium, aut profanum habere debet 138 b
Duellorum vſus Diaboli inuentum 179 a
qui ea committunt, & eorum patrini, & ſpectatores, & qui dant conſiliũ, qua pœna puniatur ibidem

d
d
n
ta
&
b
&
ſi
ri
in
pr
ce
con
ſtr
tia
to
der
mu
hab
ced
nor
rum
bus,
pro
tur,
mu
ran
na

...enſionum onus non imponendũ 147 b
... receptiuæ 150 b
...æ patrimoniales ibidem
... vulgata ſacrorum Bibliorum reti
...a 16 b
...ei non poſſunt ſciri, niſi ex ſpe-
reuelatione. 29 b
Abbatum, Generalium, Abbatiſ-
...,& omnium Prælatorum quo mo
...abenda 190 a
...ni Monialium qui præſunt, clau-
...ngredi non licet 170 a
...ſynarum quæſtores. vide Quæſto-

...ynarum, & piorum locorum ad-
...ratores rationem Epiſcopo red-
115 b
... quales 21 b
...munus in Concilio ibidem
... quibus in cauſis vt Apoſtolicæ
delegati 21 b 23 a 28 a 38 a
46 a 63 a 81 a 103 a 103 b 104 a
...b 105 a 105 b 106 112 b 113 b
...a 115 a 115 b 116 a 144 a 144 b
... 148 b 161 b 176 b
...i in locum Apoſtolorum ſucceſ-
... 119 a Presbyteris ſuperiores
...n,& 120 b. creati à Romano Pon
ſunt legitimi Epiſcopi ibidem
...ri ſacramenti confirmationis 43 a
...os,à Spiritu ſancto poſitos, rege-
...leſiam Dei 119 a
...i in vltimarum voluntatum com-
...tionibus cognitores 115 a
...n diſpoſitionum executores 114 b
...is datur poteſtas tollendorũ ab-
...,qui in Miſſa exorti ſunt 112 b
...et in aliena diœceſi Pontificalia
...ere 38 b 80 a

Caſtitatis donum 135 a
Cathecheſis, vulgari lingua à parocho explicanda, curante Epiſcopo 143 b
Caſus occulti, reſeruati Sedi Apoſtolicæ 143 a
Caſum reſeruatio 71 b 78 a
Caſuum reſeruationis ius 72 a
Catalogus Patrum qui concilio interfuerat 192
Cathecumeni 73 a
Cathedralibus Eccleſijs qui præficiendi 43 a 113 b 114 a
Cathedralium Eccleſiarũ pluralitas prohibetur 43 a
Cathedralibus Eccleſijs quibus penſiones imponendæ 147 a
Cathedralibus Eccleſijs, quæ ſunt exigui fructus, quomodo prouidendum ibid.
Cathedralium Eccleſiarum pœnitentiarius doctor. vide Pœnitentiarius
Cathedralem Eccleſiam ſimul & parochialem nemo retineat 150 a
Cauſæ omnes fori Eccleſiaſtici in prima inſtantia ab Ordinarijs cognoſcantur 152 b
Cauſæ ciuiles. vide, Ciuiles cauſæ
Cauſæ excepte 153 a
Cauſarum matrimonialium, & criminalium iudicium ad Epiſcopum ſpectat, & quando 153 b
Cauſis finiendis biennium præſcriptum 152 b
Cauſis biennio non finitis, quod remedium ibid.
Cauſæ criminum grauiores contra Epiſcopos, a ſummo ſolum Pont. cognoſcendæ 142 b
Celebratio Miſſarum. vide, Miſſa
Cenſura Eccleſiaſticæ, à iudicibus Eccleſiaſticis

ſtaſticis quando ferendæ 169 a
Cenſuræ & interdicta Eccleſiaſtica, ſiue ab Apoſtolica Sede, ſiue ab Epiſcopo ſint, a Regularibus item publicentur & obſeruentur 162 a
Cærimoniæ in ſacramentis miniſtrandis non contemnendæ 41 a
Cærimoniæ, & ritus in oblatione ſacrificij, quare inſtituti 109 a
ſunt impietatis irritabula, ibidem, & pagina 111 a
Cærimoniæ in ordine ſacro non contemnendæ, 120 a
in nuptijs non damnandæ 133 b
niſi quæ ab Eccleſia receptæ ſunt, & pio frequentiq; vſu ſtabilitæ, Miſſarum celebratione ab Epiſcopo non permittantur 111 b 112 a
Character quid, 40 b imprimitur in Baptiſmo, Confirmatione, & Ordine 119 a
non poteſt deleri. ibidem.
Choreæ Clericis prohibentur 113 a
Chriſma ſacrum 42 b
Chalcedonenſe Concilium 127 a
Chriſtus, ſol iuſtitiæ, fidei noſtræ auctor & conſummator 24 a
Chriſtus ante legem, & in lege Patribus promiſſus 24 b
Chriſtus, ſecundus Adam 25 b
Chriſtus omnium ſacramentorum auctor & perfector 131 b
Chriſtus, cauſa ſalutis æternæ omnibus obtemperantibus ſibi 29 a
Chriſtus tanquam caput in membra, & vitis in palmites 31 b
Chriſtus, datus non tãtum vt redemptor, ſed vt legislator 35 a
Chriſtus meruit nobis iuſtificationẽ per ſuã paſſionẽ, & ſatisfecit nr̃is peccatis 26 b
Chriſtus,

Chriſtus, pro omnibus mortuus, ſed omnes non ſaluantur 25 a
Chriſtus totus ſumitur ſub qualibet ſpecie Euchariſtiæ 101 a 101 b
Chriſtus ſedet ad dexteram Patris, & tamen nobiſcum eſt in Euchariſtia 55 b
Chriſti amor erga nos 59 a
Chriſti reſurrectionis vis. 28 a
Chriſti aduentus myſterium 24 b
Chriſtiani 35 b
Ciborum delectus ſeruandus 181 b
Circunſtantiæ peccati vide, Peccati circunſtantiæ.
Citari Epiſcopus perſonaliter nō poteſt, niſi ex cauſa, ob quam priuandus eſſet 63 b
Ciuilibus in cauſis definiendis modus, iudicibus Eccleſiaſticis præſcriptus 169 a
Ciuilibus & criminalibus in cauſis quando appellationi locus eſt 61 b 62 a
Clandeſtinorum matrimoniorum correctio 134 a
Clandeſtinis in matrimonijs Parochi officium. vide Parochus.
Claues datæ ad ſoluendum, & ligandum 73 b
Clauium poteſtas 69 b 78 b
Clauſtralium monachorum ſacræ Scripturæ interpretes non examinātur ab Epiſcopo 21 b
Clemens Quintus 82 b
Clerici concubinarij. vide, concubinarijs.
Clerici couiugati quo modo prima Tonſura gaudeant 124 a
Clerici peregrini ſine cōmendaticijs Epiſcopi ſui literis. ad ſacra facienda non recipiantur 127 a
Clerici bona, & iura Eccleſiaſtica vſurpantes, qua pœna puniantur 116 b

Clerici

Clerici qui debitum eccleſiæ officium nõ præſtant, qua pœna mulctentur 114 a
Clerici ordinandi, certo loco, & eccleſiæ adſcribantur, vbi ſuis fungantur mune ribus 149 b
Clericorum veſtitus & habitus 82 a
Clericis aleæ, commeſſationes, luſus prohibentur 113 a
Clericorum vita 79 b
Clericorum mendicitati prouidetur 102 b
Clericorum peregrinationi occurritur 127 a
Clericorum vitia punienda, appellatione remota 113 b
Clericos corrigẽdi facultas, eccleſiarum prælatis ample tributa 80 b
Clericus homicida. vide, Homicidium.
Clericus ſæcularis, niſi beneficium habet, quod ei ad victum ſatis ſit, non promo ueatur 102 b
Cluniacenſis monaſterij priuilegium 162 a
Coadiutores in eccleſijs parochialibus quando dandi 104 b
Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione tolluntur, & quo modo permittuntur 171 b
Cognatio ſpiritualis, quæ contrahitur ex Baptiſmo & Confirmatione, quos attin gat 136 a
Collatio quorumcunque Ordinum gratui ta. vide, Ordo.
Collegij puerorum inſtituendi via & ratio. vide Seminarium.
Collegia literas dimiſſorias concedendi ius non habent, vt quis ordinetur ab alijs 125 a
Collegia, & Confraternitates, etiam laicorum viſitandi, ius eſt Epiſcoporum. vide, Epiſcopus.
Collegiorũ perſonæ quomodo ſint exemptæ 144 b

Collegiorum priuilegijs quo modo ordinarijs non detrahitur 165 a
Collegiatæ Eccleſiæ nobilis alicuius oppidi qua ratione curent ſtipendium interpretanti ſacram ſcripturam 21 a
Colloquia & confabulationes ne habeantur, quo tempore ſacra fiunt 12 b & 112 a
Commeſſationes Clericis prohibentur. vide, Clerici,
Comites Palatini in beneficijs non liberi ab Ordinariorum iuriſdictione 144 b
Commendæ, ſeu commẽdata monaſteria. vide Monaſteria.
Commiſſio grauiorum cauſarum criminalium contra Epiſcopos, ſpecialis ſit, & manu ſummi Pontificis ſignata, neque cuicunque deferatur 142 b
Cõmiſſiones cauſarum in prouincijs præter Ordinarios, quibus faciendæ 175 a
Communiones ſub vtraque ſpecie, & paruulorum doctrina, 160 a
ad communionem ſub vtraque ſpecie qui non aſtringatur, idem in communione ſub qualibet ſpecie totus, & integer Chriſtus ſumitur 101 a
Compatres in Baptiſmo qui 136 a
Conceptio Mariæ virginis 20 b
Concilia prouincialia renouentur, 140 a
quibus de cauſis, & quo tempore habenda ibidem eorum inquiſitio qualis de ijs, qui Epiſcopi creandi ſunt 139 a
vide Prouinciale Concilium.
Concilij Tridentini, inchoatio, 11 a
tranſlatio 48 b
reſumptio 51 b
ſuſpenſio 88 b
celebratio Pio IIII. Pont. Max. 90 a
eius cura præcipua qualis, 11 b
in eo viuendi modus ibidem

Concu-

Concubinatus graue peccatum 137 b
Concubinarij Clerici pœna 175 b
Concubinarij Epiſcopi, à Synodo prouinciali moniti; niſi ſe emendauerint, ad Romanum Pontificem deferantur 177 a
Confeſſio lapſis poſt Baptiſmum neceſſaria, iure diuino inſtituta 69 b 76 b
Confeſſio non eſt carnificina, neque impoſſibilis 72 a
Confeſſio eſt iure diuino neceſſaria 69 b 71 a
Confeſſio ſecreta 70 b
Confeſſionis miniſter 71 a
Confitendi in Quadrageſima laudabilis mos 71 a 77 b
Confiteri neceſſe eſt occulta etiã peccata 69 b
& 77 a
Confiteri peccati circunſtantias 70 a
quæ peccata debemus 56 b
venialia etiam 70 a
Confeſſiones audire quibus Presbyteris liceat 126 b
Confeſſionum liberos præcipuè diſcant pueri, in Seminarij collegiũ coaptati 129 a
Confeſſio Monialium. vide Moniales.
Confirmatio Sacramentum 42 b
Confirmationis miniſter Epiſcopus 43 a
Confirmationis Sacramẽtum habeat, qui prima Tonſura eſt inuitandus 123 b
Confirmatio inter quos ſpiritualem cognationem contrahat 136 a
Confraternitas 115 b
Cõſanguinei, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum ne fructibus eccleſiaſticis locupletes fiant 167 a
Conſecratio quo loco & tẽpore faciẽda 123 a
Conſeruatores iudices tribunal erectum non habeant 46 a 81 a 82 a
Conſeruatoriæ literæ quibus, quando, & quibus in cauſis nihil proſint 81 b

Conſi-

Conſiſtorio vno proponitur eccleſia, & in alio fertur iudicium 159 b
Conſuetudo eccleſiæ in dandis indulgentijs 180
in ſeruanda Euchariſtia pro infirmis 58 a
Conſuetudo eccleſiaſtica 58 a 59 a 60 b 67 a 71 a 72 b 77 a 110 a 132 a
Conſuetudo immemorabilis morum corruptela eſt 122 b 135 a
Contritio quid 68 b
omni tempore neceſſaria ibidem
ceſſatio à peccato vitæ nouæ propoſitum,& veteris deteſtatio &c. ibidem
imperfecta Atritio dicitur 69 a
non facit hypocritam,nec magis peccatorem ibidem & 76 b
libera & voluntaria 69 a
Conſtantinenſe Concilium 88 a 97 b
Conuentus monachorum ſacræ Scripturæ interpretem habeant, ſi in ijs ſtudia vigere poſſunt 21 b
Conuertitæ,ſeu Pœnitentes mulieres 164 b
Cooperari 27 a 33 b
Criminales cauſæ cognoſcuntur ab epiſcopo; neque in ijs quidquam valent literæ conſeruatoriæ 81 a 81 b
Criminales cauſæ non Decanorum,neque Archidiaconorum,aut inferiorum iudicio relinquantur 153 a
Crimina epiſcoporum leuiora à quo iudicanda, grauiora item 142 b 143 a
Criminoſi publicè & notoriè Clerici, ſancto altari non miniſtrent; aut ſacris interſint 112 a
Curati reſidere ab epis compellantur 47 b
Curati,oues ſuos cognoſcere, & paſcere, præcepto diuino iubentur 121 a
Curatorum inferiorum non reſidentium pœna 122 b

Curati quales eſſe debent 145 b
Curati Rectores, Abbatibus ſibiecti, à Metropolitanis ad prædicationem compellantur 22 a
Curati inferiores per ſe, vel per idoneos, Dominicis ſaltem diebus, & feſtis ſollennibus prædicent: in hoc munere illorum negligentiam varijs modis epiſcopo corrigere licet 22 b
Curati Synodo diœceſanæ interſint 140 b
Curata beneficia plura incommendam data, ſimul cum vnionibus, ad vitam reuocantur 43 b
Curata beneficia vnita, aut annexa viſitare ſingulis annis epiſcopi dicunt 44 b
Curata plura detinentium pœna 44 a
Curata beneficia in ſimplex beneficium non conuertantur 178 a
Curatis beneficijs, quæ monaſterijs ſubiecta ſunt, nemo præficiatur ſine examine, & conſenſu epiſcopi 162 a
Curioſa à popularibus concionibus ſecludantur 144 a 155 a

D

DEAMBVLATIONES, & actiones ſeculares omnes ab eccleſia tollere, curent epiſcopi 113 a
Decalogi præcepta ad Chriſtianos pertinent 134 b
Decalogi duo vltima præcepta ſi violantur nonnunquam grauius, animum ſauciant; & contra illa duo ſi quæ admittuntur, periculoſiora 69 b
Decanorum viſitatio qualis 141 a
quas cauſas non inducant 153 a 177 a
Decimarum ſolutio 175 b
eas, qui impediunt, excommunicantur 176 a
earũ aſſignatione occurritur tenuitati

paro-

parochialis eccleſiæ 147 b
Decreta Concilijs Tridētini Synodis pro uincialibus & Diœceſanis recipiantur 167 b
Decreta de Eccleſiaſtica diſciplina, quo modo intelligenda 181 b
Decretum de inchoando Concilio 11 a
Decretum de modo viuendi, & alijs, in Concilio ſeruandis 12 a
Decretum de Symbolo fidei 14 a
Decretum de Canonicis ſcripturis 15 b
Decretum de editione, impreſſione, & vſu ſacrorum librorum 16 b
Decretum de peccato originali 18 b
Decretum de iuſtificatione 24 a
Decretum de Sacramentis 39 a
Decretum de tranſlatione Concilij 48 b
Decretum de reſumendo Concilio 53 b
Decretum de Euchariſtiæ Sacramento 55 a
Decretum prorogationis, definitionis, quatuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ 64 a
Decretum prorogationis ſeſſ. 49 b 50 b 54 a 85 a 98 b & 99 a
Decretum ſuſpenſionis Concilij 88 b
Decretum de celebrando Concilio 93 a
Decretum de delectu librorum, &c. 94 a
Decretum de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ 111 b
Decretum ſuper petitione conceſſionis calicis 117 a
Decretum de reformatione matrimonij 134 a
Decretum de reſidentia 37 a 121 a
Decretum de reformatione 36 b 43 a 61 a 79 a 102 a 113 a 121 a 134 a 138 b & 166 b
Decretum de Purgatorio 55 a
Decretum de inuocatione Sanctorum 155 b
Decretum de Regularibus & Monialibus 157 b
Decretum de Indulgentijs 180 b

Decretum

Decretum de delectu ciborum ieiunij. & diebus feſtis 181 b
Decretum de fine Concilij, & confirmatione petenda à S. D. N. 183 a
Depoſitionis cauſæ à quibus cognoſcantur 62 b
Derogatione quæ non facienda 170 a
Deus vnus & idem auctor noui & veteris Teſtamenti, 15 b
eius magna clementia 74 a
eius iudicium ſicut miſericordia ante oculos habenda 32 a
eius iudicio vita noſtra examinabitur, 32 b
eius bonitas 32 a
eius gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi deſeratur ab illis 29 a
is reddit vnicuique iuxta opera ſua 32 b
non iubet impoſſibile 28 b
bonum opus inchoatum perficiet 29 a
Diaboli imperium 19 a
tentationibus quo modo facilè reſiſtitur 73 a
Diaconatus 137 a 146 a
Diaconi, 118 b
quo modo ordinandi 125 b
eorum ætas, ibidem. continentia 126 a
Dignitates Eccleſiaſticæ quare inſtitutæ, 145 b
quibus conferendæ 146 a
in ijs collocati reſideant ibidem
per quot menſes abeſſe poſſint ibidem
ſacris inuitati ibidem
debent ſuſcipere requiſitos ordines 146 b
Diligentes Chriſtũ, eius mandata, ſeruant 29 a
Dimiſſoriæ literæ. vide, Literæ dimiſſoriæ
Diocæſes quare diſtinctæ 83 a
Diocæſana Synodus, ſingulis annis habenda 140 b
Diocæſanæ Synodi ius delegãdi quatuor iudices ad delegatas cauſas 175 a

Diocæſanæ Synodo qui intereſſe debent 140 b
Diocæſana in Synodo iuſiurandum præſtandum, de ſeruandis Tridentini Concilij decretis 167 b
Deſcriptiones contentioſæ ſunt vitandæ 13 b
Diſciplinæ Eccleſiaſticæ reſtitutio 36 b
quo modo conſeruatur 61 b 145 b
in ea quo modo adoleſcentes perſeuerare poſſunt 127 b
Diſciplinæ monaſticæ reſtituendæ quæ neceſſaria 165 b
eius neruus 157 b
Diſpenſationes extra curiam Romanam Ordinarijs committantur 115 a
Diſpenſatio de promouendo à quocunq; non valet, niſi cum cōmendaticijs Epiſcopi literis 125 a
Diſpenſatio ad contrahendum matrimonium vnquā detur, aut raro, idque ex cauſa, & gratis 136 b
Diſpenſationes de trāsferendo ſe ad aliū ordinem, quo modo dentur 83 b
Diſpenſationes de non reſidendo in perpetuum non ſuffragantur; temporales verò quando valeant 38 a
Diſpenſationes, de non promouendo. ad annum ſuffragentur 45 b
Diſpenſatio de homicidio voluntario nō detur, de caſuali quando 82 b
Diſpenſare in canonum Decretis, ob quas cauſas liceat 178 b
Diſpoſitio ad gratiam 26 a 33 b 69 a
Diſtributiones quotidianæ, ſi nullæ, aut tenues, quid agendum 103 b 146 a
ex fructibus dignitatum quo modo ab Epiſcopo diuidendæ 114 a
à quibus recipiendæ 146 b
Diuinis intereſſe aut Miſſas celebrare, qui publicè criminoſi ſunt, prohibentur 112 a

Diuinorum

Diuinorum officiorum ratio, tam de cantu, quàm de certa lege in choro permanendi, à Synodo prouinciali præſcribenda 145 b
Diuortium, quò ad thorum, fit ad tēpus 133 a
Doctores ſint Archidiaconi 145 b
ijs conferantur dignitates 146 a
Doctores, Magiſtri, & licentiati in Theologia, vel aliqua Academia approbati, cathedralibus præficiendi 113 b
Doctores Vniuerſitatum, initio cuiusque anni iurent ſe ſeruaturos decreta Tridentini Concilij 168 a
Doctrina de Pœnitentia, & extrema Vnctione 66 a
Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie 99 b
Doctrina de miſſæ ſacrificio 107 a
Doctrina de Sacramento Ordinis 118 a
Doctrina de Sacramento Matrimonij 13 b
Dogmata, & canones huius Synodi 24 a 39 a 55 a 66 a 99 b 107 a 118 a 131 b 155 a
Dominicis diebus, & feſtis ſolemnibus paſcendus à Parocho populus ſalutaribus verbis 22 b
ad parochiam ſuam populus accedat 112 b
Domini temporales monentur, vt decreta Tridentinæ Synodi obſeruent, & obſeruanda curent 180 a
ne cogant ſubditos ad matrimonium contrahendum 138 a
Domus Dei nihil præpoſterum, inhoneſtum, tumultuarium, aut profanum habere debet 138 b
Duellorum vſus Diaboli inuentum 179 a
qui ea committunt, & eorum patrini, & ſpectatores, & qui dant conſiliū, qua pœna puniatur ibidem

E

ECCLESIA, columna veritatis 38 a
pia mater 64 b
edocta à Chriſto,& ab Apoſtolis 55 b
communis mater inuitat hæreticos ad Concilium 94 b
ſperat hæreticorum conuerſionem 64 b
in quos exercet iudicium 122 b
non errat 33 a
iuſtis de cauſis cõmunicauit laicos ſub vna ſpecie 10 b
Eccleſiæ iudiciũ de vero ſenſu Scripturæ 17 a
eius mandatorum obſeruantia 28 b
eius pcepta ſeruare baptizati tenentur 41 b
eius vſus in ſanctorum inuocatione 155 b
eius poteſtas in diſpenſatione Euchariſtiæ,& aliorum Sacramentorum 100 b
eius facultas in gradibus affinitatis 133 b
Eccleſia primitiua 75 b
Eccleſia Romana 39 a 41 a 75 b 79 a 110 a 111 a 181 b
mater & magiſtra omnium Eccleſiarum 41 a 75 b 110 a
Eccleſia cathedrali vacante, preces habendæ ad Deum 138 b
Eccleſiæ digniſſimis conferantur 36 b
earum ſtatus ex dignitate cõſeruandus 104 a
Eccleſiæ,quarum exigui ſunt fructus, habeant ſaltem magiſtrum grammaticæ 21 a
Eccleſiarum cathedralium pluralitas. vide Cathedralium.
Eccleſiæ omnes,etiam collegiatæ,& parochiales, habeant miniſtros, qui minorum Ordinum munera obire poſſint 71 b
Eccleſiæ dirutæ in profanos vſus non conuertantur 195 b
Eccleſiæ cathedrales,& parochiales,quibus

bus penſionum onus non imponendũ 147 b
Eccleſiæ receptiuæ 150 b
Eccleſiæ patrimoniales ibidem
Editio vulgata ſacrorum Bibliorum reti-
nenda 16 b
Electi Dei non poſſunt ſciri, niſi ex ſpe-
ciali reuelatione 29 b
Electio Abbatum, Generalium, Abbatiſ-
ſarum,& omnium Prælatorum quo mo
do habenda 190 a
Electioni Monialium qui præſunt, clau-
ſtra ingredi non licet 170 a
Eleemoſynarum quæſtores. vide Quæſto-
res
Eleemoſynarum, & piorum locorum ad-
miniſtratores rationem Epiſcopo red-
dant 115 b
Epiſcopi quales 21 b
eorum munus in Concilio ibidem
Epiſcopi quibus in cauſis vt Apoſtolicæ
Sedis delegati 21 b 23 a 28 a 38 a
44 b 46 a 63 a 81 a 103 a 103 b 104 a
104 b 105 a 105 b 106 112 b 113 b
113 a 115 a 115 b 116 a 144 a 144 b
145 a 148 b 161 b 176 b
Epiſcopi in locum Apoſtolorum ſucceſ-
ſerunt 119 a Presbyteris ſuperiores
ibidem,& 120 b. creati à Romano Pon
tifice, ſunt legitimi Epiſcopi ibidem
miniſtri ſacramenti confirmationis 43 a
Epiſcopos,à Spiritu ſancto poſitos, rege-
re Eccleſiam Dei 119 a
Epiſcopi in vltimarum voluntatum com-
mutationibus cognitores 115 a
piarum diſpoſitionum executores 114 b
Epiſcopis datur poteſtas tollendorũ ab-
uſuum,qui in Miſſa exorti ſunt 112 b
non licet in aliena diœceſi Pontificalia
exercere 38 b 80 a

Epiſcoporum munus, vitia coarguere 78 a
docere, ſubditos ſuis præpoſitis obedire, ſacrorum Concliorum decreta commendare, populum docere, quę pietatem augent 181 b
eorum officium in imaginum locatione, in probatione nouorum miraculorum 156 b
157 a
Epiſcoporum legitimus in atrociori clericorum crimine numerus aliquando non requiſitus 62 b
Epiſcopus prædicet 22 a
Epiſcopus examinet de moribus, & ſcientia omnes ſacræ Scripturæ interpretes, præter clauſtrales 21 b
Epiſcopus quibus caſibus citari poſſit, vel non poſſit 63 b
Epiſcopus de abſolutione malè impetrata cognoſcit 63 a
Epiſcopus curet, vt Decretum de clandeſtinis matrimonijs in ſingulis parochis publicetur. 135 b
Epiſcopus, inuitis Rectoribus, nouas parochias quando erigere poteſt 104 a
Epiſcopus nō reſidens, qua pęna punitur 37 b
Epiſcopo honor debitus à Principibus deferatur 178 b
Epiſcoporum modeſta ſupellex, menſa, frugalis victus 12 b
167 a
Epiſcoporum cauſæ. vide Cauſæ
Epiſcopi titulares. vide Titulares
Euchariſtiæ ſanctiſſimi ſacramenti inſtitutio 56 a
excellentia 56 b
cultus & veneratio 57 b
vſus 58 b
eius aſſeruandæ, & ad infimos deferendæ conſuetudo 58 a

in ea realis præſentia Ieſu Chriſti 55 b
de ea canones 59 b
Euchariſtia eſt ſymbolum vnitatis 55 a
pignus futuræ gloriæ 56 b
eius adoratores non ſunt idolatræ 60 a
ne intra ſepta, aut chorum monialium ſeruetur 161 b
Eugeniana conſtitutio curatis non ſuffragatur contra Epiſcopos 122 b
neque curialibus,& familiaribus Cardinalium 145 a
Examinatores futurorum Parochorum in diæceſana Synodo conſtituendi 152 a
Excommunicatio, gladius Eccleſiaſticæ diſciplinæ 168 a
Excommunicationes & cenſuræ Eccleſiaſticæ quando ferendæ 169 a
Excommunicantur virginum raptores,& eorum fautores 137 a
Clerici concubinarij, ibid.& 137 b
qui bona Eccleſiaſtica occupant 116 b
qui virginem:, vel viduam, aut mulierem aliquam inuitam compulerint monaſterium ingredi 264 a
domini, qui ſeruos inuitos matrimonium contrahere cogunt 138 a
duellorum ſpectatores, patrini, fautores. 179 a
Excommunicatus, non reſipiſcen, qua pœna puniatur 169 a
Exemptarum Eccleſiarum, locorum quorumcunque piorum, etiam Montis pietatis, & exemptorum monaſteriorum viſitatio eſt ordinarij 45 a 105 b 159 a
Exempti omnes ſubiecti ſunt Ordinarijs, & quando non 145 a
Exorciſtæ 118 b
Expectatiuæ non dentur, datæ abrogentur 152 b

Extrema vnctio cur inſtituta 74 b
eſt verum ſacramentum 78 b

F

FABRICAE Eccleſiæ attribuendi fructus Epiſcoporum abſentiũ malè percepti 122 a
tertia itẽ pars fructuum beneficiorum concubinarij 176 b
illius adminiſtratores viſitãtur ab Epiſcopo 116 a
Facultates de promouendo à quocunque, & de non promouendo. vide Diſpenſatio
Familiares Cardinalium qua in re à iuriſdictione ordinarij non ſunt liberi 145 a
Familiares Epiſcopi, quales 13 a
quando ab illis ordinandi 124 b
& qui ex illis conſeruatoriarum literarum priuilegio gaudent 81 a
Feſti dies Sanctorum quo modo celebrandi 157 a
Feſtum corporis Chriſti 57 b
Feudalia directis dominis qua cauſa acquirantur 179 a
Fides, noſtræ ſalutis initium, & radix iuſtificationis 27 b
non amittitur per peccatum mortale 31 a
ſine operibus morta eſt 27 a
cooperatur bonis operibus 28 b
ſine ea impoſſibile eſt placere Deo 27 b
in Chriſto nihil valet, niſi ea, quæ per dilectionem operatur 27
& alia, quæ decreto de iuſtificatione continentur 24 a
Fidei rudimenta in ſingulis parochijs pueri doceantur 142 b
Fidei profeſſio. vide Profeſſio

Fiducia

Fiducia hæreticorum inanis 28 a
Filij clericorum illegitimi penſiones non habeant in eccleſia, in qua pater habet, vel habuit beneficium; ſi verò habent, huic rei prouiſum eſt 177 b
Filij Dei Chriſtum diligunt 29 a
licet in hac vita quantum vis ſancti in venialia peccata cadant, nō propterea deſinunt eſſe iuſti. ibidem
Fori Eccleſiaſtici cauſę in prima inſtantia ab Ordinarijs cognoſcuntur 152 b
Fori priuilegio Tonſurati quando gaudent 123 a
Fratres minoris obſeruantiæ. vide Capucini
Fructus in abſentia quibus dantur 22 a
à curatis in abſentia percipi non poſſunt, ibi malè percepti nullo modo retinentur 122
tuta conſcientia à quibus non recipiuntur 150 b
Frugalitatis exemplum dare debent. S.R.E. Cardinales, & Epiſcopi 13 a 167 b
Funeralium Quarta. vide Quarta

G

GEHENNAE motus facit, vt à peccetis abſtineamus 33 b 69 a
Generales Ordinū quo modo eligendi 160 a
decreta Synodi de Regularibus ſtatim exequantur 166 b
Gradus affinitatis & conſanguinitatis 132 b 136 b
Grammaticæ magiſter in Eccleſijs tenuium redditiuum 21 a
Gratia Dei præueniens, adiuuans 25 b
eam cōſecutum ſe eſſe, nemo ſcit certitudinę fidei, cui nō poſſit ſubeſſe falſum 28 a

& alia quæ ibidem continentur
Gratis fiat diſpenſiones 179 a
Gregorius Decimus 43 b 44 a
Gubernatores Eccleſiaſtici quo modo poſſunt contra Clericos procedere 157 a
Gymnaſia publica ſacræ ſcripturæ lectorem habeant, qui & moribus, & ſcientia ab Epiſcopo probetur 21 b

H

HABITVS clericalis à quibus deferendus 82 a b 124 a 127 b
Habitus religionis nullo priuilegio, occultè ferendus 164 b
poſt quinquennium non deponendus ibid.
Hæreſis ſuſpectus qui 169 b
Hæreſis crimen in foro conſcientiæ quis abſoluit 143 a
Hæreſim prædicationum pęna 23 a
Hæretici, ſub prætextu euangelij, libertatem carnis introducunt 132 a
omnes anathematizantur 154 b
Hæreticorum inanis fiducia 28 a
callida ingenia 31 a
Nouatores 73 b
Hæreditariæ ſucceſſiones beneficiorum canonibus odioſæ 171 b
Hiſtoriæ myſteriorum noſtræ redemptionis 156 b
Homicidij, de induſtria facti, pęna, eiusq; caſu facti, diſpenſatio 82 b
Hoſpitalia viſitanda 115 b
fideliter adminiſtranda, curante Epiſcopo 46 b
ea obtinentes, debitum munus exerceant 172 a
alia de Hoſpitalibus decreta 116 a 129 a 147 b

I

ILLITERATIS Eccleſiarum parochialium rectoribus coadiutores dantur 104 b
Imagines,Chriſti,Deiparæ,Sanctorum,in templis habendæ; earum cultus qualis 157 b 157 a
Immunitas Eccleſiaſtica reſtituenda, de ea canones ſeruandi 179 b
Impedimenta propter affinitatem,ex fornicatione contractam 136 b
Impreſſoribus modus imponitur 17 a
Indulgentiarum vſus maximè ſalutaris; qui earum poteſtatem negant, anathemate damnantur 180 b
indulgentiæ ad pietatem, non ad quæſtum exercendæ 106 a
& à quibus proponendæ ibidem
Indulta ad alienas Eccleſias nemini concedantur,conceſſa abrogentur. 152 b
Infames qui 137 a 179 a
Infidelitate amittitur fides 31 a
Innocentius III 44 a 134 a 143 a 145 a
Innocentius IIII 116 b
Inquiſitio de moribus, & vita eius, qui cathedrali Eccleſiæ, præficiendus eſt, eadem in Cardinali ſeruetur, quæ in Epiſcopo 139 b
Inſtantiæ primæ cauſarum quo loco cognoſcendæ 152 b
Irregulares quo modo,& quando ab Epiſcopo diſpenſari poſſunt 143 a
Irreuerentia,ab impietate vix ſeiuncta 111 b
Iudices breui cauſas finiant 175 a
Eccleſiaſtici quando cenſuris Eccleſiaſticis vti poſſunt 169 a
Iudices quatuor in ſingulis diœceſibus diligendi 176 a

Iudicium Dei ante oculos quiſque habere debet 32 a
Ius patronatus 84 a 117 a 149 a 150 b 151 b
Ius patronatus ex fundatione 172 b 173 a
& cætera, quæ de ea Tridentina Synodo decreta ſunt, eo capite legunt 173 174
Iuſti per Dei iuſtitiam, verè iuſti ſunt 27 a
Iuſtificationis cauſæ ibidem
iuſtificationis acceptæ incrementum 28 b
ad eam modus præparationis 25 b
ad eam naturæ, & legis imbecillitas 24 b
neceſſitas præparationis in adultis 25 b
Iuſtificati per Chriſtum 25 a
Iuſtitia publicæ honeſtatis 137 a

L

LAPSI poſt Baptiſmum quo modo à Miſſam gratiam recuperant 36 a
eorum reparatio 36 b
Lateranenſe Concilium magnum 44 a 43 b 106 a 145 b
Lateranenſe vltimum 17 b
Latinam linguam ſciant, qui minoribus Ordinibus initiantur 125 b
Latriæ cultus, qui debetur Deo, etiam exhibendus eſt Chriſto in Euchariſtia 57 b 60 a
Lectio ſacræ ſcripturæ quibus locis inſtituenda, lectores quales, quo priuilegio gaudent, ſtipendium ijs qua ratione decernendum 22 a
Lectores 118 b
Legati de latere, & Nuncij, quæ impedire non poſſunt 153 b
Legiſlator Chriſtus 35 a
eius lex 41 b
Legis Moſis impotentia ad iuſtificationē 24 b

Libertas

Libertas Eccleſiaſtica non violanda 179 b
Liberum arbitrium 24 b 32 b
Libri canonici veteris & noui Teſtamenti 15 b 16 b
Librorũ arbitrium ab Ordinarijs quo modo facienda 17 a
Librorum delectus 94 b
Licentiati cathedralibus præficiendi 113 b
Litigatorum artibus quo modo occurrendum 174 b
Literæ conſeruatoriæ 81 a 81 b
commendaticiæ 127 a
dimiſſoriæ 45 a 125 a
Literæ diuerſorum Principum ad ſacrum concilium 213 & inde
Locationes bonorum Eccleſiaſticorum emendatæ 119 a
Lucrum turpe prohibendum 155 b 157 a
Lugdunenſe Concilium 43 b 46 a 106 a 142 a
Luſus & luxus clericis prohibetur 113 a

M

MAGISTRI in Theologia. vide Aſſumendus
Maiores ordines, & minores quo modo, & quibus conferendi 123 b 125 a
Mãdata de prouidendo. vide Expectatiuæ
Mandata diuerſorum Principum 213 & inde
Mandatorum Dei obſeruantia, & eorum poſſibilitas 28 b 29 a
Mare magnum, quod vocatur, non obſtat decreto concilij de Regularibus, 166 a 176 a
neque Quartæ funeralium 176 a
Mariæ Virginis conceptio 20 b
Maria Virgo immaculata fuit ex priuile-

gio ſine peccato veniali 20 b 35 a
Martyrum reliquiæ 156 a
Matrimonia clandeſtina Eccleſia ſemper deteſtata eſt 134 a
Matrimonia ritè & ſolemniter contrahendi modus 134 b 135 a 135 b
Matrimonij libertatem impedientium pœna 138
atque alia, quæ Matrimonij rationem pertinent, in Decreto de reformatione matrimonij continentur 134 a
Matrimonium, Sacramentum magnum, veteribus connubijs gratia præſtat 131 b 132 a à Chriſto inſtitutũ, & gratiam confert 132 a 132 b
propter hæreſim non ſoluitur 132 b
ratum, non conſummatum, poteſt dirimi per ſolemnem religionis ingreſſum ibid.
eius cærimoniæ non damnandæ 134 a
eius prohibitio certis anni temporibus ibid.
Menſæ Epiſcopalis ſocietas, ac frugalitas 12 b 167 a
Menſa apud Apoſtolum altare ſignificat 108 a
Mercenarij à cura animarum arcendi 121 a
Merita paſſionis Chriſti 27 a
Meritoria opera quando ſunt 31 b
Meritum bonorum operum 28 b
Metropolit. 121 b 140 a 140 b 141 a 149 b 155 b 157 b
Metropolitano quando licet Synodũ prouincialem habere 104 b
cathedrales viſitare 141 a
Sede Epiſcopali vacante, Vicarium conſtituere 149 b
eiusq; officium in erectione congregationis monaſteriorum 157 b
Milites S. Ioannis Hieroſol. immunes à portione, Seminario tribuenda 129 a
Miniſtri Sacramentorum 40 a

Miracula

Miracula noua nulla admittãtur ſine Epiſcopi approbatione 157 a
Miſſa, non vulgari ſermone celebranda 111 a
continet magnam populi fidelis eruditionem 111 b
Miſſæ verum ſacrificium 107 a
verè propitiatorum 108 a 108 b
prodeſt non ſolùm ſumenti, ſed alijs 110 b
in eius celebratione quæ vitanda 111 b
Miſſæ in memoriam Sanctorum 108 b
horis debitis celebrentur 112 a
non in ædibus priuatorum ibidem
ritibus conſuetis celebrentur in eccleſia ibidem
qui celebrare prohibentur ibidem
Miſſæ mortuorum quomodo diſponendę 169 b
Miſſæ nouæ 112 a
Miſſarum celebratio à curatis frequentanda 126 b
Monachi ad publicas proceſſiones accedere compellantur 162 b
decreta Tridentinæ Synodi ſeruent 166 a
Monaſteria viſitentur 161 b
commendata 105 b 165 a
Sedis Apoſtolicæ ſubiecta quomodo viſitantur 160 b
in ijs erigantur congregationes 161 a
quæ ſunt capita Ordinum, quo modo viſitanda 164 b
curam animarum habentia, quo modo diſponuntur. vide curata beneficia.
Monaſticæ vitæ diſciplina reſtituenda 155 a
Moniales ſæpe continentur, & Euchariſtiam ſumant 161 b
ter in anno confiteantur cõfeſſori, qui ab Epiſcopo conſtitutus ſit ibidem
neque vi, neque metu ad ingreſſum religionis compellantur 163 b
bona mobilia, & immobilia, vt pro-

pria, non habeant 158 a
Montes Pietatis 115 b
Motus proprij diuerſi 234 & inde

N

NATVRAE impotentia ad iuſtificationem 24 b
Negotia ſæcularia non clericorum 116 b
Nicænum concilium 58 a fin 156 b
Niniuitarum pœnitentia 69 a
Nouatiani cur exploſi 67 a
Nouatores 73 b
Nouitij & Nouitiæ ad profeſſionem quando admittendæ 163 a
Nomina, cognomina, dignitates Patrum, qui ſacro Tridentino concilio interfuerunt 192 & inde
Nullius diœceſis loca ſub iuriſdictione Epiſcopi 125 a 144 a
Nuntij Apoſtolici quæ impedire non poſſunt 153 a
Nuptiæ prohibentur certis anni temporibus 238 a

O

OBICEM ponere gratiæ Dei 40 a
Oblatio munda apud Malachiam quæ 108
Obligatio Regul. quando valet 163 a
Oeconomis inſtitutio, ſede Epiſcopali vacante, ad capitulum pertinet 149 a
Offerri Chriſtum in Miſſa non eſt idem, quod manducari 110 a
Opera non grata ſine Chriſti virtute 31 b
abſque Dei gratia non pñt iuſtificare 32 a
nō ſunt tantum ſigna & fructus, ſed cau

ſa augendæ iam adeptæ iuſtificationis 35 a
Operantibus benè vſq; in finem promittitur vita æterna 31 b
Oratoria ab Epiſcopis viſitantur 112 a
deputata ad Miſſarũ celebrationem ibidem
Orationes diuerſorum Oratorum 213 & inde
Ordinatio ab ipſo Epiſcopo facienda 123 a
quibus præſentibus habenda 124 b
indigniori eccleſia, adhibita diligenti epiſcopi inquiſitione ibidem
Ordines maiores 123 b 125 a
minores 80 b 123 b 125 a 125 b 127 a
Ordines ſacri duo eodem die non conferuntur 126 a
quibus & quando conferendi 123 b
ætas ſingulis præſcripta 125 b
eorum functiones reſtituendæ, eorum nomina 118 b
Ordinis ſacris doctrina 118 a
canones 118 b
Oſtiariatus 118 b 127 a
Ouium munus erga paſtores 176 a
Pœnitentia, Sacramentum 76 a
eius inſtitutionis neceſſitas 66 b
differentia cum baptiſmo 67 a
partes, & fructus 68 a
Pœnitentiarius in cathedrali 344 a
Parochiæ, nouæ 104 a
collapſæ reſtituendæ 105 a
quando transferantur ibidem
quando vacabunt, quo modo prouidendum 150 b
ſi tenues ſint remedium 152 a
Parochi officium in benedicẽdis nuptijs 135 a
in cathecheſi exponenda 143 b
in ſacris eloquijs explanandis 150 b
ſi pauper, à quibus alendus 176 a
Paruuli ad Euchariſtiæ perceptionem nõ obligantur 103 a

Paruulorum

Paruulorum Baptiſmus 42 b
communio 99 b
Paſtores non relinquant ſuum gregem,vt alijs præſint 83 a
Paſtoris munus 36 b 61 a 83 a 139 a 140 a
Patrini quid polliceantur 42 b
Peccantes publicè,ſunt palam corripiendi 142 b
Peccatum mortale 31 a 35 b 68 b 69 b
originale 18 b
veniale 29 a 35 a
Penſiones 177 a
pro ſeminario 129 a
quando imponendæ cathedralibus aut parochialibus 147 b
Perſeuerantiæ donum 30 a 34 b 35 a
Petrus,princeps apoſtolorũ 29 b 66 b 92 a
Picturæ quid erudiant 156 b
Pluralitas beneficiorum 149 b 150 a
Plures cathedrales, & plura curata qui obtinent,qua pœna puniuntur 43 b 44 a
Pœna temporalis non ſemper tota dimittitur 30 b 72 b 78 a
Pontificalia 38 b 80 a
Pont. eſt prouidere Eccleſijs de paſtoribus,cum non reſident 37 b
Pontificis Max. ſumma auctoritas 43 a 72 a 180 b 72 a
Pontifex cauſas Epiſcoporum graues terminat,& cognoſcit 63 b 142 b
Pontifex Concilium ſuſpenſum reuocat 89 b
Pont. abſoluit eos,qui ob bona eccleſiaſtica occupata excommunicantur 117 a
Ponti. prouidet de Calicis conceſſione 117 b
Pont. auctoritate aſſumpti Epiſcopi legitimi ſunt 120 b
Pont. legitimas cauſas abſentiæ Epiſcoporum in ſcriptis approbat 121 b

Pont.

Pont. de promouendis Epiſcopis habeat approbationem Synodi prouincialis 139 a
Pont. prouidet eccleſiæ in creatione Cardinalium ibidem
Pont. munus eſt ſolicitudo vniuerſæ eccleſiæ 140 a
Pont. cauſam extra curiam quibus committat 142 b
cui reſeruatur ſententia definitiua 143 a
Pont. quomodo prouidebit eccleſijs tenuium reddituum 147 a
Pontifex prouidet reſignantibus plura beneficia 150 a
Pont. quas cauſa iudicat auocare, &c. 153 a
Pontifice inconſulto, nihil nouum, aut hactenus in eccleſia inuſitatum decernantur 157 b
Pont. commēdaris eccleſijs præficiet Regulares 165 b
Pont. vtitur conſilio Cardinalium in adminiſtratione Vniuerſalis Eccleſiæ 167 b
Pontifici obedientia præſtanda eſt ibidem
Pont. curat, quando Patriarchæ, & cæteri nolunt venire ad Synodum prouincialem 168 a
Pont. curat vniuerſitates, quæ viſitandæ ſunt ibidem
Pont. curat de coadiutorijs diſponendis 171 b
Pont. cognoſcet perſonas deſignatas ad cauſas in partibus 175 a
Pontifici deferēda eſt cauſa Epiſcopi concubinarij 177 a
Pont. ſua auctoritate ſtatuet de abuſibus, circa vſus indulgentiarum ortis 181 a
Pont. D. N. Pius hoc ſacrum Concilium confirmauit 185 a
Præbendas obtinentium reſidentia 146 a
Præcedentiæ controuerſia in Regularibus

bus dirimatur 162 b
Prædeſtinationis diuinæ arcanum myſterium 29 b
Prædicationis munus præcipuũ Epiſcopi 42 a
qui itẽ per ſe, ſeu per alios hoc munus præſtare tenetur 22 a
quo modo, & quando præſtandum 142 b
Prælatorum eccleſiæ officium 38 a
Presbyter, quid ſignificet apud B. Iacobum 75 a 79 a
Presbyterorum ætas 125 b
quales ordinandi 126 a
Priorum, & Priorillarum electio 157 b
Priuilegia ſunt cauſæ multorum turbationum 144 b
Profeſſionem fidei qui facere teneantur 149 a 145 b
Promouendi ad cathedrales 113 b
ad minores Ordines 125 b
Proponentibus legatis, &c. quomodo intelligantur hæc verba 154 a
Protonotarij 144 b
Prouinciale Concilium 140 b
Purgatorium 36 a
de eo doctrina 155 a

Q

QVADRAGESIMAE tempus 71 a
Quæſtion[illegible] difficiles ſecludãtur a popu[illegible] ibus concionibus 155 a
[illegible] inutiles 143 b
Quæſtores eleemoſynarij prædicare prohibentur 106 a
tollitur ibidem
Quarta funeralium 176

R

RAPTORES, & Raptæ 137 a
Rebaptizari non licet 42 b

Rectores 147 b 148 a 150 b 180 a
Regreſſus tolluntur 171 b
Regulares quo modo ordinandi 126 a
non prædicent, contradicente Epiſcopo 42 b
qua ratione vitam inſtituere debeant 157 b
Regularium beneficiorum collatio emendata 83 b
Reliquiæ Martyrum & aliorum ſanctorum 157
Reſeruationibus fructuum, quando non, grauandæ eccleſiæ ibidem
Reſeruationes mentales nemini conceduntur 147 b
Reſidentia 37 a 37 b 121 a 121 b 122 a
Reſidere negligentes, ſalutis propriæ immemores ſunt 37 a
Reſidere cogantur curati inferiores, cum obtinent beneficia, quæ requirunt perſonalem Reſidentiam 37 b
Reſidere, & per ſeipſos curam exercere volentibus perſonis conferantur beneficia inferiora præſertim curata 43 b
Reſidentia cum intermittitur, quid faciendum 62 b
Reſidere negligentes, præter reatum peccati mortalis, pro rata temporis abſentiæ, fructus ſuos non faciunt 122 a
Reſidětiæ decretum tam ſub Paulo III. quam ſub Pio IIII. in Concilijs prouincialibus publicandum eſt, ne aboleatur 122 b
Reſidentia quando facile præſtatur 180 a
Reſignatio beneficiorum 150 b 160 b 177 b

S

SACRAMENTA ſeptem 39 b
neceſſaria ad ſalutem 41 b

à Chriſto

à Chriſto inſtituta 39 b
gratiam continet 40 a
aliud alio dignius 39 b
eorum vis non amittitur miniſtrorum
peccato mortali 40 b
in ijs conficiendis miniſtrorũ intentio ibid.
non omnibus illa adminiſtrare licet. ea
dant cauſæ inſtrumentales iuſtificationis 25 b
eornm efficacia 27 a
Sanctimoniales 161 b
Sanctorum inuocatio 155 b
Satisfactio peccatorum neceſſaria 30 b
eius fructus 72 b
opera 73 b
Scholaſteriæ quibus conferendæ 130 a
Sedis Apoſtolicæ omnibus ſalua auctoritas 43 a 180 b
Seminarium Clericorum 88 a 97 b
Senenſe Concilium 88 a 97 b
Simoniaca labes prohibetur 102 b 112 a 148 b
Societatis Ieſu Clericorum religio 162 a
Subdiaconi 118 b
qui ordinandi 26 a
eorum ætas ibidem
Suffragia fidelium pro animabus defunctorum 154 a
Superſtitio quid ſit 111 b
tollenda eſt in cultu ſanctorum 156 b
& in alijs 155 a
Symbolum fidei 14 b
Synodus diœceſana 140 151 a 168 a
Synodus puincialis quotãnis celebrãda 140 b
diœceſana ibidem

T

TABERNAS Clerici vitent 146 b
Tempora quibus nuptiæ prohibentur 138 a

Teſtes contra Epiſcopum quales 62 b
Teſtium numerus in Matrimonio 134 b
Timore ſalus comparanda 30 a 33 b 69 a
Titularium Epiſcoporum licētia correcta 80 b
Toletanum Concilium 13 a
Tonſura 102 a 11 8 b 127 128 a
prima quibus non confertur 123 b
Traditiones Apoſtolorum 19 b 14 b
27 a 74 b 96 a 108 b 109 a 110 118 b
Tranſlatio ſimplicium beneficiorum 105 b
Tranſubſtantiatio 57 a
Ttanſlatio ſimplicium beneficiorum 105 b
Tranſubſtantiatio 57 a
Turnorum lucra 148 b

V

VAGANTES non facilè ad matrimonium admittantur 137 a
Velum moniale 264 a
Veſtitus Clericorum 146 a
Venationes Clerici fugiant ibidem
Vicariæ 140 b
Vicarij quando in beneficijs curatis conſtitui debeant 38 a 44 a 104 b
Viſitandi ius quæcunque pia loca, eſt Epi 116 b
Viſitatio 140 a 141 a 141 b 144 a 144 b
Viſitationum quinnis 141 a
Viſitatio Reliquiarum 157 a
Vnctio extrema cur inſtituta 74 b
eſt verum Sacramentum 78 b
Vniones 44 a 44 b 83 b 147 a
Vniuerſitatibus indulta conceſſa 152 a
Vocem in Capitulo habere 114 b 158 a
Vota regularium 157 b
Monialium 164 b
Vxores plures habere Chrianis nō licet 132 b

X

XISTI IIII. decretum de conceptione Beatæ Virginis 20 b

F I N I S.

REGISTRVM

A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X Y Z Aa Bb

Omnes ſunt ſeſterniones.

VENETIIS,
Apud Chriſtophorum Zanettum.
M D L X X.

Predestinat: 2.^ex ē quedā ad grām, et quedam ad gl̄iam: pred.^o ad grām ē sine ullo meritis: sed ex mira dei boni tate: Pred.^tio uero ad gl̄iam requit ali quid ex supp.^to ut Dei mandata observā tia etc.

Predestinatio 2^ex: est alia absoluta alia uero conditionata absoluta nullum respicit meritū et q̄am hanc p̄destinatus nō pot fieri p̄scitus

Conditionata uero respicit observantiam [illegible] Dei et q̄am hanc p̄destinatus pot fieri p̄scitus qa pot nō semp̄ observare p̄cepta dei et sic efficitur reprobus

3-3